

DET KONGELIGE
KULTUR- OG LIKESTILLINGSDEPARTEMENT

Prop. 66 LS

(2023–2024)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak og stortingsvedtak)

Endringer i kringkastingsloven mv.
(gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv
om audiovisuelle medietjenester mv.) og
samtykke til godkjenning av EØS-komiteens
beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse
i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

DET KONGELIGE
KULTUR- OG LIKESTILLINGSDEPARTEMENT

Prop. 66 LS

(2023–2024)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak og stortingsvedtak)

Endringer i kringkastingsloven mv.
(gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv
om audiovisuelle medietjenester mv.) og
samtykke til godkjenning av EØS-komiteens
beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse
i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

Innhold

1	Proposisjonens hovedinnhold	7	5.4	Høringen	24
			5.5	Departementets vurdering	25
2	Bakgrunnen for lovforslaget	9	6	Registreringsplikt for tilbydere av audiovisuelle bestillings-tjenester og krav til identifikasjon av tjenestetilbydere	26
2.1	AMT-direktivet og endringsdirektivet	9			
2.2	Gjennomføringen av direktivet i norsk rett	10	6.1	Registreringsplikt for tilbydere av audiovisuelle bestillings-tjenester	26
2.3	Høringen	10			
3	Samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning	15	6.1.1	Gjeldende rett	26
3.1	Om europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2018/1808	15	6.1.2	AMT-direktivet	26
3.2	Innlemmelse av direktivet i EØS-avtalen	15	6.1.3	Forslaget i høringsnotatet	26
3.3	EØS-komiteens beslutning	15	6.1.4	Høringen	27
3.4	Om forholdet til norsk rett	16	6.1.5	Departementets vurdering	27
3.5	Departementets vurderinger	16	6.2	Krav til identifikasjon av tjenestetilbydere	27
4	Definisjoner	17	6.2.1	Gjeldende rett	27
4.1	Innledning	17	6.2.2	AMT-direktivet	27
4.2	Audiovisuell medietjeneste	17	6.2.3	Forslaget i høringsnotatet	28
4.2.1	Gjeldende rett	17	6.2.4	Høringen	28
4.2.2	AMT-direktivet	17	6.2.5	Departementets vurdering	28
4.2.3	Omtalen i høringsnotatet	17	7	Prinsippet om fri viderefremidling og justeringer i kringkastingsloven § 4-5	29
4.2.4	Høringen	18			
4.2.5	Departementets vurdering	18	7.1	Prinsippet om fri viderefremidling	29
4.3	Programmer	18	7.1.1	Gjeldende rett	29
4.3.1	Gjeldende rett	18	7.1.2	AMT-direktivet	29
4.3.2	AMT-direktivet	19	7.1.3	Forslaget i høringsnotatet	29
4.3.3	Omtalen i høringsnotatet	19	7.1.4	Høringen	30
4.3.4	Høringen	19	7.1.5	Departementets vurdering	30
4.3.5	Departementets vurdering	19	7.2	Justeringer i kringkastingsloven § 4-5	30
4.4	Sponsing	19	7.2.1	Gjeldende rett	30
4.4.1	Gjeldende rett	19	7.2.2	AMT-direktivet	32
4.4.2	AMT-direktivet	19	7.2.3	Forslaget i høringsnotatet	32
4.4.3	Forslaget i høringsnotatet	19	7.2.4	Høringen	34
4.4.4	Høringen	20	7.2.5	Departementets vurdering	35
4.4.5	Departementets vurdering	20	8	Innhold som oppfordrer til vold, hat eller terrorisme	39
4.5	Produktplassering	21	8.1	Gjeldende rett	39
4.5.1	Gjeldende rett	21	8.1.1	Oppfordring til vold eller hat	39
4.5.2	AMT-direktivet	21	8.1.2	Oppfordring til terrorisme	39
4.5.3	Forslaget i høringsnotatet	21	8.2	AMT-direktivet	39
4.5.4	Høringen	21	8.2.1	Oppfordring til vold eller hat	39
4.5.5	Departementets vurdering	22	8.2.2	Oppfordring til terrorisme	40
5	Selv- og samregulering	23	8.3	Omtalen i høringsnotatet	40
5.1	Gjeldende rett	23			
5.2	AMT-direktivet	23			
5.3	Forslaget i høringsnotatet	23			

8.3.1	Oppfordring til vold eller hat	40	11.4	Overliggende innslag for kommersielle formål mv.	64
8.3.2	Oppfordring til terrorisme	40	11.4.1	Gjeldende rett	64
8.4	Høringen	41	11.4.2	AMT-direktivet	64
8.4.1	Oppfordring til vold eller hat	41	11.4.3	Forslaget i høringsnotatet	64
8.4.2	Oppfordring til terrorisme	41	11.4.4	Høringen	65
8.5	Departementets vurdering	41	11.4.5	Departementets vurdering	65
8.5.1	Oppfordring til vold eller hat	41			
8.5.2	Oppfordring til terrorisme	43	12	Medfinansiering	66
9	Beskyttelse av mindreårige	44	12.1	Gjeldende rett	66
9.1	Gjeldende rett	44	12.2	AMT-direktivet	66
9.2	AMT-direktivet	45	12.3	Forslaget i høringsnotatet	67
9.3	Forslaget i høringsnotatet	45	12.4	Høringen	67
9.4	Høringen	45	12.5	Departementets vurdering	68
9.4.1	Beskyttelsestiltak og informasjonssplikt	45	13	Videodelingsplattform-tjenester	70
9.4.2	Personvern	46	13.1	Innledning	70
9.5	Departementets vurdering	46	13.2	Definisjoner	70
9.5.1	Beskyttelsestiltak	46	13.2.1	Gjeldende rett	70
9.5.2	Informasjonssplikt	47	13.2.2	AMT-direktivet	70
9.5.3	Personvern	47	13.2.3	Forslaget i høringsnotatet	71
10	Universell utforming	49	13.2.4	Høringen	72
10.1	Universell utforming av programmer i fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester	49	13.2.5	Departementets vurdering	72
10.1.1	Gjeldende rett	49	13.3	Jurisdiksjon	72
10.1.2	AMT-direktivet	49	13.3.1	Gjeldende rett	72
10.1.3	Forslagene i høringsnotatet	50	13.3.2	AMT-direktivet	72
10.1.4	Høringen	50	13.3.3	Forslaget i høringsnotatet	73
10.1.5	Departementets vurdering	52	13.3.4	Høringen	73
10.2	Universell utforming av viktig informasjon til allmennheten	54	13.3.5	Departementets vurdering	73
10.2.1	Gjeldende rett	54	13.4	Registreringsplikt	73
10.2.2	AMT-direktivet	54	13.4.1	Gjeldende rett	73
10.2.3	Forslaget i høringsnotatet	54	13.4.2	AMT-direktivet	73
10.2.4	Høringen	55	13.4.3	Forslaget i høringsnotatet	73
10.2.5	Departementets vurdering	55	13.4.4	Høringen	74
			13.4.5	Departementets vurdering	74
11	Reklame, sponing, produktplassering og overliggende innslag for kommersielle formål	56	13.5	Beskyttelse av mindreårige mot skadelig innhold	74
11.1	Innledning	56	13.5.1	Gjeldende rett	74
11.2	Fellesregler for fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester	56	13.5.2	AMT-direktivet	74
11.2.1	Grunnkrav til audiovisuell kommersiell kommunikasjon	56	13.5.3	Forslaget i høringsnotatet	74
11.2.2	Sponing	57	13.5.4	Høringen	75
11.2.3	Produktplassering	60	13.5.5	Departementets vurdering	75
11.3	Særregler om reklame i fjernsyn	63	13.6	Beskyttelse av allmennheten mot ulovlig innhold	76
			13.6.1	Gjeldende rett	76
			13.6.2	AMT-direktivet	77
			13.6.3	Forslaget i høringsnotatet	78
			13.6.4	Høringen	78
			13.6.5	Departementets vurdering	79
			13.7	Reklame, sponing og produktplassering	81
			13.7.1	Gjeldende rett	81
			13.7.2	AMT-direktivet	81

13.7.3	Forslaget i høringsnotatet	81	14.4	Høringen	93
13.7.4	Høringen	82	14.5	Departementets vurdering	94
13.7.5	Departementets vurdering	82	14.5.1	Tilsynsorgan på AMT-direktivets område	94
13.8	Hensiktsmessige tiltak	83	14.5.2	Tilsynsorganets uavhengighet	94
13.8.1	Gjeldende rett	83	14.5.3	Krav til upartiskhet og åpenhet	98
13.8.2	AMT-direktivet	84	14.5.4	Tilsynsorganets ressurser og myndighet	99
13.8.3	Forslaget i høringsnotatet	84	14.5.5	Utnevnelse og avskjedigelse av leder	100
13.8.4	Høringen	85	14.5.6	Krav til effektive klagemuligheter	100
13.8.5	Departementets vurdering	85			
13.9	Behandling av personopp- lysninger om mindreårige	86	15	Fremheving av audiovisuelle medietjenester av allmenn interesse	102
13.9.1	Gjeldende rett	86	16	Kritisk medieforståelse	103
13.9.2	AMT-direktivet	86	16.1	Gjeldende rett	103
13.9.3	Forslaget i høringsnotatet	86	16.2	AMT-direktivet	103
13.9.4	Høringen	86	16.3	Forslaget i høringsnotatet	103
13.9.5	Departementets vurdering	86	16.4	Høringen	103
13.10	Twisteløsning og domstols- behandling	86	16.5	Departementets vurdering	104
13.10.1	Gjeldende rett	86			
13.10.2	AMT-direktivet	86	17	Informasjonsutveksling mellom europeiske tilsynsorgan	106
13.10.3	Forslaget i høringsnotatet	86	17.1	Gjeldende rett	106
13.10.4	Høringen	87	17.2	AMT-direktivet	106
13.10.5	Departementets vurdering	87	17.3	Forslaget i høringsnotatet og høringen	106
13.11	Tilsyn, og sam- og selvregulering	88	17.4	Departementets vurdering	106
13.11.1	Gjeldende rett	88	18	Tilgang til opplysninger og dokumenter	107
13.11.2	AMT-direktivet	88	18.1	Gjeldende rett	107
13.11.3	Forslaget i høringsnotatet	88	18.2	AMT-direktivet	107
13.11.4	Høringen	88	18.3	Forslaget i høringsnotatet	107
13.11.5	Departementets vurdering	88	18.4	Høringen	108
			18.5	Departementets vurdering	109
14	Uavhengige tilsyn	89	19	Sanksjoner	111
14.1	Gjeldende rett	89	19.1	Gjeldende rett	111
14.1.1	Innledning	89	19.2	AMT-direktivet	111
14.1.2	Medietilsynet	89	19.3	Forslagene i høringsnotatet	112
14.1.3	Forbrukertilsynet	90	19.3.1	Generelle justeringer	112
14.1.4	Helsedirektoratet	90	19.3.2	Kringkasting og audiovisuelle bestillingstjenester	112
14.1.5	Direktoratet for medisinske produkter	90	19.3.3	Videodelingsplattformtjenester	112
14.1.6	Datatilsynet	91	19.4	Høringen	113
14.2	AMT-direktivet	91	19.5	Departementets vurdering	113
14.3	Forslagene i høringsnotatet	92			
14.3.1	Tilsynsorgan på AMT-direktivets område	92			
14.3.2	Tilsynsorganets uavhengighet	92			
14.3.3	Krav til upartiskhet og åpenhet	92			
14.3.4	Tilsynsorganets ressurser og myndighet	93			
14.3.5	Utnevnelse og avskjedigelse av leder	93			
14.3.6	Krav til effektive klage- muligheter	93			

20	Økonomiske og administrative konsekvenser	114	Vedlegg	
			1	Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2018/1808 av 14. november 2018 om endring av direktiv 2010/13/EU om samordning av visse bestemmelser om tilbud av audiovisuelle medietjenester, fastsatt ved lov eller forskrift i medlemsstatene (direktivet om audiovisuelle medietjenester), i lys av endrede markedsforhold
21	Merknader til de enkelte bestemmelsene i lovforslaget ..	116		
	A Forslag til lov om endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.)	128		
	B Forslag til vedtak om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808	134	2	EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 av 9. desember 2022 om endring av EØS-avtalens vedlegg XI (Elektronisk kommunikasjon, audiovisuelle tjenester og informasjons-samfunnstjenester) og protokoll 37 om listen omhandlet i artikkel 101
				135
				159

DET KONGELIGE
KULTUR- OG LIKESTILLINGSDEPARTEMENT

Prop. 66 LS

(2023–2024)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak og stortingsvedtak)

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

*Tilråding fra Kultur- og likestillingsdepartementet 22. mars 2024,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Støre)*

1 Proposisjonens hovedinnhold

Kultur- og likestillingsdepartementet foreslår i denne proposisjonen endringer i kringkastingsloven, bildeprogramloven, tobakksskadeloven, alkoholloven og legemiddeloven.

Lovendringene gjennomfører i norsk rett Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2018/1808 om endring av direktiv 2010/13/EU om samordning av visse bestemmelser om tilbud av audiovisuelle medietjenester, fastsatt ved lov eller forskrift i medlemsstatene (direktivet om audiovisuelle medietjenester), i lys av endrede markedsforhold. Direktivet innfører nye regler om bl.a. innhold og markedsføring i fjernsyn, audiovisuelle bestillingstjenester og videodelingsplattformtjenester.

Direktivet, heretter omtalt som «endringsdirektivet», endrer direktiv 2010/13/EU (AMT-direktivet). AMT-direktivet er innlemmet i EØS-avtalen og gjennomført i norsk rett, se punkt 2.2.

Endringsdirektivet er EØS-relevant og ble ved EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 av 9. desember 2022 innlemmet i EØS-avtalen vedlegg XI (elektronisk kommunikasjon, audiovisuelle tjenester og informasjonssamfunnstjenester). Siden gjennomføringen av EØS-komiteens beslutning i norsk rett vil kreve lovendring og innebærer økonomiske konsekvenser, er Stortingets samtykke til godkjenning av beslutningen nødvendig i medhold av Grunnloven § 26 andre ledd. Departementet foreslår derfor at Stortinget gir samtykke til

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

godkjenning av EØS-komiteens beslutning, se punkt 3.

Endringsdirektivet utvider AMT-direktivets virkeområde til å omfatte tilbydere av videodelingsplattformer, dvs. tilbydere av tjenester som har som hovedformål å tilby bildeprogrammer eller brukergenererte videoer som er lastet opp av brukerne, og som tilbyderen ikke har effektiv redaksjonell kontroll over. For å gjennomføre endringsdirektivets krav, foreslås det blant annet regler om at tilbydere av slike tjenester må iverksette hensiktsmessige tiltak for å beskytte brukerne mot visse former for ulovlig innhold og innhold som kan være skadelig og alvorlig skadelig for mindreårige.

I proposisjonen foreslår departementet også en rekke andre lovendringer og nye bestemmelser, blant annet skjerpede krav til universell utforming av bildeprogrammer. Det foreslås at plikten

til universell utforming skal gjelde for alle tilbydere av fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester. I dag omfatter plikten til universell utforming kun NRK og riksdekkende kommersielle fjernsynskanaler med en andel på mer enn fem prosent av de samlede seertallene for fjernsyn. Nærmere, konkrete krav som varierer ut i fra tilbyderens størrelse vil bli fastsatt i forskrift.

Departementet foreslår for øvrig enkelte endringer i kringkastingsloven som ikke har sammenheng med endringsdirektivet, blant annet at hjemmelen til å innhente opplysninger ved tilsyn etter kringkastingsloven utvides, slik at Medietilsynet og andre tilsyn kan, med visse unntak, kreve fremlagt opplysninger som er underlagt taushetsplikt.

Endringsdirektivet og EØS-komiteens beslutning ligger som trykte vedlegg til proposisjonen, begge i uoffisiell norsk oversettelse.

2 Bakgrunnen for lovforslaget

2.1 AMT-direktivet og endringsdirektivet

Direktiv 2010/13/EU om samordning av visse bestemmelser om tilbud av audiovisuelle medietjenester, fastsatt ved lov eller forskrift i medlemsstatene (direktivet om audiovisuelle medietjenester eller AMT-direktivet) har blant annet til formål å sikre fri bevegelse av audiovisuelle medietjenester i EØS-området, beskytte forbrukere samt fremme kulturelt mangfold og mediefrihet. Direktivet inneholder en minimumsregulering av audiovisuelle medietjenester – det vil si fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester.

AMT-direktivet inneholder bestemmelser om blant annet beskyttelse av barn og unge, universell utforming av bildeprogrammer, fremme av europeisk programinnhold og audiovisuell kommersiell kommunikasjon (reklame, sponing og produktplassering mv.). Direktivet inneholder også bestemmelser om administrativt samarbeid mellom EØS-stater og deres tilsynsmyndigheter. Et viktig formål med AMT-direktivet er videre å bidra til like konkurransevilkår for fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester.

AMT-direktivet er et minimumsdirektiv. Dette innebærer at de enkelte medlemsstatene kan utforme strengere eller mer detaljerte regler på områder som koordineres av direktivet overfor tilbydere av audiovisuelle medietjenester under deres jurisdiksjon. Det er en forutsetning at slike strengere eller mer detaljerte regler er i samsvar med EØS-retten for øvrig. AMT-direktivet er gjennomført i norsk rett, i hovedsak i kringkastingsloven og kringkastingsforskriften.

I 2015 ble det iverksatt en gjennomgang av AMT-direktivet. Gjennomgangen ble blant annet begrunnet med de hurtige endringene i markedet for audiovisuelle medietjenester, og endringer i seervaner, særlig blant yngre seere.

Endringsdirektivet ble vedtatt 14. november 2018. Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2018/1808 om endring av direktiv 2010/13/EU om samordning av visse bestemmelser om tilbud av

audiovisuelle medietjenester, fastsatt ved lov eller forskrift i medlemsstatene (direktivet om audiovisuelle medietjenester), i lys av endrede markedsforhold (endringsdirektivet til AMT-direktivet) inneholder en rekke endringer av eksisterende artikler i AMT-direktivet samt helt nye bestemmelser. Den viktigste endringen er at AMT-direktivets virkeområde utvides til å inkludere videodelingsplattformtjenester. I direktivets forstand er dette tjenester som har som hovedformål å tilby bildeprogrammer eller brukergenererte videoer som er lastet opp av brukerne. Tilbydere av slike tjenester organiserer innholdet og distribuerer det ut til allmennheten. Til forskjell fra tilbydere av fjernsyn og bestillingstjenester, har tilbydere av videodelingsplattformer ikke kontroll over utvelgelsen av innholdet som formidles på plattformen. Tilbydere av slike tjenester har derfor ikke effektiv redaksjonell kontroll. Et eksempel på en slik tjeneste er YouTube. Videodelingsplattformtjenester kan også være andre sosiale medier der en atskilt del av tjenesten har som hovedformål å tilby bildeprogrammer og brukergenererte videoer, eller dette er en essensiell funksjon i tjenesten. Facebook og Instagram kan være eksempler på slike tjenester. Endringsdirektivet innebærer ikke en regulering av sosiale medier som sådan. De viktigste videodelingsplattformtjenestene som YouTube, Facebook og Instagram er ikke etablert i Norge, og berøres derfor ikke av gjennomføringen av endringsdirektivet i norsk rett.

Hovedelementene i endringsdirektivet er blant annet:

- Regulering av videodelingsplattformtjenester når det gjelder skadelig eller ulovlig innhold og audiovisuell kommersiell kommunikasjon (reklame, sponing, produktplassering mv.).
- Økt felles regulering av fjernsyn og bestillingstjenester.
- Krav om merking av bildeprogrammets egnethet for barn og unge i fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester.
- Anledning til å kreve såkalt medfinansiering fra tilbydere av fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester.

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

- Mer fleksible regler om audiovisuell kommersiell kommunikasjon (tillatt reklametid og produktplassering).
- Skjerpede krav til tilgjengeliggjøring av bildeprogrammer for personer med funksjonsnedsettelse.
- Skjerpede krav til uavhengigheten til tilsynsmyndigheter som fører tilsyn med nasjonale bestemmelser som gjennomfører direktivet.

2.2 Gjennomføringen av direktivet i norsk rett

Når Stortinget har samtykket til godkjenning av EØS-komiteens beslutning (se punkt 3), vil Norge være forpliktet til å gjennomføre direktivenes bestemmelser.

Ifølge EØS-avtalen artikkel 7 bokstav b) er det opp til den enkelte medlemsstat å bestemme formen og midlene for gjennomføringen av direktiver. Dette innebærer at en medlemsstat ikke behøver å anvende samme terminologi eller systematikk som i direktivet. En gjennomføring av et EU-direktiv i nasjonal rett krever derfor ikke nødvendigvis at bestemmelsene i direktivet gjengis ordrett. Det avgjørende er at medlemsstatene oppnår det tiltenkte resultatet. EØS-avtalen stiller likevel krav om at gjennomføringen skal skje på en slik måte at rettstilstanden fremstår som klar og utvetydig, slik at det er mulig for private parter å forutberegne sin rettsstilling. Dette legger visse begrensninger i adgangen til å presisere og utdype regelverket i forarbeider eller ved henvisning til forvaltningspraksis. Dersom nasjonal rett allerede oppfylder det som kreves av et direktiv er det normalt ikke behov for gjennomføringstiltak.

AMT-direktivet er et minimumsdirektiv. Det enkelte medlemsstater har derfor anledning til å utforme strengere eller mer detaljerte bestemmelser på de områdene som er omfattet av direktivet. Dette fremgår av artikkel 3 (1). Forutsetningen for å kunne gjøre dette er at slike regler er i samsvar med alminnelige prinsipper i fellesskapsretten. På områder som ikke er harmonisert av direktivet står de enkelte medlemsstatene i utgangspunktet fritt, så fremt tiltaket er i tråd med den generelle EØS-retten og det ikke er regulering i andre EØS-relevante direktiver eller forordninger som kommer til anvendelse.

2.3 Høringen

Kultur- og likestillingsdepartementet sendte 16. september 2022 et høringsnotat med forslag til gjennomføring av endringsdirektivet mv. til AMT-direktivet på alminnelig høring. Høringsfristen var 16. desember 2022.

Følgende fikk tilsendt høringsnotatet:

Departementene

Arbeids- og velferdsdirektoratet (NAV)
 Barne- ungdoms- og familiedirektoratet
 Barneombudet
 Datatilsynet
 Den norske filmskolen
 Domstoladministrasjonen
 Folkehelseinstituttet
 Forbrukerrådet
 Forbrukertilsynet
 Foreldreutvalget for barnehager
 Foreldreutvalget for grunnopplæringen
 Helsedirektoratet
 Høgskolen i Innlandet
 Høgskolen i Molde
 Høgskolen i Østfold
 Høgskulen i Volda
 Høgskulen på Vestlandet
 Høyesterett
 Institutt for informasjons- og medievitenskap,
 Universitetet i Bergen
 Institutt for medier og kommunikasjon,
 Universitetet i Oslo
 Integrerings- og mangfoldsdirektoratet
 Konkurransetilsynet
 Kringkastingsrådet
 Kripos
 Lagmannsrettene
 Legemiddelverket
 Likestillings- og diskrimineringsombudet
 Lotteri- og stiftelsestilsynet
 Læringsmiljøsentret, Universitetet i Stavanger
 Markedsrådet
 Medieklagenemnda
 Medietilsynet
 Nasjonal kommunikasjonsmyndighet (Nkom)
 Nasjonal sikkerhetsmyndighet
 Nordisk Film- og TV-fond
 Nord universitetet
 Norges handelshøyskole
 Norges idrettshøgskole
 Norges nasjonale institusjon for menneskerettigheter (NIM)
 Norsk filminstitutt

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

Norsk senter for barneforskning (NOSEB v/NTNU)	Viken Filmsenter AS Østnorsk Filmsenter AS
Norsk senter for informasjonssikring	
Norsk senter for menneskerettigheter – Universitetet i Oslo	Abelia
NSSF (Nasjonalt senter for selvmordsforskning og -forebygging)	Actis – Rusfeltets samarbeidsorgan Aftenposten
Norges teknisk-naturvitenskaplige universitet	Agenda Kaupang AS
Politidirektoratet	Akademikerne
Regelrådet	Akan
Regjeringsadvokaten	Allente
Riksadvokaten	Aller Media AS
Samisk høgskole – Sámi allaskuvla	Altibox AS
Språkrådet	Amedia
Statens helsetilsyn	A-Media
Statens institutt for forbruksforskning	Amnesty International Norge
Statens sivilrettsforvaltning	ANFO Annonsørforeningen
Statistisk sentralbyrå	Antirasistisk senter
Statsforvalterne	Apple Norge
Ung.no	Arbeidsgiverforeningen Spekter
Universitetet i Agder	Av og til
Universitetet i Bergen	Barnevakten
Universitetet i Oslo	Bauer Media Group
Universitetet i Stavanger	Bergen mediaby – Media City Bergen
Universitetet i Sørøst-Norge	Blå Kors Norge
Universitetet i Tromsø – Norges arktiske universitet	Childwatch International – UiO
Utdanningsdirektoratet	Civita
	C-more Entertainment
Riksrevisjonen	Dagbladet
Sametinget	Den Nasjonale Filmkommisjonen
Sivilombudet	Den Norske Advokatforeningen
Teknologirådet	Den norske dataforening
	Den Norske Dommerforening
Filmfond Nord AS	Den norske filmfestivalen
Filminvest AS	Den norske legeförening
Filmkraft Rogaland	Discovery Networks Norway
Innlandet Filmkommisjon	Dramatikerforbundet
Innovasjon Norge	Elektronisk Forpost Norge
Mediefondet Zefyr AS	Elevorganisasjonen
Midgard Filmkommisjon	Europabevegelsen i Oslo
Midnorsk Filmsenter	European Handball Federation
Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress (NKVTS)	Facebook/META Norge
Nasjonalt utviklingssenter for barn og unge (NUBU)	Fafo Institutt for arbeidslivs- og velferdsforskning
Nordnorsk Filmkommisjon	Fagforbundet
Nordnorsk Filmsenter AS	Fagpressen
Norid AS	Fellesorganisasjonen (FO)
Norsk Riksringkasting AS (NRK)	FIFA – Fédération Internationale de Football Association
Oslo Filmfond	Film & Kino
Oslo Filmkommisjon	Filmparken AS
Sørnorsk filmsenter AS	FilmReg
Vestnorsk filmkommisjon	FIS – Fédération Internationale de Ski
Vestnorsk filmsenter	Forandringsfabrikken
	Forbundet mot Rusgift
	Foreldrenettverk mot mobbing
	Foreningen Frikanalen

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

Foreningen Norden	Noregs Mållag
Forfatterforbundet	Norges Blindeforbund
Forum for Barnekonvensjonen	Norges Blindeforbunds Ungdom
Fritt Ord	Norges Døveforbund
Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon	Norges Fotballforbund
Gatejuristen	Norges Handikapforbund
Google Norge	Norges Håndballforbund
GRAMO	Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité
Green Chilli Entertainment	Norges Juristforbund
HBO Nordic	Norges markedsføringsforbund
Homenet	Norges Myalgisk Encefalopati forening
HomeTV	Norges Parkinsonforbund
Hovedorganisasjonen Virke	Norges Skiforbund
Hørselshemmedes Landsforbund	Norges televisjon AS
Ice communication Norge AS	Norsk audiovisuell oversetterforening
IKT Norge	Norsk Bibliotekforening
Institutt for journalistikk	Norsk Filmdistribusjon AS
Internasjonalt Samisk Filminstitutt AS	Norsk filmforbund
Den internasjonale olympiske komité	Norsk filmklubbforbund
Juvente	Norsk forbund for Svaksynte
Kabel Norge	Norsk forbund for Utviklingshemmede (NFU)
Kirkens bymisjon	Norsk forening for folkehelse (folkehelseforeningen)
Kirkens SOS	Norsk forening for jus og edb
Kringkastingsringen	Norsk forening for slagrammede
KS – Kommunesektorens organisasjon	Norsk Journalistlag
Kunstnernettverket	Norsk komponistforening
Landsforbundet for kombinert Syns- og Hørselshemmede/Døvblinde	Norsk lokalradioforbund
Landsforbundet for Utviklingshemmede og Pårørende (LUPE)	Norsk medieforskerlag
Landsforeningen for pårørende innen psykisk helse (LPP)	Norsk Musikkforleggerforening
Landslaget for lokalaviser	Norsk Presseforbund
Landsorganisasjonen i Norge	Norsk Redaktørforening
Lightup (pornoprat.no)	Norsk Skuespillerforbund
Likestilling Inkludering Mangfold (LIM)	Norsk Tjenestemannslag
LNU – Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjoner	Norske Filmdistributørers Forening
Lokalradioene i Innlandet	Norske Filmregissører
Lyse AS	Norske Kinosjefers Forbund
Mediebedriftenes Landsforening	Norske Kvinners Sanitetsforening
Mental Helse Norge	Norwaco
Metro Radio AS	Næringslivets Hovedorganisasjon
Metro Sounds/Radio Metro	Organisasjon mot offentlig diskriminering
Motion Picture Association (MPA) v/adv. Simonsen Vogt Wiig	OsloMet – storbyuniversitetet
Mubi	P4 Radio Hele Norge AS
MyGame	Pensjonistforbundet
Nasjonalforeningen for folkehelsen	Polaris media
Nea Radio	PolitiHøgskolen
Netflix	Press – Redd Barna Ungdom
NextGenTel	Pårørendesenteret
NHST Media Group	Radio 102
NOPA	Radio Energy – NRJ Norge AS
Nordic Entertainment Group Norway AS	Redd Barna
	Registrarforeningen dot-enno
	Rettighetsalliansen
	Rettspolitisk forening

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

Riks TV AS
 Rådet for psykisk helse
 Samarbeidsforumet av funksjonshemmedes organisasjoner
 Samsung Norge
 Schibsted ASA
 Schibsted Media Group
 SF Norge AS
 Sidetmedord.no
 SINTEF
 Skolelederforbundet
 Skolenes Landsforbund
 SkyShowTime
 slettmeg.no
 Stine Sofies Stiftelse
 Storyhouse Egmont Norge
 Strim
 Telenor
 Telenor Bruk Hue
 Telia
 The Walt Disney Company Limited.
 The Walt Disney Company Nordic Norway
 TONO
 TV 2 AS
 TVNorge AS
 UEFA – The Union of European Football Associations
 Undomsorg: Unge LEVE
 Unge Funksjonshemmede
 UNICEF Norge
 United International Pictures
 Utdanningsforbundet
 Verdens Gang (VG)
 Virke kultur og opplevelser
 Virke Produsentforeningen
 Yrkesorganisasjonenes sentralforbund

Følgende instanser har kommet med realitetsmerknader:

Datatilsynet
 Forbrukertilsynet
 Legemiddelverket
 Lotteri- og stiftelsestilsynet
 Medietilsynet
 Norsk filminstitutt
 Språkrådet

Bergen kommune
 Oslo kommune, Byrådsavdeling for kultur, idrett og frivillighet

Fond for lyd og bilde
 Mediefondet Zefyr AS
 Norsk Rikskringkasting AS

Viken filmsenter

Allente
 Apple
 Bauer Media AS
 Bransjerådet for film
 Den Nasjonale Filmkommissjonen
 Den norske Forfatterforening
 Discovery
 Dramatikerforbundet
 Døves Media
 Fagforbundet
 Film & Kino
 Filmparken AS
 FilmReg
 Forfatterforbundet
 Hørselshemmedes Landsforbund (HLF)
 KinoAlliansen AS
 KinoNor
 KinoSør AS
 Kunstnernettverket
 Løvemammaene
 Mediebedriftenes Landsforening
 Motion Picture Association
 Musikkindustriens Næringsråd
 Netflix
 NOPA
 Noregs Mållag
 Norges Blindeforbund
 Norges Døveforbund
 Norges Fotballforbund
 Norsk audiovisuell oversetterforening
 Norsk filmforbund
 Norsk Journalistlag
 Norsk Komponistforening
 Norsk Lokalradioforbund
 Norsk Presseforbund
 Norsk Redaktørforening
 Norsk Skuespillerforbund
 Norske Filmdistributørers Forening
 Norske filmregissører
 Norske Kinosjefers Forbund
 Norske Kvinners Sanitetsforening
 P4 Radio Hele Norge AS
 Prime Video
 The Walt Disney Company
 TV 2
 Unge Sentrum
 Viaplay Group
 Virke Produsentforeningen

Følgende instanser har uttalt at de ikke har merknader til høringen:

Forsvarsdepartementet

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

Justis- og beredskapsdepartementet
Samferdselsdepartementet

Norsk senter for informasjonssikring
Statistisk Sentralbyrå

Nordisk Film Kino AS

Følgende instanser har uttalt at de ikke ønsker å avgi svar på høringen:

Norges Høyesterett

Hovedsynspunkter i sentrale høringsuttalelser gjengis i proposisjonen. Høringsuttalelsene er tilgjengelige i sin helhet på departementets nettside.

3 Samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning

3.1 Om europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2018/1808

Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2018/1808 om endring av direktiv 2010/13/EU om samordning av visse bestemmelser om tilbud av audiovisuelle medietjenester, fastsatt ved lov eller forskrift i medlemsstatene (direktivet om audiovisuelle medietjenester), i lys av endrede markedsforhold innfører nye regler om blant annet innhold og markedsføring i fjernsyn, audiovisuelle bestillingstjenester og videodelingsplattformtjenester. Det vises til punkt 2.2 for en nærmere gjennomgang av rettsakten.

3.2 Innlemmelse av direktivet i EØS-avtalen

For at en rettsakt skal bli folkerettslig bindende for Norge, må den innlemmes i EØS-avtalen. Ved EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 av 9. desember 2022 ble direktiv (EU) 2018/1808 (endringsdirektivet) vedtatt innlemmet i EØS-avtalen. Beslutningen er tatt med forbehold om Stortingets samtykke. Innlemmelse forutsetter derfor at Stortinget samtykker til at direktivet skal bli en del av EØS-avtalen.

3.3 EØS-komiteens beslutning

EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 av 9. desember 2022 inneholder en fortale som presiserer at endringsdirektivet skal innlemmes i avtalen og at EØS-avtalens vedlegg XI og protokoll 37 derfor bør endres.

Artikkel 1 i beslutningen angir hvilke endringer som skal gjøres i vedlegg XI nr. 5p, hvor AMT-direktivet er tatt inn.

Etter artikkel 1 nr. 1 tilføyes det en presisering i tittelen om at AMT-direktivet er endret ved endringsdirektivet 32018L1808: Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2018/1808 av 14. november 2018 (EUT L 303 av 28. november 2018, s. 69).

Artikkel 1 nr. 2 endrer nummereringen av eksisterende tilpasninger fra bokstav a til c til bokstav b til d. Dette er gjort for å gi plass til den nye tilpasningen som foreslås i artikkel 1 nr. 3 og som da skal tilføyes før tilpasning b og følgelig bli tilpasning a. Denne tilpasningen presiserer at i AMT-direktivet artikkel 1 nr. 1 bokstav a) i) og bokstav aa) skal ordene 'artikkel 56 og 57 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte' erstattes med ordene 'artikkel 36 og 37 i avtalen om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde'.

Artikkel 1 nr. 4 angir nye tilpasninger etter bokstav d.

Tilpasning e innebærer at endringsdirektivet artikkel 2 nr. 5c og artikkel 28a nr. 7 skal lyde: 'I saker som berører både en EFTA-stat og en EU-medlemsstat, skal EFTAs overvåkingsorgan og Kommisjonen samarbeide med sikte på å treffe likelydende beslutninger med hensyn til hvilken medlemsstat som har jurisdiksjon.' I henhold til EØS-avtalens to-pilarstruktur er det EFTAs overvåkingsorgan som har kompetanse til å fatte bindende vedtak overfor EFTA-statene. Tilpasning e sikrer at Kommisjonen og EFTAs overvåkingsorgan samarbeider med sikte på å bli enige om identiske avgjørelser om hvilken medlemsstat som har jurisdiksjon (artikkel 2 nr. 5c og 28a nr. 7).

Tilpasning f i) og iii) samt g (i) reflekterer at EUs charter om grunnleggende rettigheter referert til i endringsdirektivet artikkel 6 og 28b, er et instrument i EUs primærrett som ikke er bindende for ikke-medlemsstater.

Endringsdirektivet artikkel 6 og 28b inneholder henvisninger til europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2017/541 om bekjempelse av terrorisme; europaparlaments- og rådsdirektiv 2011/93/EU om bekjempelse av seksuelt misbruk og seksuell utnyttelse av barn og barnepornografi; og rammebeslutning 2008/913/JIS om bekjempelse av visse former og uttrykk for rasisme og fremmedhat ved hjelp av straffelovgivningen. Disse rettsaktene er vedtatt i medhold av avdeling V i TEUF, som faller utenfor EØS-avtalens virkeområde. Tilpasningene f ii) og g ii) klargjør derfor at henvisningene til disse rettsaktene skal forstås å referere til tilsvarende bestemmel-

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

ser i EFTA-statenes nasjonale lovgivning. Disse tilpasningene kompletteres av en felleserklæring fra avtalepartene om omfanget av EØS-avtalen og anvendelsen av EFTA-statenes nasjonale lover. Når det gjelder omfanget av EØS-avtalen, understreker felleserklæringen at EU-regelverk vedtatt i henhold til avdeling V i TEUV ikke omfattes av EØS-avtalen. Det fremgår videre av felleserklæringen at avtalepartene anerkjenner, på bakgrunn av felles verdier og en felles europeisk identitet som går langt tilbake i tid, at de tilsvarende bestemmelsene i EFTA-statenes nasjonale lovgivning anvendes på en funksjonelt tilsvarende måte.

Tilpasning h i) sier at en representant for EFTAs overvåkningsorgan skal delta på lik linje med Kommisjonen i møtene til gruppen av europeiske reguleringsmyndigheter for audiovisuelle medietjenester (ERGA). Tilpasning h ii) forutsetter at EFTA-statene skal delta fullt ut i ERGA, men uten å ha stemmerett. Tilpasningene under h i) og h ii) fremgår allerede av tilpasningsteksten i 5r i EØS-avtalens vedlegg XI, som innlemmer Kommisjonens beslutning C(2014) 462 om opprettelse av ERGA i EØS-avtalen. Tilpasningene er tatt med for juridisk klarhet og for å sikre at status quo opprettholdes.

I *artikkel 2* endres EØS-avtalens protokoll 37 nr. 39 ved at teksten suppleres med en referanse til endringsdirektivet.

Artikkel 3 til 5 er standardartikler i EØS-komitebeslutninger.

Artikkel 3 sier at de norske og islandske oversettelsene av endringsdirektivet som vil bli kunngjort i EØS-tillegget i EU-tidende, skal gis gyldighet.

Artikkel 4 angir ikrafttredelsesdatoen.

Den avsluttende *artikkel 5* sier at beslutningen skal kunngjøres i EØS-avdelingen av og EØS-tillegget til EU-tidende.

3.4 Om forholdet til norsk rett

Nasjonal gjennomføring av endringsdirektivet vil kreve flere endringer i kringkastingsloven og kringkastingsforskriften. Det vil også bli behov

for en mindre endring i bildeprogramloven for å gjennomføre direktivets krav til beskyttelse av mindreårige mot skadelig innhold, samt mindre endringer i tobakksskadeloven, alkoholloven og legemiddeloven for å gjennomføre direktivets krav til uavhengige tilsyn.

3.5 Departementets vurderinger

Gjennomføring av endringsdirektivet forventes å være positivt for norske mediebrukere, blant annet fordi det vil gi økt beskyttelse mot skadelig og ulovlig innhold i videodelingsplattformtjenester. Endringsdirektivets skjerpede krav til universell utforming av innhold i audiovisuelle medietjenester vil være positivt for personer med funksjonsnedsettelse. Gjennomføring av direktivets minimumskrav til markedsføring i audiovisuelle medietjenester vil kunne bedre konkurranseevnen til norske tilbydere vis-a-vis tilbydere etablert i andre EØS-stater.

Siden gjennomføringen av EØS-komiteens beslutning i norsk rett vil kreve lovendring og innebærer økonomiske konsekvenser, er Stortingets samtykke til godkjenning av beslutningen nødvendig i medhold av Grunnloven § 26 andre ledd. I henhold til EØS-avtalen artikkel 93 nr. 2 skal beslutninger i EØS-komiteen treffes ved enighet mellom EU på den ene siden og EØS/EFTA-statene, som opptre samstemt, på den andre. Det følger av artikkel 103 nr. 1 at beslutningen først blir bindende for Norge etter at man fra norsk side har meddelt de andre partene at de forfatningsmessige kravene er oppfylt, det vil si at Stortinget har vedtatt samtykke til godkjenning av beslutningen.

Kultur- og likestillingsdepartementet tilrår godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 av 9. desember 2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808 om endring av direktiv 2010/13/EU om samordning av visse bestemmelser om tilbud av audiovisuelle medietjenester, fastsatt ved lov eller forskrift i medlemsstatene (direktivet om audiovisuelle medietjenester), i lys av endrede markedsforhold.

4 Definisjoner

4.1 Innledning

I endringsdirektivet innføres nye og endrede definisjoner av enkelte av de grunnleggende begrepene som benyttes i AMT-direktivet. For eksempel endres definisjonene av audiovisuell medietjeneste og program. Nye definisjoner innføres for begrepene videodelingsplattformtjeneste, tilbyder av videodelingsplattform og brukergenerert video. Utvidelsen av direktivets virkeområde til å omfatte videodelingsplattformtjenester medfører også endringer i AMT-direktivets definisjon av audiovisuell kommersiell kommunikasjon, sponsing og produktplassering. I det følgende vurderer departementet behovet for å gjøre endringer i kringkastingsloven som følge av endringsdirektivets endrede definisjoner av audiovisuell medietjeneste, program, sponsing og produktplassering. Definisjonene som er knyttet til videodelingsplattformtjenester behandles i punkt 13.

4.2 Audiovisuell medietjeneste

4.2.1 Gjeldende rett

I kringkastingsloven anvendes ikke AMT-direktivets begrep audiovisuell medietjeneste. I stedet defineres de to ulike tjenestene som omfattes av begrepet, det vil si fjernsyn, jf. kringkastingsloven § 1-1 første ledd bokstav c og audiovisuelle bestillingstjenester, jf. kringkastingsloven § 1-1 første ledd bokstav d. Departementet vurderte om begrepet audiovisuell medietjeneste burde tas inn i kringkastingsloven i forbindelse med gjennomføringen av AMT-direktivet i norsk rett (se Prop. 9 L (2012–2013) punkt 5.6.1). Departementet foreslo her å kun benytte begrepene fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester, og begrunnet dette blant annet med at det gir et klarere uttrykk for hvilke tjenester som er omfattet av loven og at det kan være hensiktsmessig å begrense antallet definisjoner i loven. I kringkastingsloven § 1-1 første ledd bokstav f defineres også leverandøren av slike tjenester ved begrepet tjenestetilbyder. Tjenestetilbyder er definert som den som i ervervs-

virksomhet utøver effektiv redaksjonell kontroll med utvelgelsen og organiseringen av lyd- eller bildeprogrammene (se Prop. 9 L (2012–2013) punkt 5.6.3.6).

4.2.2 AMT-direktivet

Begrepet audiovisuelle medietjenester er samlebetegnelsen for tjenester som omfattes av AMT-direktivet. I endringsdirektivet opprettholdes i all hovedsak tidligere definisjon av audiovisuell medietjeneste. Det klargjøres imidlertid at også en avgrenset del av en tjeneste kan være en audiovisuell medietjeneste. Det fremgår av endringsdirektivet artikkel 1 (1) bokstav a at en audiovisuell medietjeneste omfatter en tjeneste «[...] der tjenesten eller en del som kan skilles fra den, har som hovedformål å levere programmer til allmennheten som skal informere, underholde eller opplyse, under det redaksjonelle ansvaret til en tilbyder av medietjenester, via elektroniske kommunikasjonsnett [...]» Det fremgår av endringsdirektivet fortalen punkt 3 at direktivet fortsatt bare bør gjelde «[...] for tjenester der hovedformålet er å levere programmer som skal informere, underholde eller opplyse. Kravet til hovedformål bør også anses å være oppfylt dersom tjenesten har et audiovisuelt innhold og en audiovisuell form som kan skilles fra tilbyderens hovedvirksomhet, for eksempel selvstendige deler av nettaviser som inneholder programmer eller brukergenererte videoer, når disse delene kan anses å kunne skilles fra hovedvirksomheten.» Det fremgår videre av fortalen punkt 3 at «en tjeneste bør vurderes som et rent tillegg som ikke kan skilles fra hovedvirksomheten, dersom forbindelsene mellom det audiovisuelle tilbudet og hovedvirksomheten, for eksempel levering av nyheter i skriftlig form, tilsier det.»

4.2.3 Omtalen i høringsnotatet

I høringsnotatet understreket departementet at kringkastingslovens definisjon av *fjernsyn* og *audiovisuelle bestillingstjenester* ikke utelukker at en avgrenset del av en tjeneste kan anses for å være en medietjeneste som omfattes av lovens

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

bestemmelser. Departementet viste videre til lovens forarbeider, Prop. 9 L (2012–2013) punkt 5.6.3.2, hvor departementet uttaler følgende: «For redaksjoner som parallelt med tradisjonelle net-taviser også tilbyr tjenester der det audiovisuelle innholdet må betraktes som en primæraktivitet, som f.eks. VGTV, vil imidlertid disse tjenestene kunne være omfattet av direktivet og loven.» Departementet mente derfor at det ikke er behov for å presisere at en avgrenset del av en tjeneste kan utgjøre «fjernsyn» og «audiovisuelle bestillingstjenester» i kringkastingslovens forstand.

4.2.4 Høringen

Blant høringsinstansene var det kun *Allente* og *Medietilsynet* som uttalte seg om definisjonen av audiovisuelle medietjenester. *Allente* støtter departementets vurdering og uttaler at definisjonene i kringkastingsloven «som følger av AMT-direktivet (2010) [...] synes relativt godt etablert i praksis og [...] nødvendiggjør [ikke] presiseringer pga. endringsdirektivet (2018), selv om definisjonene i direktivene ikke er ordrett like som i kringkastingsloven. Med bakgrunn i Allentes rolle i medieverdikjeden gjelder dette særlig videreføring av legaldefinisjonene av fjernsyn, audiovisuelle bestillingstjenester og (bilde)program». *Medietilsynet* uttaler at:

[...] det kan reises spørsmål om tv-distributører kan anses å være tilbydere av audiovisuelle bestillingstjenester for den delen av tjenesten som tilbyr elektronisk filmleie eller salg, der innholdet ikke tilbys som en del av en annen audiovisuell bestillingstjeneste viderefordlet på tv-distributørens plattform. Hvis innkjøp av hele filmkataloger ikke anses å utgjøre effektiv redaksjonell kontroll over utvalgelse av programmer, vil tilbyderen derimot kun være teknisk distributør som viderefordler en filmkatalog som gjøres tilgjengelig for sluttbruker. På denne bakgrunn mener Medietilsynet at det er hensiktsmessig med en tydeliggjøring i forarbeidene på hvilke tjenester som skal omfattes av definisjonen.

4.2.5 Departementets vurdering

Departementet opprettholder vurderingen i høringsnotatet om at den endrede definisjonen av audiovisuelle medietjenester ikke krever endringer i kringkastingsloven, herunder at det ikke er behov for å presisere at en avgrenset del av en tjeneste

kan utgjøre «fjernsyn» og «audiovisuelle bestillingstjenester» i kringkastingslovens forstand.

Når det gjelder *Medietilsynets* innspill i høringen, mener departementet at det ikke vil være hensiktsmessig å ytterligere konkretisere hvilke tjenester som kan anses som audiovisuelle bestillingstjenester. Departementet er imidlertid enig med tilsynet i at atskilte deler av en tv-distributørs programtilbud kan utgjøre en audiovisuell bestillingstjeneste. Det er en forutsetning at distributøren utøver effektiv redaksjonell kontroll med utvelgelsen og organiseringen av programmene, og at de øvrige vilkårene er oppfylt. Departementet viser til at effektiv redaksjonell kontroll med hensyn til utvelgelsen av programmer kan utvises på ulike måter, avhengig av hvordan programmene blir pakketert og solgt. Her har forretningsmodellene i tv-distribusjonsmarkedet endret seg betydelig de siste årene. Vilåret om effektiv redaksjonell kontroll kan derfor være oppfylt blant annet både dersom distributør har effektiv redaksjonell kontroll med utvelgelsen av enkeltprogrammer, men også dersom denne gjør et redaksjonelt valg om innkjøp av hele eller deler av en programkatalog mv. Departementet viser til AMT-direktivet artikkel 1 (1) bokstav c der det vises til at den redaksjonelle kontrollen gjelder «selection of the programmes» i flertall. Det må imidlertid avgrenses mot ren videreføring av audiovisuelle bestillingstjenester underlagt redaksjonell kontroll fra andre tilbydere, jf. direktivet fortalepunkt 25 og 26. Medietilsynet må for øvrig fra sak til sak vurdere når en tjeneste oppfyller vilkårene for å være en audiovisuell bestillingstjeneste i kringkastingslovens og AMT-direktivets forstand.

4.3 Programmer

4.3.1 Gjeldende rett

I kringkastingsloven § 1-1 første ledd bokstav e er AMT-direktivets definisjon av program definert som «bildeprogram» med følgende ordlyd: «et sett av levende bilder med eller uten lyd som utgjør ett enkelt innslag.» Vilåret om levende bilder utelukker radioprogrammer/podkast fra definisjonen. I forarbeidene til bestemmelsen (Prop. 9 L (2012–2013) punkt 5.6.3.1) ga departementet uttrykk for at programbegrepet vil kunne endres over tid, og at det derfor ikke var hensiktsmessig å foreta noen nærmere avgrensning med hensyn til programmets lengde, innhold eller form. Departementet ga videre uttrykk for at hvordan grensen skal trekkes konkret vil være opp til Medietilsynet å avgjøre i den enkelte sak i lys av europeisk praksis.

4.3.2 AMT-direktivet

I endringsdirektivet artikkel 1 (1) bokstav b opprettholdes i all hovedsak tidligere definisjon av program. Det presiseres imidlertid at lengden av et sett av levende bilder med eller uten lyd, ikke har betydning for om disse skal anses som et program. Det er dessuten ikke lenger et krav at et program skal ha form og innhold som er sammenliknbart med fjernsynsprogrammer. Program defineres i endringsdirektivet som «[...] et sett av levende bilder med eller uten lyd som utgjør ett enkelt innslag, uansett lengde, innenfor en programoversikt eller en katalog utarbeidet av en tilbyder av medietjenester, herunder spillefilmer, videoklipp, idrettsarrangementer, situasjonskomedier, dokumentarprogrammer, barneprogrammer og dramaproduksjoner».

4.3.3 Omtalen i høringsnotatet

I høringsnotatet viste departementet til at definisjonen av bildeprogram i kringkastingsloven § 1-1 første ledd bokstav e ikke inneholder krav om at et bildeprogram skal ha en viss lengde. Departementet viste også til at definisjonen heller ikke stiller krav om at bildeprogrammets form og innhold skal være sammenliknbart med fjernsynssendinger. Departementet pekte på at det i forarbeidene til definisjonen av bildeprogram er forutsatt at programbegrepet vil kunne endres over tid, og at Medietilsynet skal avgjøre begrepets innhold i den enkelte sak i lys av europeisk praksis. Departementet konkluderte derfor med at den justerte definisjonen av program i endringsdirektivet stemmer godt med hvordan begrepet i praksis anvendes i norsk rett. Departementet mente derfor at det ikke er behov for å foreta nærmere justeringer i bildeprogrambegrepet når det gjelder lengde og form.

4.3.4 Høringen

Blant høringsinstansene var det kun *Allente* som uttalte seg om definisjonen av program. *Allente* støtter departementets vurdering, se punkt 42.4 for en nærmere omtale av Allentes hørings svar.

4.3.5 Departementets vurdering

Departementet opprettholder vurderingen i høringsnotatet om at det ikke er behov for å foreta nærmere justeringer i kringkastingslovens definisjon av «bildeprogram» som følge av endringsdirektivets justerte definisjon av program.

4.4 Sponsing

4.4.1 Gjeldende rett

I kringkastingsloven § 3-4 andre ledd er sponsing definert som: «[...] ethvert bidrag til produksjon eller sending av program fra en fysisk eller juridisk person som selv ikke tilbyr programmet eller er engasjert i produksjonen, med sikte på å fremme sponsors navn, varemerke, omdømme, virksomhet, produkt eller tjeneste». Definisjonen omfatter tilfeller hvor det ytes bidrag til produksjon eller sending av ett eller flere program eller en programserie. Slike bidrag kan være rene pengebeløp, varer eller tjenester. Normalt krever sponsor en viss gjenytelse i form av eksponering av navn, logo eller lignende. Det fremgår av definisjonen at sponsing forutsetter en markedsføringshensikt. Dette skal ikke tolkes strengt, og så lenge det eksisterer en sponsoravtale, skriftlig eller muntlig, vil markedsføringshensikten normalt være oppfylt, jf. Prop. 9 L (2012–2013) punkt 7.6.5.1.

4.4.2 AMT-direktivet

Endringsdirektivet artikkel 1 (1) bokstav k opprettholder i all hovedsak tidligere definisjon av sponsing. Som en følge av at direktivets virkeområde nå omfatter videodelingsplattformtjenester, utvides definisjonen av sponsing til også å omfatte bidrag til å finansiere videodelingsplattformtjenester og brukergenererte videoer. Sponsing defineres i endringsdirektivet som:

ethvert bidrag fra et offentlig eller privat foretak eller en fysisk person som ikke tilbyr audiovisuelle medietjenester eller videodelingsplattformtjenester eller produserer audiovisuelle verker, til finansiering av audiovisuelle medietjenester, videodelingsplattformtjenester, brukergenererte videoer eller programmer, med sikte på å fremme foretakets eller personens navn, varemerke, omdømme, virksomhet eller produkter.

4.4.3 Forslaget i høringsnotatet

I høringsnotatet foreslo departementet flere justeringer i definisjonen av sponsing. For det første foreslo departementet å tilpasse definisjonen til endringsdirektivet ved å presisere at sponsing også omfatter bidrag til finansiering av videodelingsplattformtjenester og brukergenererte videoer. Departementet foreslo videre å utvide definisjonen av sponsing til også å omfatte bidrag til finansiering av

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

radio, fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester. Departementet begrunnet dette med at gjeldende definisjon av sponing i kringkastingsloven § 3-4 andre ledd kun omfatter bidrag til produksjon eller sending av «program», mens AMT-direktivets definisjon av sponing også omfatter bidrag til finansiering av «audiovisuelle medietjenester», det vil si finansiering av tjenestene fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester. Endelig ble det foreslått at definisjonen tydeliggjør at sponing kun omfatter bidrag fra en juridisk eller fysisk person som ikke selv tilbyr eller produserer de aktuelle sponsede tjenestene (radio, fjernsyn, audiovisuelle bestillingstjenester og videodelingsplattformtjenester), programmene eller brukergenererte videoene.

For øvrig foreslo departementet å flytte definisjonen av sponing fra kringkastingsloven § 3-4 til lovens definisjonsbestemmelse i § 1-1. Departementet begrunnet dette med at det i reglene om videodelingsplattformtjenester foreslås en rekke nye bestemmelser som omhandler sponing, og at det derfor vil være hensiktsmessig at begreper som benyttes gjentatte steder defineres samlet i lovens definisjonsbestemmelse.

4.4.4 Høringen

Forslaget til justeringer i definisjonen av sponing støttes av alle høringsinstansene som uttaler seg om dette forslaget, bortsett fra *Norsk Redaktørforening*. Høringsinstansene som støtter forslaget er *Bauer*, *Forbrukertilsynet*, *Norsk Lokalradioforbund (NLR)*, *NRK* og *P4 Radio Hele Norge AS*. *Norsk Redaktørforening* mener på generelt grunnlag at sponing egner seg dårlig for lovregulering og at dette er noe mediene selv må ta ansvar for. Når det gjelder forslaget til justeringer i definisjonen av sponing, uttaler *Norsk Redaktørforening* blant annet følgende:

Vi mener strengt tatt at formålkravet i siste ledd av setningen [med sikte på å fremme sponsors navn, varemerke, omdømme, virksomhet, produkt eller tjeneste] kan kuttes. Også økonomiske bidrag som er gitt av for eksempel ideologiske eller andre ikke-kommersielle hensyn, sågar av de rene filantroper, bør omfattes av begrepet, dersom man nå skal holde seg med det. Poenget, i det minste i en presseetisk sammenheng, er hvorvidt det er utenforstående – uavhengig av motiv – som har bidratt til produksjonen. Poenget er at publikum, uavhengig av bakgrunnen for bidraget, skal ha kunnskap om forhold som kan påvirke deres egen vurdering av innholdet.

Forslaget om å flytte definisjonen av sponing til kringkastingslovens definisjonsbestemmelse i § 1-1 støttes av alle høringsinstansene som uttaler seg om det. Disse er *Forbrukertilsynet*, *Norsk Lokalradioforbund*, *NRK* og *P4 Radio Hele Norge AS*.

Forbrukertilsynet, som støtter forslaget til justeringer i definisjonen av sponing, stiller spørsmål ved om det er et behov for at «reklame» i § 1-1 første ledd bokstav g også utvides til å omfatte videodelingsplattformtjenester, programmer og brukergenererte videoer, slik det er gjort for definisjonen av «sponing» i kringkastingsloven § 1-1 første ledd bokstav h. *Forbrukertilsynet* mener også at departementet bør vurdere å definere begrepet «reklameinnslag» § 1-1 første ledd andre punktum.

4.4.5 Departementets vurdering

Departementet opprettholder forslaget fra høringsnotatet. En utvidelse av definisjonen av sponing til også å inkludere bidrag til finansiering av fjernsyn, audiovisuelle bestillingstjenester, videodelingsplattformtjenester og brukergenererte videoer, er etter departementets vurdering nødvendig for at definisjonen skal være i tråd med direktivet. Justeringen vil imidlertid ikke bare få virkning for sponing av tjenestene som reguleres av AMT-direktiv, jf. endringsdirektiv. Også sponing av radio vil være omfattet av forslaget. Departementet mener at bidrag til finansiering av radio også bør anses som sponing. Departementet vektlegger at en annen løsning vil kreve ulike definisjoner av sponing for henholdsvis fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester på den ene siden og radio på den andre, og dermed være krevende av hensyn til helheten og systematikken i loven.

Departementet er ikke enig i *Norsk redaktørforenings* forslag om at formålkravet (med sikte på å fremme sponsors navn, varemerke, omdømme, virksomhet, produkt eller tjeneste) bør utgå fra definisjonen. Dette vil blant annet innebære et brudd med kravene som stilles til sponing i AMT-direktiv, som Norge er EØS-rettslig forpliktet til å gjennomføre.

Departementet opprettholder også forslaget om å flytte definisjonen av sponing fra kringkastingsloven § 3-4 til lovens definisjonsbestemmelse i § 1-1, og viser til at samtlige av høringsinstansene som uttalte seg om saken støttet forslaget.

Forbrukertilsynet stiller for øvrig spørsmål ved om det er behov for at «reklame» i § 1-1 første ledd bokstav g også utvides til å omfatte blant annet videodelingsplattformtjenester. Departementet mener det er nødvendig med en

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

slik utvidelse, slik at definisjonen av «reklame» også omfatter innslag i videodelingsplattformtjenester som har til formål å fremme tjenestetilbyderens egen virksomhet. Dette er nødvendig for å oppfylle den EØS-rettslige forpliktelsen til å gjennomføre endringsdirektivets justerte definisjon av audiovisuell kommersiell kommunikasjon. *Forbrukertilsynet* ber også departementet vurdere om begrepet «reklameinnslag» bør defineres i § 1-1 første ledd andre punktum. Departementet viser til at Medietilsynet i håndhevingen av regelverket ikke opererer med ulik tolkning av begrepene «reklame» og «reklameinnslag», og at begrepene i praksis har samme betydning. Departementets vurdering er derfor at det ikke er behov for en egen definisjon av begrepet «reklameinnslag».

4.5 Produktplassering

4.5.1 Gjeldende rett

I kringkastingsloven § 3-6 andre ledd er produktplassering definert som følger:

Med produktplassering menes at en vare, tjeneste eller et varemerke inngår i, eller vises til i et program mot betaling eller liknende vederlag for direkte eller indirekte å fremme varer, tjenester eller omdømmet til en fysisk eller juridisk person. Gratis levering av varer eller tjenester som ikke har en betydelig verdi regnes ikke som produktplassering.

Definisjonen gjennomfører AMT-direktivets definisjon av produktplassering i artikkel 1 (1) bokstav m. Det følger av definisjonen at gratis levering av varer eller tjenester som ikke har en betydelig verdi ikke skal regnes som produktplassering. I Medietilsynets «Veileder for sponing i kringkasting og bestillingstjenester» av mai 2018 s. 13 angis en konkret grense for betydelig verdi til ca. 10 000 kroner. For en nærmere omtale av innholdet i definisjonen og avgrensning mot sponing, se Prop. 9 L (2012–2013) punkt 7.7.6.2.

4.5.2 AMT-direktivet

I endringsdirektivet artikkel 1 (1) bokstav m opprettholdes i all hovedsak tidligere definisjon av produktplassering. Noe forenklet kan man si at definisjonen tidligere kun omfattet vare, tjeneste eller varemerke som inngår i eller vises til i *pro-*

grammer mot betaling eller likende vederlag. Definisjonen i endringsdirektivet utvides til også å omfatte vare, tjeneste eller varemerke som inngår i eller vises i *brukergenerert video*. Endringen må ses i sammenheng med at endringsdirektivets virkeområde utvides til å omfatte videodelingsplattformtjenester. Produktplassering defineres i endringsdirektivet som:

enhver form for audiovisuell kommersiell kommunikasjon som innebærer at en vare eller tjeneste, eller varemerket for varen eller tjenesten, inngår i eller vises til i et program eller en brukergenerert video, mot betaling eller liknende vederlag.

4.5.3 Forslaget i høringsnotatet

I høringsnotatet foreslo departementet å endre kringkastingslovens definisjon av produktplassering i tråd med endringsdirektivet, ved å presisere at også «en vare, tjeneste eller et varemerke som inngår i, eller vises til i *brukergenerert video* mot betaling eller liknende vederlag [...]» omfattes av definisjonen.

Departementet foreslo også å flytte definisjonen av produktplassering fra kringkastingsloven § 3-6 andre ledd til § 1-1 første ledd bokstav i. Departementet begrunnet dette med at det er hensiktsmessig at uttrykk som blir bruk gjennomgående flere steder i loven er plassert i lovens definisjonsbestemmelse.

4.5.4 Høringen

Ingen av høringsinstansene uttalte seg om departementets forslag om å endre kringkastingslovens definisjon av produktplassering i tråd med endringsdirektivet eller forslaget om å flytte definisjonen til loven § 1-1 første ledd bokstav i.

Forbrukertilsynet ga uttrykk for at forarbeidene bør klargjøre den nærmere grensedragningen mellom hva som utgjør reklame og produktplassering. *Forbrukertilsynet* uttaler:

Forbrukertilsynet ser et behov for at forarbeidene klargjør den nærmere grensedragningen mellom hva som utgjør reklame og produktplassering, både når det gjelder reklame rettet til barn og våpen i kringkastingsloven §§ 3-4 andre ledd og 3-6, slik at ansvarsfordelingen mellom tilsynsmyndighetene på dette området blir klarere.

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

4.5.5 Departementets vurdering

Departementet opprettholder forslaget fra høringsnotatet om å endre definisjonen av produktplassering ved å ta inn en henvisning til brukergenerert video. Dette er nødvendig for å gjennomføre endringsdirektivets regulering av videodelingsplattformtjenester. Departementet opprettholder også forslaget om å flytte definisjonen av produktplassering fra kringkastingsloven § 3-6 andre ledd til § 1-1 første ledd bokstav i. Departementet foreslår for øvrig enkelte rent språklige endringer i definisjonen.

Forbrukertilsynet tar i høringen til orde for at forarbeidene klargjør den nærmere grensedragningen mellom hva som utgjør reklame og produktplassering. Departementet mener at definisjonen i loven av hva som utgjør produktplassering er tilstrekkelig klar. Når det gjelder forholdet mellom reklame og produktplassering, viser departementet til Medietilsynets «Veileder til youtubere og videobloggere om merking av

reklame» s. 5 og 6. Her behandles forskjellen mellom reklame og produktplassering:

Produktet har ikke hovedfokus i videoen = produktplassering. Videoen din består hovedsakelig av redaksjonelt innhold, for eksempel en historie du forteller. I dette tilfellet er det ikke produktet som er hovedfokuset, men produktet er likevel synlig eller blir vist til. I videoen reklamerer du ikke for produktet ved å anbefale folk å kjøpe det, eller ved å skryte av det.

Produktet har hovedfokus i videoen = reklame. Hvis selve produktet eller omtalen av produktet har hovedfokus i videoen din, eller du anbefaler folk å kjøpe produktet, eller du skryter av det, er videoen først og fremst reklame.

For øvrig er det departementets syn at den nærmere grensedragningen må utvikles gjennom forvaltningspraksis, herunder må det ses hen til praksis fra EU/EFTA-domstolen.

5 Selv- og samregulering

5.1 Gjeldende rett

Det finnes ingen rene selv- eller samreguleringsordninger etter kringkastingsregelverket. Det er imidlertid opprettet enkelte slike ordninger på nærliggende rettsområder innenfor mediefeltet. Eksempler på selvreguleringsordninger er Vær Varsom plakaten som håndheves av Pressens Faglige Utvalg (PFU), og Matvarebransjens Faglige utvalg (MFU) som håndhever retningslinjer for markedsføring av usunn mat og drikke rettet mot barn.

5.2 AMT-direktivet

Endringsdirektivet forplikter ikke medlemsstatene direkte til å opprette sam- eller selvreguleringsordninger, men inneholder en generell oppfordring til slik regulering i artikkel 4a (1), samt at det i tillegg pekes på muligheten for bruk av slike ordninger på spesifikke områder.

Selv- og samregulering er nærmere forklart i fortalepunkt 14 til endringsdirektivet. Her fremgår det at selvregulering er en type frivillig initiativ som gjør at markedsdeltakere, partene i arbeidslivet og ikke-statlige organisasjoner og sammenslutninger kan vedta felles retningslinjer seg imellom og for seg selv. Aktørene utarbeider, overvåker og håndhever disse retningslinjene. Ved samregulering er den regulerende rollen delt mellom de berørte partene og regjeringen eller nasjonale reguleringsmyndigheter eller -organer. De relevante offentlige myndighetenes rolle er blant annet anerkjennelse av ordningen med samregulering, revisjon av prosessene innenfor ordningen og finansiering av ordningen. Samregulering bør gi mulighet for at staten kan gripe inn i tilfeller der målene ikke nås.

Etter endringsdirektivet artikkel 4a (1) skal medlemsstatene, i den utstrekning det er mulig innenfor medlemsstatenes rettsorden, oppfordre til bruk av samregulering og fremme selvregulering gjennom atferdsnormer som vedtas nasjonalt på de områdene som samordnes av direktivet. Disse normene skal:

- være slik at de blir allment akseptert av de viktigste aktørene i de berørte medlemsstatene,
- klart og utvetydig angi hva målene er,
- sikre jevnlig, åpen og uavhengig overvåking og evaluering av måloppnåelsen, og
- sikre effektiv håndheving, herunder effektive og forholdsmessige sanksjoner.

Endringsdirektivet peker på følgende områder der medlemsstatene særskilt skal oppfordre til samregulering i tråd med artikkel 4a (1):

- Informasjon til seerne om innhold som kan skade mindreåriges fysiske, mentale eller moralske utvikling jf. artikkel 6a (3).
- Upassende audiovisuell kommersiell kommunikasjon om alkoholholdige drikker overfor mindreårige jf. artikkel 9 (3).
- Upassende audiovisuell kommersiell kommunikasjon som følger med eller inngår i barneprogrammer, om næringsmidler og drikker som inneholder næringsstoffer og andre stoffer med en ernæringsmessig eller fysiologisk virkning, særlig fett, transfettsyrer, salt eller natrium og sukker, som ifølge anbefalingene ikke bør utgjøre en for stor del av det samlede kostholdet jf. artikkel 9 (4).
- Gjennomføring av bestemmelsene om hensiktsmessige tiltak av videodelingsplattformer for å beskytte mindreårige og allmenheten mot visse typer innhold i artikkel 28b (1) og (3) jf. artikkel 28b (4). I tillegg oppfordres til sam- eller selvregulering for å beskytte mindreårige mot audiovisuell kommersiell kommunikasjon for usunn mat og drikke jf. artikkel 28b (2).

5.3 Forslaget i høringsnotatet

I høringsnotatet pekte departementet på enkelte områder egnet for samregulering.

For det første ble det foreslått en samreguleringsordning for kravene til beskyttelse av mindreårige som følger av bildeprogramloven § 7 bokstav a og b. Her fremgår at publikum på en tydelig og nøytral måte skal informeres om aldersgrensen før tilgjengeliggjøring av det aktuelle bil-

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

deprogrammet. Departementet viste til at det i Prop. 123 L (2013–2014) ble lagt grunn at et bransjesamarbeid kan redusere behovet for omfattende og detaljert forskriftsregulering, som ellers kan vise seg nødvendig for å sikre en konsekvent praktisering av loven.

For det andre pekte departementet på at Medietilsynet, i samråd med bransjen, bør lage retningslinjer for framheving av europeiske verk og kriterier for når kravet til framheving anses oppfylt. Etter direktivet artikkel 13 (1) skal audiovisuelle bestillingstjenester fremme europeiske produksjoner ved at minst 30 prosent av tjenestens katalog skal bestå av europeiske verk og at disse skal framheves.

Departementet vurderte det som unødvendig å oppfordre til samregulering når det gjelder audiovisuell kommersiell kommunikasjon for alkoholholdig drikke og usunn mat og drikke rettet mot mindreårige ettersom det etter norsk rett er et totalforbud mot å sende reklame rettet mot mindreårige i fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester. Det er foreslått at det samme forbudet skal gjelde for norske videodelingsplattformer, se punkt 13.

5.4 Høringen

Mediebedriftenes Landsforening er generelt positive til selvregulering på medieområdet, men viser til at slik regulering må skje på aktørenes premisser og uten å påføre bransjen store merkostnader. Foreningen mener at eventuelle bransjenormer som går ut over lovens minimumskrav ikke må brukes til å stramme inn loven.

Norsk Presseforbund mener det ikke er behov for ytterligere samregulering på de tre nevnte områdene. Når det gjelder beskyttelse av mindreårige mener forbundet at de overordnede kravene i loven gir nødvendig beskyttelse, og at hvordan dette gjennomføres må være en redaksjonell vurdering. Det vises til at pressefriheten også beskytter friheten til å publisere i den form og med de virkemidler som anses formålstjenlig. Videre pekes på at det etter presseetisk praksis også er normalt at redaksjonene varsler ved sterke bilder og annet innhold som kan påføre skade, særlig overfor mindreårige. Når det gjelder framheving av europeiske verk mener forbundet at slike retningslinjer for framheving vil utgjøre et uforholdsmessig inngrep i den redaksjonelle friheten. Forbundet ser ikke behovet for å utvikle andre tvisteløsningsmekanismer enn den som allerede eksisterer ved PFU. *Norsk*

Journalistlag støtter *Norsk presseforbunds* uttalelse.

Norsk Redaktørforening mener det ikke er behov for ytterligere selv- eller samregulering, utover PFU-ordningen, med mindre dette kommer som et klart uttrykt ønske fra aktørene. Det vises til at PFU-ordningen er godt forankret i bransjen og fungerer godt. Det vises til at det gir en lite konsistent lovgivning dersom en del av bransjen må forholde seg til lovregler som ikke gjelder for de øvrige mediene. Reguleringer på ytringsfrihetsområdet bør være så få og små som mulig.

NRK mener det ikke er hensiktsmessig med samregulering på de foreslåtte områdene. Selvregulering på medieområdet er ifølge *NRK* å foretrekke. Myndighetsregulering bør begrenses til områder der vektige samfunnshensyn tilsier at selvregulering ikke er tilstrekkelig. Når det gjelder plikten til å gi informasjon til seerne om skadelig innhold for mindreårige mener *NRK* at dagens retningslinjer for aldersklassifisering og Medietilsynets veiledning av bransjen er tilstrekkelig for å sikre en enhetlig praksis og at ytterligere regulering/bransjeorgan vil virke byråkratiserende. *NRK* mener videre at det er viktig at arbeidet med å sikre barn mot skadelig innhold skjer av den som er ansvarlig for innholdet. Når det gjelder framheving av europeiske verk viser *NRK* til at slike avgjørelser bør være en del av den redaksjonelle friheten. Dersom det blir opprettet en tvisteløsningsordning mellom tilbydere av videodelingsplattformer og brukere, mener *NRK* at også øvrige representanter for de redaktørstyrte mediene bør involveres i prosessen.

TV 2 er på generelt grunnlag positiv til selvregulering på de områder som er nevnt i høringen, gitt at dette skjer på aktørenes premisser uten at det påføres merkostnader. Videre pekes det på at eventuelle sanksjonsordninger må legges opp slik at selvregulering blir attraktivt for aktørene, og at selvregulering som går utover lovens minimumskrav ikke kan være et argument for å stramme inn lovgivningen.

Allente støtter departementets forslag til selvreguleringsordninger når det gjelder informasjonsplikten i bildeprogramloven og regler om framheving av europeiske verk.

Medietilsynet viser til at tilsynet senest i 2021 var i kontakt med de største bransjeaktørene for å sondere muligheten for å etablere et sektorovergripende bransjeorgan for å utvikle et system for aldersklassifisering av innhold. Tilbakemeldingen den gang var at bransjen ikke så behov for en slik ordning. *Medietilsynet* er fortsatt positiv til at bransjen får mer ansvar på dette fagfeltet, og at

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

dette kan bidra til en mer enhetlig og faglig basert standard. Tilsynet vil uansett ta initiativ til at bransjen kan dele erfaringer knyttet til aldersklassifiserings- og informasjonsplikten. *Medietilsynet* viser til at sam- eller selvregulering også kan være aktuelt for å implementere artikkel 7a i endringsdirektivet om å fremme audiovisuelle medietjenester eller innhold av allmenn interesse.

Forbrukertilsynet støtter forslaget om at Medietilsynet i samråd med tilbydere av videodelingsplattformer får i oppgave å utvikle en utenrettslig tvisteløsning for spørsmål om hensiktsmessige tiltak.

5.5 Departementets vurdering

Departementet opprettholder vurderingen av at sam- og selvregulering ikke er hensiktsmessig når det gjelder audiovisuell kommersiell kommunikasjon for alkoholholdig drikke og usunn mat og drikke rettet mot mindreårige. Det har ikke kommet andre synspunkter i høringen.

Når det gjelder beskyttelse av mindreårige og framheving av europeiske verk, viser departementet til at majoriteten av mediebransjen som uttalte seg i høringen var negative til å innføre bransjeregulering enten i form av selv- eller samregulering som går utover det som vil følge av lovens minimumskrav. Selv- eller samreguleringsordninger er avhengig av bred oppslutningen i bransjen.

Departementet viser til at Medietilsynet tok initiativ overfor bransjen senest i 2021 og at det da ikke ble ansett å være behov for et eget bransjeorgan for aldersklassifiserings- og/eller informasjonsplikten i bildeprogramloven. Av høringen fremkommer videre at de fleste bransjeaktørene synes dagens retningslinjer for aldersklassifisering og Medietilsynets veiledning av bransjen er tilstrekkelig for å sikre en enhetlig praksis. Departementet viser også til at når det gjelder informasjonsplikten knyttet til potensielt skadelig innhold for mindreårige, jf. artikkel 6a (3), har Medietilsynet utarbeidet veiledende ikoner for aldersmerking som bransjen står fritt til å benytte. I retningslinjene for aldersklassifisering av innhold gis utfyllende veiledning for hva slags type innhold som hører hjemme under de ulike aldersgren-

sene. Denne atferdsnormen er godt innarbeidet og akseptert av bransjen.

Flere av høringsinstansene ber departementet vise varsomhet med å innføre ytterligere regulering på et område der ytringsfriheten står sterkt, og der pressefriheten må veie tungt. Især vises det til at ytterligere retningslinjer for framheving av europeiske verk, jf. endringsdirektivet artikkel 13 (1), vil kunne utgjøre et uforholdsmessig inngrep i den redaksjonelle friheten. Det vises til at pressefriheten også beskytter friheten til å publisere i den form og med de virkemidler som det enkelte presseorgan ser som mest formålstjenlig. Departementet er enig med høringsinstansene om at hensynet til den redaksjonelle friheten må veie tungt.

Endringsdirektivet pålegger ikke medlemsstatene å innføre samregulering, selv om det ligger en sterk oppfordring til slik regulering i direktivet jf. artikkel 4a (1): «Medlemsstatene skal oppmuntre til bruk av samregulering [...]» Videre pålegger endringsdirektivet medlemsstatene å fremme selvregulering gjennom atferdsnormer som vedtas på nasjonalt plan på de områder som samordnes av direktivet. I fortalepunkt 14 til endringsdirektivet fremkommer at innføring av sam- eller selvregulering ikke er nødvendig for en korrekt implementering av endringsdirektivet:

Uten at det berører medlemsstatenes formelle forpliktelser med hensyn til innarbeiding i nasjonal lovgivning, blir det i direktiv 2010/13/EU oppfordret til bruk av selv- og samregulering. Dette bør verken forplikte medlemsstatene til å opprette ordninger med selvregulering og/eller samregulering, eller avbryte eller gå på bekostning av gjeldende initiativer til samregulering som allerede er innført i medlemsstatene, og som fungerer effektivt.

Departementet vurderer denne delen av direktivet som gjennomført ved at ulike forslag til sam- og selvreguleringsordninger er foreslått og oppfordret til i høringen. Departementet vil komme tilbake til spørsmålet dersom det skulle oppstå et behov eller ønske fra bransjen om ytterligere samregulering i tiden fremover.

6 Registreringsplikt for tilbydere av audiovisuelle bestillingstjenester og krav til identifikasjon av tjenestetilbydere

6.1 Registreringsplikt for tilbydere av audiovisuelle bestillingstjenester

6.1.1 Gjeldende rett

Kringkastingsloven § 2-1 første ledd fastslår at kringkastere, med unntak av NRK, må ha konsesjon for å drive kringkasting eller lokalkringkasting som formidles via senderanlegg som er konsesjonspliktige etter loven § 2-2. For drift av kringkastings- eller lokalkringkastingsvirksomhet som ikke er konsesjonspliktig etter § 2-1 første ledd, kreves det at kringkasteren er registrert hos offentlig myndighet, jf. § 2-1 tredje ledd. Det er gitt nærmere regler om kringkasternes registreringsplikt i kringkastingsforskriften § 1-3. Av denne bestemmelsen følger det blant annet at Medietilsynet fører register over kringkastere og lokalkringkastere som er registreringspliktige etter loven § 2-1 og at kringkasting ikke kan skje før Medietilsynet har bekreftet at korrekt utfylt registreringsmelding er mottatt. Registreringsplikten etter kringkastingsloven § 2-1 tredje ledd ble innført i 2003 og begrunnet med at håndhevingshensyn tilsier at myndighetene til enhver tid må ha oversikt over hvem som sitter med det redaksjonelle ansvaret for sendingene, se Ot.prp. nr. 107 (2001–2002) s 12.

Det foreligger ingen registrerings- eller konsesjonsplikt for tilbydere av audiovisuelle bestillingstjenester. Ved gjennomføringen av AMT-direktivet mente departementet at det ikke var behov for å innføre en registreringsplikt for tilbydere av audiovisuelle bestillingstjenester, se Prop. 9 L (2012–2013) s 43. Departementet pekte her på at dette eventuelt ville bli vurdert etter at loven har vært i kraft i en tid. Departementet pekte på at behovet for en slik registreringsplikt eventuelt må ses i sammenheng med hvilket merarbeid dette vil kreve av tjenestetilbydere og tilsynsmyndigheten.

6.1.2 AMT-direktivet

AMT-direktivet inneholder ikke en eksplisitt plikt for medlemsstatene til å innføre registreringsplikt for kringkastere og tilbydere av audiovisuelle bestillingstjenester. Endringsdirektivet artikkel 2 (5b) pålegger imidlertid medlemsstatene å utarbeide og vedlikeholde en oppdatert liste over tilbydere av medietjenester under deres jurisdiksjon, og at en slik liste med eventuelle oppdateringer skal sendes til EFTAs overvåkingsorgan.

6.1.3 Forslaget i høringsnotatet

Siden endringsdirektivet artikkel 2 (5b) pålegger medlemsstatene å utarbeide og vedlikeholde en oppdatert liste over tilbydere av medietjenester under deres jurisdiksjon, foreslo departementet i høringsnotatet at det innføres en plikt for tilbydere av audiovisuelle bestillingstjenester til å registrere seg hos Medietilsynet. Det ble foreslått å gjennomføre plikten ved endring av kringkastingsloven § 2-1 tredje ledd og kringkastingsforskriften 1-3.

Departementet pekte i høringsnotatet på at en utvidelse av registreringsplikten til å omfatte både kringkastere og tilbydere av audiovisuelle bestillingstjenester vil gjøre det praktisk mulig å oppfylle endringsdirektivets krav om at det skal utarbeides og vedlikeholdes en oppdatert liste over tilbydere av audiovisuelle medietjenester. Videre mente departementet at forslaget vil skape en bedre oversikt over tilbydere av audiovisuelle bestillingstjenester under norsk jurisdiksjon, og dermed gjøre Medietilsynets håndheving av loven enklere. Departementet mente også at en registreringsplikt for tilbydere av audiovisuelle bestillingstjenester kan bidra til at slike aktører i større grad enn i dag blir oppmerksomme på hvilken regulering de er underlagt.

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

6.1.4 Høringen

Blant høringsinstansene var det kun *Allente* som uttalte seg eksplisitt til forslaget om å fastsette en registreringsplikt for tilbydere av audiovisuelle bestillingstjenester i kringkastingsloven. *Allente* er uenig i departementets forslag om å innføre registreringsplikt for tilbydere av audiovisuelle bestillingstjenester, og begrunner dette med at plikten synes unødig tyngende for tilbyderne sett i lys av at direktivet ikke pålegger medlemsstatene en slik plikt. Selskapet peker også på at «det vil kunne oppstå kompliserte vurderinger om en tilbyder er å anse som audiovisuell bestillingstilbyder».

6.1.5 Departementets vurdering

Allente mener for det første at en registreringsplikt for tilbydere av audiovisuelle bestillingstjenester vil være unødig tyngende for tilbyderne sett i lys av at direktivet ikke pålegger medlemsstatene en slik plikt. Departementet viser til at endringsdirektivet artikkel 2 (5b) pålegger medlemsstatene å utarbeide og vedlikeholde en oppdatert liste over tilbydere av medietjenester under deres jurisdiksjon, og understreker at den foreslåtte registreringsplikten er avgjørende for at Medietilsynet kan utføre denne oppgaven rent praktisk. Departementet gjør også oppmerksom på at både Sverige og Danmark har valgt å innføre registreringsplikt for tilbydere av audiovisuelle bestillingstjenester, se hhv. Radio- og tv-lag (2010:696) § 2 og Bekendtgørelse om videodelingsplattformstjenester (BEK nr 1158 af 18/06/2020) § 8. Videre er kringkastere allerede underlagt den samme plikten i kringkastingslovens gjeldende § 2-1 tredje ledd, og departementet har ingen holdepunkter for at plikten har vært unødig tyngende for kringkasterne.

Allente mener for det andre at det vil oppstå kompliserte vurderinger om en tilbyder er å anse som en tilbyder av en audiovisuell bestillingstjeneste. Departementet legger til grunn at profesjonelle aktører som *Allente* vil være i stand til å håndtere dette spørsmålet selv i de aller fleste tilfeller. Departementet har ikke registrert at det i praksis har vært tilsvarende utfordringer for kringkastere som i dag er underlagt registreringsplikt. Medietilsynet har uansett veiledningsplikt, og departementet legger til grunn at aktørene kan søke veiledning hos Medietilsynet ved spørsmål om man er å anse som en tilbyder av en audiovisuell bestillingstjeneste.

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om å innføre en registreringsplikt for tilbydere av audiovisuelle bestillingstjenester i kringkastingsloven § 2-1 tredje ledd.

6.2 Krav til identifikasjon av tjenestetilbydere

6.2.1 Gjeldende rett

Etter kringkastingsloven § 2-16 første ledd skal «[t]ilbydere av fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester sørge for at seerne på en enkel og direkte måte har tilgang til følgende opplysninger: a) navn, gateadresse, postadresse, elektronisk postadresse og øvrige opplysninger som gjør det mulig å komme i direkte forbindelse med tjenesteyteren b) relevante reguleringsmyndigheter eller tilsynsorganer på det audiovisuelle området.»

6.2.2 AMT-direktivet

AMT-direktivet artikkel 5 pålegger medlemsstatene å sørge for at tilbydere av audiovisuelle medietjenester underlagt landets jurisdiksjon er identifiserbare for mottakerne. Identifikasjonsplikten gjelder både tilbydere av fjernsynssendinger og tilbydere av audiovisuelle bestillingstjenester. Bakgrunnen for identifikasjonsreglene i artikkel 5 er de audiovisuelle medietjenestenes betydning for meningsdannelsen i samfunnet, og at brukerne derfor bør kunne identifisere hvem som er ansvarlige for innholdet i tjenesten.

I henhold til artikkel 5 skal tilbydere av audiovisuelle medietjenester gjøre følgende opplysninger tilgjengelige på en enkel, direkte og permanent måte:

- navnet på tilbyderen av medietjenestene
- den geografiske adressen der tilbyderen av medietjenestene er etablert
- detaljer vedrørende tilbyderen av medietjenestene, herunder e-postadresse eller nettsted, slik at denne kan kontaktes raskt på en direkte og effektiv måte, og
- vedkommende reguleringsmyndigheter eller tilsynsorganer der dette er relevant.

Endringsdirektivet artikkel 5 (1) viderefører ovennevnte krav til identifikasjon. Den eneste endringen er at det skal opplyses om hvilken medlemsstat som har jurisdiksjon over tilbyderen, jf. endringsdirektivet artikkel 5 (1) bokstav d.

6.2.3 Forslaget i høringsnotatet

I høringsnotatet foreslo departementet å gjennomføre endringsdirektivet artikkel 5 (1) bokstav d i kringkastingsloven § 2-16 første ledd bokstav b, ved å tilføye at tilbyderne til enhver tid skal sørge for at seerne på en enkel og direkte måte har tilgang til opplysninger om «at tjenestetilbyderen er underlagt norsk jurisdiksjon». Departementet konstaterte at direktivets øvrige krav til identifikasjon er gjennomført i kringkastingsloven § 2-16.

6.2.4 Høringen

Blant høringsinstansene var det kun *Medietilsynet* som uttalte seg om krav til identifikasjon av tjenestetilbydere. *Medietilsynet* peker på at «det blir stadig vanligere hos tilbydere å sluse brukeren inn i en digital chat-tjeneste i stedet for å oppgi epostadresse som kontaktinformasjon på hjemmesiden». Tilsynet ber derfor departementet vurdere om det skal lov- eller forskriftsfestes at en digital chat-funksjon der brukeren kommer i direkte kontakt med tilbyderen alternativt kan oppfylle kravet i kringkastingsloven § 2-16 første ledd bokstav a om at seerne skal ha tilgang til elektronisk postadresse. Tilsynet viser til at opplysninger om e-postadresse eller nettside synes å være alternative vilkår etter direktivet, og at medlemsstatene har en viss handlefrihet når det gjelder utformingen av identifikasjonskravet.

6.2.5 Departementets vurdering

Departementet registrerer at *Medietilsynet* ber om en vurdering av hvorvidt det skal lov- eller forskriftsfestes at en digital chat-funksjon der brukeren kommer i direkte kontakt med tilbyderen kan være et alternativ til elektronisk postadresse i kringkastingsloven § 2-16 første ledd bokstav a. Departementet ønsker ikke at en digital chat-funksjon der brukeren kommer i direkte kontakt med tilbyderen skal erstatte elektronisk postadresse i kringkastingsloven § 2-16 første ledd bokstav a, ettersom mange brukere vil foretrekke det mer direkte alternativet elektronisk postadresse fremfor å bli «sluse[t] [...] inn i en digital chat-tjeneste». Dagens ordlyd legger likevel til rette for en viss fleksibilitet, jf. ordlyden «og øvrige opplysninger som gjør det mulig å komme i direkte forbindelse med tjenesteyteren». Dette utelukker ikke at tilbyderne kan bruke en digital chat-funksjon i tillegg til å opplyse om elektronisk postadresse, så lenge chat-funksjonen legger til rette for at seerne kommer i direkte kontakt med tjenesteyteren.

Ingen høringsinstanser hadde synspunkter til departementets forslag i høringsnotatet om å gjennomføre endringsdirektivet artikkel 5 (1) bokstav d i kringkastingsloven § 2-16 første ledd bokstav b, ved å tilføye at tilbyderne til enhver tid skal sørge for at seerne på en enkel og direkte måte har tilgang til opplysninger om «at tjenestetilbyderen er underlagt norsk jurisdiksjon». Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet.

7 Prinsippet om fri videreformidling og justeringer i kringkastingsloven § 4-5

7.1 Prinsippet om fri videreformidling

7.1.1 Gjeldende rett

Kringkastingsloven § 4-2 slår fast at formidling av lovlig kringkasting i kringkastingsnett kan skje uten særskilt konsesjon. Bestemmelsen må etter departementets syn leses slik at fjernsynssendinger fra utlandet fritt kan formidles i Norge. Videre følger det av kringkastingsloven § 4-5, jf. kringkastingsforskriften §§ 4-4, 4-5 og 4-6 at Medietilsynet kun på nærmere vilkår kan legge ned forbud mot videresending av fjernsynskanaler.

Når det gjelder audiovisuelle bestillingstjenester, følger prinsippet om fri videreformidling av ehandelsloven § 5 første ledd. Det fremgår her at «en tjenesteyter med etableringssted i en annen stat innenfor EØS har uten hinder av norske regler innenfor det koordinerte regelområdet rett til å tilby informasjonssamfunnstjenester til tjenestemottakere i Norge». Det følger av bestemmelsens andre ledd at en domstol eller annen myndighet likevel kan begrense adgangen til å tilby en informasjonssamfunnstjeneste så langt tiltaket er nødvendig for å beskytte nærmere spesifiserte hensyn og en slik adgang er hjemlet i annen lovgivning. Med unntak for kringkastingsloven § 4-7 om ulovlig markedsføring av pengespill, er det ikke gjennomført andre slike bestemmelser i kringkastingsloven. Slike tiltak må følge en nærmere bestemt prosedyre etter ehandelsloven § 5 tredje og fjerde ledd.

7.1.2 AMT-direktivet

Prinsippet om fri videreformidling fremgår av AMT-direktivet artikkel 3 (1). Artikkelen fastslår at mottakerlandet ikke skal hindre videresending av audiovisuelle medietjenester fra andre EØS-stater av grunner som faller inn under områder som samordnes av direktivet. Prinsippet om fri videreformidling innebærer i praksis at norske myndigheter som hovedregel ikke kan stanse formidling av audiovisuelle medietjenester fra andre EØS-stater. AMT-direktivet inneholder imidlertid mulig-

heter til å fravike prinsippet om fri videreformidling, blant annet ved brudd på direktivets bestemmelser om beskyttelse av mindreårige mot skadelig innhold og hatefulle ytringer. Disse unntakene omtales nærmere under punkt 7.2.2. Prinsippet om fri videreformidling er opprettholdt i endringsdirektivet.

7.1.3 Forslaget i høringsnotatet

I høringsnotatet foreslo departementet at prinsippet om fri videreformidling klargjøres i ny § 4-1 a. Det fremgikk av den foreslåtte bestemmelsen at en tjenestetilbyder som er etablert i et annet EØS-land har uten hinder av norske regler innenfor det samordnede regelområdet til direktiv 2010/13/EU rett til å formidle fjernsyn eller audiovisuelle bestillingstjenester til Norge, med mindre noe annet følger av kringkastingsloven eller annen lovgivning.

Departementet understreket at direktivets regler om fri videreformidling av fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester kun gjelder områder som er samordnet av direktivet, og at områder som ikke er samordnet av direktivet derfor ikke er underlagt de samme restriksjonene som ellers gjør seg gjeldende i direktivet. Departementet presiserte at en restriksjon i slike tilfeller likevel kan utgjøre en restriksjon på friheten til å levere tjenester som må rettferdiggjøres etter EØS-avtalen artikkel 31 og relevant EØS-rettspraksis. Departementet viste i denne forbindelse til handlingsrommet beskrevet i endringsdirektivets fortale punkt 10:

I samsvar med rettspraksis ved Den europeiske unions domstol (heretter kalt «Domstolen») er det mulig å begrense adgangen til å tilby tjenester som er sikret i henhold til traktaten, ut fra tvingende allmenne hensyn, for eksempel for å oppnå et høyt forbrukervernnivå, forutsatt at slike begrensninger er begrunnede, forholdsmessige og nødvendige. Derfor bør en medlemsstat kunne treffe visse tiltak for å sikre overholdelse av nasjonale forbrukervernregler som

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

ikke hører under de områdene som samordnes ved direktiv 2010/13/EU. Tiltak som en medlemsstat treffer for å håndheve sin nasjonale ordning for forbrukervern, blant annet i forbindelse med pengespillreklame, må være begrunnede, forholdsmessige og nødvendige, slik det kreves i henhold til Domstolens rettspraksis. Under alle omstendigheter skal en mottakermedlemsstat ikke treffe noen tiltak som kan hindre videresending på dens territorium av fjernsynssendinger fra en annen medlemsstat.

Departementets vurdering var at fortalen punkt 10 ikke er til hinder for at det gjennomføres nasjonale regler om å hindre eller vanskeliggjøre tilgang til innhold eller reklame som ikke er samordnet av direktivet. For en nærmere vurdering av handlingsrommet til å hindre eller vanskeliggjøre tilgang til innhold som ikke er samordnet av direktivet, viste departementet til Prop. 45 L (2019–2020) *Endringer i kringkastingsloven mv. (tiltak mot markedsføring av pengespill som ikke har tillatelse i Norge)*.

7.1.4 Høringen

Blant høringsinstansene var det kun *Lotteri- og stiftelsestilsynet* som uttalte seg om prinsippet om fri videreformidling. Tilsynet understreker at pengespillområdet ikke er harmonisert innenfor EU/EØS-området, med den følgen at en tjenesteleverandør som er etablert i en EØS-stat ikke har noe krav på å kunne tilby sine pengespilltjenester uhindret i enhver annen EØS-stat. Tilsynet viser til at medlemslandene har en vid skjønnsmargin til å fastsette egne reguleringer på pengespillområdet etter rettspraksis fra EU-domstolen og EFTA-domstolen, og at disse kan innebære restriksjoner i adgangen til å tilby pengespill, men også i adgangen til å drive annen tilknyttet virksomhet, slik som markedsføring av pengespilltjenester. Tilsynet påpeker at slike restriksjoner likevel må være begrunnet i legitime hensyn, og at tiltaket må være egnet og nødvendig for å nå de legitime hensynene. Tilsynet understreker at den norske pengespillmodellen, som gir Norsk Tipping og Norsk Rikstoto enerett til å tilby pengespill som krever særlig offentlig kontroll på grunn av høye premier, høy omsetning eller høy risiko for å skape spilleproblemer, er en berettiget restriksjon, og ikke i strid med Norges forpliktelser etter EØS-avtalen. Tilsynet viser til at dette er slått fast i flere rettsavgjørelser.

Lotteri- og stiftelsestilsynet understreker også at pengespillreklame ikke er samordnet av AMT-

direktivet, og legger til grunn at gjennomføringen av endringsdirektivet til AMT-direktivet ikke er til hinder for en strengere norsk regulering av slik reklame. Tilsynet viser til endringsdirektivets fortale punkt 10, og understreker at tiltak for å håndheve forbudet mot å markedsføre pengespill som ikke har tillatelse etter pengespillloven § 6 overfor tilbydere som er omfattet av direktivet, skal være begrunnede, forholdsmessige og nødvendige for å oppnå et høyt forbrukervernivå.

7.1.5 Departementets vurdering

Ingen av høringsinstansene hadde synspunkter til departementets forslag i høringsnotatet om å klargjøre prinsippet om fritt mottak i ny § 4-1a. Departementet opprettholder derfor forslaget i høringsnotatet om å klargjøre prinsippet om fritt mottak i ny § 4-1 a, med enkelte mindre språklige justeringer.

Lotteri- og stiftelsestilsynet understreker at den norske pengespillmodellen, som gir Norsk Tipping og Norsk Rikstoto enerett til å tilby pengespill som krever særlig offentlig kontroll på grunn av høye premier, høy omsetning eller høy risiko for å skape spilleproblemer, er en berettiget restriksjon, og ikke i strid med Norges forpliktelser etter EØS-avtalen. *Lotteri- og stiftelsestilsynet* understreker også at pengespillreklame ikke er samordnet av AMT-direktivet, og legger til grunn at gjennomføringen av endringsdirektivet til AMT-direktivet ikke er til hinder for en strengere norsk regulering av slik reklame. Departementet er enig med *Lotteri- og stiftelsestilsynet* i dette. Departementet viser til vurderingen i høringsnotatet, der det ble konkludert med at AMT-direktivet, og den foreslåtte bestemmelsen som klargjør prinsippet om fritt mottak, ikke er til hinder for at det vedtas nasjonale regler om å hindre eller vanskeliggjøre tilgang til innhold eller reklame som ikke er samordnet av direktivet.

7.2 Justeringer i kringkastingsloven § 4-5

7.2.1 Gjeldende rett

Kringkastingsloven § 4-5 første ledd inneholder en bestemmelse som gir Medietilsynet hjemmel til å i forskrift eller ved enkeltvedtak forby videresending av fjernsynskanaler som:

- a. sender reklame i strid med norsk lov
- b. sender program med pornografi eller vold i strid med norsk lov eller andre program som i

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

- alvorlig grad kan skade mindreåriges fysiske, mentale eller moralske utvikling
- c. sender program som kan være skadelige for mindreårige, med mindre det ved valg av sendetid eller ved tekniske tiltak sørges for at mindreårige normalt ikke kan se eller høre slike sendinger
 - d. sender program som norsk rett har funnet stridende mot straffeloven § 185, eller
 - e. er etablert i et annet EØS-land for å omgå bestemmelser som ellers ville fått anvendelse dersom fjernsynsselskapet hadde vært etablert i Norge.

Etter kringkastingsloven § 4-5 første ledd bokstav a kan Medietilsynet i forskrift eller enkeltvedtak forby videresending av fjernsynskanaler som sender reklame i strid med norsk lov. Bestemmelsen er isolert sett i strid med AMT-direktivets prinsipp om fri videreformidling, siden direktivet ikke inneholder noen generell adgang til å iverksette tiltak på grunnlag av brudd på nasjonale reklame-regler innenfor AMT-direktivets samordnede regelområde. Kringkastingsforskriften § 4-4 fastslår imidlertid at loven § 4-5 bokstav a ikke gjelder for fjernsynskanaler som omfattes av EØS-avtalens fjernsynsdirektiv (skal leses som AMT-direktiv). Europarådets konvensjon om fjernsyn over landegrensene (fjernsynskonvensjonen) artikkel 4 inneholder et prinsipp om fritt mottak og videresending av fjernsynssendinger, og det fremgår derfor av kringkastingsforskriften § 4-4 første ledd at loven § 4-5 bokstav a heller ikke gjelder for fjernsynskanaler som omfattes av konvensjonen. Etter fjernsynskonvensjonen artikkel 4 omfatter prinsippet om fri videresending kun programtilbud som er i samsvar med konvensjonens bestemmelser. I konvensjonen artikkel 16 (1) fremgår det at reklameinnslag som særskilt og noenlunde regelmessig rettes mot seere fra et land til et annet, ikke skal omgå reklamereglene for fjernsyn i mottakerlandet. Av denne grunn fremgår det av kringkastingsforskriften § 4-4 andre ledd at loven § 4-5 første ledd bokstav a likevel gjelder for fjernsynskanaler som bare omfattes av Europarådets konvensjon om fjernsyn over landegrensene dersom kanalen bringer reklame som særskilt og jevnlig er rettet mot norske seere.

Kringkastingsloven § 4-5 første ledd bokstav b og c forvaltes av Medietilsynet, mens bokstav d forutsetter at «norsk rett» har funnet et program «stridende mot straffeloven § 185» om hatefulle ytringer. Da bestemmelsen ble innført, argumenterte departementet med «at adgangen til å ned-

legge forbud gjøres avhengig av at norsk rett har funnet program i kanalen stridende mot § 135 a, i straffeloven (senere endret til straffeloven § 185), idet rettsvesenet er den eneste instans som har kompetanse til å avgjøre slike spørsmål», se Ot.prp. nr. 78 (1991–1992) punkt 4. Dersom Medietilsynet skal kunne nedlegge forbud mot videresending etter bokstav d, må derfor en norsk domstol først ha funnet innholdet i strid med straffeloven § 185. Etter kringkastingsloven § 4-5 andre ledd kan Medietilsynet forby salg, utleie eller markedsføring av innretninger eller tjenester som i det vesentlige har som formål å gi tilgang til fjernsynskanaler eller program som nevnt i første ledd bokstav b, d eller e.

Kringkastingsloven § 4-5, med utfyllende bestemmelser i kringkastingsforskriften, har vært tilpasset flere ganger for å sikre forenlighet først med rådsdirektiv 89/552/EØF (fjernsynsdirektivet) og deretter AMT-direktivet. Bestemmelsen må ses i sammenheng med prinsippet om fri videreformidling. § 4-5 er i all hovedsak en gjennomføring av det handlingsrommet som AMT-direktivet artikkel 3 og 4 gir til å fravike prinsippet om fri videreformidling (og senderlandsprinsippet).

§ 4-5 har kun vært benyttet i svært spesielle situasjoner knyttet til innhold som kan være alvorlig til skade for mindreårige. Hjemmelen ble sist brukt for over 20 år siden, i 2002, da Medietilsynet fattet vedtak overfor UPC Norway AS om å forby videresending av ulovlige pornografiske program på Canal+ Gul, Canal+ Blå og TV1000, se sak 2002/1606. Selv om hjemmelen har vært lite brukt, kan den ha preventiv betydning.

Kringkastingsloven § 4-5 gir kun hjemmel til å forby videresending av fjernsynskanaler. Audiovisuelle bestillingstjenester er omfattet av ehandelslovens virkeområde, fordi slike tjenester er definert som informasjonssamfunnstjenester, jf. ehandelsloven § 1 andre ledd. Ehandelsloven § 5 første ledd inneholder det grunnleggende prinsippet om fri bevegelse, mens andre ledd inneholder unntaksregler. Det følger av ehandelsloven § 5 andre ledd at det bare kan fattes vedtak om å begrense adgangen til å tilby en bestemt informasjonssamfunnstjeneste fra en annen EØS-stat når dette følger av annen lovgivning og tiltaket er nødvendig for å beskytte den offentlige orden, folkehelsen, den offentlige sikkerhet eller forbrukere. Etter gjeldende rett foreligger det ingen lovbestemmelse i kringkastingsloven eller i annen lovgivning som gir anledning til å begrense adgangen til å tilby audiovisuelle bestillingstjenester fra andre EØS-stater, utover kringkastingsloven § 4-7 om ulovlig markedsføring av pengespill.

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

7.2.2 AMT-direktivet

Utgangspunktet er at hvert land har ansvar for at tjenestetilbydere under deres jurisdiksjon følger kravene i AMT-direktivet. Før endringsdirektivet åpnet AMT-direktivet for å iverksette beskyttelsestiltak som fraviker prinsippet om fri videreformidling etter artikkel 3 (2) overfor fjernsynssendinger i visse tilfeller. Adgangen omfattet brudd på direktivets regler om innhold som kan være alvorlig til skade for mindreårige, jf. artikkel 27 (1), brudd på plikten til å iverksette beskyttelsestiltak mht. skadelig innhold for mindreårige, jf. artikkel 27 (2), og brudd på direktivets forbud mot program som oppfordrer til hat på grunnlag av rase, kjønn, religion eller nasjonalitet, jf. artikkel 6.

Når det gjelder audiovisuelle bestillingstjenester inneholdt AMT-direktivet tidligere en særskilt unntaksregel for slike tjenester i artikkel 3 (4).

Unntakene fra prinsippet om fri videreformidling og senderlandsprinsippet i artikkel 3 er endret i endringsdirektivet, ved at det nå gjelder like vilkår for fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester. Etter artikkel 3 (2) åpnes det for å midlertidig fravike prinsippet om fri videreformidling dersom en tilbyder av en audiovisuell medietjeneste (samlebegrep for tilbyder av fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester) under et annet lands jurisdiksjon minst to ganger i løpet av de 12 siste månedene har utført et åpenbart, vesentlig og alvorlig brudd på:

- artikkel 6 (1) bokstav a, dvs. formidlet innhold som oppfordrer til vold eller hat rettet mot en gruppe mennesker som er beskyttet gjennom EUs charter for borgernes grunnleggende rettigheter artikkel 21, eller et medlem av en slik gruppe, eller
- artikkel 6a (1) – dvs. unnlatt å iverksette tilstrekkelige tiltak for å beskytte mindreårige mot innhold som kan skade eller alvorlig skade deres fysiske, mentale eller moralske utvikling, eller
- formidlet innhold som er til skade for eller utgjør en alvorlig risiko for folkehelsen.

Etter artikkel 3 (3) åpnes det for å midlertidig fravike prinsippet om fri videreformidling dersom en audiovisuell medietjeneste under et annet lands jurisdiksjon minst én gang i løpet av de 12 siste månedene har utført et åpenbart, vesentlig og alvorlig brudd på:

- artikkel 6 nr. 1 bokstav b, dvs. formidlet innhold hvor det offentlig oppfordres til å begå en terrorhandling eller

- formidlet innhold som utgjør en alvorlig risiko for offentlig sikkerhet, herunder vern av nasjonal sikkerhet og nasjonalt forsvar.

E-handelsdirektivet artikkel 3 (4) til (6) fastsetter vilkår som må følges ved begrensninger i adgangen til å tilby informasjonssamfunnstjenester, herunder audiovisuelle bestillingstjenester, fra andre EØS-stater. Endringsdirektivets vilkår i artikkel 3 (2) og (3) er mer detaljerte enn e-handelsdirektivet artikkel 3 (4) til (6). Det følger av endringsdirektivet artikkel 4 (7) at AMT-direktivet skal gå foran e-handelsdirektivet ved motstrid, med mindre annet er fastsatt i AMT-direktivet. Det er derfor endringsdirektivet artikkel 3 (2) og (3) som utgjør det EØS-rettslige grunnlaget for å fravike prinsippet om fri videreformidling av audiovisuelle bestillingstjenester fra andre EØS-stater innenfor direktivets samordnede regelområde.

7.2.3 Forslaget i høringsnotatet

I høringsnotatet foreslo departementet enkelte justeringer i kringkastingsloven § 4-5 av en primært retts teknisk karakter. Videre vurderte departementet behovet for å gjøre endringer i bestemmelsen i lys av endringsdirektivet.

I høringsnotatet understreket departementet at adgangen til å fravike prinsippet om fri videreformidling etter AMT-direktivet er *kan*-bestemmelser, og at Norge står fritt til å avgjøre om bestemmelsene skal gjennomføres. Departementet vurderte behovet for å utvide loven § 4-5 til å omfatte audiovisuelle bestillingstjenester og om grunnlagene som følger av endringsdirektivet artikkel 3 (2) og 3 (3) til å hindre videreformidling bør gjennomføres i norsk rett. Dette gjelder innhold som utgjør en alvorlig risiko for folkehelsen, innhold som utgjør en alvorlig risiko for offentlig sikkerhet, herunder vern av nasjonal sikkerhet og nasjonalt forsvar, og offentlig oppfordring til å begå en terrorhandling. Departementet konkluderte med at en eventuell utvidelse av bestemmelsen ville bli vurdert på et senere tidspunkt. Departementet understreket at en eventuell utvidelse i henhold til grunnlagene som er nevnt over vil reise kompliserte avveininger opp mot yringsfriheten, og ba derfor om høringsinstansenes syn på behovet for å gjennomføre disse bestemmelsene i norsk rett, og i så fall på hvilke områder.

Kringkastingsloven § 4-5 er utformet slik at Medietilsynet i forskrift eller enkeltvedtak kan «forby videresending» av fjernsynskanaler i nærmere angitte tilfeller. I høringsnotatet foreslo departementet å justere bestemmelsen, slik at

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

den gir Medietilsynet hjemmel til å gi pålegg om å hindre eller vanskeliggjøre tilgangen i de nærmere angitte tilfellene som fremgår av § 4-5. Departementet understreket at endringen skal tydeliggjøre at bestemmelsen ikke etablerer et medvirkningsansvar eller noen generell overvåkingsplikt for distributørene, men at disse må iverksette tiltak for å hindre at fjernsynskanalerne eller nærmere bestemt innhold i kanalene når ut til seerne når bestemmelsens vilkår er oppfylt og Medietilsynet har pålagt dette. Departementet kunne ikke se at forslaget til endring av ordlyden i § 4-5 vil innebære noen realitetsforskjell, så lenge en plikt først oppstår etter at et vedtak fra Medietilsynet er truffet.

Det følger av endringsdirektivet at det kun kan gjøres midlertidig unntak fra prinsippet om fri videreformidling. Departementet foreslo derfor at det kun kan gis pålegg etter § 4-5 med midlertidig virkning. Departementet understreket at hvor lenge det ilagte pålegget skal vare må vurderes konkret fra sak til sak, bl.a. sett i lys av hva som vil være en forholdsmessig lengde på pålegget. Videre understreket departementet at relevante momenter i denne vurderingen bl.a. vil være hvor alvorlig bruddet er, hvor mange ganger tilbyderen har begått overtredelsene, om pålegget gjelder enkeltinnhold eller hele fjernsynskanalen og om Medietilsynet tidligere har truffet pålegg om å hindre eller vanskeliggjøre tilgangen og tilbyderen ikke har endret adferd som følge av dette.

Kringkastingsloven § 4-5 spesifiserer ikke hvilke pliktsubjekter som Medietilsynets vedtak om forbud av videresending skal rettes mot. I praksis har bestemmelsen blitt benyttet overfor tv-distributører, fordi de norske reglene ikke har latt seg håndheve overfor tjenestetilbyderne direkte. For å skape større klarhet i hvem vedtak etter bestemmelsen skal rettes mot, foreslo departementet at det presiseres i § 4-5 tredje ledd første punktum at *pålegg etter første ledd kan gis overfor den som eier eller disponerer nett som formidler fjernsynskanaler [...] der det nærmere bestemte innholdet etter bestemmelsen inngår*. Endringen innebærer at det kan rettes pålegg overfor både tradisjonelle tv-distributører og internett-tilbydere som formidler fjernsyn.

Departementet foreslo at det fremgår av § 4-5 tredje ledd andre punktum at vedtaket skal angi hvilke fjernsynskanaler pålegget gjelder og når det er aktuelt nærmere angi hvilket innhold eller markedsføring som omfattes av pålegget. Departementet understreket at når det gjelder ulovlig innhold i programmer vil det være tilstrekkelig at pålegget angir hvilke program innholdet forekom-

mer i, og at det vil være tilstrekkelig å oppgi annonsørselskap og/eller navn på produkter i et pålegg som gjelder ulovlig markedsføring. Departementet understreket også at dersom markedsføringen er integrert i et program i form av enten sponsoridentifikasjon eller produkt plassering, kan det være nødvendig at pålegget gjelder forbud mot videreformidling av hele programmet dersom markedsføringen ikke enkelt kan skilles ut.

Departementets vurdering var at i de fleste tilfeller vil det være verken nødvendig eller forholdsmessig å gi pålegg til distributører om å hindre eller vanskeliggjøre tilgang til fjernsyn som er etablert i Norge, og begrunnet dette med at relevante norske myndigheter vil ha mulighet til å reagere direkte overfor dem som er ansvarlige for det ulovlige innholdet i slike tilfeller. Departementet understreket at det er overfor tjenestetilbydere etablert i utlandet at behovet for å stanse formidling kommer på spissen, fordi norske myndigheter i slike tilfeller ikke kan håndheve norske regler overfor tjenestetilbyderne med mindre inngrepene virkemidler som f.eks. overtredelsesgebyr og tvangsmulkt. Departementet kunne likevel ikke utelukke at det unntaksvis vil kunne oppstå saker der direkte håndheving gjennom for eksempel påtale eller vedtak om overtredelsesgebyr eller tvangsmulkt overfor norske tilbydere ikke vil føre til at lovbruddet opphører. Departementet viste til at dette f.eks. kan være aktuelt dersom en tjenestetilbyder er etablert under norsk jurisdiksjon etter kringkastingsforskriften § 1-1 tredje ledd (slik som bruk av norsk satellittforbindelse eller kapasitet). Slike tjenestetilbydere vil ikke nødvendigvis være representert i Norge gjennom et kontor eller ha ansatte i Norge, og dermed vanskeliggjøres en reaksjon overfor tjenestetilbyderen. Departementet kunne ikke se at slike saker har oppstått i praksis, og understreket at departementet på et senere tidspunkt vil vurdere om § 4-5 også bør kunne anvendes overfor norske tjenestetilbydere dersom det viser seg nødvendig. Departementet foreslo derfor at § 4-5 første ledd første punktum klargjør at hjemmelen kun gjelder «utenlandske fjernsynskanaler».

Medlemsstatene kan ifølge artikkel 3 (2) gjennomføre midlertidige unntak fra plikten til å sikre fritt mottak av fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester ved åpenbare, vesentlige og alvorlige brudd på direktivets bestemmelse om beskyttelse av mindreårige, jf. artikkel 6a (1). Endringsdirektivet artikkel 6a (1) fastsetter nye krav til beskyttelse av mindreårige, hvor en av de viktigste endringene er at det ikke lenger er forbudt å sende programmer i fjernsyn som kan være alvor-

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

lig til skade for mindreårige, dersom det er iverksatt tilstrekkelig strenge beskyttelsestiltak mht. sendetidspunkt, verktøy for alderskontroll eller andre tekniske tiltak.

Etter kringkastingsloven § 4-5 første ledd bokstav b kan Medietilsynet forby videresending av fjernsynskanaler som sender program med pornografi eller vold i strid med norsk lov eller andre program som i alvorlig grad kan skade mindreåriges fysiske, mentale eller moralske utvikling. Som nevnt er det bare åpenbare, vesentlige og alvorlige brudd på endringsdirektivet artikkel 6a (1) som gir hjemmel til å gjøre unntak fra plikten til å sikre fri viderefremming fra andre EØS-stater. Et brudd på artikkel 6a (1) foreligger kun i de tilfellene hvor tjenestetilbydere ikke har iverksatt tilstrekkelig strenge tiltak for å beskytte mindreårige mot skadelig eller alvorlig skadelig innhold. Departementet mente at det derfor ikke er EØS-rettslig grunnlag for å opprettholde kringkastingsloven § 4-5 første ledd bokstav b, og foreslo at denne unntaksadgangen oppheves.

Gjeldende § 4-5 bokstav c ble foreslått flyttet til bokstav b. Ordlyden i gjeldende § 4-5 første ledd bokstav c omfatter «program» som kan være skadelig for mindreårige. Skadelig innhold kan også forekomme i markedsføring. Departementet foreslo at dette reflekteres i ordlyden, samtidig som ordlyden justeres i tråd med endringsdirektivets ordlyd. Departementets forslag til § 4-5 første ledd bokstav b lød som følger:

Medietilsynet kan gi pålegg om å midlertidig hindre eller vanskeliggjøre tilgangen til utenlandske fjernsynskanaler som sender innhold som kan være skadelig eller alvorlig skadelig for mindreårige, med mindre det ved valg av sendetid eller ved egnede tekniske tiltak har blitt sørget for at mindreårige beskyttes mot slikt innhold.

Det følger av kringkastingsforskriften § 4-4 at hjemmelen til å forby videresending av fjernsynskanaler som sender reklame i strid med norsk lov etter kringkastingsloven § 4-5 første ledd bokstav a ikke gjelder for fjernsynskanaler som omfattes av AMT-direktivet. Regelen er imidlertid ikke særlig enkel å finne frem til, ettersom hjemmelen til å forby videresending fremkommer av loven, mens presiseringen av at forbudet ikke gjelder innenfor AMT-direktivets virkeområde står i forskriften. Forskriften viser dessuten ikke til AMT-direktivet, men til forløperen fjernsynsdirektivet. Departementet foreslo derfor at det klargjøres i kringkastingsloven § 4-5 andre ledd at bestemmel-

sens første ledd bokstav a ikke gjelder for tjenestetilbydere som er etablert i andre EØS-stater, eller tjenestetilbydere som er etablert utenfor EØS-området og som har tiltrådt Europarådets konvensjon om fjernsyn over landegrensene, med mindre kanalen bringer reklame som er særskilt og jevnlig rettet mot norske seere.

I høringsnotatet viste departementet til at kringkastingsloven § 4-5 ble vurdert i 2004 i forbindelse med vedtakelsen av ny § 100 i Grunnloven, hvor Justisdepartementet bl.a. uttalte følgende i St.meld. nr. 26 (2003–2004) på s. 132: «Etter departementets syn kan bestemmelsen likevel forsvares fordi den muliggjør håndheving her i landet av ulovlige ytringer samt programmer med et innhold som kan være skadelige for barn og unge når videresendingen skjer på tidspunkt der barn eller unge er en dominerende seergruppe». Departementet viste videre til at de foreslåtte endringene ikke gir opphav til nye prinsipielle problemstillinger, og at ordninger som ikke griper inn i ytringsfriheten i større grad enn de som gjaldt i 2004 (med de justeringer som ble gjort som følge av den nye § 100) i utgangspunktet må være akseptable.

Endringsdirektivet krever at det gjennomføres enkelte endringer i de nærmere materielle og prosessuelle vilkårene for å stanse fjernsynskanaler fra andre EØS-stater, og departementet foreslo derfor også enkelte endringer i kringkastingsforskriften kapittel 4.

7.2.4 Høringen

Allente har forståelse for at det knytter seg enkelte utfordringer til håndheving av et forbud mot fremføring overfor kringkastere etablert i utlandet. Selskapet mener likevel at det prinsipielt og praktisk er problematisk å endre gjeldende § 4-5. *Allente* viser til at selskapet og andre distributører har tidligere fremholdt disse betenkelighetene både i relasjon til da kringkastingsloven § 4-7 ble til og da Medietilsynet fattet vedtak mot bl.a. Canal Digital og VCB Norway AS om å hindre eller vanskeliggjøre tilgang til Discovery's sendinger som inneholdt pengespillmarkedsføring. *Allente* viser videre til at bestemmelsen bare er benyttet én gang de siste 20 årene i vedtak overfor UPC Norway AS i 2002 da Medietilsynet forbød videresending av ulovlige pornografiske program på angitte kanaler. Dette understreker etter *Allentes* syn at det ikke foreligger noe reelt behov for å endre bestemmelsen nå. *Allente* mener videre bl.a. at det er «prinsipielt svært uheldig å pålegge distributørene en sensurrolle i relasjon til det inn-

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

hold kringkasterne og innholdseiere ønsker å sende på sine kanaler/videreformidle som del av sitt innhold.» *Allente* uttaler i denne forbindelse at «distributørene havner i et urimelig krysspress som mellommann, samtidig som vi har risiko for erstatningskrav og tvangsmulkt. [*Allente*] mener derfor at forslaget om å endre § 4-5 likt med innretningen og pliktsubjekt i § 4-7 blir «å rette baker for smed» og at det er et uforholdsmessig lovtiltak».

Medietilsynet uttaler seg om behovet for å gjennomføre grunnlagene for å hindre videreformidling i endringsdirektivet artikkel 3 (2) og 3 (3) i norsk rett. Det gjelder innhold som utgjør en alvorlig risiko for folkehelsen, innhold som utgjør en alvorlig risiko for offentlig sikkerhet, herunder vern av nasjonal sikkerhet og nasjonalt forsvar, samt offentlig oppfordring til å begå en terrorhandling. *Medietilsynet* uttaler at «det ikke utelukkes, sett i lys av internasjonal sikkerhetspolitikk, at et behov for en slik hjemmel kan oppstå i tiden fremover. [...] *Medietilsynet* ser imidlertid argumentet om at det ikke innføres slike begrensninger på den frie videreformidlingen av audiovisuelle medietjenester før det oppstår et aktuelt og konkret behov for regulering.» Når det gjelder behovet for å utvide kringkastingsloven § 4-5 til å omfatte audiovisuelle bestillingstjenester uttaler tilsynet: «Sett i lys av endrede medievaner og pågående mediekonvergens, ser *Medietilsynet* argumenter for at audiovisuelle bestillingstjenester, i tillegg til fjernsyn, burde omfattes av kringkastingsloven § 4-5.» *Medietilsynet* deler for øvrig departementets vurdering av at det ikke lenger er EØS-rettslig grunnlag for å opprettholde bestemmelsen i kringkastingsloven § 4-5 første ledd bokstav b som gir *Medietilsynet* hjemmel til å forby videresending av fjernsynskanaler som sender program med alvorlig skadelig innhold, og at denne unntaksadgangen oppheves. *Medietilsynet* støtter videre at gjeldende bokstav c presiseres, slik at den også omhandler alvorlig skadelig innhold, og at ordlyden utvides til å gjelde alt innhold og ikke kun program.

Mediebedriftenes Landsforening kommenterer departementets forslag om å ikke gjennomføre endringsdirektivets utvidede grunnlag for å stanse tjenester fra andre EØS-stater. *Mediebedriftenes Landsforening* uttaler følgende:

Departementet peker på at en eventuell utvidelse i henhold til disse grunnlagene vil reise kompliserte avveininger opp mot ytringsfriheten, noe vi er enig i. Generelt skal man være varsom med å innskrenke prinsippet om fri

videreformidling. Derfor mener vi at denne utvidede adgangen til å stanse formidling ikke tas inn i norsk rett, og at man begrenser seg til å gripe inn mot innhold som er klart ulovlig. Her kan vi peke på begrunnelsen som ble gitt av norske myndigheter i 2022 for ikke å forby videreformidling av russiske TV-kanaler i Norge, hvor man la avgjørende vekt på ytringsfriheten.

Norsk Presseforbund og *TV 2* mener en vurdering av forslagets forhold til ytringsfriheten med henvisning til vurderingene som ble gjort i St.meld. nr. 26 (2003–2004) ikke er tilstrekkelig. *TV 2* viser i denne sammenheng bl.a. til at «innføringen av AVMS-direktivet innebærer en for det første en betydelig utvidelse av lovens saklige virkeområde. For det andre har det skjedd en betydelig utvikling siden 2004, som burde ha vært adressert i en interesseavveining.»

7.2.5 Departementets vurdering

7.2.5.1 Behovet for å utvide kringkastingsloven § 4-5 i tråd med endringsdirektivet

I høringsnotatet konkluderte departementet med at en eventuell utvidelse av kringkastingsloven § 4-5 til å omfatte audiovisuelle bestillingstjenester samt grunnlagene som følger av endringsdirektivet artikkel 3 (2) og 3 (3) ville bli vurdert på et senere tidspunkt. En slik utvidelse av bestemmelsen var ikke omfattet av høringen. Kun *Medietilsynet* og *TV 2* uttalte seg om behovet for å utvide hjemmelen. *Medietilsynet* mener at endrede medievaner og pågående mediekonvergens kan tilsi at audiovisuelle bestillingstjenester, i tillegg til fjernsyn, burde omfattes av kringkastingsloven § 4-5. Når det gjelder behovet for å utvide hjemmelen til å omfatte grunnlagene som følger av endringsdirektivet artikkel 3 (2) og 3 (3), ser *Medietilsynet* argumentet om at det ikke innføres slike begrensninger på den frie videreformidlingen av audiovisuelle medietjenester før det oppstår et aktuelt og konkret behov for regulering. *TV 2* mener det må utvises særlig varsomhet ved å forby ytringer på grunnlag av hensynet til offentlig sikkerhet og trygghet, og viser til at det er tallrike eksempler på at slike kriterier kan misbrukes, ved at man hindrer eller legger begrensninger på legitime ytringer og kritikk rettet mot maktinstitusjoner og offentlige myndigheter. Departementet opprettholder vurderingen fra høringsnotatet på dette punktet og vil på et senere tidspunkt eventuelt

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

vurdere en utvidelse av kringkastingsloven § 4-5 i henhold til endringsdirektivets handlingsrom.

7.2.5.2 *Generelle endringer i kringkastingsloven § 4-5*

I høringsnotatet foreslo departementet en rekke generelle endringer i kringkastingsloven § 4-5. Departementet opprettholder forslaget fra høringsnotatet. Kun *Allente* hadde merknader til forslaget.

Departementets forslag innebærer for det første at dagens ordlyd om at Medietilsynet i forskrift eller enkeltvedtak kan forby videresending av fjernsynskanaler endres til at Medietilsynet kan gi pålegg om å midlertidig hindre eller vanskeliggjøre tilgangen til utenlandske fjernsynskanaler. Formålet med denne endringen er å tydeliggjøre at bestemmelsen ikke etablerer et medvirkningsansvar eller noen generell overvåkningsplikt for TV-distributørene eller internett-tilbydere, men at disse må iverksette tiltak for å hindre at fjernsynskanalene eller nærmere bestemt innhold i kanalene når ut til seerne når bestemmelsens vilkår er oppfylt og Medietilsynet har pålagt dette. Departementet kan ikke se at forslaget til endring av ordlyden i § 4-5 vil innebære noen realitetsforskjell, så lenge en plikt først oppstår etter at et vedtak fra Medietilsynet er truffet.

For det andre innebærer forslaget en presisering av at det kun kan gis pålegg etter § 4-5 med midlertidig virkning. Bakgrunnen for dette er at det følger av endringsdirektivet at det kun kan gjøres midlertidig unntak fra prinsippet om fri videreformidling. For hvor lang tid pålegget skal ilegges må vurderes konkret fra sak til sak, bl.a. sett i lys av hva som vil være en forholdsmessig lengde på pålegget. Relevante momenter i denne vurderingen vil bl.a. være hvor alvorlig bruddet er, hvor mange ganger tilbyderen har begått overtredelsene, om pålegget gjelder enkeltinnhold eller hele fjernsynskanalen og om Medietilsynet tidligere har truffet pålegg om å hindre eller vanskeliggjøre tilgangen og tilbyderen ikke har endret adferd som følge av dette.

For det tredje foreslår departementet at det presiseres hvilke pliktsubjekter som Medietilsynets vedtak skal rettes mot, ved å presisere i § 4-5 tredje ledd første punktum at pålegg kan gis overfor den som eier eller disponerer nett som formidler fjernsynskanaler der det nærmere bestemte innholdet etter bestemmelsen inngår. Endringen innebærer at det kan rettes pålegg overfor både tradisjonelle tv-distributører (som bruker ulik distribusjonsteknologi slik som satel-

litt, kabel/fiber eller bakkenett) og internett-tilbydere som formidler fjernsyn. I sitt hørings svar peker *Allente* på enkelte prinsipielle og praktiske utfordringer ved å gjøre distributørene til eneste pliktsubjekt etter kringkastingsloven § 4-5. *Allente* mener blant annet på prinsipielt grunnlag at distributører ikke bør være pliktsubjekt når de ikke har et redaksjonelt ansvar for og/eller påvirkningskraft på innholdet i de konkrete programmene/sendingene. Departementet legger til grunn at den foreslåtte endringen i praksis ikke vil innebære en realitetsforskjell fra dagens regel. Det er forutsatt i bestemmelsens forarbeider at et vedtak eller en forskrift etter første ledd skal være rettet mot den som «eig eller leiger ut den fysiske infrastrukturen som trengst for å føra signalet fram», jf. Ot.prp. nr. 76 (2004–2005) side 28.

Departementet foreslår videre at det i § 4-5 tredje ledd andre punktum presiseres at det skal følge av vedtaket hvilke fjernsynskanaler pålegget gjelder og ved behov hvilket innhold som nærmere omfattes av pålegget. Når det gjelder ulovlig innhold i programmer, vil det være tilstrekkelig at pålegget angir hvilke program innholdet forekommer i. Videre vil det være tilstrekkelig å oppgi annonsørselskap og/eller navn på produkter i et pålegg som gjelder ulovlig markedsføring. Dersom markedsføringen er integrert i et program i form av enten sponsoridentifikasjon eller produkt-plassering, kan det være nødvendig at pålegget gjelder forbud mot formidling av hele programmet dersom markedsføringen ikke enkelt kan skilles ut.

Endelig foreslås det å presisere at hjemmelen kun gjelder «utenlandske fjernsynskanaler». I de fleste tilfeller vil det verken være nødvendig eller forholdsmessig å gi pålegg til distributører om å hindre eller vanskeliggjøre tilgang til fjernsyn som er etablert i Norge. I slike tilfeller vil relevante norske myndigheter ha mulighet til å reagere direkte overfor dem som er ansvarlige for det ulovlige innholdet. Det er overfor tjenestetilbydere etablert i utlandet at behovet for å stanse formidling kommer på spissen, fordi norske myndigheter i slike tilfeller ikke kan håndheve norske regler overfor tjenestetilbyderne med mindre inngripende virkemidler som f.eks. overtredelsesgebyr og tvangsmulkt».

7.2.5.3 *Beskyttelse av mindreårige mot skadelig innhold*

I høringsforslaget konkluderte departementet med at det ikke lenger er EØS-rettslig grunnlag

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

for å opprettholde kringkastingsloven § 4-5 første ledd bokstav b, som innebærer at Medietilsynet kan forby videresending av fjernsynskanaler som sender program med pornografi eller vold i strid med norsk lov eller andre program som i alvorlig grad kan skade mindreåriges fysiske, mentale eller moralske utvikling. Ingen hadde merknader til forslaget.

Endringsdirektivet artikkel 6a (1) fastsetter nye krav til beskyttelse av mindreårige, hvor en av de viktigste endringene er at det ikke lenger er forbudt å sende programmer i fjernsyn som kan være alvorlig til skade for mindreårige, dersom det er iverksatt tilstrekkelig strenge beskyttelses tiltak mht. sendetidspunkt, verktøy for alderskontroll eller andre tekniske tiltak. Det er bare åpenbare, vesentlige og alvorlige brudd på endringsdirektivet artikkel 6a (1) som gir hjemmel til å gjøre unntak fra plikten til å sikre fri videreformidling fra andre EØS-stater. Et brudd på artikkel 6a (1) foreligger kun i de tilfellene hvor tjenestetilbydere ikke har iverksatt tilstrekkelig strenge tiltak, enten i form av valg av sendetid eller egnede tekniske tiltak, for å beskytte mindreårige mot skadelig eller alvorlig skadelig innhold. Se proposisjonen punkt 9.5. Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om å oppheve kringkastingsloven § 4-5 første ledd bokstav b. Gjeldende § 4-5 bokstav c flyttes til bokstav b. Departementet opprettholder også forslaget fra høringen å endre gjeldende § 4-5 bokstav c, slik at grunnlaget utvides til å omfatte innhold som kan være skadelig eller alvorlig skadelig for mindreårige generelt.

7.2.5.4 Ulovlig reklame

Det følger av kringkastingsforskriften § 4-4 at hjemmelen til å forby videresending av fjernsynskanaler som sender reklame i strid med norsk lov etter kringkastingsloven § 4-5 første ledd bokstav a ikke gjelder for fjernsynskanaler som omfattes av AMT-direktivet. Regelen er ikke særlig enkel å finne frem til, ettersom hjemmelen til å forby videresending fremkommer av loven, mens presiseringen av at forbudet ikke gjelder innenfor AMT-direktivets virkeområde står i forskriften. Forskriften viser dessuten ikke til AMT-direktivet, men til forløperen fjernsynsdirektivet. Departementet opprettholder forslaget om at det klargjøres i kringkastingsloven § 4-5 andre ledd at § 4-5 første ledd bokstav a ikke gjelder for fjernsynskanaler som tilbys av tjenestetilbydere som er etablert i andre EØS-stater eller stater som har ratifisert Europarådets konvensjon om fjernsyn over landegrensene. Det presiseres videre at bestem-

melsen likevel gjelder for fjernsynskanaler som tilbys av tjenestetilbydere som er etablert utenfor EØS-området og som har tiltrådt Europarådets konvensjon om fjernsyn over landegrensene dersom kanalen sender reklame som er særskilt og jevnlig rettet mot norske seere. Ingen hadde merknader til forslaget. Endringen innebærer ingen materielle endringer sammenlignet med gjeldende rett.

7.2.5.5 Forslagets forhold til ytringsfriheten

Som nevnt over, mener *Norsk presseforbund* og *TV 2* at en vurdering av forslaget forhold til ytringsfriheten med henvisning til vurderingene som ble gjort i St.meld. nr. 26 (2003–2004) ikke er tilstrekkelig. *TV 2* viser bl.a. til at «innføringen av AVMS-direktivet innebærer en for det første en betydelig utvidelse av lovens saklige virkeområde. For det andre har det skjedd en betydelig utvikling siden 2004, som burde ha vært adressert i en interesseavveining.»

Justisdepartementet uttalte følgende i St.meld. nr. 26 (2003–2004) på s. 132: «Departementet legger til grunn at muligheten for inngrep med hjemmel i kringkastingsloven § 4-5 kan oppfordre til en form for sensur fra private. I ytringsfrihetssammenheng er dette et viktig argument mot bestemmelsen. Etter departementets syn kan bestemmelsen likevel forsvares fordi den muliggjør håndheving her i landet av ulovlige ytringer samt programmer med et innhold som kan være skadelige for barn og unge når videresendingen skjer på tidspunkt der barn eller unge er en dominerende seergruppe. Departementet viser dessuten til at bestemmelsen har vært brukt med varsomhet.»

Departementets forslag til endringer i kringkastingsloven § 4-5 er i hovedsak av retts teknisk karakter. Bestemmelsens ordlyd har for øvrig ikke blitt endret vesentlig siden vurderingene i NOU 1999: 27 «*Ytringsfrihed bør finde Sted*» og St.meld. nr. 26 (2003–2004) «*Om endring av Grunnloven § 100*». Departementet viser for øvrig til at bestemmelsen har blitt brukt med varsomhet. Hjemmelen i § 4-5 ble sist benyttet for over 20 år siden, i 2002, da Medietilsynet fattet vedtak overfor UPC Norway AS om å forby videresending av ulovlige pornografiske program på Canal+ Gul, Canal+ Blå og TV1000.

Etter departementets syn kan ikke endringene som forslås i kringkastingsloven § 4-5 sies å gripe inn i ytringsfriheten i større grad enn det som gjaldt i 2004. Departementet mener derfor ikke at det er nødvendig å foreta en selvstendig vurdering

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

av bestemmelsens forhold til ytringsfriheten i denne sammenheng, og viser til vurderingene i St.meld. nr. 26 (2003–2004) s. 132.

8 Innhold som oppfordrer til vold, hat eller terrorisme

8.1 Gjeldende rett

8.1.1 Oppfordring til vold eller hat

Kringkastingsloven inneholder i dag ingen regulering av oppfordringer til vold eller hat. Straffeloven inneholder likevel en rekke bestemmelser som kan ramme oppfordringer til vold eller hat i audiovisuelle medietjenester, inkludert § 183 om oppfordring til straffbare handlinger, § 185 om hatefulle eller diskriminerende ytringer og § 263 om trusler.

8.1.2 Oppfordring til terrorisme

Kringkastingsloven inneholder heller ikke noen regulering av oppfordringer til terrorisme. Etter straffeloven § 136 bokstav a er det imidlertid straffbart å offentlig oppfordre noen til terrorisme («straffbar handling som nevnt i §§ 131, 134, 135 eller §§ 137 til 144»).

Straffeloven § 131 gjelder «terrorhandlinger». Det fremgår av § 131 første ledd at «en straffbar handling som nevnt i §§ 138 til 141, § 142 første ledd, §§ 143-144, 192, 238, 239, 240, 255, 257, 274, 275 og 355, anses som terrorhandling og straffes med fengsel inntil 21 år dersom den er begått med terrorhensikt som nevnt i andre ledd». Etter § 131 andre ledd foreligger terrorhensikt dersom en handling som nevnt i § 131 første ledd begås i den hensikt

- a. å forstyrre alvorlig en funksjon av grunnleggende betydning i samfunnet, som for eksempel lovgivende, utøvende eller dømmende myndighet, energiforsyning, sikker forsyning av mat eller vann, bank- og pengevesen eller helseberedskap og smittevern,
- b. å skape alvorlig frykt i en befolkning, eller
- c. urettmessig å tvinge offentlige myndigheter eller en mellomstatlig organisasjon til å gjøre, tåle eller unnlate noe av vesentlig betydning for landet eller organisasjonen, eller for et annet land eller en mellomstatlig organisasjon.

Straffeloven § 136 bokstav a om oppfordring til terrorisme henviser også til § 134 om terrortrusler, § 135 om terrorfinansiering, § 137 om medvirkning til unndragning fra straff for terrorhandlinger, § 138 om terrorbombing, § 139 om kapring av luftfartøy og skip mv, § 140 om forstyrrelse av den sikre drift av luftfartøy og skip mv, § 141 om bruk og utslipp av farlig stoff i tilknytning til luftfartøy og skip mv, § 141 a. om farefull bruk av luftfartøy og skip, § 142 om ulovlig befatning med farlig materiale mv, § 143 om gisseltaking i terrorøymed og § 144 om angrep på en internasjonalt beskyttet person.

8.2 AMT-direktivet

8.2.1 Oppfordring til vold eller hat

Endringsdirektivets bestemmelse om oppfordring til vold eller hat i artikkel 6 (1) bokstav a erstatter 2010-direktivet artikkel 6.

I henhold til den nye artikkelen skal medlemsstatene på hensiktsmessig måte sørge for at audiovisuelle medietjenester som leveres av tilbydere av medietjenester under deres jurisdiksjon ikke inneholder noen oppfordring til vold eller hat rettet mot en gruppe mennesker, eller et medlem av en gruppe, av en av årsakene nevnt i artikkel 21 i EUs pakt om grunnleggende rettigheter (pakten). Pakten er ikke gjort til en del av EØS-avtalen. Av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 Artikkel 1 framgår det hvilke endringer som skal gjøres i EØS-avtalen vedlegg XI nr. 5p, hvor AMT-direktivet er tatt inn. Bl.a. framkommer det at formuleringen «av en av årsakene nevnt i artikkel 21 i pakten» i artikkel 6 (1) bokstav a skal forstås som «på ethvert grunnlag, slik som kjønn, rase, hudfarge, etnisk eller sosial opprinnelse, genetiske egenskaper, språk, religion eller tro, politiske eller andre meninger, tilknytning til en nasjonal minoritet, eiendom, fødsel, funksjonshemning, alder eller seksuell orientering, eller på grunnlag av nasjonalitet».

Fortalen til endringsdirektivet slår fast at begrepet «*oppfordring til vold eller hat*» så langt det er hensiktsmessig skal forstås slik det er defi-

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

nert i Rådets rammebeslutning 2008/913/JIS. Begrepet «hat» refererer i rammebeslutningen til hat basert på «*race, colour, religion, descent or national or ethnic origin*». EØS-komiteens beslutning inneholder en felleserklæring hvor det framgår at avtalepartene, bl.a. med hensyn til henvisningen til artikkel 1 i rammebeslutning 2008/913/JIS, «anerkjenner ..., på bakgrunn av felles verdier og en felles europeisk identitet som går langt tilbake i tid, at de tilsvarende bestemmelsene i EFTA-statenes nasjonale lovgivning anvendes på en funksjonelt tilsvarende måte».

I henhold til artikkel 6 (2) skal tiltakene som treffes etter artikkelen være nødvendige og forholdsmessige, og forenlige med rettighetene og prinsippene som er nedfelt i pakten. Dette vil bl.a. inkludere retten til ytrings- og informasjonsfrihet, samt respekten for medienes frihet og mediemangfoldet, jf. pakten artikkel 11.

8.2.2 Oppfordring til terrorisme

Endringsdirektivet inneholder videre en ny bestemmelse i artikkel 6 (1) bokstav b som pålegger medlemsstatene på hensiktsmessig måte å sørge for at audiovisuelle medietjenester som leveres av tilbydere under deres jurisdiksjon, ikke inneholder noen offentlig oppfordring til å begå en terrorhandling som fastsatt i artikkel 5 i terrorismedirektivet (Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2017/541 av 15. mars 2017).

I henhold til artikkel 5 i terrorismedirektivet skal medlemsstatene iverksette nødvendige tiltak for å sikre at utbredelse av meddelelser til offentligheten som har til hensikt å oppfordre til terrorhandlinger som definert i artikkel 3 i direktivet, utgjør en straffbar handling når det begås med forsett. Artikkel 5 omfatter både direkte og indirekte oppfordringer. Et vilkår er at oppfordringen medfører fare for at terrorhandling blir begått.

Terrorismedirektivet artikkel 3 (1) bokstav a til i inneholder en liste over handlinger som skal betraktes som terrorhandlinger når de begås med visse definerte terrorformål, jf. artikkel 3 (2). Handlingene inkluderer legemsangrep som kan ha døden til følge, alvorlige overgrep mot en persons fysiske integritet, bortførelse eller gisseltaking, massive ødeleggelse av et regjeringsanlegg eller et offentlig anlegg mv, kapring av luftfartøy, skip eller andre kollektive transportmidler, ulike typer befatning med sprengstoff eller skytevåpen, spredning av farlige stoffer, brannstiftelse med fare for menneskeliv mv.

Terrorformålene definert i artikkel 3 (2) er å skape alvorlig frykt i en befolkning, å urettmessig

tvinge en regjering eller en internasjonal organisasjon til å utføre eller unnlate å utføre en handling, samt å alvorlig destabilisere eller ødelegge et lands eller en internasjonal organisasjons grunnleggende politiske, forfatningsmessige, økonomiske eller samfunnsmessige strukturer.

EU-rettsakter på strafferettens område, inkludert terrorismedirektivet, er ikke en del av EØS-avtalen. I EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 Artikkel 1 framgår det at henvisningen til artikkel 5 i direktiv (EU) 2017/541 skal forstås «som en henvisning til de tilsvarende bestemmelsene i EFTA-statenes nasjonale lovgivning». Videre inneholder beslutningen en felleserklæring hvor det framgår at avtalepartene, bl.a. med hensyn til henvisningene til artikkel 5 i direktiv (EU) 2017/541, «anerkjenner ..., på bakgrunn av felles verdier og en felles europeisk identitet som går langt tilbake i tid, at de tilsvarende bestemmelsene i EFTA-statenes nasjonale lovgivning anvendes på en funksjonelt tilsvarende måte».

8.3 Omtalen i høringsnotatet

8.3.1 Oppfordring til vold eller hat

I høringsnotatet konkluderte departementet med at endringsdirektivet artikkel 6 (1) bokstav a må anses tilstrekkelig gjennomført i norsk rett og at det derfor ikke er behov for ytterligere tiltak for å oppfylle endringsdirektivets krav knyttet til oppfordring til vold eller hat. Departementet viste til at oppfordringer til vold eller hat som omfattes av artikkel 6 i all hovedsak er straffbare etter norsk lov. I tillegg foreligger det annet regelverk, offentlige virkemidler og selvregulering som også bidrar til å sikre at fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester under norsk jurisdiksjon ikke inneholder oppfordringer til vold eller hat.

8.3.2 Oppfordring til terrorisme

På samme måte la departementet i høringsnotatet til grunn at det heller ikke er behov for ytterligere tiltak for å oppfylle endringsdirektivets krav knyttet til oppfordring til terrorhandlinger, og at endringsdirektivet artikkel 6 (1) bokstav b må anses tilstrekkelig gjennomført i norsk rett. Departementet viste til at det i all hovedsak er overensstemmelse mellom terrorismedirektivet og norsk rett på området. Straffeloven § 136 er – med enkelte unntak som framstår som lite praktiske i en norsk kontekst – bygget opp etter samme lest som terrorismedirektivet artikkel 5,

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

jf. artikkel 3. Og selv de handlingsalternativene i terrorismedirektivet artikkel 3 (1) som ikke er definert som en terrorhandling i Norge, vil være straffbare etter norsk rett. Endelig viste departementet til at også lovgivning og virkemidler utenfor strafferetten – inkludert tiltak for å fremme mediemangfold og selvregulering i mediene – vil bidra til å sikre at TV-sendinger og audiovisuelle bestillingstjenester under norsk jurisdiksjon ikke inneholder oppfordringer til terrorhandlinger.

8.4 Høringen

8.4.1 Oppfordring til vold eller hat

De som uttaler seg om spørsmålet, støtter departementets vurdering om at endringsdirektivet artikkel 6 (1) bokstav a om oppfordring til vold eller hat må anses tilstrekkelig gjennomført i norsk rett. Dette gjelder *Allente, Norsk presseforbund, Norsk redaktørforening, NRK og TV 2. Norsk redaktørforening* (med støtte fra *Norsk presseforbund*) og *NRK* mener at ytterligere strafferegulering på området vil være prinsipielt betenkelig. F.eks. uttaler *NRK*:

Vi vil i tillegg understreke – slik departementet selv er inne på – at det å innføre ytterligere lovregler rettet mot særskilte kategorier av innhold, med stor risiko vil støte an mot ytringsfriheten. Vi kan heller ikke se at praksis fra medier i det norske markedet underbygger et behov for slik regulering. Snarere er det slik at norske medier utøver en viktig rolle når det gjelder å sikre en opplyst og velfungerende offentlig samtale som igjen kan demme opp for hatefulle ytringer mv. Den norske ordningen med medienes selvregulering er et sentralt element som bidrar til å sikre utviklingen og en etisk forsvarlig praksis, og den nye medieansvarsloven underbygger medienes ansvar også på dette området.

8.4.2 Oppfordring til terrorisme

De som uttaler seg om spørsmålet, støtter også departementets vurdering om at endringsdirektivet artikkel 6 (1) bokstav b om oppfordring til terrorisme kan anses tilstrekkelig gjennomført i norsk rett. Dette gjelder *Allente, Norsk redaktørforening* og *NRK*.

Norsk redaktørforening uttaler:

Også når det gjelder spørsmålet om oppfordringer til å begå terrorhandlinger konklude-

rer departementet med at det ikke er grunnlag for ytterligere lovgivning. Det støtter vi fullt ut. Departementet påpeker at det er en mulig å lese en viss forskjell på direktivets bestemmelser og norsk lov når det kommer til «indirekte» oppfordringer til terrorhandlinger. Vi vil, slik vi også leser at departementet tenker, advare mot å fremme lovendringer for å tette et eventuelt «gap» her. Det er vanskelig å se for seg hvordan det skulle skje, uten at man samtidig meget raskt vil komme i konflikt med prinsippene for ytringsfrihet og meningsmangfold.

NRK fremmer tilsvarende betenkeligheter til ytterligere lovgivning på området, jf. sitat i punkt 8.4.1.

8.5 Departementets vurdering

8.5.1 Oppfordring til vold eller hat

Endringsdirektivet artikkel 6 (1) bokstav a pålegger medlemsstatene på hensiktsmessig måte å sørge for at audiovisuelle medietjenester som leveres av tilbydere under deres jurisdiksjon, ikke inneholder oppfordringer til vold eller hat på spesifikke grunnlag.

Endringen innebærer at bestemmelsen utvides til å omfatte oppfordringer til vold, samt flere grunnlag for hat (og vold) enn tidligere.

Behovet for å iverksette ytterligere tiltak må vurderes opp mot vernet av ytringsfriheten, jf. Grunnlovens § 100, EMK artikkel 10 og EUs pakt om grunnleggende rettigheter artikkel 11. Avveiningen mellom ytringsfriheten og vernet mot hatefulle ytringer og diskriminering har vært behandlet av Høyesterett i en rekke avgjørelser. Departementet legger til grunn at norsk rett her er på linje med praksis etter EMK artikkel 10, og at de ulike grunnlagene for oppfordringer til hat og vold som omtales i tilpasningsteksten derfor må tolkes i lys av dette.

En vurdering av behovet for ytterligere lovgivning må videre ta i betraktning eventuelle andre tiltak og virkemidler som kan bidra til å sikre at audiovisuelle medietjenester ikke inneholder oppfordringer til hat og vold. Som nevnt innebærer ikke direktivet noen direkte forpliktelse til å forby eller straffefølge hatefulle ytringer, bare en plikt til å på hensiktsmessig måte sørge for at audiovisuelle tjenester ikke inneholder slike oppfordringer.

Departementet legger til grunn at oppfordringer til vold eller hat som omfattes av artikkel 6 i all hovedsak er straffbare etter norsk lov.

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

Straffeloven inneholder en rekke bestemmelser som kan ramme oppfordringer til vold eller hat i audiovisuelle medietjenester, inkludert § 183 om oppfordring til straffbare handlinger, § 185 om hatefulle eller diskriminerende ytringer og § 263 om trusler. Bestemmelsene dekker de aller fleste av grunnlagene omtalt i pakten artikkel 21 og tilpasningsteksten, jf. over.

Når det gjelder oppfordringer til vold, er det først og fremst straffeloven § 183 om oppfordring til straffbare handlinger som er relevant. Voldsbruk vil rammes av en rekke ulike straffebestemmelser. Dersom en tilbyder av medietjenester viser et program som oppfordrer til slike voldslovbrudd, kan tilbyderen som utgangspunkt straffes for overtredelse av eller medvirkning til overtredelse av straffeloven § 183. Forutsetningen er at overtredelsen er forsettlig. Det vil være en skjerpene omstendighet i straffutmålingen dersom oppfordringen er rettet mot grupper med særlig behov for vern, jf. strl. § 77 bokstav i.

Når det gjelder oppfordringer til hat, er rettskildet bildet noe mer uoversiktlig. Det er først og fremst straffebestemmelsene om offentlig oppfordring til straffbar handling (strl. § 183), hatefulle ytringer (strl. § 185) og trusler (strl. § 263) som sikrer at audiovisuelle medietjenester ikke inneholder oppfordringer til hat. Selv om disse bestemmelsene ikke uttrykkelig gjelder oppfordringer til hat, legger departementet til grunn at alle relevante uttrykk for hat i praksis vil være straffbare etter norsk rett. Som nevnt anerkjenner EØS-komiteen at «de tilsvarende bestemmelsene i EFTA-statenes nasjonale lovgivning anvendes på en funksjonelt tilsvarende måte».

Generelt legger departementet til grunn at straffesanksjonering må kunne regnes som en «hensiktsmessig måte» å sørge for at audiovisuelle medietjenester ikke inneholder slike oppfordringer. Etter straffeloven § 77 bokstav i vil det også være en skjerpene omstendighet ved straffutmålingen hvis lovbruddet «har sin bakgrunn i andres religion eller livssyn, hudfarge, nasjonale eller etniske opprinnelse, seksuelle orientering, kjønnsidentitet eller kjønnsuttrykk, funksjonsevne eller andre forhold som støter an mot grupper med et særskilt behov for vern».

Også utenfor strafferettens område er det regulering og andre virkemidler som kan bidra til å sikre at fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester under norsk jurisdiksjon ikke inneholder oppfordringer til vold eller hat.

Vær varsom-plakaten punkt 1.5 og 4.3 lyder:

1.5. Det er pressens oppgave å beskytte enkeltmennesker og grupper mot overgrep eller forsømmelser fra offentlige myndigheter og institusjoner, private foretak eller andre.

4.3. Vis respekt for menneskers egenart og identitet, privatliv, etnisitet, nasjonalitet og livssyn. Vær varsom ved bruk av begreper som kan virke stigmatiserende. Fremhev ikke personlige og private forhold når dette er saken uvedkommende.

Brudd på disse reglene kan påklages til PFU, og medier som blir felt av PFU skal publisere PFUs uttalelse og merke publiseringen som er felt. *Norsk redaktørforening* opplyser at det er svært sjelden at medier blir felt på punkt 1.5, i og med at dette primært er en «faneparagraf» som sier noe om pressens samfunnsoppdrag mer overordnet. Punkt 4.3 er mer relevant, men også der er det få fellelser i PFU, fra ingen til seks per år de siste syv årene. Etter redaktørforeningens syn er dette «en klar indikasjon på at norske medier er uhyre forsiktede med å formidle utsagn som rammes av de forhold direktivet er ment å forhindre».

Det kan også nevnes at medieansvarsloven, som trådte i kraft 1. juli 2020, inneholder bestemmelser som understøtter mediens etiske regler og selvdømmesystem. Blant annet er bestemmelsene om strafferettslig og sivilrettslig redaktøransvar utformet slik at redaktøren er ansvarlig for publisert innhold, med mindre hen selv kan påvise at hen har gjort det som kan forventes mht. kontroll og ledelse av redaksjonen. Loven gir derfor et insentiv til kvalitetssikring og redigering av det redaksjonelle innholdet samt til opplæring av, kontroll med og effektiv ledelse av redaksjonelle medarbeidere i tråd med bl.a. gjeldende presseetiske prinsipper.

Departementet opprettholder etter dette vurderingen fra høringsnotatet og legger til grunn at endringsdirektivet artikkel 6 (1) a må anses tilstrekkelig gjennomført i norsk rett. Som det framgår av punkt 8.4.1 fikk denne vurderingen også støtte i høringen. Departementet er også enig med de høringsinstansene som kommenterer at det er en risiko for at ytterligere lovregler rettet mot særskilte kategorier av innhold kan støte an mot ytringsfriheten. Departementet ser det derfor verken som nødvendig eller tilrådelig med ytterligere tiltak for å oppfylle endringsdirektivets krav knyttet til oppfordring til vold eller hat.

8.5.2 Oppfordring til terrorisme

Endringsdirektivet artikkel 6 (1) b pålegger medlemsstatene på hensiktsmessig måte å sørge for at audiovisuelle medietjenester som leveres av tilbydere av medietjenester under deres jurisdiksjon, ikke inneholder noen offentlig oppfordring til å begå en terrorhandling som fastsatt i artikkel 5, jf. artikkel 3 i terrorismedirektivet.

I henhold til EØS-komiteens beslutning skal henvisningen til artikkel 5 forstås «som en henvisning til de tilsvarende bestemmelsene i EFTA-statenes nasjonale lovgivning». Som det framgår av redegjørelsen ovenfor, er straffeloven § 136, jf. § 131, langt på vei bygget opp etter samme lest som terrorismedirektivet artikkel 5, jf. artikkel 3. Både straffeloven § 131 og terrorismedirektivet artikkel 3 krever at en spesifikk straffbar handling har blitt begått. Videre følger det av både straffeloven og direktivet artikkel 3 at de straffbare handlingene må være begått med terrorhensikt. Vilkåret om terrorhensikt ble tatt inn i straffeloven § 131 for å knytte definisjonen «enda tettere» opp til definisjonen av terrorhandlinger i EUs rammebeslutning 13. juni 2002 om bekjempelse av terrorisme artikkel 1 (1), jf. Ot.prp. nr. 8 (2007–2008) s. 314–315. Departementet legger til grunn at det i all hovedsak er overensstemmelse mellom terrorismedirektivet og norsk rett på dette området.

Kravet etter AMT-direktivet er at det tas «hensiktsmessige» tiltak for å sørge for at audiovisuelle medietjenester ikke inneholder noen «offentlig oppfordring til å begå» terrorhandlinger.

Straffesanksjonering må på generelt grunnlag kunne regnes som en «hensiktsmessig måte» å sørge for at audiovisuelle medietjenester ikke inneholder oppfordringer til terrorhandlinger. Det kan i denne sammenheng nevnes at det vil være en skjerpene omstendighet ved straffutmålingen dersom oppfordringen «har satt menneskers

liv eller helse i fare eller voldt velferdstap», jf. strl. § 77 bokstav b.

Et særlig spørsmål gjelder «indirekte» oppfordringer til terrorhandlinger. Som nevnt rammer terrorismedirektivet artikkel 5 også indirekte oppfordringer, for eksempel i form av glorifisering av terrorhandlinger. Etter norsk rett må spørsmålet om en indirekte oppfordring til terrorhandlinger omfattes av straffeloven § 136 bokstav a avgjøres etter en konkret vurdering, der både hensynet til Norges forpliktelser etter Europarådskonvensjonen om forebygging av terrorisme artikkel 5 og yringsfriheten trekkes inn, jf. Ot.prp. nr. 8 (2007–2008) punkt 8.8.5.4 side 203. Også etter terrordirektivet vil straff for en indirekte oppfordring forutsette en konkret vurdering av om oppfordringen har skapt en fare for at det begås terrorhandlinger, jf. fortalepunkt 10. Videre vil yringsfriheten være en tilsvarende sentral tolkningsfaktor ved tolkningen av terrordirektivet. Dette skyldes at sekundærretten i EU må tolkes i overensstemmelse med grunnleggende rettigheter som er sikret i EMK og nedfelt i EUs pakt om grunnleggende rettigheter.

Også på dette punktet vil lovgivning og virkemidler utenfor strafferetten – inkludert tiltak for å fremme mediemangfold og selvregulering i mediene – også bidra til å sikre at TV-sendinger og audiovisuelle bestillingstjenester under norsk jurisdiksjon ikke inneholder oppfordringer til terrorhandlinger. Se nærmere punkt 8.5.1.

Departementet opprettholder vurderingen fra høringsnotatet og legger til grunn at endringsdirektivet artikkel 6 (1) bokstav b må anses tilstrekkelig gjennomført i norsk rett. Som det framgår av punkt 8.4.2 fikk denne vurderingen også støtte i høringen. Departementet ser det derfor ikke som nødvendig med ytterligere tiltak for å oppfylle endringsdirektivets krav knyttet til oppfordring til terrorisme.

9 Beskyttelse av mindreårige

9.1 Gjeldende rett

Bildeprogramloven (lov 6. februar 2015 nr. 7 om beskyttelse av mindreårige mot skadelige bildeprogram mv.) utvidet beskyttelsen av mindreårige mot skadelige bildeprogram til å omfatte alle de viktigste plattformene for levende bilder, dvs. fjernsyn, audiovisuelle bestillingstjenester, fremvisning ved allmenn sammenkomst og tilgjengeliggjøring av videogram. Mindreårige er i loven § 2 første ledd bokstav a. definert som «personer som ikke har fylt 18 år».

Loven slår fast tre plikter for aktører som tilgjengeliggjør bildeprogram til allmennheten:

1. En plikt til å aldersklassifisere, dvs. fastsette aldersgrense for, bildeprogrammer som faller inn under lovens virkeområde, jf. § 4. Inndelingen av aldersgrensene er tilpasset barns utvikling og skolegang (tillatt for alle – 6 år – 9 år – 12 år – 15 år og 18 år). Aldersgrensen fastsettes på bakgrunn av vurderinger av innholdets skadelighet. Bildeprogram som kan defineres som «*alvorlig skadelig*» skal ha høyeste aldersgrense, som er 18 år. Aldersgrensen settes av bildeprogramdistributør, jf. loven § 6. Loven og forskriftene til loven gjør en del unntak for innhold som anses uproblematisk eller som det av andre grunner ikke er hensiktsmessig å underlegge en klassifiseringsplikt.
2. En plikt til å informere om aldersgrensen, jf. loven § 7. På fjernsyn skal tjenestetilbyder informere muntlig om aldersgrensen før programmet starter eller tydelig merke bildeprogrammet med aldersgrense under hele sendetiden. Tjenestetilbyder skal også gjøre aldersgrensen tilgjengelig i sine programoversikter og elektroniske programguider. I audiovisuelle bestillingstjenester skal tjenestetilbyder informere om aldersgrensen før endelig bestilling gjennomføres, samt i presentasjon og omtale av bildeprogrammet.
3. En plikt til å iverksette beskyttelsestiltak for å beskytte mindreårige mot skadelig og alvorlig skadelig innhold, jf. § 8. I tillegg inneholder loven i §§ 9 til 12 bestemmelser som fastsetter

minimumskrav til beskyttelsestiltak på de ulike plattformene som omfattes av loven:

- Beskyttelsestiltak i «fjernsyn» er regulert i loven § 9. Første ledd inneholder et forbud mot «alvorlig skadelig innhold» i fjernsyn og er ment å oppfylle forpliktelsene som følger av AMT-direktivet (2010) artikkel 27 nr. 1. Når det gjelder skadelig innhold som ikke kan regnes som «alvorlig skadelig», følger det av andre ledd at tjenestetilbyder skal sørge for at mindreårige normalt ikke får tilgang til innholdet, gjennom valg av sendetid («vannskille») eller tekniske tiltak. At «vannskillet» skal være «gradert» reflekterer at innholdets skadepotensiale vil avhenge av mottakerens alder, jf. Prop. 123 L (2013–2014) punkt 6.7.3.3. Med hjemmel i loven § 8 er det fastsatt nærmere bestemmelser om konkrete sendetidspunkt for de ulike aldersgrensene i forskrift 26. juni 2015 nr. 800 om beskyttelse av mindreårige mot skadelige bildeprogram (bildeprogramforskriften) § 5. Andre ledd i loven § 9 åpner også for tekniske tiltak som et alternativ til bruk av vannskilleprinsippet. Bruk av slike tiltak forutsetter tilgangskontrollsystemer som i praksis ivaretar beskyttelsesbehovet på en like god eller bedre måte enn vannskille.
- Beskyttelsestiltak i *audiovisuelle bestillingstjenester* er regulert i loven § 10. Første ledd pålegger tjenestetilbydere å iverksette tiltak som sikrer at mindreårige normalt ikke får tilgang til bildeprogrammer eller tilknyttet materiale med «alvorlig skadelig innhold», i samsvar med kravene i AMT-direktivet (2010) artikkel 12. Bestemmelsen innebærer at slikt materiale ikke kan ligge åpent tilgjengelig, og bare kan tilgjengeliggjøres på en slik måte at mindreårige normalt ikke får tilgang. Nærmere regler er gitt i bildeprogramforskriften, som i § 6 fastslår at tilbyder av audiovisuelle bestillingstjenester skal etablere et system med PIN-koder, passord eller andre tilsvarende løsninger. Tjenestetilbyder skal sørge for at

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

tilgangskontrollen i utgangspunktet er aktivert, dvs. at foresatte aktivt må foreta seg noe for å sette kontrollen ut av funksjon. Andre ledd går lengre enn minimumskravene som følger av 2010-direktivet, ved at reguleringen også omfatter skadelig innhold som ikke kan anses som «alvorlig» skadelig. I slike tilfeller skal tjenestetilbydere «tilby tiltak som kan aktiveres av foresatte eller andre i foresattes sted, for å sikre at mindreårige normalt ikke får tilgang».

9.2 AMT-direktivet

I dag ligger kravene til beskyttelse av mindreårige i to ulike artikler i AMT-direktivet. Dels i artikkel 12 som regulerer audiovisuelle bestillingstjenester, og dels i artikkel 27 som regulerer fjernsynssendinger.

Endringsdirektivet innebærer at art. 12 og art. 27 oppheves og erstattes av ny artikkel 6a som innfører felles regler for beskyttelse av mindreårige mot skadelig innhold i fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester.

Ifølge artikkel 6a (1) skal medlemsstatene treffe hensiktsmessige tiltak for å sikre at audiovisuelle medietjenester som kan skade mindreåriges fysiske, mentale eller moralske utvikling, bare tilgjengeliggjøres på en måte som sikrer at mindreårige til vanlig ikke vil se eller høre dem. Kravet om at medlemsstatene skal treffe tiltak for å sikre at fjernsynsselskaper *ikke sender* alvorlig skadelig innhold, er fjernet i endringsdirektivet. Med andre ord åpner direktivet nå for å sende slikt innhold i fjernsyn, forutsatt at innholdet tilgjengeliggjøres på en måte som sikrer at mindreårige til vanlig ikke vil se eller høre det. Det fremgår av artikkel 6a (1) første ledd at hensiktsmessige tiltak kan være valg av sendetidspunkt, verktøy for alderskontroll eller andre tekniske tiltak. Tiltakene skal stå i forhold til de potensielle skadevirkningene av programmet. Det mest skadelige innholdet, for eksempel umotivert vold og pornografi, skal være underlagt de strengeste tiltakene.

Når tilbydere av medietjenester oppretter beskyttelsestiltak for barn, innebærer det i enkelte tilfeller behandling av personopplysninger om mindreårige. Artikkel 6a (2) fastslår at personopplysninger om mindreårige som innhentes eller genereres som ledd i slike beskyttelsestiltak ikke skal behandles for kommersielle formål, for eksempel direkte markedsføring, profilering og atferdsbasert reklame. En tilsvarende bestem-

melse gjelder for tilbydere av videodelingsplattformer, jf. artikkel 28b (3) fjerde ledd.

Artikkel 6a (3) stiller krav om at medlemsstatene sørger for at tilbydere av medietjenester benytter et system som beskriver potensielt skadelig innhold i en audiovisuell medietjeneste.

9.3 Forslaget i høringsnotatet

I høringsnotatet konkluderte departementet med at endringsdirektivets krav til beskyttelsessystem i artikkel 6a (1) og til informasjonsplikt om skadelig innhold i artikkel 6a (3) allerede er tilstrekkelig gjennomført i bildeprogramloven med forskrifter.

Departementet la til grunn at endringsdirektivet åpner for å regulere fjernsyn på linje med audiovisuelle bestillingstjenester ved å oppheve det særskilte forbudet mot alvorlig skadelig innhold i fjernsyn. Departementet la likevel ikke fram noe konkret forslag om dette, men ba om høringsinstansenes synspunkter på behovet for en endring.

Når det gjelder kravet i endringsdirektivet artikkel 6a (2) la departementet til grunn at prinsippet om formålsbegrensning i GDPR, som er gjennomført i personopplysningsloven, langt på vei vil ivareta formålet med bestemmelsen. Departementet la likevel til grunn at kravet bør gjennomføres i egne bestemmelser i bildeprogramloven. Departementet viste til at GDPR ikke innebærer noe uttrykkelig forbud mot slik kommersiell bruk av barns personopplysninger, samt at barns personopplysninger fortjener et særlig vern, særlig når det gjelder markedsføring og profilering. Departementet la til grunn at Medietilsynet vil ha tilsynsansvar for disse reglene iht. bildeprogramloven § 13. Samtidig har Datatilsynet etter personvernforordningen en generell tilsynsmyndighet for personvernregler, også i særlovgivningen. Departementet forutsatte derfor at Medietilsynet konsulterer Datatilsynet ved behov, og at tilsynene i fellesskap finner fram til en hensiktsmessig tilsynsmetodikk og rutiner for samarbeid i slike saker.

9.4 Høringen

9.4.1 Beskyttelsestiltak og informasjonsplikt

Høringsinstansene som uttaler seg om spørsmålet, støtter departementets vurdering om at direktivets krav om beskyttelsestiltak og informasjonsplikt kan anses gjennomført i bildeprogramloven,

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

og at det ikke er behov for ytterligere regulatoriske tiltak. Dette gjelder *Allente*, *Mediebedriftenes landsforening*, *Norske kvinners sanitetsforening*, *NRK* og *TV 2*.

Når det gjelder det særskilte forbudet mot alvorlig skadelig innhold i fjernsyn, støtter *Allente* videreføring av en regulering «som går lenger enn minimumsreguleringen etter AMT-direktivet», mens *Norske kvinners sanitetsforening* støtter departementets vurderinger på generelt grunnlag. *Medietilsynet*, *NRK* og *TV 2* går derimot inn for å oppheve det særskilte forbudet mot alvorlig skadelig innhold i fjernsyn. Synspunktene er prinsipielt begrunnet i hensynet til teknologinøytralitet og likebehandling. *NRK* viser til at neppe kan sies å være nødvendig å forby en ytring på lineært fjernsyn så lenge den samme ytringen er tillatt vist på en audiovisuell bestillingstjeneste, og mener forbudet derfor «sannsynligvis vil være i konflikt med EMK artikkel 10». Samtidig synes høringen å underbygge at forbudet ikke har noen stor praktisk betydning per i dag. *NRK* slår fast at de ikke tilbyr innhold som er alvorlig skadelig og *TV 2* viser til at «[a]lle kringkastere og AVMS-tjenester under norsk jurisdiksjon er seriøse medieaktører, som har sterk egeninteresse i å sørge for at mindreårige blir beskyttet, uavhengig av regelverket».

9.4.2 Personvern

Med unntak av *TV 2* støtter høringsinstansene et særskilt forbud mot å benytte personopplysninger om mindreårige som har blitt samlet inn eller generert av en tjenestetilbyder til kommersielle formål. Dette gjelder *Allente*, *Medietilsynet*, *Norske kvinners sanitetsforening* og *NRK*. I tillegg er *Datatilsynet* enig i departementets vurdering om at personvernforordningen i de fleste tilfeller vil stenge for slik viderebehandling som de aktuelle bestemmelsene forbyr, men at det vil være enklere og mindre ressurskrevende å føre tilsyn med et absolutt forbud. *TV 2* mener derimot at det vil være uheldig å innta særskilte personvernregler i bildeprogramloven, og at personopplysningslovens regler om formålsbegrensning er tilstrekkelig.

Når det gjelder tilsynsansvaret for bestemmelsen støtter *Allente* departementets vurdering, mens både *Datatilsynet* og *Medietilsynet* mener at ansvaret burde ligge hos *Datatilsynet* alene. *Datatilsynet* viser bl.a. til at:

Datatilsynet er et uavhengig forvaltningsorgan som fører tilsyn med personopplysningsloven og personvernforordningen. Vi har videre tilsynsmyndighet med behandling av personopp-

lysninger i medhold av særlovgivning. De aktuelle bestemmelsene gjelder utelukkende spørsmål om behandling av personopplysninger, hvor *Datatilsynet* er fagmyndigheten i Norge. For sammenhengen mellom regelverkene bør tilsynsmyndigheten for slike særreguleringer om behandling av mindreåriges personopplysninger for kommersielle formål, samles hos *Datatilsynet*.

9.5 Departementets vurdering

9.5.1 Beskyttelsestiltak

Endringsdirektivet artikkel 6a (1) krever at skadelig innhold i fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester tilgjengeliggjøres på en måte som sikrer at mindreårige til vanlig ikke vil se eller høre det. Slike tiltak kan være valg av sendetidspunkt, verkøy for alderskontroll eller andre tekniske tiltak.

Endringen innebærer at tjenestene reguleres likt; dels ved at kravet til beskyttelsestiltak i audiovisuelle bestillingstjenester utvides til å omfatte innhold som kan skade, men ikke i «alvorlig grad»; dels ved at særregelen om at programmer med alvorlig skadelig innhold ikke skal sendes i fjernsyn fjernes. Dette betyr likevel ikke at beskyttelsesnivået vil være likt i alle tilfeller. Beskyttelsestiltak skal stå i forhold til de potensielle skadevirkningene av programmet, og det mest skadelige innholdet skal være underlagt de strengeste tiltakene.

Når det gjelder audiovisuelle bestillingstjenester går bildeprogramloven som nevnt lengre enn minimumskravene etter 2010-direktivet, ved at den også stiller krav om beskyttelsestiltak for «skadelig innhold». Departementet legger derfor til grunn at endringsdirektivets krav til beskyttelsestiltak i artikkel 6a (1) allerede er gjennomført for tilbydere av audiovisuelle bestillingstjenester. Høringsinstansene som kommenterer spørsmålet, støtter denne vurderingen.

Når det gjelder fjernsyn, la departementet i høringsnotatet til grunn at endringsdirektivet åpner for å oppheve det særskilte forbudet mot å sende alvorlig skadelig innhold, jf. bildeprogramloven § 9 første ledd, men fremmet ikke noe konkret forslag om dette. I høringen var det delte synspunkter om spørsmålet, men *Medietilsynet*, *NRK* og *TV 2* gikk inn for å oppheve forbudet.

Prinsippet om minsteharmonisering gir medlemsstatene mulighet til å utvikle en høyere grad av beskyttelse mot skadelig innhold enn det som følger av minimumskravene. Og selv om kryptering og effektiv tilgangskontroll omtales i fortalen

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

som eksempler på aktuelle tiltak, understrekes det samtidig at bestemmelsen ikke berører medlemsstatenes mulighet til å vedta strengere tiltak.

Departementet er enig med de høringsinstansene som mener at likebehandling og teknologinøytralitet er relevante hensyn som bør tillegges betydelig vekt. Smart-TV-teknologien innebærer at fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester i større grad kan integreres og framstå som én tjeneste for seeren. Dette kan tale for å oppheve særreguleringen av fjernsyn. Samtidig er det etter departementets vurdering fortsatt relevante forskjeller mellom tjenestene, som bl.a. kan påvirke sannsynligheten for at mindreårige vil se eller høre innholdet. Fjernsyn ses direkte og samtidig, mens audiovisuelle bestillingstjenester velges av seeren på bestilling. Departementet legger til grunn at det er større risiko for at de yngste uforvarende kan komme over alvorlig skadelig innhold som sendes løpende etter en fastsatt programoversikt enn der innholdet aktivt må bestilles av seeren fra en programkatalog.

Alvorlig skadelig innhold er i bildeprogramloven definert som innhold som «*kan virke sterkt følelsesmessig opprivende eller sterkt kognitivt forstyrrende for mindreåriges velbefinnende, særlig nærgående skildringer av kjønnslig aktivitet, grov vold og annen svært forstyrrende eller skremmende tematikk*», jf. § 2 bokstav i. Medietilsynet har utarbeidet retningslinjer for aldersklassifisering av bildeprogrammer som konkretiserer og eksemplifiserer hvordan «alvorlig skadelig» skal forstås i henhold til gjeldende tilsynspraksis:

1. Nærgående skildringer av seksuell aktivitet mellom samtykkende voksne med fokus på nærbilder av kjønnsorganer i bevegelse, nærbilder av penetrering, oralsex, sædavgang o.l. (såkalt «hardporno»), og andre sterke scener som blant annet kan inneholde fetisjer.
2. Svært grove voldsskildringer som grenser opp mot forbudet i strl. § 236.
3. Annen tematikk som kombinasjoner av sex og vold, forherligelse av selvmord, selvtekt og grov dyremishandling.

Etter en samlet vurdering foreslår departementet p.t. ikke å oppheve forbudet mot å sende alvorlig skadelig innhold i fjernsyn, jf. bildeprogramloven § 9 første ledd. Departementet legger vekt på at beskyttelsestiltak skal stå i forhold til de potensielle skadevirkningene, og at gjeldende rett setter en relativt høy terskel for å definere innhold som «alvorlig skadelig». Samtidig underbygger høringen at det er lite aktuelt for kringkastere under norsk jurisdiksjon å sende slikt innhold i fjernsyn; forbu-

det framstår derfor som lite tyngende i praksis. Endelig er det relevante forskjeller som *kan* tilsi en noe strengere regulering av fjernsyn enn audiovisuelle bestillingstjenester, jf. over. Departementet viser også til at direktivet åpner for strengere regulering enn minimumskravene. Departementet vil likevel følge dette området tett og vurdere spørsmålet på nytt dersom utviklingen tilsier at grunnlaget for et særskilt forbud svekkes ytterligere.

9.5.2 Informasjonsplikt

Endringsdirektivet innfører nye regler om informasjonsplikt. Ifølge artikkel 6a (3) skal tilbydere av medietjenester gi seerne informasjon gjennom «et system som beskriver potensielt skadelig innhold i en audiovisuell medietjeneste».

Aldersgrensen gir som nevnt informasjon om bildeprogrammets skadepotensiale for ulike aldersgrupper. Bildeprogramloven slår i § 7 fast at publikum «skal på en tydelig og nøytral måte informeres om aldersgrensen før tilgjengeliggjøring av det aktuelle bildeprogrammet». I fjernsynssendinger skal dette gjøres enten ved muntlig informasjon før programmet starter eller ved at bildeprogrammet merkes tydelig med aldersgrense under hele sendetiden. Aldersgrensen skal også framgå av programoversikter og elektroniske programguider, jf. § 7 andre ledd bokstav a. I audiovisuelle bestillingstjenester skal tjenestetilbyder informere om aldersgrensen før endelig bestilling gjennomføres, samt i presentasjon og omtale av bildeprogrammet, jf. § 7 andre ledd bokstav b.

Departementet anser derfor kravene til informasjonsplikt om skadelig innhold i endringsdirektivet artikkel 6a (3) første ledd som gjennomført i norsk rett i bildeprogramloven med forskrifter. De som uttalte seg om spørsmålet i høringen, støttet departementets vurdering.

9.5.3 Personvern

Ifølge endringsdirektivet artikkel 6a (2) kan personopplysninger om mindreårige som har blitt samlet inn eller generert av en tjenestetilbyder, gjennom f.eks. et alderskontrollsystem, ikke benyttes til kommersielle formål, som direkte markedsføring, profilering eller atferdsbasert reklame.

Etter prinsippet om «formålsbegrensning» i personvernforordningen (GDPR) vil det normalt ikke være anledning til å bruke personopplysninger som samles inn eller genereres som ledd i beskyttelsestiltak for kommersielle formål. GDPR er gjennomført i norsk rett i personopplysningsloven § 1. GDPR artikkel 5 nr. 1 bokstav b fastsetter

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

at personopplysninger skal «samles inn for spesifikke, uttrykkelig angitte og berettigede formål og ikke viderebehandles på en måte som er uforenlig med disse formålene». Det er grunn til å anta at prinsippet om formålsbegrensning i GDPR langt på vei vil ivareta formålet med artikkel 6a (2). I høringen støtter *Datatilsynet* denne vurderingen. GDPR innebærer likevel ikke noe uttrykkelig forbud mot slik kommersiell bruk av barns personopplysninger. Dette taler for å regulere spørsmålet spesifikt.

Departementet legger videre vekt på at barns personopplysninger fortjener et særlig vern, særlig når det gjelder markedsføring og profilering, jf. personvernforordningens fortalepunkt 38. Barn er mindre bevisste på hva behandling av personopplysninger innebærer, hvilken risiko det kan medføre, og hvilke rettigheter de har. Dessuten har de mindre erfaring, er mer påvirkelige og er lettere å manipulere med kommersielle budskap.

Departementet opprettholder derfor forslaget om å gjennomføre kravet i egne bestemmelser i

bildeprogramloven § 9 *Beskyttelsestiltak ved tilgjengeliggjøring i fjernsyn* og § 10 *Beskyttelsestiltak ved tilgjengeliggjøring i audiovisuelle bestillingstjenester*. Alle som kommenterte forslaget i høringen støttet det, med unntak av *TV 2*. Departementet foreslår i tillegg at det tas inn en presisering i bildeprogramloven § 8 andre ledd om at departementets mulighet til å gi forskrift også omfatter bruk av personopplysninger om mindreårige.

I høringen la departementet til grunn at både *Datatilsynet* og *Medietilsynet* ville ha tilsynsmyndighet etter gjeldende regler, jf. hhv. personopplysningsloven § 20 og bildeprogramloven § 13. Både *Datatilsynet* og *Medietilsynet* går imot dette i høringen, og mener at ansvaret bør ligge hos *Datatilsynet* alene. Departementet støtter dette og viser særlig til argumentasjonen fra *Datatilsynet*, jf. punkt 9.4.2. At *Datatilsynet* skal føre tilsyn med at de foreslåtte bestemmelsene overholdes, bør fremgå uttrykkelig av bildeprogramloven, se forslag til § 13 første ledd.

10 Universell utforming

10.1 Universell utforming av programmer i fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester

10.1.1 Gjeldende rett

Kringkastingsloven § 2-19 fastsetter overordnede krav til «tilrettelegging» av programmer for personer med funksjonsnedsettelse. Kravene gjelder for NRK og riksdekkende kommersielle fjernsynskanaler med en andel på mer enn fem prosent av de samlede seertallene for fjernsyn. I henhold til bestemmelsen skal disse aktørene tilrettelegge programmer for personer med funksjonsnedsettelse gjennom teksting, tegnspråktolking, synstolking, lydtekst eller andre teknikker. Kravene som stilles til NRK gjelder programmer som formidles via fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester. Kravene som stilles til kommersielle aktører med en seerandel på mer enn fem prosent gjelder kun programmer som formidles i fjernsyn.

Kringkastingsloven § 2-19 fastsatte tidligere konkrete kvantitative krav til tilrettelegging av programmer i fjernsyn. Ved lovendring 21. juni 2019 ble denne bestemmelsen endret, ved at det ble tatt inn overordnede krav til tilrettelegging i loven, samt en hjemmel til å fastsette nærmere regler i forskrift. Intensjonen med lovendringen var at konkrete krav til tilrettelegging skulle innføres i kringkastingsforskriften, jf. Innst. 334 L (2018–2019) og Prop. 58 L (2018–2019) punkt 5. Departementet viste i proposisjonen til at en slik arbeidsdeling mellom kringkastingsloven og -forskriften vil innebære større fleksibilitet ved at det vil være mulig å gradvis skjerpe kravene til tilbyderne i takt med den teknologiske utviklingen. Konkrete krav til tilrettelegging er fastsatt i kringkastingsforskriften §§ 2-5 og 2-6.

Likestillings- og diskrimineringslovens krav om universell utforming av IKT gjelder for private og offentlige virksomheter, inkludert medier. Plikten anses som oppfylt dersom virksomheten oppfyller krav til universell utforming i annen lov eller forskrift, jf. § 18 fjerde ledd. I slike tilfeller vil IKT-løsninger ikke pålegges ytterligere krav om universell utforming etter likestillings- og diskrimine-

ringsloven eller forskrift om universell utforming av IKT-løsninger, jf. spesialmerknaene til loven § 18 i Prop. 81 L (2016–2017) og spesialmerknaene til samme bestemmelse i Prop. 141 LS (2020–2021). Av forskrift om universell utforming av IKT-løsninger § 2 femte ledd fremgår det eksplisitt at forskriften ikke gjelder for IKT-løsninger som faller inn under kringkastingslovens virkeområde. Medietjenester som faller utenfor kringkastingslovens virkeområde, f.eks. nettavisser, omfattes av virkeområdet til forskrift om universell utforming av IKT-løsninger.

10.1.2 AMT-direktivet

I endringsdirektivet er det innført skjerpede forpliktelser til tilgjengeliggjøring for tilbydere av audiovisuelle medietjenester. I henhold til endringsdirektivet artikkel 7 (1) skal tjenester som leveres av tilbydere av fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester fortløpende og gradvis gjøres mer tilgjengelige for personer med nedsatt funksjonsevne gjennom forholdsmessige tiltak. I fortalen punkt 22 er det presisert at medlemsstatene uten unødig opphold bør sørge for at tjenestetilbydere under deres jurisdiksjon går aktivt inn for å gjøre innholdet tilgjengelig for personer som har nedsatt funksjonsevne, og særlig nedsatt syns- eller hørselsevne. Det presiseres videre at direktivets krav til tilgjengeliggjøring bør oppfylles gjennom en progressiv og fortløpende prosess, samtidig som det tas høyde for praktiske og uunngåelige begrensninger som kan hindre full tilgjengelighet, for eksempel når det gjelder direkte sendte programmer eller arrangementer.

Endringsdirektivet artikkel 7 (3) fastsetter at tjenestetilbydere skal oppfordres til å utarbeide handlingsplaner for tilgjengelighet, slik at de fortløpende og gradvis gjør sine tjenester mer tilgjengelige for personer med funksjonsnedsettelse.

Det følger av fortalen punkt 22 at å sikre tilgjengelighet til audiovisuelt innhold er et grunnleggende krav innenfor rammene av forpliktelsene som er inngått i henhold til De forente nasjoners konvensjon om rettighetene til personer med nedsatt funksjonsevne (CRPD). Videre følger det

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

av fortalen punkt 23 at direktivet ikke omfatter funksjoner eller tjenester som gir tilgang til audiovisuelle medietjenester eller tilgjengelighetsfunksjoner i elektroniske programguider (EPG). Det fremgår videre at direktivet ikke berører unionsrett som tar sikte på å harmonisere tilgjengeligheten av tjenester som gir tilgang til audiovisuelle medietjenester, for eksempel nettsider, nettbaserte applikasjoner og elektroniske programguider, eller levering av opplysninger om tilgjengelighet og i tilgjengelige formater. Tjenester som gir tilgang til audiovisuelle medietjenester reguleres av Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2019/882 om tilgjengelighet av varer og tjenester for personer med funksjonsnedsettelse (tilgjengelighetsdirektivet).

10.1.3 Forslagene i høringsnotatet

I høringsnotatet viste departementet til at gjeldende bestemmelse i kringkastingsloven § 2-19 benytter begrepene «tilrettelegging» og «tilrettelegge» for personer med funksjonsnedsettelse. I flere norske regelverk, bl.a. likestillings- og diskrimineringsloven, benyttes begrepet «universell utforming». Departementet foreslo derfor å erstatte begrepet «tilrettelegging» med begrepet «universell utforming» i kringkastingslovens bestemmelser som gjennomfører kravene i endringsdirektivet artikkel 7. Det ble understreket at det er tale om en rent språklig endring for å bedre tilpasse begrepene i kringkastingsloven til begrepsbruken i bl.a. likestillings- og diskrimineringsloven.

Departementet understreket at endringsdirektivets krav til tilgjengeliggjøring gjelder for både fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester. Departementet foreslo derfor å endre kringkastingsloven § 2-19 første ledd slik at bestemmelsen omfatter både tilbydere av fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester.

Gjeldende § 2-19 omfatter kun kommersielle fjernsynskanaler med en seerandel på mer enn fem prosent av de samlede seertallene for fjernsyn. Departementet understreket i denne sammenheng at endringsdirektivets krav omfatter alle tilbydere av fjernsyn. Departementet anså det derfor som nødvendig å endre § 2-19, slik at kravene omfatter alle tilbydere av fjernsyn.

Endringsdirektivet forutsetter at kravene til tilgjengeliggjøringen er forholdsmessige. Departementet foreslo derfor i høringsnotatet en justering i kringkastingsloven § 2-19 første ledd som klargjør at tiltakene skal være forholdsmessige. Departementet understreket samtidig at den nærmere balansegangen for hvordan kravene konkret

vil bli utformet vil vurderes og fastsettes i kringkastingsforskriften.

I henhold til endringsdirektivet artikkel 7 (3) skal medlemsstatene oppfordre tilbydere av fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester til å utarbeide handlingsplaner for tilgjengelighet, slik at de fortløpende og gradvis gjør sine tjenester mer tilgjengelige for personer med nedsatt funksjonsevne. Departementet foreslo derfor å ta inn en bestemmelse i kringkastingsloven § 2-19 andre ledd som krever at alle tilbydere fastsetter en handlingsplan som beskriver hvordan de vil øke den universelle utformingen av sine programmer.

Departementet foreslo i tillegg nærmere regler om universell utforming i kringkastingsforskriften. Det ble tatt til orde for å endre forskriftshjemmelen i kringkastingsloven § 2-19 slik at det innføres hjemmel til å gi nærmere regler om universell utforming av programmer i fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester, og ikke bare regler for NRKs programmer og programmer i riksdekkende kommersielle fjernsynskanaler. Det ble understreket at departementet med jevne mellomrom vil vurdere justeringer i regelverket i forskriften, ettersom direktivet stiller krav om fortløpende og gradvis økende tilgjengeliggjøring.

Departementet understreket også at regjeringen jobber kontinuerlig med å sikre at lovgivningen er i samsvar med CRPD, og at de foreslåtte endringene er et ledd i arbeidet med å sikre bedre samsvar med konvensjonen. Departementet viste for øvrig til at Ytringsfrihetskommisjonen i NOU 2022: 9 løfter fram funksjonsnedsettes situasjon som særlig alvorlig og peker på behovet for en universelt utformet offentlighet.

10.1.4 Høringen

Løvemammaene og *Norges Blindeforbund* støtter departementets forslag om å erstatte begrepet «tilrettelegging» i kringkastingsloven § 2-19 med begrepet «universell utforming», mens *NRK*, *Norsk Presseforbund* og *Norsk Redaktørforening* er mot forslaget.

Løvemammaene mener at begrepet «tilrettelegging» tyder på at vi tilrettelegger for mennesker med funksjonsnedsettelse i stedet for å sikte mot å være et inkluderende samfunn. Organisasjonen er derfor enig i at begrepet «tilrettelegging» byttes ut med «universell utforming». Også *Norges Blindeforbund* er enig i dette.

NRK er enig i at man bør gå bort fra å bruke begrepet «tilrettelegge», men ønsker at begrepene «tilgjengelighet» og «gjøre tilgjengelig» brukes i stedet for begrepet «universell utforming». Dette

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

begrunnes med at begrepet «universell utforming» kan oppfattes som at aktørene må lage én hovedløsning som tilfredsstillende alle brukergrupper, også de uten funksjonsnedsettelse. Ifølge *NRK* er det å lage én hovedløsning trolig ikke det beste alternativet for brukerne, og i denne forbindelse pekes det på at tjenester som tegnspråktolkning og synstolkning har begrenset eller ingen verdi for publikum utover målgruppene tjenestene er ment å treffe. *NRK* mener at det beste for publikum som regel vil være å gjøre tjenestene valgbar, som en tilleggstjeneste. Dette bryter med ideen om én løsning som passer for alle. Videre påpeker *NRK* at det vil være krevende for aktørene å lage én hovedløsning som passer for alle, og illustrerer dette ved følgende eksempel:

Tar man begrepet bokstavelig, vil for eksempel nyhetsankeret i Dagsrevyen snakke tegnspråk, mens hen stemmetolkes (oversettes fra tegnspråk til talespråk) og teksten på direkten, samtidig som en stemme beskriver hva man ser i reportasjer og på bilder (synstolkning) for at blinde skal få med seg alt.

Både *Norsk Presseforbund* og *Norsk Redaktørforening* stiller seg bak *NRKs* forslag om å bruke begrepene «tilgjengelighet» og «gjøre tilgjengelig» i stedet for begrepet «universell utforming». *Norsk Redaktørforening* viser til *NRKs* begrunnelse, mens *Norsk Presseforbund* fremhever at begrepet «tilgjengelighet» i større grad vil gjenspeile hensikten med «universell utforming», det vil si å gjøre redaksjonelt innhold tilgjengelig for alle mennesker og grupper i samfunnet, uavhengig av hvilke forutsetninger man har.

Norsk Journalistlag støtter endringsforslagene i sin helhet, og uttaler at de er særlig enig med departementet i at endrede seervaner og tv-mediets sentrale betydning for folk flest tilsier at tiden er overmoden for å utvide kravene om universell utforming til å gjelde alle tv-tjenester. *Norsk audiovisuell oversetterforening* er positive til at departementet endrer begrepsbruken til «audiovisuelle bestillingstjenester» for å dekke hele feltet.

Mediebedriftenes Landsforening og *TV 2* er positive til at det skal gjelde et forholdsmessighetsprinsipp i kringkastingsloven § 2-19 første ledd. *TV 2* understreker at det avgjørende må være om oppfyllelsen medfører kostnader eller ressursbruk som ikke er forsvarlig, sett i lys av inntjeningspotensialet til den aktuelle tjenesten og tilgjengeligheten av effektive teknologiske løsninger. *Mediebedriftenes Landsforening* foreslår at formuleringen «teknisk og praktisk mulig» brukes.

Norges Blindedeforbund mener at dubbing er viktig og bør inkluderes som en sentral teknikk for universell utforming. Det understrekes at selv om lydtekst med syntetisk tale ofte er en god løsning for å få lest opp tekstlinjen nederst på skjermen, er det ikke alltid at det gir tilstrekkelig kvalitet. Det pekes i denne forbindelse på nyhetsprogrammer, hvor det ifølge forbundet ikke finnes løsninger som gjør dette mulig. Ifølge forbundet må teksten i slike tilfeller leses av en person. Forbundet ønsker derfor at ordet «dubbing» inkluderes etter «lydtekst» i kringkastingsloven § 2-19 første ledd.

Hørselshemmedes Landsforbund peker på at mange, men særlig hørselshemmede, er sårbare for bakgrunnsstøy. At aktørens egne retningslinjer for god hørbarhet ikke alltid blir fulgt opp, illustreres med sportssendinger som plasseres midt i folkehavet. Forbundet mener derfor at det må stilles krav om god hørbarhet og at det tilbys et alternativ hvor det er mulig å maskere eller fjerne bakgrunnsstøyen helt. *Norges Blindedeforbund* støtter dette.

Noregs Mållag ønsker at aktørene i strømmemarkedet skal tilby teksting og lydtekst på både nynorsk og bokmål, og videre at dette skal være et krav både i produksjoner som er norskspråklige og i produksjoner som ikke er norskspråklige. Dette vil ta hensyn til både de som har nynorsk og de som har bokmål som førstespråk. Også *Norsk audiovisuell oversetterforening* tar til orde for å kreve teksting på nynorsk, og understreker i tillegg at teksting benyttes av seere som bruker samisk. Foreningen ønsker derfor at det skal stilles språklige krav til både kringkasterne og de audiovisuelle bestillingstjenestene, slik at teksting på samisk og nynorsk også blir tilgjengelig og ikke fortrenses av bokmål. Foreningen ønsker også at det inntas et kvalitetskrav til teksting i lov og/eller forskrift, og peker i denne forbindelse på at dagens teksting på de audiovisuelle bestillingstjenestene bærer preg av å være tilpasset amerikanske retningslinjer, der lesehastigheten er svært høy sammenlignet med Nordens tekstetradisjon.

Mediebedriftenes Landsforening understreker at dersom krav til utforming omfatter nyhetsmedier, må disse også balanseres mot pressefriheten. *Norsk Presseforbund* minner om at når krav til presentasjon av innhold lovfestes, kan det utfordre friheten til å publisere innhold, men også en frihet i valg av metoder. Ifølge forbundet innebærer dette at direktivet må tolkes i tråd med EMK artikkel 10 og Grunnloven § 100 om ytringsfrihet. Også *Norsk Redaktørforening* minner om at krav om universell utforming rent prinsipielt utfordrer prinsippene om

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

ytringsfrihet og redaksjonell uavhengighet, og i forlengelsen av dette understrekes det at de redaktørstyrte mediene ikke må pålegges tiltak som bryter med deres uavhengighet.

Hørselshemmedes Landsforbund og *Norsk audiovisuell oversetterforening* støtter forslaget om at alle tilbydere skal fastsette en handlingsplan for hvordan universell utforming av bildeprogrammer i tjenestene skal øke. *TV 2* mener derimot at et krav om at aktørene løpende skal forbedre universell utforming, uavhengig av hvilket nivå man ligger på i utgangspunktet og uavhengig av hvor de andre aktørene befinner seg, vil kunne slå urimelig ut og gi feil insentiver. Selskapet mener derfor at det bør tas hensyn til hvilket nivå aktøren befinner seg på i vurderingen av om kravet om «økning» er oppfylt. Det understrekes at det motsatte vil innebære at aktører som har tatt universell utforming på alvor, og som ligger langt fremme, ender opp med strengere krav enn de som har valgt å legge seg på et minimumsnivå. I tillegg anføres det at det vil innebære et brudd på det generelle forvaltningsprinsippet om likebehandling. *Mediebedriftenes Landsforening* støtter *TV 2* i dette.

Når det gjelder forslaget til forskriftshjemmel i kringkastingsloven § 2-19 tredje ledd, foreslår *Norges Blindeforebund* at følgende setning legges til: «Prosess med utarbeidelse og fremtidige endringer av forskriften vil være inkluderende, spesielt vil organisasjoner av funksjonshemmede inkluderes i prosessen.» Dette foreslås fordi det er viktig at organisasjoner av funksjonshemmede inkluderes i prosessen med å utarbeide den nye forskriften, i tråd med CRPD.

NRK mener regelverket om universell utforming har blitt fragmentarisk og uoversiktlig ved at reglene er spredt i lovverket. *NRK* viser derfor til sin egen høringsuttalelse datert 3. november 2021 om gjennomføringen av tilgjengelighetsdirektivet, hvor de i punkt 4.4 foreslår å samle alt om mediene i én forskrift, og legger til grunn at de kommende endringene i kringkastingsregelverket senere innarbeides i «medieforskriften».

10.1.5 Departementets vurdering

10.1.5.1 Innledning

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet. Overordnet forslår departementet at kringkastingsloven § 2-19 endres slik at plikten til universell utforming gjelder alle tilbydere av fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester. Etter forslaget skal tilbyderne universelt utforme bildeprogrammer i sine tjenester ved forholdsmessige

tiltak. Konkrete krav til hvordan tilbyderne skal utforme bildeprogrammer universelt vil som i dag bli nærmere regulert i kringkastingsforskriften. Videre foreslår departementet at tilbydere av fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester skal utarbeide en handlingsplan for økt universell utforming av bildeprogrammer i tjenestene.

I det følgende vurderer departementet de nærmere detaljene i forslaget.

10.1.5.2 Begrepsbruk

Departementet registrerer at *Løvemammaene* og *Norges Blindeforebund* støtter departementets forslag om å erstatte begrepet «tilrettelegging» i kringkastingsloven § 2-19 med begrepet «universell utforming», mens *NRK*, *Norsk Presseforbund* og *Norsk Redaktørforening* er mot forslaget.

Høringsinstansene som er mot forslaget mener at begrepene «tilgjengelighet» og «gjøre tilgjengelig» bør brukes i stedet for begrepet «universell utforming». Hovedargumentet er at begrepet «universell utforming» kan oppfattes som at aktørene må lage én hovedløsning som tilfredsstiller alle brukergrupper, også de uten funksjonsnedsettelse.

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om å erstatte begrepet «tilrettelegging» med begrepet «universell utforming» i kringkastingslovens bestemmelser som gjennomfører kravene i endringsdirektivet artikkel 7. Departementet understreker at begrepet «universell utforming» ikke innebærer at hovedløsningen må oppfylle alle brukergruppers behov samtidig. Departementet understreker også at det er tale om en språklig endring for å bedre tilpasse begrepene i kringkastingsloven til begrepsbruken i bl.a. likestillings- og diskrimineringsloven, og at endringen ikke er ment å innebære noen realitetsendring.

10.1.5.3 Forholdsmessighet

Departementet registrerer at *Mediebedriftenes Landsforening* ønsker formuleringen «teknisk og praktisk mulig» i kringkastingsloven § 2-19 første ledd. Departementet understreker at forslaget i høringsnotatet tar utgangspunkt i ordlyden i endringsdirektivet artikkel 7. Etter departementets syn er dette den beste løsningen, ettersom det legger opp til en bredere forholdsmessighetsvurdering enn det formuleringen «teknisk og praktisk mulig» ville gjort. Departementet viser i denne forbindelse til følgende uttalelse i høringsnotatet:

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

I vurderingen av hva som er forholdsmessige tiltak bør det legges vekt på hvilke teknologiske løsninger som finnes, herunder om slike løsninger er rimelige eller kostbare sett opp mot den enkelte aktørs økonomiske forutsetninger. Det bør tas hensyn til at kravene ikke hindrer nyetableringer, utvikling eller evnen til å øke den programrelaterede produksjonen. På den andre siden vil det være rimelig å stille strengere krav til tjenestetilbydere med gode finansielle forutsetninger eller høy seerandel. Lovkravet om forholdsmessighet er ment som en sikkerhetsventil. De konkrete kravene i forskriften som stilles til NRK og tjenestetilbydere med seerandel eller seertid på mer enn 5 prosent skal som den klare hovedregel oppfylles.

10.1.5.4 Handlingsplaner

Departementet registrerer at *TV 2* mener at et krav om at aktørene løpende skal forbedre universell utforming, uavhengig av hvilket nivå man ligger på i utgangspunktet og uavhengig av hvor de andre aktørene befinner seg, vil kunne slå urimelig ut og gi feil insentiver. Selskapet mener derfor at det bør tas hensyn til hvilket nivå aktøren befinner seg på i vurderingen av om kravet om «økning» er oppfylt i bestemmelsen om handlingsplaner. Departementet har forståelse for at aktører som allerede har omfattende krav til universell utforming, og som derfor ligger langt fremme, ikke er for et krav til ytterligere forbedring. Departementet minner likevel om at Medietilsynet ikke skal føre noen kontroll med innholdet i handlingsplanene. Planene skal fungere som bevisstgjøring og et insentiv til aktivt arbeid med universell utforming.

For øvrig understreker departementet at handlingsplanenes detaljeringsgrad og omfang bør avhenge av tilbyderens størrelse og økonomiske ressurser, og legger til grunn at Medietilsynet vil utarbeide maler for handlingsplanene som tar høyde for at aktører har ulik størrelse og finansielle ressurser. Departementet antar at det vil være behov for utfyllende informasjon og veiledning knyttet til handlingsplanene, ettersom flere fjernsynskanaler og audiovisuelle bestillingstjenester ikke er underlagt krav om tilrettelegging på nåværende tidspunkt. Veiledningen kan dreie seg om eksempler på tiltak, omfang, tidsplaner osv. Departementet forutsetter at Medietilsynet vil bistå med dette.

10.1.5.5 Øvrige spørsmål

Departementet registrerer at *Norges Blindeforbund* mener dubbing bør inkluderes som en sentral teknikk for universell utforming. *Hørselshemmedes Landsforbund* ønsker krav om god hørbarhet, og *Norges Blindeforbund* støtter dette. Videre ønsker *Noregs Mållag* krav om teksting på nynorsk og bokmål, mens *Norsk audiovisuell oversetterforening* ønsker krav om teksting både på samisk, nynorsk og bokmål. *Norsk audiovisuell oversetterforening* ønsker også at det inntas et kvalitetskrav til teksting. Disse temaene har ikke vært hørt, og departementet vil eventuelt komme tilbake til dette på et senere tidspunkt.

Departementet registrerer at *Mediebedriftenes Landsforening*, *Norsk Presseforbund* og *Norsk Redaktørforening* minner om pressefrihet, yringsfrihet og redaksjonell uavhengighet. Departementet oppfatter ikke disse kommentarene som at høringsinstansene mener forslaget i høringsnotatet er i strid med pressefrihet, yringsfrihet og redaksjonell uavhengighet. Departementet understreker likevel at siden AMT-direktivet ble gjennomført i norsk rett, har markedet for audiovisuelle medietjenester utviklet seg vesentlig og raskt. Det er med andre ord behov for en oppdatert ramme for å kunne speile utviklingen i markedet og finne en balanse mellom tilgang til nettbaserte innholdstjenester, forbrukervern og konkurranseevne. I endringsdirektivet er det innført skjerpede forpliktelser til tilgjengeliggjøring for tilbydere av audiovisuelle medietjenester, men etter departementets syn ivaretar tiltakene også pressefrihet, yringsfrihet og redaksjonell uavhengighet, ved at det forutsettes at tiltakene skal være forholdsmessige.

Departementet registrerer at *Norges Blindeforbund* ønsker følgende tillegg i kringkastingsloven § 2-19 tredje ledd: «Prosess med utarbeidelse og fremtidige endringer av forskriften vil være inkluderende, spesielt vil organisasjoner av funksjonshemmede inkluderes i prosessen.» Departementet understreker at relevante organisasjoner vil ha anledning til å uttale seg i forbindelse med at departementet sender et forslag på høring. Departementet ønsker ikke å forskjellsbehandle organisasjonene ved å foreslå en lovbestemmelse som setter enkelte organisasjoner i en sterkere stilling enn andre.

NRK foreslår å samle alt om mediene i én forskrift, og legger til grunn at de kommende endringene i kringkastingsregelverket senere innarbeides i «medieforskriften». I denne omgang gjennomføres AMT-direktivet i kringkastingsloven og kringkastingsforskriften. Departementet vil

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

eventuelt komme tilbake til hvorvidt endringene i kringkastingsregelverket skal innarbeides i en «medieforskrift».

10.2 Universell utforming av viktig informasjon til allmennheten

10.2.1 Gjeldende rett

Etter kringkastingsloven § 2-4 skal kringkastere etter regler Kongen gir, sende meldinger fra statsmyndigheter når det har vesentlig betydning. Bestemmelsen inneholder også en hjemmel til å gi forskrifter om kringkasteres virksomhet under beredskap og krig. Etter kringkastingsforskriften § 1-7 kan et departement, eller den statsmyndighet departementet har gitt fullmakt, kreve en melding sendt i kringkastingsending når liv eller helse er truet og det er av vesentlig betydning å få kunn gjort meldingen ved slik sending. Forskrift 6. april 1989 nr. 4154 om virksomheten i Norsk rikskringkasting under beredskap og i krig er gitt med hjemmel i kringkastingsloven § 2-4. Her heter det at NRK plikter å treffe særskilte beredskapstiltak for å sikre at informasjon fra regjeringen når befolkningen under beredskap og i krig. NRK skal inngå nødvendige avtaler med andre etater. Utgifter til beredskapsplanlegging dekkes av NRK.

NRKs vedtekter har i § 23 en bestemmelse om beredskap: «NRK har et særlig beredskapsansvar. NRK skal legge til rette for at styremaktene når ut til befolkningen med informasjon ved nasjonale kriser». Kultur- og likestillingsdepartementet og NRK har også inngått en avtale som forplikter NRK til å stille teknisk utstyr til rådighet for å kringkaste meldinger fra statsmyndigheter i en krisesituasjon. De formelle kravene overfor NRK er rettet inn mot kringkastet radio og mot NRK P1 som beredskapskanal. Kanalen distribueres blant annet på DAB-nettet, og har 99,7 prosent befolkningsdekning. Sammen med Sivilforsvarets tyfonanlegg skal denne radiokanalen sikre at befolkningen raskt får informasjon ved en nasjonal krise eller katastrofe. NRK plikter å rapportere årlig til Medietilsynet om oppfyllelsen av vedtektsbestemmelsen. NRKs evne til å sikre at informasjon fra regjeringen når befolkningen under beredskap og i krig er utpekt som en grunnleggende nasjonal funksjon (GNF) og omfattes av sikkerhetsloven.

På smittevernområdet er det en egen bestemmelse som gjelder innenlandske massemedier, herunder fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester. Etter smittevernloven § 4-8 kan Helse- og omsorgsdepartementet eller Helsedirektoratet pålegge ethvert innenlandsk massemedium å ta

inn meldinger til hele eller deler av befolkningen ved alvorlig utbrudd av allmennfarlig smittsom sykdom.

Det stilles ingen krav om universell utforming av viktig informasjon fra myndighetene i de bestemmelsene som er omtalt over.

10.2.2 AMT-direktivet

Informasjon som gis i en krisesituasjon, herunder offentlige meldinger og annonseringer i forbindelse med naturkatastrofer, og som formidles til allmennheten via audiovisuelle medietjenester, skal gis på en slik måte at de er tilgjengelige for personer med nedsatt funksjonsevne, jf. endringsdirektivet artikkel 7 (5). Det fremgår likevel av fortalen punkt 24 at det i enkelte tilfeller kanskje ikke vil la seg gjøre å gi informasjon i en krisesituasjon på en slik måte at den er tilgjengelig for personer med nedsatt funksjonsevne. Slike ekstraordinære tilfeller bør ikke være til hinder for å gi informasjon i en krisesituasjon via audiovisuelle medietjenester.

10.2.3 Forslaget i høringsnotatet

I høringsnotatet foreslo departementet å gjennomføre endringsdirektivet artikkel 7 (5) i en egen bestemmelse i kringkastingsloven § 2-20 om universell utforming av viktig informasjon til allmennheten. I likhet med forslaget til regulering i kringkastingsloven § 2-19, foreslo departementet å bruke begrepet «universell utforming» som uttrykk for at meldingene skal gjøres tilgjengelige for personer med funksjonsnedsettelse gjennom teksting, tegnspråktolking, synstolking, lydtekst eller andre teknikker. Viktig informasjon til allmennheten ble spesifisert som meldinger som sendes i fjernsyn fra statsmyndigheter under beredskap og krig eller når det har vesentlig betydning i medhold av kringkastingsloven § 2-4 eller ved alvorlig utbrudd av allmennfarlig smittsom sykdom i medhold av smittevernloven § 2-8. Departementet begrunnet dette med at det er viktig at informasjon som formidles fra myndighetene i en krisesituasjon når hele befolkningen, og at personer med funksjonsnedsettelse bør kunne ta imot informasjon som formidles i fjernsyn fra myndighetene ved kriser, slik at de kan ta velfunderte beslutninger om hvordan de skal handle. Videre understreket departementet at det er viktig at informasjon i krisesituasjoner når store deler av befolkningen raskt. I forlengelsen av dette tok departementet til orde for at meldinger som ikke kan universelt utformes umiddelbart,

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

skal utformes slik så snart det er mulig. Endelig understreket departementet at kravene til universell utforming av slik informasjon retter seg mot offentlige myndigheter, ikke til tilbydere av fjernsyn eller audiovisuelle bestillingstjenester.

10.2.4 Høringen

Hørselshemmedes Landsforbund støtter departementets forslag til regulering av universell utforming av viktig informasjon til allmennheten. Forbundet peker i denne forbindelse på erfaringer fra koronaperioden, hvor det var en stor utfordring at personer med nedsatt hørsel ikke fikk tilgang til direkte sendte pressekonferanser, ettersom det kun var NRKs sendinger på lineær-TV som var tekstet.

Løvemammaene støtter i det vesentlige departementets forslag til regulering av universell utforming av viktig informasjon til allmennheten, men mener at det aldri bør forekomme at slik informasjon tilgjengeliggjøres i etterkant med universell utforming. For å sikre at alle i samfunnet har fått med seg kritisk informasjon, mener organisasjonen at informasjonen må tilgjengeliggjøres med universell utforming på samme tid som informasjonen gis til den «øvrige» befolkningen. Det tas derfor til orde for at meldinger fra myndighetene i krisesituasjoner umiddelbart må gis på en slik måte at de er tilgjengelige for personer med funksjonsnedsettelse.

10.2.5 Departementets vurdering

Under punkt 10.1.5 opprettholder departementet forslaget i høringsnotatet om å erstatte begrepet «tilrettelegging» med begrepet «universell utforming» i kringkastingsloven § 2-19. For å sikre en helhetlig regulering, opprettholder departementet også forslaget om å bruke «universell utforming» i kringkastingsloven § 2-20. Departementet viser for øvrig til presiseringene i 10.1.5.2.

Videre foreslår departementet at pliktsubjektet kommer tydeligere frem av ordlyden enn det som ble foreslått i høringsnotatet. Departementet foreslår derfor at bestemmelsen innledes med ordene: «Den som pålegger tilbydere [...]». Dette er en rent språklig endring, og innebærer ingen realitetsendring sammenlignet med det som ble foreslått i høringsnotatet. Pliktsubjektet vil avhenge av om

meldingene sendes i medhold av kringkastingsloven § 2-4 eller smittevernloven § 4-8. I det første tilfellet, vil pliktsubjektet være «statsmyndigheter», mens det i det andre vil være Helse- og omsorgsdepartementet eller Helsedirektoratet. For å unngå sammenblanding foreslår departementet at bestemmelsen splittes i to ledd. Departementet understreker at tjenestetilbydernes plikt til teksting av direkte sendte program etter forskriften bortfaller i tilfeller der statsmyndighetenes plikt etter kringkastingsloven § 2-20 inntreffer.

Endringsdirektivet artikkel 7 (5) stiller krav til tilgjengeliggjøring av informasjon som formidles via audiovisuelle medietjenester, det vil si tilbydere av fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester. Kringkastingsloven § 2-4 regulerer kun melding som sendes via kringkastere. Smittevernloven § 4-8 regulerer meldinger som formidles via ethvert innenlandsk massemedium. Departementet understreker at plikten til å universelt utforme meldinger som sendes i medhold av smittevernloven § 4-8, likevel vil være begrenset til meldinger som formidles via kringkastere eller audiovisuelle bestillingstjenester. Departementet foreslår at disse presiseringene kommer tydeligere frem av ordlyden i kringkastingsloven § 2-20.

Både *Hørselshemmedes Landsforbund* og *Løvemammaene* støtter departementets forslag til regulering av universell utforming av viktig informasjon til allmennheten, men *Løvemammaene* mener at det aldri bør forekomme at slik informasjon tilgjengeliggjøres i etterkant med «universell utforming». Departementet understreker at den klare hovedregelen er at meldingene skal universelt utformes umiddelbart. Det må likevel tas høyde for at dette ikke alltid er mulig. Departementet viser i denne forbindelse til endringsdirektivet fortalen punkt 24, hvor det påpekes at slike ekstraordinære tilfeller ikke bør være til hinder for å gi informasjon i en krisesituasjon via audiovisuelle medietjenester. Departementet ser viktigheten av at meldingene når store deler av befolkningen raskt, og understreker at dersom meldingene ikke kan universelt utformes umiddelbart, skal dette gjøres så snart det er mulig. Departementet foreslår at ordet «umiddelbart» tas inn i ordlyden, slik at hovedregelen kommer tydeligere frem. Ordlyden «så snart som mulig» er ment som en sikkerhetsventil i tilfeller hvor det ikke er mulig å universelt utforme meldingene samtidig som meldingene formidles til allmennheten.

11 Reklame, sponing, produktplassering og overliggende innslag for kommersielle formål

11.1 Innledning

AMT-direktivet inneholder flere bestemmelser om audiovisuell kommersiell kommunikasjon. Audiovisuell kommersiell kommunikasjon er nærmere definert i AMT-direktivet artikkel 1 (1) bokstav h og omfatter blant annet reklame, sponing, produktplassering og telekjøp. Grunnforutsetningen for at det skal dreie seg om audiovisuell kommersiell kommunikasjon er at det foreligger en markedsføringshensikt og betaling av vederlag, eller at markedsføringen skjer med selvfremmende formål.

Audiovisuell kommersiell kommunikasjon er ikke definert i kringkastingsloven. Ved gjennomføringen av AMT-direktivet mente departementet at det ikke var hensiktsmessig eller nødvendig å innarbeide en definisjon av audiovisuell kommersiell kommunikasjon i loven, se Prop. 9 L (2012–2013) *Endringer i kringkastingsloven, åndsverkloven og film- og videogramlova (gjennomføring av direktiv 2010/13/EU om audiovisuelle medietjenester mv.)* punkt 7.5.1. Departementet mener fortsatt at det ikke er behov for en egen definisjon av audiovisuell kommersiell kommunikasjon i loven.

I endringsdirektivet endres flere av bestemmelsene om audiovisuell kommersiell kommunikasjon for å skape likere konkurransevilkår for fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester. De fleste av endringsdirektivets bestemmelser om audiovisuell kommersiell kommunikasjon er derfor felles for fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester. Departementet behandler i det følgende innledningsvis bestemmelsene som er felles for fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester, blant annet grunnkrav til audiovisuell kommersiell kommunikasjon og spesifikke krav til sponing og produktplassering. Deretter behandles direktivets særregler om reklame i fjernsyn. Endringsdirektivets regler om reklamevolum i fjernsyn vil bli fastsatt i kringkastingsforskriften. Avslutningsvis vurderes hvordan direktivets nye bestemmelse om overliggende innslag for kommersielle formål skal gjennomføres i norsk rett. Med overliggende innslag menes f.eks. at en TV-distributør eller noen annen

enn kringkasteren legger reklame eller annen markedsføring over en fjernsynssending eller en audiovisuell bestillingstjeneste. Reklame, sponing og produktplassering i videodelingsplattformtjenester behandles under punkt 13.

11.2 Fellesregler for fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester

11.2.1 Grunnkrav til audiovisuell kommersiell kommunikasjon

Artikkel 9 i endringsdirektivet inneholder en rekke grunnkrav til alle former for audiovisuell kommersiell kommunikasjon som formidles i fjernsyn eller audiovisuelle bestillingstjenester. Grunnkravene er i all hovedsak en videreføring av de tidligere kravene. Endringene i endringsdirektivet innebærer at forbudet mot audiovisuell kommersiell kommunikasjon for sigaretter og tobakksvarer utvides til å omfatte elektroniske sigaretter og gjenoppfyllingsbeholdere. Videre skal audiovisuell kommersiell kommunikasjon for alkoholholdige drikker i audiovisuelle bestillingstjenester, med unntak av sponing og produktplassering, oppfylle kriteriene i AMT-direktivet artikkel 22.

I henhold til endringsdirektivet artikkel 9 (3) skal medlemsstatene i tillegg oppmuntre til bruk av selv- eller samregulering for å fremme bransjeregler mot upassende audiovisuell kommersiell kommunikasjon for alkohol. Etter endringsdirektivet artikkel 9 (4) skal medlemsstatene også oppmuntre til bruk av samregulering og selvregulering i arbeidet med å utvikle atferdsregler for upassende audiovisuell kommersiell kommunikasjon av usunn mat og drikke i barneprogrammer. Disse reglene skal effektivt begrense mindreåriges/barns eksponering for slik audiovisuell kommersiell kommunikasjon.

Grunnkravene i AMT-direktivet før endringsdirektivet er gjennomført i norsk rett. Departementet vurderer i det følgende endringsdirektivets endringer i bestemmelser om grunnkrav til audiovisuell kommersiell kommunikasjon.

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

Elektroniske sigaretter er definert som et tobakkssurrogat, jf. tobakksskadeloven § 2 fjerde ledd. Med gjenoppfyllingsbeholder forstås «en beholder som inneholder væske som kan brukes til gjenoppfylling av en elektronisk sigarett», jf. tobakksskadeloven § 2 femte ledd. Det følger av tobakksskadeloven § 22 femte ledd at reklameforbudet i tobakksskadeloven gjelder tilsvarende for tobakkssurrogater, tobakksimitasjoner og tobakkssutstyr.

Norge har et forbud mot reklame for tilvirkningsmidler for alkoholholdig drikk og alkoholholdig drikk, jf. alkoholloven §§ 9-1 og 9-2. I forbindelse med implementeringen av AMT-direktivet, la Kulturdepartementet til grunn at det norske forbudet mot alkoholreklame vil omfatte enhver form for audiovisuell kommersiell kommunikasjon i fjernsyn eller audiovisuelle bestillingstjenester.

Norge har et totalforbud mot å sende reklameinnslag i tilknytning til barneprogram eller reklameinnslag som er særlig rettet mot barn i kringkasting eller audiovisuelle bestillingstjenester, jf. kringkastingsloven § 3-1 og kringkastingsforskriften § 3-6.

Endringsdirektivet utvider forbudet mot audiovisuell kommersiell kommunikasjon for sigaretter og tobakkssvarer til å omfatte elektroniske sigaretter og gjenoppfyllingsbeholdere, jf. artikkel 9 (1) bokstav d.

Endringsdirektivet artikkel 9 (2) innfører en bestemmelse som innebærer at audiovisuell kommersiell kommunikasjon om alkoholholdige drikker i audiovisuelle bestillingstjenester, med unntak av sponing og produktplassering, skal oppfylle kriteriene i AMT-direktivet artikkel 22. Direktivet er et minimumsdirektiv, jf. artikkel 4 (1), og er derfor ikke til hinder for at det norske regelverket kan være strengere enn direktivet på dette området.

Det følger av endringsdirektivet at medlemsstatene skal oppmuntre til bruk av selv- eller samregulering i arbeidet med å utvikle atferdsregler for upassende audiovisuell kommersiell kommunikasjon om usunn mat og drikke i barneprogrammer, jf. artikkel 9 (4).

I høringsnotatet la departementet til grunn at gjeldende rett er i samsvar med endringsdirektivet, og at det derfor ikke er behov for særskilt gjennomføring på dette punktet.

Høringsinstansene hadde ingen merknader knyttet til grunnkrav til audiovisuell kommersiell kommunikasjon i fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester.

Departementet opprettholder vurderingen i høringsnotatet om at endringsdirektivet artikkel 9 ikke krever særskilt gjennomføring i norsk rett.

11.2.2 Sponing

11.2.2.1 Gjeldende rett

I kringkastingsloven § 3-4 andre ledd er sponing definert som: «(...) ethvert bidrag til produksjon eller sending av program fra en fysisk eller juridisk person som selv ikke tilbyr programmet eller er engasjert i produksjonen, med sikte på å fremme sponsors navn, varemerke, omdømme, virksomhet, produkt eller tjeneste». Under punkt 4.4 har departementet foreslått å utvide og flytte definisjonen av sponing til kringkastingsloven § 1-1, og det vises til drøftelsen der.

Hovedreglene om sponing i kringkasting og audiovisuelle bestillingstjenester fremgår av kringkastingsloven § 3-4. Nærmere regler om sponsoridentifikasjon fremgår av kringkastingsforskriften § 3-10. For en nærmere redegjørelse av de rettslige utgangspunktene viser departementet til Prop. 9 L (2012–2013) punkt 7.6 og Prop. 102 L (2016–2017) punkt 5.

Et viktig utgangspunkt er at programmer ikke kan sponses av noen som har som hovedaktivitet å produsere, selge eller leie ut produkt eller tjenester det er forbudt å reklamere for etter norsk lov, jf. kringkastingsloven § 3-4. Dette gjelder blant annet tobakkssvarer, legemidler og medisinsk behandling som er reseptpliktig, alkoholholdige drikker og lotteri og pengespill som ikke har tillatelse i Norge. Videre kan ikke politiske partiorganisasjoner sponse programmer. Barne- og ungdomsprogram i radio og fjernsyn kan ikke sponses av noen som driver næringsvirksomhet, jf. kringkastingsforskriften § 3-11. Denne bestemmelsen gjelder tilsvarende for audiovisuelle bestillingstjenester, jf. kringkastingsforskriften § 3-15.

Kringkastingsregelverket inneholder flere bestemmelser knyttet til når og hvordan sponsor skal identifiseres. Av kringkastingsloven § 3-4 fremgår det at dersom et program i kringkasting eller audiovisuelle bestillingstjenester er sponset, skal det opplyses om dette på en tydelig måte. Når et program er sponset skal det opplyses om dette ved inn- eller utannonseringen av programmet. I tillegg kan opplysninger om sponsor gis i løpet av et sponset program, herunder i sponsede enkeltinnslag. Opplysninger om sponsor kan gis i form av sponsors navn, varemerke, logo, produkt eller tjeneste. Kringkastingsforskriften § 3-10 gir nær-

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

mere regler for hvordan sponsor skal identifiseres, og hvor lenge identifiseringen av den enkelte sponsor kan vare.

11.2.2.2 AMT-direktivet

AMT-direktivet artikkel 10 inneholder en rekke vilkår for sponning av audiovisuelle medietjenester og programmer. Hovedinnholdet i artikkel 10 kan gjengis som følger:

- Sponning av audiovisuelle medietjenester og programmers innhold, og fastsettelsen av deres sendetid når det gjelder fjernsyn, skal ikke innvirke på ansvaret og den redaksjonelle uavhengigheten til tilbydereren av medietjenester.
- Sponning av audiovisuelle medietjenester og program skal ikke direkte oppfordre til kjøp eller leie av varer eller tjenester.
- Sponsede audiovisuelle medietjenester og programmer skal tydelig identifiseres.
- Det er forbudt for foretak som har som hovedvirksomhet å fremstille eller selge sigaretter eller andre tobakksvarer å være sponsorer.
- Når audiovisuelle medietjenester eller programmer sponses av foretak som driver med fremstilling eller salg av legemidler og medisinsk behandling, kan sponning fremme foretakets navn eller omdømme, men ikke legemidler eller medisinsk behandling som er reseptpliktige i medlemsstaten.
- Nyhets- og aktualitetsprogram kan ikke sponses. Sponseplakat under barneprogrammer, dokumentarer og religiøse programmer kan forbys.

Kravene til identifikasjon av sponsor fremgår av artikkel 10 (1) bokstav c som lyder; «seerne skal tydelig informeres om at det foreligger en sponsoravtale. Sponsede programmer skal tydelig identifiseres som sponset ved at sponsorens navn, logo og/eller annet symbol, f.eks. en henvisning til sponsorens produkt(er) eller tjeneste(r) eller et tydelig kjennetegn angis på en egnet måte i begynnelsen, under og/eller ved slutten av programmene.» For sponning av audiovisuelle medietjenester må det utledes at seerne tydelig skal informeres om at det foreligger en sponsoravtale. For sponsede programmer stiller direktivet noe strengere og mer spesifikke krav til identifiseringen. Sponsede programmer skal tydelig identifiseres ved at opplysninger om sponsor skal gis i begynnelsen, under og/eller ved slutten av programmene.

I endringsdirektivet endres artikkel 10 på to punkter. For det første utvides forbudet mot sponning fra foretak som fremstiller eller selger sigaretter og andre tobakksvarer til også å omfatte fremstilling eller salg av elektroniske sigaretter og gjenoppfyllingsbeholdere, jf. endringsdirektivet artikkel 10 (2). For det andre åpner endringsdirektivet opp for at medlemsstatene kan forby sponning av barneprogrammer, jf. artikkel 10 (4).

retter og andre tobakksvarer til også å omfatte fremstilling eller salg av elektroniske sigaretter og gjenoppfyllingsbeholdere, jf. endringsdirektivet artikkel 10 (2). For det andre åpner endringsdirektivet opp for at medlemsstatene kan forby sponning av barneprogrammer, jf. artikkel 10 (4).

11.2.2.3 Forslagene i høringsnotatet

I høringsnotatet konkluderte departementet med at endringene i endringsdirektivet allerede er gjennomført i norsk rett. Departementet viste i denne forbindelse til at elektroniske sigaretter er definert som tobakkssurrogat etter tobakksskadeloven § 2 fjerde ledd, at gjenoppfyllingsbeholder forstås som «en beholder som inneholder væske som kan brukes til gjenoppfylling av en elektronisk sigarett» etter tobakksskadeloven § 2 femte ledd, og at tobakksskadeloven § 23 fastsetter et forbud mot sponning som omfatter enhver form for offentlig eller privat bidrag til et arrangement, en virksomhet eller en person med den hensikt, eller den direkte eller indirekte virkning, å fremme salget av tobakksprodukter eller tobakksurrogater. Videre viste departementet til at det i gjeldende rett er et forbud mot at barne- og ungdomsprogram sponses av fysiske eller juridiske personer som har til formål å drive næringsvirksomhet, jf. kringkastingsforskriften § 3-11 første ledd.

Kravene til sponning i direktivet artikkel 10 gjelder sponning av audiovisuelle medietjenester og programmer. For programmer er kravene i artikkel 10 gjennomført i kringkastingsloven § 3-4. I høringsnotatet foreslo departementet å tilpasse definisjonen av sponning i kringkastingsloven til definisjonen av sponning i AMT-direktivet, slik at definisjonen i kringkastingsloven også omfatter finansiering av kringkastere (dvs. fjernsyn og radio) samt audiovisuelle bestillingstjenester. I forlengelsen av dette foreslo departementet å tilpasse ordlyden i kringkastingsloven § 3-4 slik at bestemmelsen også omfatter sponning av kringkastere og audiovisuelle bestillingstjenester. Dersom en fjernsynskanal eller en audiovisuell bestillingstjeneste er sponset, skal det etter forslaget opplyses om det på en tydelig måte. I tillegg må tjenestetilbyderens redaksjonelle integritet opprettholdes fullt ut. Videre foreslo departementet at det heller ikke skal oppmuntres til kjøp eller leie av sponsors eller tredjeparts produkter eller tjenester, og at kringkastere og audiovisuelle bestillingstjenester ikke kan sponses av noen som har som hovedaktivitet å produsere, selge eller

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

leie ut produkter eller tjenester som det er forbudt å reklamere for.

Departementet foreslo også enkelte språklige endringer i kringkastingsloven § 3-4 første ledd for å tydeliggjøre hvilke krav som utelukkende gjelder for sponning av programmer. Departementet presiserte at denne endringen kun er av språklig karakter, og at endringen ikke ment å endre rettstilstanden for kravene til sponning av programmer.

Når det gjelder identifikasjon av sponning av kringkasting og audiovisuelle bestillingstjenester, la departementet til grunn at kringkastere og tilbydere av audiovisuelle bestillingstjenester vil finne egnede virkemidler for å tydelig informere seerne om at tjenestene er sponset, og at det er hensiktsmessig med en viss fleksibilitet, så lenge identifiseringen gjøres på en tydelig og nøytral måte. Det ble understreket at departementet vil vurdere behovet for mer spesifikk regulering av hvordan opplysninger om sponsor bør gis, og eventuelt komme tilbake til dette på et senere tidspunkt.

11.2.2.4 Høringen

Norsk redaktørforening mener at området sponning generelt er lite egnet for lovregulering. Ifølge foreningen er dette primært et spørsmål om mediens troverdighet, noe mediene selv må ta ansvar for.

Norsk Journalistlag støtter forslaget om å tilpasse kringkastingsloven § 3-4 slik at den også omfatter sponning av kringkasting (dvs. radio og fjernsyn) og audiovisuelle bestillingstjenester.

Bauer Media AS understreker at kommersiell radio ikke må rammes av et strengere regelverk enn andre medier, ettersom riksdekkende kommersiell radio ikke har noen former for offentlige direkte eller indirekte tilskudd og er helt avhengig av reklame og sponsorater til sin drift.

Norsk Presseforbund støtter vurderingen om at kringkastere og tjenestetilbydere vil finne egnede virkemidler for å tydelig informere seerne om at kringkastingstjenester og audiovisuelle bestillingstjenester er sponset, og at det er hensiktsmessig med en viss fleksibilitet, så lenge identifiseringen gjøres på en tydelig og nøytral måte. Forbundet trekker frem at Vær Varsom-plakaten punkt 2.8 stiller strenge krav til tydelig merking, og at forbundet har satt ned et eget utvalg som skal se spesifikt på spørsmålet, blant annet behovet for å endre reglene. Ifølge forbundet betyr dette at bransjen er opptatt av spørsmålet og fullt klar over at det er en direkte sammenheng mellom praksis på dette området og mediens tillit i samfunnet.

Discovery Networks Norway AS mener kringkastere er godt posisjonert til å balansere beho-

vene til kringkaster og seerne innenfor rammene av AMT-direktivet, og til å inngå kommersielle ordninger som gjør det mulig for kringkastere å både finansiere programinnhold og sikre en forsvarlig beskyttelse av seerne. Det tas derfor til orde for å ikke stille strengere krav enn det som følger av AMT-direktivet.

TV 2, Norsk rikskringkasting AS og *Medietilsynet* kommenterer reglene om sponsoridentifisering. *TV 2* mener at dersom sponning skal tydeliggjøres for publikum, må det settes sponsoridentifikasjon foran og etter hver programdel, og at eventuelle tidsgrenser da settes rundt hver programdel. *Norsk rikskringkasting AS* ber departementet revurdere stillbildeforbudet av sponsors produkt eller tjenester, som er en særregel for Norsk rikskringkasting AS. *Medietilsynet* mener departementets forslag om å la kringkastere og tjenestetilbydere finne egnede virkemidler for å tydelig informere seerne om at kringkastingstjenester og audiovisuelle bestillingstjenester er sponset vil «kunne skape uklarhet hos tilbyderne om hvordan sponsor av tjenester skal identifiseres, og hvorvidt det legges opp til en strengere eller mer liberal praksis for slik identifisering sammenlignet med programsponing». Tilsynet peker på at det er «stor grad av omforent forståelse om utformingen av sponsoridentifikasjon blant kringkastere og tilbydere av audiovisuelle bestillingstjenester», og at det er «lite hensiktsmessig for aktørene og forvaltningen å skulle gjennomgå en ny prosess for å oppnå tilsvarende omforent praksis når det gjelder identifisering av sponsorer av tjenester». Tilsynet foreslår at «kringkasting» og «audiovisuelle bestillingstjenester» føyes til «program» i kringkastingsloven § 3-4 første ledd fjerde setning, og at kringkastingsforskriften § 3-10 andre ledd utvides til å også gjelde sponning av tjenester. Dette «[f]or å sikre en klar og entydig praksis også når det gjelder utformingen av sponsoridentifisering av tjenester».

11.2.2.5 Departementets vurdering

Høringsinstansene hadde ingen kommentarer knyttet til departementets vurdering i høringsnotatet om at endringsdirektivets justerte bestemmelser om sponning i artikkel 10 ikke krever særskilt gjennomføring i norsk rett.

Departementet registrerer at *Norsk redaktørforening* mener området generelt er lite egnet for lovregulering, og at mediene selv må ta ansvar for dette. Departementet understreker at Norge gjennom EØS-avtalen er forpliktet til å gjennomføre direktivets minimumsbestemmelser om sponning,

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

og må i henhold til EØS-retten gjennomføre direktiver i lov eller forskrift. Artikkel 10 er en minimumsbestemmelse Norge må gjennomføre.

Høringsinstansene hadde ingen synspunkter på departementets forslag om å tilpasse ordlyden i kringkastingsloven § 3-4 slik at bestemmelsen også omfatter sponing av radio, fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester.

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om å tilpasse ordlyden i kringkastingsloven § 3-4 slik at bestemmelsen også omfatter sponing av kringkastere og audiovisuelle bestillingstjenester. For at ordlyden i § 3-4 skal samsvare med den foreslåtte definisjonen av «sponing» i kringkastingsloven § 1-1 første ledd bokstav h, foreslår departementet at det fremgår at § 3-4 gjelder sponing av «radio, fjernsyn, audiovisuelle bestillingstjenester [eller] programmer». Dette vil innebære en rent språklig endring fra forslaget i høringsnotatet.

Departementet registrerer at *Medietilsynet* ønsker en utvidelse av kringkastingsloven § 3-4 første ledd fjerde punktum ved at «kringkasting» og «audiovisuelle bestillingstjenester» føyes til «program», og at kringkastingsforskriften § 3-10 andre ledd utvides til å også gjelde sponing av tjenester. Dette «[f]or å sikre en klar og entydig praksis også når det gjelder utformingen av sponsoridentifisering av tjenester». Løsningen som *Medietilsynet* etterlyser var ikke en del av høringen, og departementet opprettholder vurderingen i høringsnotatet om at det ikke er behov for å regulere nærmere krav til sponsoridentifisering av radio, fjernsyn eller audiovisuelle bestillingstjenester på det nåværende tidspunktet. Departementet understreker at det fremgår av forslaget at det skal opplyses om at slike tjenester er sponset på en tydelig måte, og at *Medietilsynet* i praksis må ta stilling til når identifikasjonsplikten er oppfylt. Departementet vil følge med på hvordan identifikasjon håndteres av aktørene i praksis, og eventuelt komme tilbake til spørsmålet om en mer spesifikk regulering på et senere tidspunkt.

11.2.3 Produktplassering

11.2.3.1 Gjeldende rett

Produktplassering er en form for markedsføring som innebærer at varer, tjenester eller varemerker inngår i, eller vises til i et program mot betaling eller annen godtgjøring, jf. kringkastingsloven § 3-6 andre ledd. Hensikten er å direkte eller indirekte fremme varer, tjenester eller omdømmet

til en fysisk eller juridisk person. Gratis levering av varer eller tjenester som ikke har en betydelig verdi regnes ikke som produktplassering. Medietilsynet har i praksis lagt til grunn at grensen for hva som regnes som betydelig verdi ligger på ca. 10.000 kroner, se *Medietilsynets* «Veileder: sponing i kringkasting og bestillingstjenester». Departementet har i proposisjonens punkt 4.5 foreslått å utvide og flytte definisjonen av produktplassering til lovens § 1-1, og det vises til drøftelsen der.

Produktplassering er i utgangspunktet forbudt etter kringkastingsloven § 3-6 første ledd, men er tillatt i visse programkategorier. Dette gjelder filmer, fiksjonsbaserte serier, sportsprogrammer og lette underholdningsprogrammer, jf. kringkastingsloven § 3-6 tredje ledd, jf. § 3-7. Det er ikke tillatt med produktplassering i programmer som er særlig rettet mot barn, jf. kringkastingsloven § 3-6 tredje ledd. Adgangen til produktplassering etter § 3-6 tredje ledd omfatter ikke programmer som er produsert eller bestilt av NRK eller tilknyttede foretak, jf. bestemmelsens fjerde ledd. Kringkastingsloven § 3-6 gjennomfører AMT-direktivet artikkel 11.

I kringkastingsloven § 3-7 er det fastsatt en rekke krav til programmer som inneholder produktplassering. Også denne bestemmelsen gjennomfører artikkel 11 i AMT-direktivet. Et viktig prinsipp er at programmets innhold og fastsetting av sendetid ikke under noen omstendigheter skal påvirkes på en slik måte at det innvirker på ansvaret og den redaksjonelle uavhengigheten til tilbyderen av medietjenesten, jf. kringkastingsloven § 3-7 bokstav a. For en nærmere redegjørelse av kravene vises det til Prop. 9 (2012–2013) punkt 7.7 og *Medietilsynets* «Veileder for produktplassering i kringkasting og audiovisuelle bestillingstjenester».

Det er ikke tillatt med produktplassering av produkter eller tjenester som det er forbudt å reklamere for etter norsk lov. Dette gjelder for eksempel tobakkvarer, tobakkssurrogater og tobakksutstyr, jf. tobakksskadeloven § 22, og alkoholholdige drikker, jf. alkoholloven § 9-2, samt foretak som har som hovedvirksomhet å fremstille slike produkter.

11.2.3.2 AMT-direktivet

Etter endringsdirektivet artikkel 11 (2) er produktplassering som hovedregel tillatt. Unntak er likevel gjort for nyhetssendinger og aktualitetsprogrammer, forbrukerprogrammer, religiøse programmer og barneprogrammer.

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

I fortalen punkt 33 pekes det på at AMT-direktivets liberalisering av produktplassering som reklameform ikke har medført den veksten som var forventet. Det begrunnes særlig med at det generelle forbudet mot produktplassering, med enkelte unntak, ikke har gitt rettslig sikkerhet for tilbydere av medietjenester. På denne bakgrunn konkluderes det med at produktplassering i stedet bør tillates i audiovisuelle medietjenester og videodelingsplattformtjenester, men med visse unntak.

Begrunnelsen for unntakene for visse programkategorier fremgår av fortalen punkt 34. Det vises her til at produktplassering og reklame som er innlemmet i programmet kan påvirke barns atferd, ettersom barn ofte ikke er i stand til å kjenne igjen det kommersielle innholdet. Videre pekes det på at forbrukerprogram er programmer som skal gi råd til seerne, eller som inneholder omtale av varer og tjenester. Å tillate produktplassering i slike programmer ville visket ut skillet mellom reklame og redaksjonelt innhold for seere, som kan forvente en reell og ærlig vurdering av produkter eller tjenester i forbrukerprogrammer.

Artikkel 11 (3) inneholder en rekke krav som programmer med produktplassering må oppfylle. Nytt i endringsdirektivet er at heller ikke innholdet eller organiseringen i en *katalog* når det er snakk om audiovisuell bestillingstjenester kan påvirkes slik at det innvirker på ansvaret og den redaksjonelle uavhengigheten til tjenestetilbyderen.

Nytt i endringsdirektivet er også at det i artikkel 11 (4) bokstav a er tatt inn et forbud mot produktplassering av elektroniske sigaretter og påfyllingsbeholdere. Forbudet mot reklame for legemidler som er reseptpliktige er videreført i bestemmelsens bokstav b.

11.2.3.3 Reguleringen i andre land

Sverige har harmonisert svensk rett i tråd med reglene i endringsdirektivet artikkel 11. Dette betyr at produktplassering er tillatt i svensk rett, med unntak for nyhets- og aktualitetsprogrammer, forbrukerprogrammer, religiøse programmer og barneprogrammer, se Radio- og tv-lag (2010:696) 6. kap. § 1.

I Danmark er produktplassering ikke tillatt, se Bekendtgørelse om reklamer og sponsorering m.v. af programmer i radio, fjernsyn og on demand audiovisuelle medietjenester samt indgåelse af partnerskaber § 31. Ved implementeringen av endringsdirektivet ble det ikke foreslått endringer i gjeldende rett for produktplassering. På nærmere vilkår er det likevel adgang til å vise

innkjøpte utenlandske programmer som inneholder produktplassering.

Finland har harmonisert gjeldende rett i tråd med de nye reglene for produktplassering i endringsdirektivet, se Lag om tjenester inom elektronisk kommunikation kapittel 16 § 220. På samme måte som i Sverige vil produktplassering være tillatt, med unntak for nyhets- og aktualitetsprogrammer, forbrukerprogrammer, religiøse programmer og barneprogrammer.

11.2.3.4 Forslagene i høringsnotatet

I høringsnotatet pekte departementet på at endringsdirektivet ikke inneholder større materielle endringer, og at endringen fra et forbud mot produktplassering med visse unntak, til at produktplassering er tillatt med visse unntak, i all hovedsak er av retts teknisk karakter. Departementet foreslo en retts teknisk endring av kringkastingsloven § 3-6, slik at bestemmelsen lister opp hvilke programkategorier hvor produktplassering er forbudt.

Ved gjennomføringen av AMT-direktivet la departementet til grunn at «avgrensingen av de programkategoriene hvor det åpnes for produktplassering innebærer at det ikke vil være tillatt med produktplassering i blant annet nyhetsprogrammer, aktualitetsprogrammer, dokumentarer og religiøse programmer», jf. Prop. 9 L (2012–2013) punkt 7.7.6.4. Endringsdirektivet stiller eksplisitt opp et forbud mot produktplassering i disse programkategoriene, med unntak for dokumentarer.

I høringsnotatet la departementet til grunn at det ikke er ønskelig med en utvidelse av hvilke kategorier det er tillatt med produktplassering, og foreslo et fortsatt forbud mot produktplassering i dokumentarer. Det ble pekt på at dokumentarer inneholder dybdejournalistikk og har klare likhetstrekk med nyhetsprogrammer, at det både i dokumentarer og nyheter skal være samsvar mellom fremstilling og faktiske hendelser, at det som dokumenteres enten kan være historisk eller aktuelt (eller begge deler), at dokumentarer kan være en fremstilling av fakta, og at dokumentarer ofte kan formidles gjennom kompilering til en samlet helhet som forteller oss noe om samfunnet og verden rundt oss. Departementet mente også at hensynet som begrunner at nyheter og aktualitetsprogrammer ikke bør kunne inneholde produktplassering i hovedsak også gjelder for dokumentarer. Det ble i denne forbindelse trukket frem at det stilles høye krav til journalistisk uavhengighet og integritet i dokumentarer, og at seeren gjerne har en berettiget forventning om å ikke

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

bli utsatt for kommersielle budskap. Videre mente departementet at dokumentarkategorien bør fortolkes til å omfatte dokumentarer med samfunnsmessige, historiske eller biografiske tema, hvor formålet er å informere og sette noe på dagsordenen. Departementet understreket at underholdningspregede dokumentarer bør defineres som «reality», og ikke omfattes av forbudet.

I høringsnotatet viste departementet videre til at forslaget vil innebære en videreføring av forbudet mot produktplassing i barneprogrammer. Departementet foreslo at ordlyden «programmer som er særlig rettet mot barn» endres til «barneprogram». Ordlyden barneprogram er definert i kringkastingsforskriften § 3-6 femte ledd, der det fremgår at et program er å anse som et barneprogram når barn anses å være den primære målgruppen for programmet. Departementet anså endringen for å kun være av retsteknisk karakter, og innebære en bedre harmonisering med loven for øvrig der begrepet «barneprogram» er brukt.

Departementet foreslo også å videreføre gjeldende fjerde ledd, om forbud mot produktplassing i programmer som er produsert eller bestilt av NRK eller tilknyttede foretak, som andre ledd, men med en retsteknisk justering i tråd med de øvrige retstekniske justeringene.

I høringsnotatet foreslo departementet også å endre ordlyden i kringkastingsloven § 3-7 første ledd bokstav a i tråd med justeringen i endringsdirektivet, ved at det fremkommer at heller ikke programmets innhold og organisering i en katalog ved audiovisuelle bestillingstjenester skal påvirkes på en slik måte at det innvirker på ansvaret og den redaksjonelle uavhengigheten til tilbyderer. Departementet foreslo i tillegg at ordlyden «tilbyderen av medietjenesten» erstattes med «kringkasteren eller tjenestetilbyderen», for å synliggjøre at bestemmelsen gjelder for både fjernsyn, radio og audiovisuelle bestillingstjenester.

I høringsnotatet anså departementet endringene i endringsdirektivet artikkel 11 (4) bokstav a som gjennomført i norsk rett gjennom tobakksskadeloven, jf. tobakksskadeloven § 22 første og femte ledd.

11.2.3.5 Høringen

Medietilsynet og *Norsk Journalistlag* støtter departementets forslag om at det ikke skal være tillatt med produktplassing i dokumentarer, mens *Mediebedriftenes Landsforening*, *Norsk redaktørforening* og *TV 2* er uenig i forslaget. *Norske Kvinners Sanitetsforening* ønsker et generelt forbud mot produktplassing.

Både de som støtter forslaget og de som er uenig i forslaget peker på at skillet mellom dokumentarer som skal omfattes av forbudet mot produktplassing og dokumentarer som ikke skal omfattes av forbudet mot produktplassing, vil være vanskelig å trekke. Dette fordi det finnes flere eksempler på dokumentarer som befinner seg mellom de to ytterpunktene det vises til i høringsnotatet.

Medietilsynet tar til orde for en mer dynamisk tilnærming til dokumentarkategorien enn det høringsnotatet legger opp til. Videre mener tilsynet at det bør utdypes og klargjøres noe mer rundt hvordan dokumentarkategorien skal fortolkes. *Norsk Journalistlag* mener forbudet mot produktplassing i dokumentarer må være absolutt av hensyn til tilliten til mediene.

TV 2 er negativ til at man skal ha et særnorsk forbud mot produktplassing i dokumentarer og viser til at den eneste begrunnelsen som er gitt i høringsnotatet er en henvisning til tidligere lovgivning. Videre fremheves det at forslaget vil begrense norske aktørers finansieringsmulighet og konkurransevne sammenlignet med andre land, at forbudet vil gi insentiv til kjøp av visningsrettigheter til utenlandske dokumentarer fremfor egenproduksjon, og at avgrensingsproblematikken vil tvinge tilsynsorganet inn i en diskusjon og potensiell overprøving av redaksjonelle spørsmål og vurderinger. *Mediebedriftenes Landsforening* stiller seg bak dette.

Norsk redaktørforening etterspør en klarere definisjon av hva en «dokumentar» er, og mener at det er «til ettertanke at det, slik regelverket nå er utformet, vil være enklere å finansiere lettere underholdningsprogrammer enn tunge dokumentarproduksjoner». I tillegg knytter foreningen en bemerkning til reguleringen av programmer i kringkastingsloven § 3-7 første ledd bokstav a. Foreningen mener medienes integritet, uavhengighet og troverdighet i møte med publikum er lite egnet for lovregulering. I stedet mener foreningen at det er redaktøren og redaksjonen som må ta kontroll på integriteten, eierne som må sikre uavhengigheten og publikum som avgjør troverdigheten.

Norske Kvinners Sanitetsforening ønsker en strengere regulering enn AMT-direktivet legger opp til og anbefaler at Norge forbyr produktplassing. Foreningen peker på at Danmark har gjort dette. Videre mener foreningen at forbudet mot produktplassing bør gjelde uavhengig av medieplattform, og at omtale eller annen eksponering mot vederlag uansett alltid må føre til at innslaget merkes tydelig.

11.2.3.6 Departementets vurdering

I høringsnotatet foreslo departementet å videreføre gjeldende rett, som forbyr produktplassering i dokumentarer.

Flere høringsinstanser peker på at høringsnotatets skille mellom dokumentarer som skal omfattes av forbudet mot produktplassering og dokumentarer som ikke skal omfattes av forbudet mot produktplassering vil være vanskelig å trekke.

Departementets syn er at det kan være mange innholdsmessige likhetstrekk mellom nyhets- og aktualitetsprogrammer på den ene siden og dokumentarer på den andre. Når det innholdsmessig er store likhetstrekk, vil hensynene som taler for et forbud mot produktplassering i nyhets- og aktualitetsprogrammer også gjøre seg gjeldende for denne typen dokumentarer.

Departementet er likevel enig med høringsinstansene om at et generelt lovfestet forbud mot produktplassering i dokumentarer, som i realiteten ikke skal omfatte alle typer dokumentarer, vil by på tolkningsmessige utfordringer. Videre ser departementet at et generelt lovfestet forbud mot produktplassering i dokumentarer kan begrense norske aktørers finansieringsmulighet, slik blant annet *TV 2* påpeker. Etter departementets syn bør det derfor ikke lovfestes et generelt forbud mot produktplassering i dokumentarer.

Departementet understreker at produktplassering i blant annet nyhets- og aktualitetsprogrammer er forbudt i henhold til direktivet og lovforslaget. Den nærmere avgrensningen mellom dokumentarer og programmer hvor produktplassering er forbudt forutsettes avklart gjennom Medietilsynets praksis mv. Grensedragningen behandles også i Medietilsynets «Veileder for produktplassering i kringkasting og audiovisuelle bestillings-tjenester».

Departementet viser til at enkelte dokumentarer som inneholder betydelige elementer fra programkategorier hvor produktplassering ikke er tillatt, etter omstendighetene vil kunne omfattes av forbudet.

Departementet foreslår på denne bakgrunn at man opprettholder høringsnotatets forslag til ordlyd i kringkastingsloven § 3-6, med unntak av et generelt forbud mot produktplassering i dokumentarer.

Departementet registrerer at *Norske Kvinners Sanitetsforening* ønsker et generelt forbud mot produktplassering. Departementet vil i denne sammenheng understreke at om produktplasse-

ring bør tillates ikke har vært et tema i høringen. Videre viser departementet til argumentene for hvorfor produktplassering i visse programkategorier ble tillatt i Prop. 9 L (2012–2013) punkt 7.7.6.1. Der ble det blant annet pekt på at et særnorsk totalforbud vil kunne svekke konkurransekraften til norske tjenestetilbydere og produsenter, at et særnorsk totalforbud vil kunne føre til at norske tjenestetilbydere møter utfordringer ved inngåelse av samproduksjonsavtaler med land hvor produktplassering er tillatt, og at adgangen til produktplassering vil kunne bedre finansieringsmulighetene for norskproduserte fjernsynsprogrammer.

Norsk redaktørforening knytter en bemerkning til reguleringen av programmer i kringkastingsloven § 3-7 første ledd bokstav a. Foreningen mener mediernes integritet, uavhengighet og troverdighet i møte med publikum er lite egnet for lovregulering. I stedet mener foreningen at det er redaktøren og redaksjonen som må ta kontroll på integriteten, eierne som må sikre uavhengigheten og publikum som avgjør troverdigheten. Departementet understreker at Norge gjennom EØS-avtalen er forpliktet til å gjennomføre direktivets minimumsbestemmelser, og må i henhold til EØS-retten gjennomføre direktiver i lov eller forskrift. Kringkastingsloven § 3-7 første ledd bokstav a gjennomfører endringsdirektivet artikkel 11 (3) bokstav a, som er en minimumsbestemmelse Norge må gjennomføre.

11.3 Særregler om reklame i fjernsyn

I gjeldende rett omfattes telekjøp av definisjonen av reklame. Se kringkastingsforskriften § 3-1 andre punktum. Det følger av kringkastingsloven § 3-1 at det ikke kan sendes reklameinnslag i tilknytning til barneprogram.

I endringsdirektivet er det innført en ny regel om at telekjøp skal være forbudt i barneprogrammer, jf. artikkel 20 (2). I høringsnotatet la departementet til grunn at norsk rett er i samsvar med endringsdirektivet artikkel 20 (2), og at særskilt gjennomføring derfor ikke er nødvendig.

Høringsinstansene hadde ingen kommentarer knyttet til departementets vurdering i høringsnotatet om at endringsdirektivet artikkel 20 (2) ikke krever særskilt gjennomføring i norsk rett. Departementet opprettholder vurderingen i høringsnotatet om at endringsdirektivet artikkel 20 (2) ikke krever særskilt gjennomføring i norsk rett.

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

11.4 Overliggende innslag for kommersielle formål mv.

11.4.1 Gjeldende rett

Overliggende innslag for kommersielle formål vil si at noen annen enn tjenestetilbyderen, f.eks. en TV-distributør, legger reklame eller annen markedsføring oppå en fjernsynssending eller en audiovisuell bestillingstjeneste. Innslaget kan for eksempel være et banner som dekker deler av skjermen mens programmet vises. Det er ingen bestemmelser i kringkastingsloven eller kringkastingsforskriften som regulerer overliggende innslag for kommersielle formål mv. Det er heller ingen annen regulering av dette fenomenet i norsk rett.

11.4.2 AMT-direktivet

Endringsdirektivet artikkel 7b inneholder en bestemmelse om overliggende innslag for kommersielle formål mv. Bestemmelsen lyder som følger:

Medlemsstatene skal treffe hensiktsmessige og forholdsmessige tiltak for å sikre at audiovisuelle medietjenester som leveres av tilbydere av medietjenester, ikke forsynes med overlegg for kommersielle formål eller endres uten uttrykkelig samtykke fra disse tilbyderne.

Ved anvendelse av denne artikkel skal medlemsstatene angi nærmere bestemmelser, blant annet unntak, særlig med hensyn til å sikre brukernes rettmessige interesser, samtidig som det tas hensyn til de rettmessige interessene til de tilbyderne av medietjenester som opprinnelig leverte de audiovisuelle medietjenestene.

I endringsdirektivets fortale punkt 26 fremgår følgende om bestemmelsens bakgrunn: «For å verne om det redaksjonelle ansvaret til tilbydere av medietjenester og den audiovisuelle verdikjeden, er det avgjørende å kunne garantere integriteten til programmer og audiovisuelle medietjenester som leveres av tilbydere av medietjenester. Programmer og audiovisuelle medietjenester bør ikke sendes i forkortet form, endret eller med avbrudd, eller forsynes med et overliggende innslag for kommersielle formål, uten uttrykkelig samtykke fra tilbyderen av medietjenester».

Det fremgår også av fortalen punkt 26 at «medlemsstatene bør sørge for at overliggende innslag som mottakeren av tjenesten utelukkende selv har tatt initiativ til eller er tillatt til privat bruk,

for eksempel overlegg knyttet til tjenester for personlige meldinger, ikke krever samtykke fra tilbyderen av medietjenester».

Videre angir fortalen punkt 26 følgende tilfeller som ikke skal kreve samtykke fra tilbyderen av medietjenester:

- Betjeningselementer for brukergrensesnittet som er nødvendige for å kunne bruke utstyret eller navigere mellom programmene, for eksempel volumregulering, søkefunksjoner, navigeringsmenyer eller kanallister.
- Berettigede overlegg, for eksempel advarselsmeldinger, generelle opplysninger av allmenn interesse, undertekster eller kommersiell kommunikasjon som leveres av tilbyderen av medietjenester.
- Med forbehold for artikkel 3 (3) i Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2015/2120; datakomprimeringsteknikker som reduserer størrelsen på en datafil, og andre teknikker som tilpasser en tjeneste til distribusjonsmåten, for eksempel oppløsning og koding, uten å endre noe av innholdet.

Endelig fremgår det av fortalen punkt 26 at det kun bør innføres tiltak for å verne om integriteten til programmer og audiovisuelle medietjenester når det er nødvendig for å oppfylle mål av allmenn interesse som er klart definert av medlemsstatene i samsvar med unionsretten. Tiltakene bør innebære proporsjonale forpliktelser for foretaket, basert på berettigede allmenne hensyn. Bakgrunnen for bestemmelsen i endringsdirektivet artikkel 7b er at ny teknologi og nye muligheter til å gjøre audiovisuelt innhold tilgjengelig har ledet til konflikter mellom tilbydere av fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester og distributører av slikt innhold. I Tyskland har det vært eksempler på at smart-tv-apparater kan ha funksjoner som gjør at reklamebannere vises på skjermen under de tyske allmennkringkasternes nyhetssendinger. I Storbritannia har kommersielle meldinger blitt vist over programmer fra BBC når disse har blitt formidlet via videodelingsplattformtjenesten TV-Catch-up.

11.4.3 Forslaget i høringsnotatet

I høringsnotatet viste departementet bl.a. til at endringsdirektivet artikkel 7b er en ny bestemmelse som ikke er dekket av gjeldende rett. Departementet foreslo derfor å innføre en ny bestemmelse i kringkastingsloven § 4-8, tett opp til direktivets ordlyd, om at fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester ikke skal forsynes med

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

overliggende innslag for kommersielle formål eller endres uten uttrykkelig samtykke fra tilbydereren av fjernsyn eller audiovisuelle bestillingstjenester. Departementet foreslo videre å fastsette unntakene fra kravet om samtykke som følger av presiseringene i endringsdirektivets fortale punkt 26 i kringkastingsforskriften.

11.4.4 Høringen

Kun *NRK* uttalte seg om forslaget til å gjennomføre direktivets regler om overliggende innslag for kommersielle formål. *NRK* uttaler følgende:

Det viktig for *NRK* at ingen tredjepart, for eksempel en TV-distributør, legger reklame eller annet markedsføring oppå en fjernsynssending. *NRK* har frem til nå regulert dette i avtaler med distributørene og vi har så langt lyktes med å unngå overliggende kommersiell kommunikasjon. Teknologi- og markedsutviklingen er imidlertid i kontinuerlig endring og det er ikke gitt at *NRK* eller andre kringkastere vil komme i forhandlingsposisjon med kraft nok til å hindre slike tiltak fra distributører eller andre i næringskjeden. Vi mener slike kommersielle tiltak fra eksterne aktører utgjør et uakseptabelt inngrep i kringkasternes og sendingenes integritet og støtter derfor forslaget om forbudt mot overliggende innslag for kommersielle formål.

11.4.5 Departementets vurdering

Departementet opprettholder forslaget fra høringsnotatet om å innføre en ny bestemmelse i kringkastingsloven § 4-8 første ledd som forbyr at fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester forsynes med overliggende innslag for kommersielle formål eller endres uten uttrykkelig samtykke fra tilbydereren av fjernsyn eller audiovisuelle bestillingstjenester.

Bestemmelsen vil omfatte overliggende innslag for kommersielle formål i tilknytning til alt innhold i en sending, både programmer og reklame mv. Bestemmelsen er ment å omfatte tilfeller hvor en distributør av eget initiativ forsyner tjenester med overliggende innslag eller endrer slike tjenester. Bestemmelsen er ikke ment å hindre pålegg fra Medietilsynet iht. kringkastingsloven § 4-5 og § 4-7. Departementet understeker at forslaget ikke påvirker gjeldende rett på opphavsrettsfeltet.

Det fremgår av endringsdirektivet artikkel 7b at medlemsstatene skal angi unntak fra bestemmelsen, dvs. tilfeller som ikke skal kreve samtykke fra tilbydereren av den audiovisuelle medietjenesten. Departementet foreslår derfor at det fastsettes en hjemmel i ny § 4-8 andre ledd om at Kongen kan gi forskrift om overliggende innslag for kommersielle formål og endringer av fjernsynssendinger og audiovisuelle bestillingstjenester, for eksempel unntak fra kravet om samtykke etter bestemmelsens første ledd.

12 Medfinansiering

12.1 Gjeldende rett

Det følger av kringkastingsforskriften § 2-1a at tilbydere av audiovisuelle bestillingstjenester, når det er praktisk mulig, med egnede midler, skal fremme produksjonen av og tilgangen til europeiske verk. Videre pålegges tilbydere av audiovisuelle bestillingstjenester hvert fjerde år å rapportere inn statistikk til Medietilsynet om andelen europeiske verk og redegjøre for hvordan tilbyderen fremmer produksjon og tilgangen til slike verk. Bestemmelsen gjennomfører artikkel 13 (1) og (2) i AMT-direktivet (direktiv 2010/13/EU). Audiovisuelle bestillingstjenester har ikke vært pålagt konkrete forpliktelser til å fremme produksjonen av og tilgangen til europeiske verk, utover denne rapporteringsplikten.

Dersom man ser bort fra forpliktelser for allmennkringkastere (NRK-plakaten og forpliktelser som følger av statens avtale med TV 2 AS), gir gjeldende rett ingen forpliktelser for audiovisuelle bestillingstjenester til å fremme produksjonen av europeiske verk, herunder bidra til finansiering av norsk audiovisuell produksjon. Det er imidlertid langvarig praksis i Norge og ellers i Europa for å forvente og stille krav om at aktører som tilgjengiggjør audiovisuelt innhold til publikum mot betaling også bidrar til finansiering av audiovisuelle produksjoner og andre tiltak som fremmer filmkultur.

Etter § 3 andre ledd i lov av 15. mai 1987 nr. 21 om film- og videogram, plikter aktører som omsetter videogram i næring å betale en avgift for omsetning av videogram. Avgiftsplikten omfatter også elektronisk omsetning. Tilbydere av transaksjonsbaserte audiovisuelle bestillingstjenester (TVOD) omfattes følgelig av avgiftsplikten.

12.2 AMT-direktivet

Et av hovedformålene med AMT-direktivet er å styrke europeisk audiovisuell industri. Et virkemiddel for å oppnå dette formålet er adgangen direktivet gir medlemsstatene til å pålegge tjenestetilbydere å oppfylle minstekrav til å fremme produksjon av og tilgang til europeisk innhold.

Med grunnlag i det opprinnelige fjernsynsdirektivet fra 1989, senere videreført i AMT-direktivet har tilbydere av fjernsyn vært pålagt å sørge for at minst 50 pst. av sendetiden avsettes til sending av europeiske verk og at minst 10 pst. av denne sendetiden avsettes til sending av europeiske verk produsert av uavhengige produsenter. I AMT-direktivet ble det i 2010 lagt til en forpliktelse for audiovisuelle bestillingstjenester til å fremme europeiske verk. Den uttalte begrunnelsen for også å pålegge audiovisuelle bestillingstjenester slike forpliktelser var at slike tjenester antas å øke i omfang og at de på sikt vil kunne erstatte tradisjonelt fjernsyn. Det ble i første omgang overlatt til medlemsstatene å utforme konkrete tiltak på området. I endringsdirektivet kom det for første gang inn en tallfestet minstekvoteprosent for europeisk innhold i audiovisuelle bestillingstjenester, jf. artikkel 13 (1). Bestemmelsen forplikter tilbydere av audiovisuelle bestillingstjenester å sørge for at europeiske verk utgjør minst 30 pst. av deres kataloger og at disse fremheves.

Videre ble det i artikkel 13 (2) eksplisitt åpnet for at medlemsstatene kan kreve at tilbydere av audiovisuelle medietjenester bidrar økonomisk til europeiske audiovisuelle produksjoner, blant annet gjennom direkte investeringer i innhold og bidrag til nasjonale fond. En slik plikt kan rettes mot både nasjonale tilbydere og tilbydere etablert i andre EØS-stater, som retter sendingene mot vedkommende medlemsstat. Dersom en medlemsstat fastsetter slike forpliktelser, skal de være forholdsmessige og ikke-diskriminerende. Av artikkel 13 (3) følger det at bidraget skal baseres bare på inntektene i de medlemsstatene som tjenestene er rettet mot. Dersom medlemsstaten der tilbyderen er etablert, krever et slikt finansielt bidrag, skal den ta hensyn til eventuelle finansielle bidrag pålagt av de medlemsstatene som tjenestene er rettet mot. Endelig kreves det at eventuelle finansielle bidrag skal være i samsvar med unionsretten, særlig med reglene om statsstøtte.

Videre følger det av artikkel 13 (4) et rapporteringskrav til Kommisjonen om gjennomføringen av blant annet artikkel 13 (2). Etter artikkel 13 (5) skal Kommisjonen på grunnlag av opplysninger

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

fra medlemsstatene og en uavhengig undersøkelse, rapportere til Europaparlamentet og Rådet om anvendelsen av blant annet artikkel 13 (2) i lys av utviklingen i markedet og den teknologiske utviklingen, samt målet om kulturelt mangfold.

Etter artikkel 13 (6) skal forpliktelser som er pålagt tilbydere av medietjenester som retter seg mot publikum i andre medlemsstater ikke gjelde for tilbydere av medietjenester med lav omsetning eller begrenset publikum. Medlemsstatene kan også fravike slike plikter eller krav når disse på grunn av de audiovisuelle medietjenestenes art eller tema ikke er praktisk gjennomførbare eller uberettigede. Kommisjonen har i medhold av artikkel 13 (7) publisert retningslinjer som avgrensner og definerer hva som skal gjelde som lav omsetning og publikum, jf. artikkel 13 (6).

12.3 Forslaget i høringsnotatet

I høringsnotatet påpekte departementet at strømming øker kraftig på bekostning av lineære og fysiske medier, at norske og nordiske tilbydere av audiovisuelt innhold utfordres av globale aktører med betydelige stordriftsfordeler. Det ble videre påpekt at dette har ført til endringer i konsumet og påfølgende endringer i pengestrømmene i markedet. Reduserte inntekter fra fysiske formater og andre visningskanaler har ført til at etablerte forretningsmodeller ikke lenger er like bærekraftige og investeringer i ny produksjon faller bort. Når private investeringer reduseres, oppstår det et udekket finansieringsbehov. Dermed ønsker Norge å opprettholde en audiovisuell produksjon på om lag samme nivå som i dag, kan dette behovet dekkes inn enten via andre private finansieringskilder eller økte offentlige midler.

I høringsnotatet foreslo departementet å etablere en medfinansieringsplikt for tilbydere av audiovisuelle bestillingstjenester med to alternative modeller. Alternativ 1 er en dynamisk investerings- og bidragsplikt som innebærer at tilbydere må betale et bidrag til Filmfondet på inntil 5 pst. av årlig omsetning, men slik at gradvis høyere investeringer i norskspråklige audiovisuelle produksjoner reduserer bidragsplikten. For hvert intervall på 20 mill. kroner i investeringer reduseres bidragsplikten med ett prosentpoeng og ved investeringer over 100 mill. kroner per år faller bidragsplikten bort. Alternativ 2 er en plikt til å investere et beløp som tilsvarer minst 5 pst. av årlig omsetning i Norge direkte i norskspråklige audiovisuelle produksjoner.

Etter forslaget skal medfinansieringsplikten fastsettes i ny § 2-21 i kringkastingsloven, mens nærmere regler om innretningen av medfinansieringsplikten fastsettes i kringkastingsforskriften.

Departementet foreslo at medfinansieringsplikten skal pålegges tilbydere av audiovisuelle bestillingstjenester etablert i Norge eller i andre EØS-land, dersom de tilbyr audiovisuelle bestillingstjenester rettet mot et norsk publikum. Vurderingen av om en tjeneste er rettet mot Norge vil måtte baseres på kriteriene i punkt 38 i fortalen til endringsdirektivet, dvs. om reklame o.l. er spesielt rettet mot norske kunder, tjenestens hovedspråk og om innhold eller kommersiell kommunikasjon er spesielt rettet mot et norsk publikum.

Departementet foreslo at følgende tjenester unntas fra medfinansieringsplikten:

- Audiovisuelle bestillingstjenester med lav omsetning eller begrenset publikum:
- Audiovisuelle bestillingstjenester som tilbys av NRK
- Audiovisuelle bestillingstjenester som ikke tilbyr spillefilm, dokumentarfilm, dramaserier og dokumentarserier
- Unntak der tjenestens art eller innhold tilsier at medfinansieringsplikt vil være upraktisk eller urimelig

Departementet foreslo at Medietilsynet skal føre tilsyn med medfinansieringsforpliktelsen.

Departementet foreslo i høringsnotatet at kvotekravet på minst 30 pst. europeiske verk i audiovisuelle bestillingstjenester vil bli fastsatt i kringkastingsforskriften. Siden kvotekravet vil bli fastsatt i forskrift blir det ikke videre omtalt her.

Endelig foreslo departementet i høringsnotatet at avgiften på omsetning av videogram i næring, fastsatt i lov 15. mai 1987 nr. 21 om film og videogram og forskrift 20. desember 1999 nr. 1515 om film og videogram, oppheves samtidig som medfinansieringsplikten etableres.

12.4 Høringen

I høringen deler høringsinstansene seg i hovedsak i to hovedgrupper, bestående av organisasjoner og virksomheter fra norsk audiovisuell sektor på den ene siden og internasjonale tilbydere av audiovisuelle bestillingstjenester på den andre siden. Norsk audiovisuell bransje er i hovedsak enige i departementets forslag. Flertallet av utenlandske tilbydere av audiovisuelle bestillingstjenester mener derimot at forslaget om en medfinansieringsplikt ikke er godt nok begrunnet, at

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

delar av den foreslåtte innretningen er uforholdsmessig og diskriminerende og at de foreslåtte satsene er for høye. I tillegg kom det uttalelser fra en rekke kommunale organ og statlige organer, virksomheter som representerer særinteresser, samt kunstnerorganisasjoner utenfor filmsektoren. Disse støttet i hovedsak departementets forslag om å etablere en medfinansieringsplikt for tilbydere av audiovisuelle bestillingstjenester.

Bransjerådet for film (Virke Produsentforeningen, Film & Kino, Norske filmdistributørers forbund, Norsk filmforbund, Norske Filmregissører, Dramatikerforbundet og Norsk Skuespillerforbund) samlet og foreningene hver for seg, slutter seg i hovedsak til departementets forslag. Ytterligere noen høringsinstanser, blant annet *TV 2 AS, Filmparken AS*, en rekke organisasjoner og virksomheter på kinofeltet, *FilmReg* og enkelte regionale filmvirksomheter, *Nasjonal filmkommisjon, Mediebedriftene, Norsk Journalistlag, Bergen kommune og Oslo kommune, Medietilsynet, Norsk filmintutt, Språkrådet, Noregs mållag* og flere kunstnerorganisasjoner utenfor filmsektoren støtter også i hovedsak departementets forslag.

Et flertall av høringsinstansene som i hovedsak slutter seg til departementets forslag støtter en dynamisk investerings- og bidragsplikt (dvs. alternativ 1 i høringsnotatet). Noen av disse høringsinstansene fremmer videre en rekke forslag til reguleringer som går lenger enn det departementet la opp til i høringsnotatet. Det dreier seg om forslag som dels har som formål å sikre norske produsenter og rettighetshavere som avtalepart, og dels reguleringer av medfinansieringsplikten som i større grad skal stimulere til (investering i produksjoner for) primærvisning på kino.

Flere strømmetjenester og organisasjonene som representerer disse, *Apple Distribution International, Motion Picture Association (MPA), Netflix, Prime video, Viaplay Group, The Walt Disney Company og Warner Bros. Discovery*, er kritiske til forslaget om å etablere en medfinansieringsplikt. Disse viser til at medfinansiering vil innebære en økonomisk byrde og påpeker at mange strømmetjenester allerede investerer i norsk innhold. Disse høringsinstansene reiser spørsmålet om det er behov for regulering av medfinansiering. To av de tre strømmeaktørene som uttaler seg om alternativene, mener at en direkte investeringsplikt (dvs. alternativ 2 i høringsnotatet) er en enklere og mer fleksibel løsning og derfor å foretrekke, dersom Norge innfører en medfinansieringsplikt. Disse høringsinstansene foreslår i tillegg en rekke justeringer og endringer av forslaget som

ble hørt, som i hovedsak vil redusere de økonomiske virkningene av medfinansieringsplikten, dersom de blir gjennomført.

12.5 Departementets vurdering

Norge er et av medlemslandene i OECD/G20s Inclusive Framework on Base Erosion and Profit Shifting (IF) som 8. oktober 2021 kom frem til en politisk enighet om rammene for en løsning for å møte utfordringene knyttet til digitaliseringen av økonomien.

Pilar 2 er ment å sikre at store, flernasjonale konsern skattlegges med en effektiv skattesats på 15 prosent i alle land. Implementering av reglene i Norge er i gang og første del av reglene har virkning fra 1. januar 2024.

Pilar 1 («beløp A») skal omfordele en andel av overskuddet til store flernasjonale konsern til markedsstater. Løsningen må gjennomføres ved en multilateral konvensjon. Løsningen skal stabilisere det internasjonale skatterammeverket og motvirke fremveksten av ensidige og ukoordinerte tiltak i form av såkalte «Digital Service Taxes» (digitale tjenesteskatter).

En foreløpig konvensjonstekst for beløp A ble offentliggjort i oktober 2023. I en uttalelse fra IF 18. desember 2023 fremgår at det tas sikte på å ferdigstille konvensjonen innen utgangen av mars 2024 og at konvensjonen åpnes for signering innen utgangen av juni 2024. Konvensjonen kan tidligst tre i kraft i 2025 med virkning fra 2026.

En sentral del av enigheten er at land ikke skal innføre særskilte skatter på digitale tjenester (Digital Service Taxes) og lignende tiltak, samt å fjerne slike eksisterende skatter. Slik forpliktelsen er utformet i konvensjonsteksten, hindrer den ingen land fra å ha eller innføre digitale tjenesteskatter. Konsekvensen av å ha slike skatter vil imidlertid være at landet ikke får tildelt noe beløp A fra konsern som omfattes av regelverket. Det legges altså ikke opp til noen forholdsmessig avkortning, dvs. slik at inntektene fra det aktuelle tiltaket ikke reduserer den aktuelle markedsstatens tildelte beløp A krone for krone. I tillegg vil landet fortsatt ha en plikt til å avhjelpe ev. dobbeltbeskatning for andre markedsstaters utøvelse av deres beskatningsrett (beløp A). Om et aktuelt tiltak er å anse som en digital tjenesteskatt eller lignende tiltak, vil bli vurdert av konvensjonslandene dersom det påklages inn til konvensjonens «Conference of the Parties» (generalforsamling) av et annet konvensjonsland. Et land som vurderer å iverksette et tiltak, kan også selv be om godkjen-

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

ning av tiltaket. Som nevnt i høringsnotatet, må medfinansieringsplikten være i samsvar med konvensjonen om beløp A.

Regjeringen er fremdeles åpen for å innføre en medfinansieringsplikt, men en eventuell fremtidig

innføring av medfinansieringsplikten må avvete prosessen i OECD/G20s Inclusive Framework on Base Erosion and Profit Shifting.

13 Videodelingsplattformtjenester

13.1 Innledning

I endringsdirektivet utvides AMT-direktivets virkeområde til å omfatte videodelingsplattformtjenester (heretter forkortet i teksten til «videodelingsplattform»). Slike tjenester kjennetegnes ved at de tilbyr programmer eller brukergenererte videoer til allmennheten via elektroniske kommunikasjonsnett. En tilbyder av en videodelingsplattform velger ikke selv ut innholdet på plattformen, dette lastes opp av en eller flere brukere eller av andre medietjenester. Tilbyderen organiserer derimot innholdet på plattformen. Til forskjell fra fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester har derfor ikke tilbyder av en videodelingsplattform effektiv redaksjonell kontroll.

Bakgrunnen for at videodelingsplattformer tas inn i virkeområdet til direktivet er den pågående mediekonvergensen mellom fjernsyns- og internettjenester, jf. fortalespunkt 1. Det legges til grunn at videodelingsplattformer har en betydelig påvirkningskraft ved at de gir brukerne mulighet til å forme og påvirke andre brukeres holdninger, jf. fortalespunkt 4. Det anses derfor nødvendig med en oppdatert rettslig ramme for å kunne speile utviklingen i markedet, og finne en balanse mellom tilgang til nettbaserte innholdstjenester, forbrukervern og konkurransevne.

Medlemsstatene skal sikre at tilbydere av slike videodelingsplattformer iverksetter hensiktsmessige tiltak for å beskytte mindreårige mot skadelig innhold og allmennheten mot innhold som oppfordrer til vold eller hat mv. Videre skal tilbydere av videodelingsplattformer følge enkelte av direktivets bestemmelser om reklame, sponing og produktplassing.

Medietilsynet kartla det norske markedet for tilbydere av videodelingsplattformer høsten 2022. Kartleggingen identifiserte én mulig mindre tilbyder av slike tjenester underlagt norsk jurisdiksjon. Kartleggingen viste at det ikke har vært noen store endringer i det norske markedet siden sist kartlegging i 2019, men at brukergenererte videoer er en funksjon hos mange tjenestetilbydere. Kartleggingen avdekket imidlertid at det finnes noen tjenester innenfor gaming-sektoren som har

brukergenererte videoer, men omfanget av og funksjonen til de brukergenererte videoene oppfylte ikke direktivets vilkår for å være en tilbyder av videodelingsplattformtjenester på kartleggings-tidspunktet.

Departementet foreslo at endringsdirektivets bestemmelser om videodelingsplattformtjenester gjennomføres i kringkastingsloven og -forskriften. Reguleringen ble foreslått samlet i nye kapitler i henholdsvis lov og forskrift. I det følgende vurderer departementet gjennomføringen av endringsdirektivets bestemmelser om videodelingsplattformtjenester.

13.2 Definisjoner

13.2.1 Gjeldende rett

Det finnes ingen definisjoner i gjeldende rett av videodelingsplattformtjeneste, tilbyder av videodelingsplattform eller brukergenerert video.

Videodelingsplattformer er å regne som informasjonssamfunnstjenester, jf. ehandelsloven § 1. Slike tjenester er derfor omfattet av ehandelslovens regulering, jf. også endringsdirektivet fortalespunkt 44.

13.2.2 AMT-direktivet

13.2.2.1 Videodelingsplattformtjeneste

Videodelingsplattformtjeneste er definert i endringsdirektivet artikkel 1 (1) bokstav aa:

en tjeneste som definert i artikkel 56 og 57 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte, der tjenesten eller en del som kan skilles fra den, har som hovedformål, eller det er en vesentlig funksjon i tjenesten, å levere programmer og/eller brukergenererte videoer til allmennheten som skal informere, underholde eller opplyse, og som tilbyderen av videodelingsplattformen ikke har redaksjonelt ansvar for, via elektroniske kommunikasjonsnett som definert i artikkel 2 bokstav a i direktiv 2002/21/EF, og der tilbyderen av videodelingsplattformen bestemmer

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

organiseringen, blant annet med automatiske metoder eller algoritmer, særlig gjennom visning, tagging og sekvensering.

Videodelingsplattformer tilbyr programmer eller brukergenererte videoer til allmennheten via elektroniske kommunikasjonsnett. Tilbyderen har ikke effektiv redaksjonell kontroll over utvelgelsen av innholdet i tjenesten, men bestemmer hvordan innholdet organiseres. Innholdet kan organiseres blant annet ved hjelp av algoritmer eller andre automatiske metoder som visning, tagging og sekvensering.

Tjenesten, eller en avgrenset del av tjenesten, har til hovedformål å tilby programmer, brukergenererte videoer, eller begge deler, til allmennheten. Videre vil tjenester der en vesentlig funksjon i tjenesten er å tilby programmer eller brukergenererte videoer til allmennheten, omfattes. Dersom audiovisuelt innhold skal utgjøre en vesentlig funksjon i tjenesten, så må et slikt audiovisuelt innhold ikke bare komme i tillegg til eller utgjøre en mindre del av den sosiale medietjenestens aktivitet, jf. endringsdirektivets fortale punkt 5. Dette vil være tilfellet der det audiovisuelle innholdet kun skal støtte opp om en annen aktivitet eller funksjon på plattformen. Videre vil det audiovisuelle innholdet utgjøre en mindre del av tjenesten dersom det spiller en ubetydelig rolle i den helhetlige økonomien til tjenesten. Dette kan avgjøres enten ut fra en kvalitativ eller en kvantitativ vurdering. EU-kommisjonen har fastsatt retningslinjer om den praktiske anvendelsen av kriteriet «essential functionality», som ble redegjort for i høringsnotatet (se Guidelines on the practical application of the essential functionality criterion of the definition of a 'video-sharing platform service' under the Audiovisual Media Services Directive (2020/C 223/02)).

Begrepet «tjeneste», jf. traktaten om Den europeiske unions virkemåte artikkel 56 og 57, ekskluderer ikke-økonomisk virksomhet, slik som levering av audiovisuelt innhold på private nettsteder og for ikke-kommersielle interessegrupper, jf. endringsdirektivets fortale punkt 6.

13.2.2.2 Tilbyder av videodelingsplattform

Begrepet tilbyder av videodelingsplattform er definert i endringsdirektivet artikkel 1 (1) bokstav da:

«en fysisk eller juridisk person som tilbyr en videodelingsplattformtjeneste».

13.2.2.3 Brukergenerert innhold

Brukergenerert video er definert i endringsdirektivet artikkel 1 (1) bokstav ba som:

«levende bilder med eller uten lyd som utgjør ett enkelt innslag, uansett lengde, og som skapes av en bruker og lastes opp på en videodelingsplattform av denne brukeren eller av en annen bruker».

13.2.3 Forslaget i høringsnotatet

13.2.3.1 Videodelingsplattformtjeneste

Departementet foreslo i høringen å lovfeste en definisjon nært opp til endringsdirektivets ordlyd. Dette vil forhindre uklarheter om anvendelsesområdet dersom det blir utviklet rettspraksis fra EU- eller EFTA-domstolen. Det ble likevel foreslått å tilpasse ordlyden til allerede innarbeidede begreper i norsk rett, og at det i definisjonen brukes «bildeprogram» om «programmer» og «redaksjonell kontroll» om «redaksjonelt ansvar». Departementet pekte på at disse begrepene bør forstås likt i norsk rett ved definisjonene av henholdsvis fjernsyn, audiovisuell bestillingstjeneste, tilbyder og videodelingsplattformtjeneste. Departementet foreslo følgende definisjon av videodelingsplattformtjeneste i kringkastingsloven § 1-1 første ledd, ny bokstav j: *tjeneste, der hovedformålet eller en vesentlig funksjon er å tilby bildeprogrammer eller brukergenererte videoer som tilbyderen organiserer, men ikke har redaksjonell kontroll over og som distribueres til allmennheten via elektroniske kommunikasjonsnett.*

Det ble presisert i høringen at definisjonen også er ment å omfatte tjenester som er en del av en tjeneste, forutsatt at den klart kan skilles fra tjenesten for øvrig og at den atskilte tjenesten har som hovedformål å tilby programmer eller brukergenererte videoer.

13.2.3.2 Tilbyder av videodelingsplattform

Departementet pekte i høringen på at det også her vil være hensiktsmessig å utforme definisjonen nær opp til endringsdirektivets ordlyd. Departementet foreslo følgende definisjon i kringkastingsloven § 1-1 første ledd, ny bokstav k: *fysisk eller juridisk person som i ervervsvirksomhet tilbyr en videodelingsplattformtjeneste.*

Det ble presisert at ervervsvirksomhet skal forstås som «økonomisk aktivitet», og skal tolkes i tråd med den til enhver tid gjeldende praksis fra EU- og EFTA-domstolene.

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

13.2.3.3 Brukergenerert video

Departementet foreslo i høringen en definisjon nær opp til endringsdirektivets ordlyd, og at denne tas inn i kringkastingsloven § 1-1 første ledd, ny bokstav l: *levende bilder med eller uten lyd som utgjør ett enkelt innslag, uansett lengde, og som skapes av en bruker og lastes opp på en videodelingsplattformtjeneste av denne brukeren eller en annen bruker.*

13.2.4 Høringen

Allente støtter forslaget om i hovedsak å beholde eksisterende definisjoner i kringkastingsloven som følger av AMT-direktivet, herunder en videoreføring av legaldefinisjonene av fjernsyn, audiovisuelle bestillingstjenester og bildeprogram.

Medietilsynet mener det bør fremgå direkte av definisjonen av videodelingsplattformtjeneste i forslaget til ny § 1-1 bokstav j at tjenester som er en del av en tjeneste også omfattes, så fremt den klart kan skilles fra tjenesten for øvrig.

Norske Kvinners Sanitetsforening etterlyser at definisjonen av bildeprogram blir knyttet opp mot innhold snarere enn bilde, slik at også innhold der lydfilet er det vesentligste omfattes. Det vises til at tekst- og lydbaserte tjenester uten bilde, slik som podkast, ikke er særskilt nevnt i høringen, men muligens kan omfattes av begrepet «brukergenerert innhold». Foreningen mener at forslaget ikke går langt nok i å trekke ulike distribusjonskanaler og medieformater inn under lovregulering, særlig kanaler som brukes av barn og unge.

13.2.5 Departementets vurdering

Departementet opprettholder i hovedsak vurderingene fra høringen knyttet til definisjonene, med enkelte mindre retts tekniske endringer av definisjonen av videodelingsplattformtjeneste. Endringene har ingen betydning for realiteten.

Departementet deler *Medietilsynets* vurdering av at hensynet til rettsklarhet taler for at det i definisjonsbestemmelsen av videodelingsplattformtjeneste fremgår uttrykkelig at en slik tjeneste også kan utgjøre en atskilt del av en større tjeneste.

Departementet bemerker at for å utgjøre en brukergenerert video er det et vilkår at videoen inneholder bilder. Definisjonen vil derfor ikke omfatte lydfilet, podkast mv. *Norske Kvinners Sanitetsforening* etterlyser at lovforslaget går lenger i å trekke inn ulike distribusjonskanaler og medieformater under lovregulering. Departementet viser til at gjennom Europaparlamentets og

Rådets forordning (EU) 2022/2065 av 19. oktober 2022 om et indre marked for digitale tjenester og om endring av direktiv 2000/31/EF (forordning om digitale tjenester) vil langt flere globale digitale tjenester bli underlagt regulering, herunder vil slike tjenester få forpliktelser knyttet til innhold, personvern og markedsføring rettet mot barn og unge. Rettsakten er for tiden til vurdering hos EØS/EFTA-landene.

13.3 Jurisdiksjon

13.3.1 Gjeldende rett

Videodelingsplattformer er å regne som informasjonssamfunnstjenester som omfattes av ehandelsloven. Ehandelsloven gjennomfører i norsk rett Europaparlamentets og Rådets direktiv 2000/31/EF av 8. juni 2000 om visse rettslige aspekter av informasjonssamfunnstjenester, navnlig elektronisk handel, i det indre marked (e-handelsdirektivet). Det fremgår av ehandelsloven § 4 at den får anvendelse for tjenesteytere med etableringssted i Norge. Etableringssted er i § 3 bokstav c definert som «et fast forretningssted der den økonomiske virksomheten som den aktuelle informasjonssamfunnstjenesten knytter seg til, faktisk utøves».

Det fremgår av Ot.prp. nr. 31 (2002–2003) s. 57 at begrepet etableringssted «forutsetter at tjenesteyteren har en økonomisk eller forretningsmessig målsetting for virksomheten. Videre må tjenesteyter ha et fast forretningssted, og til hensikt å tilby tjenesten fra forretningsstedet for et uavgrenset tidsrom, dvs. inntil videre. Av fortalens punkt 19 går det imidlertid frem at også en tjenesteyter som bare tilbyr tjenesten for en nærmere bestemt periode kan tilfredsstille kravene».

13.3.2 AMT-direktivet

Hvilken EØS-stat som har jurisdiksjon over en tilbyder av en videodelingsplattform, følger av endringsdirektivet artikkel 28a (1) til (4). Hovedregelen i artikkel 28a (1) er at en tilbyder av en videodelingsplattform er under en medlemsstats jurisdiksjon dersom tilbyderen er etablert i medlemsstaten, som definert i artikkel 3 (1) i e-handelsdirektivet.

Dersom en tilbyder av en videodelingsplattform ikke er etablert i en av medlemsstatene etter e-handelsdirektivet artikkel 3, fastsetter artikkel 28a (2) til (4) subsidiære kriterier for hvordan etableringen skal avgjøres.

En tilbyder skal i slike tilfeller i første rekke anses som etablert på en medlemsstats territo-

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

rium dersom tilbyderen har et morforetak eller et datterforetak som er etablert på denne medlemsstatens territorium eller er en del av en foretaksgruppe, og et annet foretak i samme foretaksgruppe er etablert på denne medlemsstatens territorium, jf. artikkel 28a (2).

Med «morforetak» menes et foretak som kontrollerer ett eller flere datterforetak, jf. artikkel 28a (2) andre ledd bokstav a. Med «datterforetak» menes et foretak som kontrolleres av et morforetak, herunder ethvert datterforetak av et overordnet morforetak, jf. artikkel 28a (2) andre ledd bokstav b. Med «foretaksgruppe» menes et morforetak, alle dets datterforetak og alle andre foretak som har økonomiske og juridisk organisatoriske bånd til dem, jf. artikkel 28a (2) andre ledd bokstav c.

Når morforetaket, datterforetaket eller andre foretak i foretaksgruppen alle er etablert i forskjellige EØS-stater, skal tilbyderen anses som etablert i den EØS-staten der morforetaket er etablert eller, dersom dette ikke er etablert i en EØS-stat, i EØS-staten der datterforetaket er etablert eller, dersom dette ikke er etablert i en EØS-stat, i EØS-staten der det andre foretaket i foretaksgruppen er etablert, jf. artikkel 28a (3).

Når det finnes flere datterforetak som alle er etablert i forskjellige EØS-stater, skal tilbyderen av videodelingsplattformen anses som etablert i EØS-staten der ett av datterforetakene først begynte sin virksomhet, forutsatt at det opprettholder en stabil og reell tilknytning til økonomien i EØS-staten, jf. artikkel 28a (4) første ledd.

Når det finnes flere andre foretak i foretaksgruppen som alle er etablert i forskjellige EØS-stater, skal tilbyderen av videodelingsplattformen anses som etablert i EØS-staten der ett av disse foretakene først begynte sin virksomhet, forutsatt at det opprettholder en stabil og reell tilknytning til økonomien i EØS-staten, jf. artikkel 28a (4) andre ledd. Dersom berørte medlemsland ikke blir enige om hvilken jurisdiksjon en videodelingsplattform er underlagt, skal spørsmålet forelegges Europakommisjonen/ESA uten unødig opphold, jf. artikkel 28a (7).

13.3.3 Forslaget i høringsnotatet

Departementet foreslo i høringsnotatet at endringsdirektivets jurisdiksjonskriterier burde gjennomføres i norsk rett mest mulig likt ordlyden i direktivet. Dette av hensyn til å sikre en mest mulig ensartet gjennomføring innen EØS, samt unngå risiko for dobbeltjurisdiksjon eller manglende jurisdiksjon innen EØS.

Departementet foreslo at det ble gitt en forskriftshjemmel i kringkastingsloven ny § 5 A-1 som gir Kongen myndighet til å gi bestemmelser i forskrift om når en tilbyder av en videodelingsplattform er underlagt norsk jurisdiksjon.

13.3.4 Høringen

Allente støtter at jurisdiksjonskriteriene tas inn i forskrift, og legges nært opp til direktivets ordlyd. Det var ingen øvrige uttalelser i høringen knyttet til jurisdiksjon.

13.3.5 Departementets vurdering

Departementet opprettholder forslaget fra høringsnotatet om å innta en hjemmel i kringkastingsloven ny § 5 A-1 som gir Kongen myndighet til å vedta regler om jurisdiksjon i forskrift.

13.4 Registreringsplikt

13.4.1 Gjeldende rett

Norske tilbydere av videodelingsplattformer har etter gjeldende rett ingen plikt til å registrere seg. Tilbydere av radio og fjernsyn plikter å registrere seg etter reglene i kringkastingsloven § 2-1.

13.4.2 AMT-direktivet

EØS-statene er etter endringsdirektivet artikkel 28a (6) forpliktet til å utarbeide og vedlikeholde en oppdatert liste over tilbydere av videodelingsplattformer som er etablert i de respektive landene. Dette tilsvarer plikten til å utarbeide og vedlikeholde en oppdatert liste av tilbydere av audiovisuelle bestillingstjenester, jf. endringsdirektivet artikkel 2 (5b).

Det skal fremgå av listen hvilket kriterium i artikkel 28a (1) til (4) jurisdiksjonen er basert på, og EU-kommisjonen eller ESA skal gjøre listen tilgjengelig i en sentral database. Oversikten fra alle EØS-stater vil bli publisert i MAVISE-databasen til det Europeiske Audiovisuelle Observatoriet. Hensikten med databasen er å identifisere tilbydere av slike tjenester og avdekke eventuell dobbel jurisdiksjon.

13.4.3 Forslaget i høringsnotatet

Departementet foreslo å innføre en plikt for tilbydere av norske videodelingsplattformer til å registrere seg hos Medietilsynet, og at plikten blir tatt inn i ny § 5 A-2 i kringkastingsloven. Videre ble det

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

foreslått å gi Kongen hjemmel til å fastsette nærmere regler om registreringsplikten i forskrift. Forslaget ble begrunnet med at en registreringsplikt vil være nødvendig for å kunne oppfylle Norges forpliktelser til å utarbeide og vedlikeholde en liste over norske tilbydere av videodelingsplattformer.

Departementet foreslo i tillegg nærmere regler om registreringsplikten i kringkastingsforskriften.

13.4.4 Høringen

Ingen av høringsinstansene uttalte seg til forslaget om å innføre registreringsplikt for norske tilbydere av videodelingsplattformer.

13.4.5 Departementets vurdering

Departementet opprettholder vurderingen av at det er nødvendig å innføre en registreringsplikt for at Norge skal kunne oppfylle sine forpliktelser om å ha en oppdatert liste over norske tilbydere, og rapportere denne til ESA. Det vises til at tilsvarende registreringsplikt er innført for tilbydere av videodelingsplattformer både i Sverige og i Danmark, se henholdsvis radio- og tv-lag (2010:696) 2 § nr. 4 og bekendtgørelse af lov om radio- og fjernsynsvirksomhet (LBK nr 1350 af 04/09/2020) § 51 a. Departementet opprettholder derfor forslaget fra høringsnotatet om å fastsette registreringsplikten i ny § 5 A-2 i kringkastingsloven samt at Kongen kan gi forskrift om registreringsplikten.

13.5 Beskyttelse av mindreårige mot skadelig innhold

13.5.1 Gjeldende rett

Regler om beskyttelse av mindreårige mot skadelig innhold på kino, i fjernsyn og i audiovisuelle bestillingstjenester følger av bildeprogramloven. Bildeprogramlovens virkeområde omfatter ikke videodelingsplattformer, jf. § 3.

Aktører som tilgjengeliggjør bildeprogram til allmennheten har følgende plikter:

- Plikt til å sette aldersgrense på bildeprogram som faller inn under lovens virkeområde, jf. § 4.
- Plikt til å informere om aldersgrensene, jf. § 7.
- Plikt til å iverksette beskyttelsestiltak for å sikre at aldersgrensene overholdes, jf. § 8.

I tillegg inneholder bildeprogramloven §§ 9 til 12 bestemmelser som fastsetter minimumskrav til beskyttelsestiltak på hver av de ulike plattfor-

mene som omfattes av loven. Forpliktelsene til å iverksette beskyttelsestiltak mot skadelig innhold omfatter både bildeprogrammer og tilknyttet innhold. Med bildeprogram menes et sett av levende bilder, med eller uten lyd, som utgjør en avgrenset enhet. Med tilknyttet innhold menes innhold som tilgjengeliggjøres før, under eller etter et bildeprogram, inkludert reklame, egenreklame, trailere og lignende.

13.5.2 AMT-direktivet

Etter endringsdirektivet artikkel 28b (1) bokstav a skal medlemsstatene sikre at tilbydere av videodelingsplattformer treffer hensiktsmessige tiltak for å beskytte mindreårige mot programmer, brukergenererte videoer og audiovisuell kommersiell kommunikasjon som kan skade deres fysiske, mentale eller moralske utvikling i samsvar med artikkel 6a (1). Henvisningen til endringsdirektivet artikkel 6a (1), som regulerer beskyttelse av mindreårige mot skadelig innhold, innebærer at det beskyttelsesnivået som gjelder for fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester, også skal gjelde på videodelingsplattformer. Det mest skadelige innholdet skal være underlagt de strengeste tiltakene for tilgangskontroll, jf. artikkel 28b (3).

13.5.3 Forslaget i høringsnotatet

Departementet viste i høringsnotatet til at mindreårige skal ha det samme beskyttelsesnivået på videodelingsplattformer som gjelder for fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester, jf. endringsdirektivet artikkel 28b jf. artikkel 6a (1). I høringsnotatet konkluderte departementet med at endringsdirektivets krav til beskyttelsessystem i audiovisuelle bestillingstjenester jf. artikkel 6a (1) og til informasjonsplikt om skadelig innhold i artikkel 6a (3) allerede er tilstrekkelig gjennomført i bildeprogramloven med forskrifter. Departementet foreslo at tilbydere av videodelingsplattformer forpliktet til å innføre hensiktsmessige tiltak for å beskytte mindreårige mot skadelig og alvorlig skadelig innhold i bildeprogrammer, brukergenererte videoer, reklame, sponing og produkt-plassering i plattformen.

Det ble presisert at «skadelig innhold» og «alvorlig skadelig innhold» skal tolkes likt som i bildeprogramloven.

Departementet foreslo å gjennomføre hvilke konkrete hensiktsmessige tiltak som skal treffes i kringkastingsforskriften.

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

13.5.4 Høringen

Medietilsynet støtter forslaget om å innta regler om beskyttelse av mindreårige mot skadelig innhold i videodelingsplattformtjenester, i kringkastingsloven. Av pedagogiske hensyn mener tilsynet at det bør tas inn en henvisning til bestemmelsene om beskyttelse av mindreårige i videodelingsplattformer i bildeprogramloven. Det vises til at et av hovedformålene da bildeprogramloven ble laget, var å få en mer plattformnøytral regulering på området. *Medietilsynet* viser til at bildeprogramloven samler alle bestemmelsene om beskyttelse av mindreårige mot skadelige bildeprogrammer i én lov, og tanken var at loven skulle omfatte de viktigste plattformene for formidling av levende bilder. *Medietilsynet* mener derfor at en henvisning til kringkastingslovens regler om videodelingsplattformer vil bidra til å gjøre regelverket mer brukervennlig. *Medietilsynet* oppfordrer departementet til å jobbe for en helhetlig tilnærming på området for beskyttelse av mindreårige mot skadelig medieinnhold på tvers av sektorer, slik at regelverket ikke blir for fragmentert og uoversiktlig.

NRK viser til at ved etableringen av systemer som skal beskytte mindreårige (og allmennheten) må det i størst mulig grad unngås at plattformene tar ned innhold som redaksjonelt ansvarlige medier har lastet opp. Det vises til at det er uheldig om det skapes uklarhet om hvem som er redaksjonelt ansvarlig for innholdet og publiseringen, og det bør unngås at plattformen gis en overordnet rolle som redaktør. Se også gjengivelse av *NRKs* uttalelse til hensiktsmessige tiltak for å beskytte allmennheten mot ulovlig innhold under punkt 13.6.4.

Mediebedriftenes Landsforening uttaler seg ikke konkret til denne delen av forslaget i høringen, men peker generelt i uttalelsen på at hensynet til pressefriheten slik den er beskyttet etter EMK artikkel 10 og Grunnloven § 100 må ivaretas. Foreningen understreker at pressefriheten omfatter både friheten til å publisere det innhold redaktøren finner relevant og i den form og med de virkemidler som ansees formålstjenlig. Det vises til at inngrep i denne friheten må ha hjemmel i lov, forfølge et legitimt formål og være nødvendig og forholdsmessig opp mot konsekvensene for ytringsfriheten konkret og generelt. *Norsk Redaktørforening* peker på de samme skranke som settes for begrensninger av ytrings- og informasjonsfriheten som *Mediebedriftenes Landsforening*, og understreker viktigheten av at alle tiltak avveies og vurderes opp mot ytrings- og informasjonsfriheten. Begrensninger eller krav når det

gjelder innhold bør etter foreningens syn være mest mulig teknologinøytrale og så få og så presise som mulig. Det advares mot alle former for regulering av det materielle innholdet i kringkasting eller audiovisuelle bestillingstjenester som går lenger enn hva lovverket ellers sier. Videre vises til at medieansvarsloven og selvdømmeordningen bør fremheves. *Norsk Redaktørforening* er opptatt av at overnasjonalt regelverk ikke bidrar til å svekke slike ordninger som foreningen mener fungerer godt.

Ingen andre av høringsinstansene uttalte seg til denne delen av forslaget.

13.5.5 Departementets vurdering

Departementet opprettholder uten endringer forslaget fra høringsnotatet om å lovfeste en plikt for tilbydere av videodelingsplattformer til å treffe hensiktsmessige tiltak for å beskytte mindreårige mot skadelig og alvorlig skadelig innhold, og atplikten inntas i ny § 5 A-3 i kringkastingsloven. Se punkt 13.8, der det redegjøres nærmere for hensiktsmessige tiltak. For øvrig foreslås det at Kongen kan gi forskrift om beskyttelse av mindreårige mot skadelig og alvorlig skadelig innhold i videodelingsplattformtjenester, for eksempel om bruk av personopplysninger om mindreårige.

Medietilsynet har i høringen spilt inn behovet for å innta en henvisning til bestemmelsen om beskyttelse av mindreårige i videodelingsplattformer i bildeprogramloven. Det vises til at bildeprogramloven var ment å ha en plattformnøytral regulering, samt at en henvisning vil gjøre regelverket mer brukervennlig. Departementet viser til at det generelle utgangspunktet i norsk rett er at regelverket har en fragmentarisk struktur.

Til *Medietilsynets* innspill om behovet for et mer sektorovergripende regelverk, viser departementet til Europaparlamentets og Rådets forordning (EU) 2022/2065 (forordning om digitale tjenester). Forordningen er til vurdering i EØS/EFTA landene. Dersom den blir tatt inn i EØS-avtalen, vil forordningen gjelde som norsk rett. Her vil digitale plattformer få forpliktelser om blant annet beskyttelse av mindreårige jf. artikkel 28. Slike tilbydere vil få forpliktelser om å ha forholdsmessige tiltak for å sikre et høyt beskyttelsesnivå for mindreårige både når det gjelder innhold, personvern og sikkerhet.

Departementet registrerer at både *NRK*, *MBL* og *Norsk Redaktørforening* er opptatt av at det ikke innføres lovverk som griper inn i den redaksjonelle friheten eller som setter uberettigede skranke for ytrings- og informasjonsfriheten. Departe-

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

mentet viser til at de foreslåtte reglene kun pålegger tilbydere av videodelingsplattformer å innføre hensiktsmessige tiltak, herunder for å beskytte mindreårige mot skadelig og alvorlig skadelig innhold. Aktuelle tiltak etter direktivet er blant annet å opprette og drifte systemer for alderskontroll og sørge for å ha foreldrekontrollmekanismer. Endringsdirektivet tar ikke sikte på å regulere tvister mellom brukere/medietjenester og tilbydere av videodelingsplattformer om en avgjørelse om å fjerne innhold som er i strid med brukervilkårene i en enkeltsak er berettiget eller ikke. Endringsdirektivet stiller kun krav til hvilke systemer i form av hensiktsmessige tiltak som tilbyderen skal ha. Endringsdirektivet artikkel 28b (3) stiller imidlertid enkelte overordnede krav til de hensiktsmessige tiltakene. Disse skal bestemmes ut fra det aktuelle innholdets art, hvilken skade det kan gjøre, egenskapene til den kategorien av personer som skal beskyttes, samt hvilke rettigheter og rettmessige interesser som står på spill, herunder hos tilbydere av videodelingsplattformer og brukere som har skapt eller lastet opp innholdet, samt allmennhetens interesse. Tiltakene skal ikke føre til forhåndskontroll eller opplastingsfiltrering av innhold. Departementet har foreslått å forskriftsfeste hvilke hensiktsmessige tiltak som kan benyttes, se punkt 13.8.

13.6 Beskyttelse av allmennheten mot ulovlig innhold

13.6.1 Gjeldende rett

Kringkastingsloven inneholder per i dag ingen forpliktelser for tilbydere av videodelingsplattformer til å iverksette tiltak for å beskytte allmennheten mot programmer, brukergenererte videoer, reklame, produktplassering og sponning som inneholder oppfordringer til vold eller hat på nærmere bestemte grunnlag, eller oppfordringer til å begå terrorhandling eller spredning av barnepornografi.

Offentlige oppfordringer til vold eller hat kan imidlertid rammes av ulike straffebestemmelser, slik som straffeloven §§ 183 (oppfordring til en straffbar handling) og 263 (trusler). Etter straffeloven § 185 er det straffbart å true eller forhåne noen, eller fremme hat, forfølgelse eller ringeakt overfor noen på grunn av deres hudfarge eller nasjonale eller etniske opprinnelse, religion eller livssyn, seksuelle orientering, kjønnsidentitet eller kjønnsuttrykk eller nedsatte funksjonsevne. Se også punkt 8 om innhold som oppfordrer til vold, hat eller terrorisme. Medvirkning til overtredelse av §§ 183 og 185 rammes også av forbudene.

Oppfordring til straffbar handling etter § 183 rammer kun forsettlig handlinger, mens § 185 om hatefulle ytringer også rammer grov uaktsomhet.

Videre rammer straffeloven § 136 bokstav a å offentlig oppfordre noen til å begå terrorhandlinger som er omfattet av straffeloven §§ 131, 134, 135 og 137-144. Dette omfatter offentlig oppfordring til å begå terrorhandlinger, trusler om terrorhandlinger, oppfordring til finansiering av terrorhandlinger, oppfordring til medvirkning, samt oppfordring til særlige angitte handlinger slik som terrorbombing eller kapring av fly. Medvirkning er også straffbart etter § 136. Det kreves at handlingen er fortsettlig for å omfattes av forbudet.

Det er straffbart etter straffeloven § 311 å blant annet utgi, tilby, selge, overlate til en annen, gjøre tilgjengelig eller på annen måte søke å utbre fremstillinger av seksuelle overgrep mot barn eller fremstilling som seksualiserer barn. Bestemmelsen omfatter både forsettlig og uaktsomme handlinger. Medvirkning er også straffbart.

Etter likestillings- og diskrimineringsloven § 13, jf. § 6, er det forbudt å trakassere noen på grunn av kjønn, graviditet, permisjon ved fødsel eller adopsjon, omsorgsoppgaver, etnisitet, religion, livssyn, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk, alder eller kombinasjoner av disse grunnlagene. Det er også forbudt med seksuell trakassering. Med *etnisitet* menes blant annet nasjonal opprinnelse, avstamning, hudfarge og språk. Med *trakassering* menes handlinger, unnlater eller ytringer som har som formål eller virkning å være krenkende, skremmende, fiendtlige, nedverdiggende eller ydmykende. Med *seksuell trakassering* menes enhver form for uønsket seksuell oppmerksomhet som har som formål eller virkning å være krenkende, skremmende, fiendtlig, nedverdiggende, ydmykende eller plagsom. Den som i fellesskap med minst to andre personer grovt overtrer forbudet i § 13 mot trakassering på grunn av etnisitet, religion eller livssyn, kan straffes med bøter eller fengsel i inntil tre år, jf. § 39. Ved vurderingen av om en overtredelse er grov, skal det særlig legges vekt på graden av utvist skyld, om overtredelsen er rasistisk motivert, om den har karakter av trakassering, om den innebærer en kroppskrenkelse eller alvorlig krenkelse av noens psykiske integritet, om den er egnet til å skape frykt og om den er begått mot en person som er under 18 år. For øvrig er det Diskrimineringsnemnda som fører tilsyn med likestillings- og diskrimineringsloven § 13. Nemnda kan fatte vedtak med pålegg om retting/stansing mv., samt tvangsmulkt, jf. diskrimineringsombudsloven §§ 11 og 13.

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

For tjenesteyter som overfører informasjon, gir tilgang til et kommunikasjonsnettverk eller lagrer informasjon gjelder de alminnelige reglene om erstatnings- og straffeansvar hvis ikke annet følger av ehandelsloven §§ 16-18. Tilbydere av videodelingsplattformer vil etter § 18 bare kunne holdes ansvarlig for oppfordringer publisert på plattformen dersom tjenesteyteren har utvist forsett eller grov uaktsomhet, og har unnlatt å treffe tiltak for å fjerne eller sperre tilgangen til informasjonen «uten ugrunnet opphold». I dette ligger det indirekte en plikt til å iverksette tiltak for å beskytte allmennheten. Denne tiltaksplikten vil imidlertid først inntreffe når forsett eller den grove uaktsomheten foreligger. I praksis vil derfor det strafferettslige og sivilrettslige ansvaret for slike ytringer på videodelingsplattformer først og fremst ligge hos den opprinnelige ytreren.

13.6.2 AMT-direktivet

Endringsdirektivet artikkel 28b (1) bokstav b pålegger medlemsstatene å sørge for at tilbydere av videodelingsplattformer treffer hensiktsmessige tiltak for å beskytte allmennheten mot programmer, brukergenererte videoer og audiovisuell kommersiell kommunikasjon som inneholder oppfordring til vold eller hat på bakgrunn av grunnlagene nevnt i artikkel 21 i EUs pakt om grunnleggende rettigheter («pakten»).

Etter artikkel 28b (1) bokstav c plikter medlemslandene å sørge for at tilbydere av videodelingsplattformer treffer hensiktsmessige tiltak for å beskytte allmennheten mot straffbart innhold i form av offentlig oppfordring til å begå terrorhandling som omtalt i artikkel 5 i direktiv (EU) 2017/541, straffbare handlinger knyttet til barnepornografi som fastsatt i artikkel 5 (4) i direktiv 2011/93/EU, og straffbare handlinger knyttet til rasisme og fremmedhat som fastsatt i artikkel 1 i rammebeslutning 2008/913/JIS.

Direktiv (EU) 2017/541 om bekjempelse av terrorisme artikkel 5 pålegger medlemsstatene å iverksette nødvendige tiltak for å sikre at utbredelse av meddelelser til offentligheten som har til hensikt å oppfordre til terrorhandling som definert i artikkel 3 i direktivet, utgjør en straffbar handling når det begås med forsett. Artikkel 5 omfatter både direkte og indirekte oppfordringer. Et vilkår er at oppfordringen medfører fare for at terrorhandling blir begått.

Direktiv 2011/93/EU om bekjempelse av seksuelt misbruk og seksuell utnyttelse av barn og barnepornografi slår i artikkel 5 (4) fast at «[d]istribution, dissemination or transmission of

child pornography» skal straffes med fengsel inntil to år. Begrepet «child pornography» er definert i direktivet artikkel 2 c og omfatter bl.a. enhver form for materiale som avbilder en person som ser ut som et barn i virkelig eller simulert eksplisitt seksuell atferd.

Rammebeslutning 2008/913/JHA om bekjempelse av visse former og uttrykk for rasisme og fremmedhat ved hjelp av straffelovgivningen forplikter i artikkel 1 medlemsstatene til å sikre at nærmere bestemte uttrykk for rasisme og fremmedhat er straffbare. Plikten omfatter bl.a. offentlig oppfordring til vold eller hat, offentlig forsvar for eller benektelse eller grov bagatellisering av folkemord, forbrytelser mot menneskeheten eller krigsforbrytelser mv. Forutsetningen er at adferden er rettet mot en gruppe av personer, eller et medlem av en slik gruppe, som er definert med henvisning til rase, hudfarge, religion, herkomst eller nasjonal eller etnisk opprinnelse.

Ingen av rettsaktene som endringsdirektivet artikkel 28b (1) bokstav c viser til er en del av EØS-avtalen. I EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 av 9. desember 2022 om innlemmelse av endringsdirektivet fremgår det i artikkel 1 (4) bokstav g at ordene i artikkel 28b (1) bokstav b «av en av årsakene nevnt i artikkel 21 i pakten» skal forstås som:

på ethvert grunnlag, slik som kjønn, rase, hudfarge, etnisk eller sosial opprinnelse, genetiske egenskaper, språk, religion eller tro, politiske eller andre meninger, tilknytning til en nasjonal minoritet, eiendom, fødsel, funksjonshemning, alder eller seksuell orientering, eller på grunnlag av nasjonalitet.

Av beslutningen artikkel 1 nr. 4 bokstav g bokstav ii fremgår at:

i nr.1 bokstav c) skal henvisningene til artikkel 5 i direktiv (EU) 2017/541, artikkel 5 nr.4 i direktiv 2011/93/EU og artikkel 1 i rammebeslutning 2008/913/JIS forstås som henvisninger til de tilsvarende bestemmelsene i EFTA-statenes nasjonale lovgivning.

Videre er følgende felleserklæring fra avtalepartene inntatt i beslutningen:

(...) Med hensyn til henvisningene til artikkel 5 i direktiv (EU) 2017/541, artikkel 5 nr. 4 i direktiv 2011/93/EU og artikkel 1 i rammebeslutning 2008/913/JIS anerkjenner avtalepartene, på bakgrunn av felles verdier og en

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

felles europeisk identitet som går langt tilbake i tid, at de tilsvarende bestemmelsene i EFTA-statenes nasjonale lovgivning anvendes på en funksjonelt tilsvarende måte.

13.6.3 Forslaget i høringsnotatet

Departementet pekte i høringsnotatet på at selv om artikkel 28b (1) bokstav b materielt omfatter det samme innholdet som artikkel 6 (1) bokstav a, kan den ikke på samme måte anses gjennomført i norsk rett gjennom bestemmelsene i straffeloven. Det ble vist til at forpliktelsene etter artikkel 28b (1) bokstav b og c ikke innebærer å forhindre at innholdet formidles, men å sørge for at tilbydere av videodelingsplattformer iverksetter hensiktsmessige tiltak. Noen slik forpliktelse følger ikke av gjeldende rett, med unntak av den tiltaksplikten som under visse forutsetninger følger av ehandelsloven § 18.

Departementet foreslo på denne bakgrunn å innføre en plikt for tilbydere av videodelingsplattformer til å beskytte allmennheten mot bildeprogrammer, brukergenererte videoer, reklame, produktplassing og sponing i tjenesten som har et innhold som strider mot straffeloven §§ 136 bokstav a, 183, 185, 263 og 311, samt likestillings- og diskrimineringsloven § 13.

Når det gjelder *oppfordring til vold og hat*, la departementet til grunn at kravet i artikkel 28b (1) bokstav b var ivaretatt ved straffeloven § 185 om hatefulle ytringer, § 183 om oppfordring til straffbare handlinger og § 263 om trusler, i tillegg til at trakassering på grunnlag av bl.a. kjønn og seksuell trakassering er forbudt etter likestillings- og diskrimineringsloven § 13. Departementet viste til at hensiktsmessige tiltak som henviser til de aktuelle straffebestemmelsene og til likestillings- og diskrimineringsloven, trolig vil få et videre virkeområde enn det som kreves etter endringsdirektivet artikkel 28b (1) bokstav b. Dette skyldes at tiltaksplikten vil omfatte trusler og oppfordringer til straffbare handlinger på generelt grunnlag, jf. straffeloven §§ 263 og 183, og ikke bare trusler og oppfordringer som er basert på de konkrete grunnlagene i pakten artikkel 21 – det vil si rase, kjønn, religion, nasjonalitet, etnisitet mv. Departementet vurderte likevel at grunnlagene i pakten artikkel 21 dekker de mest praktiske formene for trusler og oppfordringer til vold og hat i videodelingsplattformer og at det derfor ikke er grunn til å anta at bestemmelsen i praksis vil få betydelig videre anvendelsesområde. Departementet viste også til at forslaget ikke innebærer svært tyngende forpliktelser for tilbydere av videodelingsplattformer, sett i forhold til

skadevirkningene ved publisering av det aktuelle innholdet.

Når det gjelder *offentlig oppfordring til å begå terrorhandlinger*, la departementet til grunn at kravet i artikkel 28b (1) bokstav c vil ivaretas gjennom en henvisning til straffeloven § 136 bokstav a, som slår fast at det er straffbart å «offentlig oppfordre[r] noen til å iverksette en straffbar handling som nevnt i §§ 131, 134, 135 eller §§ 137 til 144». Strl. § 131 inneholder en definisjon av «terrorhandlinger», mens de øvrige bestemmelsene rammer relaterte handlinger som terrortrusler, terrorfinansiering, medvirkning til unndragning fra straff for terrorhandlinger mv.

Når det gjelder «*barnepornografi*», viste departementet til at kravet i artikkel 28b (1) bokstav c vil ivaretas gjennom en henvisning til straffeloven § 311. Bestemmelsen rammer blant annet den som «utgir, tilbyr, selger, overlater til en annen, gjør tilgjengelig eller på annen måte søker å utbre» fremstilling av seksuelle overgrep mot barn eller fremstilling som seksualiserer barn. Departementet vurderte at bestemmelsen dekker de handlingene som omfattes av direktiv 2011/93/EU artikkel 5 (4).

Når det gjelder straffbare handlinger knyttet til *rasisme og fremmedhat*, la departementet til grunn at en henvisning til straffeloven § 185 om hatefulle ytringer i praksis vil dekke de relevante uttrykkene for rasisme og fremmedhat. Departementet viste til at selv om rammebeslutningen også omfatter offentlig forsvar for eller benektelse eller grov bagatellisering av folkemord, forbrytelser mot menneskeheten eller krigsforbrytelser mv, så er forutsetningen at denne adferden er rettet mot en gruppe av personer, eller et medlem av en slik gruppe, som er definert med henvisning til rase, hudfarge, religion, herkomst eller nasjonal eller etnisk opprinnelse. Dette er grunnlag som dekkes av straffeloven § 185.

13.6.4 Høringen

NRK viser til at når man skal etablere systemer med hensiktsmessige tiltak så må myndighetene sørge for at det i størst mulig grad unngås at plattformene tar ned innhold som redaksjonelt ansvarlige medier har lastet opp. *NRK* mener at det er uheldig om det skapes uklarhet rundt hvem som er redaksjonelt ansvarlig for innholdet og publiseringen, og at det bør unngås at tilbyderen gis en overordnet rolle som redaktør. *NRK* savner en drøftelse av disse spørsmålene i høringsnotatet. Det vises til at mulige tiltak kan være å ha en særskilt informasjonsplikt og plikt til å innhente det

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

redaktørstyrte mediets syn før det vurderes å tas ned innhold. *NRK* viser i den forbindelse til ordningen som det er lagt opp til i European Media Freedom Act (EMFA). *NRK* mener også at forslaget om å utvide pliktene for tilbydere av videodelingsplattformer til å omfatte likestillings- og diskrimineringslovens forbud mot trakassering potensielt kan være problematisk i forhold til ytringsfriheten for tjenester som nettopp har til formål å publisere ytringer. Det vises til at definisjonen av trakassering etter denne loven er vid, og omfatter «handlinger, unnlater eller ytringer som har som formål eller virkning å være krenkende, skremmende, fiendtlige, nedverdiggende eller ydmykende». *NRK* mener derfor at kun straffelovens begrensninger i ytringsfriheten bør utgjøre grensen.

Norsk Redaktørforening viser til at hva som ligger i «hensiktsmessige tiltak» i denne forbindelse er uklart, og viser til at dette kan være problematisk opp mot ytringsfriheten og sensurforbudet. Det pekes også på at tiltak i teorien vil kunne ramme innhold som redaktørstyrte medier laster opp på en videodelingsplattform. Redaktørforeningen mener virkeområdet til loven blir for vid ved at det stilles krav om hensiktsmessige tiltak for å overholde likestillings- og diskrimineringslovens § 13. Foreningen mener at det burde være tilstrekkelig å vise til det strafferettslige. Det vises til at for formidlingsplattformer som nettopp har som formål å formidle ytringer, også kontroversielle og muligens både «krenkende» og «skremmende» for noen, vil forslaget medføre en uholdbar situasjon.

13.6.5 Departementets vurdering

Artikkel 21 i EUs pakt om grunnleggende rettigheter skal ifølge EØS-komiteens beslutning forstås som «på ethvert grunnlag, slik som kjønn, rase, hudfarge, etnisk eller sosial opprinnelse, genetiske egenskaper, språk, religion eller tro, politiske eller andre meninger, tilknytning til en nasjonal minoritet, eiendom, fødsel, funksjonshemming, alder eller seksuell orientering, eller på grunnlag av nasjonalitet». Tilbyder av videodelingsplattformer skal sørge for å beskytte allmennheten med hensiktsmessige tiltak mot oppfordringer til vold eller hat på disse grunnlagene.

Departementet fastholder at oppfordring til vold vil rammes av straffeloven § 183 om oppfordring til straffbare handlinger. Dersom en tilbyder av medietjenester viser et program som oppfordrer til slike voldslovbrudd, kan tilbyderen som utgangspunkt straffes for overtredelse av eller

medvirkning til overtredelse av straffeloven § 183. Forutsetningen er at overtredelsen er forsettlig. Departementet opprettholder videre vurderingen fra høringsnotatet om at det er nødvendig å kreve at tilbydere av videodelingsplattformer treffer hensiktsmessige tiltak for å overholde straffeloven § 263 (straffbar trussel). Bestemmelsen rammer det å true med «straffbar atferd under slike omstendigheter at trusselen er egnet til å fremkalle alvorlig frykt». Paragrafene 183 og 263 kan ramme oppfordringer til og trusler om alle former for straffbare handlinger, uavhengig av om ytringen er rettet mot en gruppe med særlig behov for vern eller om motivasjonen er ett av grunnlagene nevnt i pakten artikkel 21.

Forslaget innebærer at kravet om tiltak vil kunne omfatte flere straffbare handlinger enn det som kreves etter endringsdirektivet. Dette er fordi forslaget ikke bare omfatter oppfordring til vold eller trusler mot et medlem av en beskyttet gruppe. I stedet omfatter forslaget alle typer oppfordringer til straffbare handlinger og trusler etter straffeloven. Etter departementets vurdering er en slik løsning nødvendig for å sikre korrekt gjennomføring av endringsdirektivet. Departementet viser for øvrig til at kravet til hensiktsmessige tiltak er generelt og av overordnet karakter. Tiltakene som kan iverksettes av en tilbyder av videodelingsplattform kan for eksempel være å inkludere krav i plattformens brukervilkår eller etablere mekanismer som gir brukerne mulighet til å rapportere eller flagge innhold som er straffbart.

Når det gjelder oppfordring til *hat*, opprettholder departementet vurderingen av behovet for å innta en henvisning til at tilbyder av videodelingsplattform må treffe hensiktsmessige tiltak for å overholde straffeloven § 185. Bestemmelsen rammer diskriminerende og hatefulle ytringer. Slike ytringer defineres i bestemmelsen som ytringer som truer eller forhåner noen, eller fremmer «hat, forfølgelse eller ringeakt» overfor noen på grunn av deres hudfarge, nasjonale eller etniske opprinnelse, religion eller livssyn, seksuelle orientering, kjønnsidentitet eller nedsatte funksjonsevne. En oppfordring til hat på disse grunnlagene kan enten rammes direkte, som medvirkning (jf. straffeloven § 15) eller som oppfordring til straffbar handling (jf. straffeloven § 183). Departementet opprettholder vurderingen i høringsnotatet om at straffeloven § 185 etter en konkret vurdering også kan ramme hatefulle ytringer på bakgrunn av *språk*. Departementet antar at språk også vil kunne rammes som diskrimineringsgrunnlag dersom dette er nært knyttet til en nasjonal eller etnisk opprinnelse. *Sosial opprinnelse, politiske*

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

holdninger, genetiske kjennetegn, eiendom eller fødsel er ikke begreper som brukes i straffeloven § 185, men departementet anser at kategoriene i konkrete tilfeller kan overlape med grunnlagene som er vernet i denne straffebestemmelsen eller i §§ 183 og 263.

Straffeloven § 185 omfatter heller ikke direkte hatefulle eller diskriminerende ytringer på bakgrunn av *kjønn*. Ved gjennomføringen av artikkel 6 slik den lød i AMT-direktivet før det ble endret, ble det vurdert om direktivets krav var oppfylt på dette området. Departementet konkluderte i Prop. 9 L (2012–2013) med at det ikke var behov for ytterligere tiltak for å oppfylle direktivets krav, sett i lys av øvrige tiltak Norge har iverksatt for å bedre likestillingen mellom kjønnene og det generelle klimaet i det offentlige ordskiftet på dette området. I høringsnotatet ble det foreslått å inkludere en plikt for tilbyder av videodelingsplattformer til å iverksette hensiktsmessige tiltak for å beskytte allmennheten mot innhold som er i strid med likestillings- og diskrimineringslovens § 13. En henvisning til denne bestemmelsen vil favne ytringer som er trakasserende på et eller flere av følgende grunnlag: kjønn, graviditet, permisjon ved fødsel eller adopsjon, omsorgsoppgaver, etnisitet, religion, livssyn, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk eller alder. Både *NRK* og *Norsk redaktørforening* tar i høringen til orde for at virkeområdet til loven blir for vidt ved at det stilles krav om hensiktsmessige tiltak for å overholde likestillings- og diskrimineringslovens § 13. Departementet er enig i at ordlyden i bestemmelsen dekker svært vidt ved at den inkluderer «handlinger, unnlater eller ytringer som har som formål eller virkning å være krenkende, skremmende, fiendtlige, nedverdiggende eller ydmykende» på ett eller flere av de nevnte grunnlagene. Loven rammer også medvirkning til slik trakassering, jf. § 16, selv om medvirkningsansvaret ikke er like vidtrekkende som det strafferettslige, se Prop. 81 L (2016–2017) s. 323. Departementet peker på at å innta en forpliktelse for norske tilbydere av videodelingsplattformer til å innføre hensiktsmessige tiltak for å beskytte allmennheten mot en slik vidt definert og omfattende gruppe av ytringer, vil innbære en viss risiko for overmoderasjon i norske videodelingsplattformtjenester som kan begrense ytringsfriheten i strid med grunnleggende rettigheter. I tillegg kan det forhold å pålegge tilbydere å innta et forbud i brukervilkårene til tjenestene mot en så vid gruppe av ytringer, kunne ha nedkjølende effekt på ytringsfriheten i Norge. Dette taler for å avgrenseplikten til ytringer som rammes av straf-

feloven. Departementet opprettholder på dette grunnlag ikke forslaget om å pålegge norske tilbydere av videodelingsplattformer å treffe hensiktsmessige tiltak for å beskytte allmennheten mot ytringer som rammes av likestillings- og diskrimineringsloven § 13.

Endelig viser departementet til at forslaget til ny § 5 A-4 kun regulerer plikten tilbyderen av en videodelingsplattform har til å iverksette hensiktsmessige tiltak for å beskytte allmennheten mot nærmere bestemt ulovlig innhold. Lovforslaget tar ikke sikte på å regulere spørsmål knyttet til berettigelsen av en beslutning tilbyder har tatt om å fjerne innhold i tjenesten som er ulovlig eller strider mot brukervilkårene. Som *NRK* selv påpeker vil dette bli del av en større regulering av digitale tjenester i blant annet Europaparlamentets og Rådets forordning (EU) 2022/2065 av 19. oktober 2022 om et indre marked for digitale tjenester og om endring av direktiv 2000/31/EF (forordning om digitale tjenester). Departementet vil vurdere nasjonale tilpasninger i forbindelse med at forordningen eventuelt innlemmes i EØS-avtalen.

NRK etterlyser en bredere vurdering av lovforslagets konsekvenser opp mot ytringsfriheten og den redaksjonelle friheten. Departementet viser til at forholdet til ytringsfriheten ble vurdert i høringen. Det ble der presisert at direktivet, i lys av ytringsfriheten, ikke kan forstås slik at medlemsstatene plikter å forhindre oppfordringer til hat mot religioner og livssyn, eller mot politiske eller andre synspunkter, *i seg selv*. Det samme må gjelde dersom et redaktørstyrt medium laster opp programmer med slikt innhold på en videodelingsplattform. Bestemmelsen vil derimot omfatte oppfordring til vold eller hat mot *personer* eller *grupper av personer* på noen av disse grunnlagene. Slike ytringer nyter et beskjedent grunnlovvern etter som de ikke faller innenfor den kjerneverdi som ytringsfriheten skal beskytte – det offentlige ordskiftet (jf. blant annet HR-2020-2133-A, avsnitt 32).

Departementet opprettholder videre forslaget om å gjennomføre artikkel 28b (1) bokstav c ved å lovfeste en plikt for tilbydere av videodelingsplattformer å treffe hensiktsmessige tiltak for å beskytte allmennheten mot innhold som strider mot straffeloven § 136 a (oppfordring til terror) og § 311 (barnepornografi). Departementet viser i denne forbindelse til felleserklæringen fra EFTA-statene som er inntatt i EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 som innebærer at eksisterende nasjonal lovgivning i EFTA-statene ansees å gjennomføre direktivet på en tilfredsstillende måte når det gjelder artikkel 28b (1) bokstav c.

13.7 Reklame, sponing og produktplassering

13.7.1 Gjeldende rett

Ehandelsloven fastsetter visse krav til markedsføring i informasjonssamfunnstjenester og dermed også videodelingsplattformer. Ehandelsloven § 9 tredje ledd pålegger blant annet en tjenesteyter å identifisere reklametilbud. Markedsføringslovens bestemmelser gjelder i tillegg, jf. § 9 femte ledd.

Departementet viser til Prop. 9 L (2012–2013) punkt 7.5, der det er vurdert at grunnkravene til audiovisuell kommersiell kommunikasjon i AMT-direktivet artikkel 9 (1) er gjennomført i norsk rett gjennom nærmere angitte bestemmelser i kringkastingsloven, markedsføringsloven, tobakksskadeloven, alkoholloven og legemiddelforskriften. Se nærmere omtale i punkt 11.2.1.

Bestemmelsene i kringkastingsloven som gjennomfører artikkel 9 (1) gjelder kun for fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester. De øvrige bestemmelsene som gjennomfører artikkel 9 (1), dvs. de aktuelle bestemmelsene i markedsføringsloven, tobakksskadeloven, alkoholloven og legemiddelforskriften, er plattformnøytrale. Disse bestemmelsene vil derfor omfatte reklame, sponing eller produktplassering mv. som tilbydere av videodelingsplattformer selv markedsfører, selger eller tilrettelegger.

I tillegg til bestemmelsene som i norsk rett gjennomfører artikkel 9 (1), kan tilbydere av videodelingsplattformer blant annet holdes ansvarlig for reklame, sponing eller produktplassering for pengespill som ikke har tillatelse i Norge jf. pengespilloven § 6.

Det er ikke eksplisitte krav i gjeldende rett for tilbydere av videodelingsplattformer til å treffe hensiktsmessige tiltak mot ulovlig reklame som tilbyderen selv ikke markedsfører, selger eller tilrettelegger. En tilbyder av videodelingsplattform kan imidlertid bli pålagt av en domstol eller en forvaltningsmyndighet å fjerne ulovlig innhold i tjenesten som brukere laster opp, jf. ehandelsloven § 18. Det kan også etter forholdene anses som en urimelig handelspraksis etter markedsføringsloven § 6 om en plattform ikke legger til rette for at tredjeparter kan følge gjeldende regelverk om reklame og forbrukervern.

13.7.2 AMT-direktivet

Etter endringsdirektivet artikkel 28b (2) første ledd skal medlemsstatene sikre at tilbydere av videodelingsplattformer oppfyller kravene i artik-

kel 9 (1) når det gjelder reklame, sponing og produktplassering som tilbyderen av videodelingsplattformen selv markedsfører, selger eller tilrettelegger.

For reklame, sponing og produktplassering som tilbyderen ikke markedsfører, selger eller tilrettelegger, skal tilbyderen treffe hensiktsmessige tiltak for å oppfylle kravene i artikkel 9 (1), jf. artikkel 28b (2) andre ledd.

Artikkel 9 er nærmere redegjort for under punkt 11.2.1.

Endringsdirektivet artikkel 28b (2) tredje ledd pålegger tilbydere av videodelingsplattformer å informere brukerne når bildeprogrammer eller brukergenererte videoer inneholder audiovisuell kommersiell kommunikasjon, forutsatt at tilbyderen har kjennskap til dette eller at det ved opplastingen er opplyst at bildeprogrammet eller videoen har kommersielt innhold.

13.7.3 Forslaget i høringsnotatet

Departementet foreslo i høringsnotatet at det samme beskyttelsesnivået på fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester for forbrukere som følger av gjeldende rett, også burde gjelde for videodelingsplattformer. Det ble pekt på hensynet til like konkurransevilkår i det audiovisuelle markedet, samt at det også fra seernes perspektiv er rimelig å forvente et tilsvarende beskyttelsesnivå for bildeprogrammer og brukergenererte videoer på videodelingsplattformer. Videre viste departementet til at også hensynet til tilbyderne og annonsørene kan tale for at reguleringen er mest mulig plattformnøytral. I tillegg ble det pekt på at flere av bestemmelsene i særlovgivningen i norsk rett som gjennomfører AMT-direktivet artikkel 9 (1) allerede er utformet plattformnøytralt. Departementet foreslo på denne bakgrunn at reglene om reklame, sponing og produktplassering som gjelder for fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester legges til grunn ved gjennomføringen av endringsdirektivet artikkel 28b (2) så langt det er hensiktsmessig.

Når det gjelder reklame, sponing og produktplassering som tilbyderen selv markedsfører, selger eller tilrettelegger, vurderte departementet at det ikke var nødvendig å endre lovbestemmelsene i markedsføringsloven § 2, tobakksskadeloven § 22, alkoholloven §§ 9-1 og 9-2 eller legemiddelforskriften § 13-4, ettersom disse allerede er utformet plattformnøytralt.

Bestemmelsene i kringkastingsloven som gjennomfører artikkel 9 (1) gjelder i dag kun for fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester.

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

Departementet foreslo i høringsnotatet at det i ny kringkastingslov § 5 A-5 slås fast at følgende regler i kringkastingsloven gjelder tilsvarende for reklame, sponning og produktplassering som markedsføres, selges eller tilrettelegges av tilbydere av videodelingsplattformer og som inngår i eller følger med bildeprogrammer eller brukergenererte videoer:

- Forbudet mot å sende reklameinnslag i tilknytning til barneprogram eller reklameinnslag som særlig er rettet mot barn i § 3-1 første ledd.
- Forbudet mot skjult reklame og andre former for skjult markedsføring i § 3-3.
- Reglene om sponning i kringkasting og audiovisuelle bestillingstjenester i § 3-4.
- Reglene om produktplassering i kringkasting og audiovisuelle bestillingstjenester i § 3-6 og krav til programmer som inneholder produktplassering i § 3-7.

Departementet foreslo også endringer i kringkastingsforskriften, slik at forskriftsbestemmelser gitt med hjemmel i ovennevnte lovbestemmelser får tilsvarende anvendelse for videodelingsplattformer.

Videre ble det foreslått ny § 5 A-6 i kringkastingsloven som pålegger tilbydere av videodelingsplattformer å treffe hensiktsmessige tiltak for at reklame, produktplassering og sponning som ikke selges, markedsføres eller tilrettelegges av tilbyderne, overholder følgende bestemmelser:

- § 3-1 første ledd om forbud mot reklameinnslag i tilknytning til barneprogram mv.
- § 3-3 om forbud mot skjult reklame og andre former for skjult markedsføring.
- § 3-4 om sponning i kringkasting og audiovisuelle bestillingstjenester.
- § 3-6 om produktplassering i kringkasting og audiovisuelle bestillingstjenester og § 3-7 om krav til programmer som inneholder produktplassering.
- Markedsføringsloven § 2 om god markedsføringsskikk mv.
- Alkoholloven § 9-1 om forbud mot reklame for tilvirkningsmidler for alkoholholdig drikk og § 9-2 om forbud mot reklame for alkoholholdig drikk, med tilhørende forskrifter.
- Tobakksskadeloven § 22 om forbud mot reklame for tobakkssvarer mv. og § 23 om forbud mot tobakkssponning, med tilhørende forskrifter.
- Legemiddelforskriften § 13-4 om forbud mot reklame for legemidler til allmennheten
- Pengespilloven § 6 om markedsføring av pengespill.

13.7.4 Høringen

Medietilsynet og Norsk Journalistlag støtter departementets forslag om å stille tilsvarende krav til videodelingsplattformer som til de tradisjonelle tilbyderne av fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester.

Lotteri- og stiftelsestilsynet viser til at pengespillreklame ikke er samordnet av endringsdirektivet (jf. fortalepunkt 10), og legger til grunn at gjennomføringen ikke er til hinder for en strengere norsk regulering av pengespillmarkedsføring. Det forutsettes at Lotteri- og stiftelsestilsynet fortsatt vil ha myndighet til å føre tilsyn med forbudet mot å markedsføre pengespill som ikke har tillatelse etter pengespilloven § 6 og kan gjennomføre tiltak for å håndheve dette overfor tilbydere av fjernsyn, audiovisuelle bestillingstjenester og videodelingsplattformer som er omfattet av direktivet, så fremt tiltakene er begrunnede, forholdsmessige og nødvendige for å oppnå et høyt forbrukernivå.

Norske Kvinners Sanitetsforening støtter forslaget om å innta videodelingsplattformer under kringkastingslovens virkeområde. Foreningen ønsker i tillegg en klargjøring i en egen lovbestemmelse om at innholdsprodusenter som bruker slike plattformer selv kan ha redaksjonelt ansvar. Det vises til at dette vil bidra til at regler som skal beskytte forbrukerne kan gjøres effektive for flere medier. Det pekes på at lovforslaget ikke regulerer reklame, sponning og produktplassering i selve innholdstjenesten. Foreningen mener dette er en svakhet, ettersom mye innhold på plattformer slik som YouTube har stor påvirkning på brukerne.

13.7.5 Departementets vurdering

Departementet opprettholder vurderingen fra høringsnotatet om å lovfeste regler som gir et tilsvarende beskyttelsesnivå for mediebrukere i Norge som gjelder for fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester når det gjelder reklame, sponning og produktplassering som tilbyderen av en videodelingsplattform selv selger, markedsfører eller tilrettelegger. Etter gjeldende rett er det kun tilbydere av kringkasting og audiovisuelle bestillingstjenester som plikter å følge regler i kringkastingsloven med forbud mot reklame rettet mot barn og forbud mot skjult markedsføring, samt regler om sponning og produktplassering. Det er derfor nødvendig å lovfeste en tilsvarende plikt for tilbydere av videodelingsplattformer, se forslag til ny § 5 A-5 første ledd. Departementet foreslår at det i bestemmelsens andre ledd gis hjemmel til

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

at Kongen kan gi forskrift om reklame, sponing og produktplassering som markedsføres, selges eller tilrettelegges av tilbydere av videodelingsplattformer.

Departementet opprettholder også forslaget fra høringsnotatet om at det i ny § 5 A-6 innføres en plikt for tilbydere av videodelingsplattformer til å treffe hensiktsmessige tiltak når det gjelder reklame, sponing og produktplassering som selges, markedsføres eller tilrettelegges av andre enn tilbyderen. I tillegg til å innføre en slik plikt for regler som følger av kringkastingsloven, er det nødvendig å stille krav om at tilbyderen i slike tilfeller også treffer hensiktsmessige tiltak for å følge regler om markedsføring i markedsføringsloven § 2, alkoholloven §§ 9-1 og 9-2 og forskrifter fastsatt i medhold av disse paragrafene, tobakkskadefloven §§ 22 og 23 og forskrifter fastsatt i medhold av disse paragrafene, pengespilloven § 6 og forskrifter fastsatt i medhold av legemiddelloven § 19 andre ledd. Departementet opprettholder også forslaget om å lovfeste en hjemmel for at Kongen kan gi forskrift om reklame, produktplassering og sponing som selges, markedsføres eller tilrettelegges av andre enn tilbydere av videodelingsplattformer.

Departementet gjør oppmerksom på at markedsføringsloven § 2 ble endret fra 1. juli 2022, ved at andre ledd, andre punktum også angir en plikt til å merke retusjert reklame. Pliktsubjektet etter bestemmelsen er «annonsør og den som utformer reklame». Departementet legger til grunn det ikke er problematisk at tilbydere av videodelingsplattformer får plikt til å innføre hensiktsmessige tiltak iht. § 5 A-6 også når det gjelder denne bestemmelsen. Det understrekes at hensiktsmessige tiltak skal etter forslaget § 5 A-7 være gjennomførbare og forholdsmessige og ta hensyn til videodelingsplattformtjenestens størrelse og art. I tråd med dette vil det bli fastsatt i kringkastingsforskriften hvilke konkrete tiltak som kan treffes.

Når det gjelder *Lotteri- og stiftelsestilsynets* innspill, viser departementet til at forslaget ikke vil berøre tilsynets kompetanse etter pengespilloven, herunder tilsyn med markedsføringsforbudet i pengespilloven § 6 som er utformet medienøytralt. Forbudet i pengespilloven omfatter dermed slik reklame, sponing og produktplassering som tilbydere av videodelingsplattformer selv markedsfører, selger eller tilrettelegger. Medvirkning til markedsføring av pengespill uten tillatelse kan også etter omstendighetene rammes av forbudet i pengespilloven § 6, se Prop. 220 L (2020–2021) s. 187. Hvorvidt en tilbyder av en videodelingsplatt-

form kan holdes ansvarlig for medvirkning dersom det lastes opp markedsføring for pengespill på plattformen som ikke er under tilbyders kontroll, må vurderes konkret av Lotteri- og stiftelsestilsynet i håndhevingen av pengespilloven, der det også må tas hensyn til ansvarsreglene i ehandelsloven. Ettersom pengespilloven imidlertid ikke stiller krav til å iverksette hensiktsmessige tiltak for kommersielt innhold som tilbyderen *ikke* selv markedsfører, selger eller tilrettelegger, vurderes det å være behov for å innføre plikt for tilbyderen i kringkastingsloven til å treffe hensiktsmessige tiltak for å oppfylle kravene i pengespilloven § 6, se forslag til ny § 5 A-6 første ledd bokstav e. Når det gjelder forholdet mellom AMT-direktivet og norsk pengespillovgivning, vises til departementets vurdering i Prop. 45 L (2019–2020) *Endringer i kringkastingsloven mv. (tiltak mot markedsføring av pengespill som ikke har tillatelse i Norge)*.

Departementet vil vurdere tilsynsmyndighet som del av forskriftsarbeidet. I høringsnotatet foreslo departementet at Medietilsynet burde ha tilsyn for § 5 A-6 ettersom tilsynet på dette punkt først og fremst vil handle om det er iverksatt hensiktsmessige tiltak, og ikke om innholdet i tjenesten.

Dersom opplasteren oppfyller vilkårene i kringkastingsloven § 1-1 for å være tilbyder av enten fjernsyn eller audiovisuell bestillingstjeneste, vil tilbyderen være ansvarlig for at regelverket i kringkastingsloven om fjernsyn eller audiovisuelle bestillingstjenester følges for innholdet i tjenesten, selv om tjenesten tilbys på en videodelingsplattform. Medietilsynet har blant annet publisert en veileder for merking av reklame, sponing og produktplassering hos norske YouTube-kanaler. For andre opplastere som ikke oppfyller vilkårene for å være tilbydere av fjernsyn eller audiovisuelle bestillingstjenester, vil reglene i markedsføringsloven gjelde. Etter denne loven skal blant annet markedsføring utformes og presenteres slik at den tydelig fremstår som markedsføring jf. § 3. Departementet vurderer at denne reguleringen vil gi en tilstrekkelig beskyttelse for mediebrukerne når det gjelder kommersielt innhold.

13.8 Hensiktsmessige tiltak

13.8.1 Gjeldende rett

Det foreligger ingen eksplisitt plikt etter gjeldende rett for norske tilbydere av videodelingsplattformer til å treffe hensiktsmessige tiltak for å verne allmennheten og mindreårige mot visse former for ulovlig eller skadelig innhold.

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

Tilbydere av videodelingsplattformer vil likevel kunne holdes ansvarlig for lagring av ulovlig innhold publisert på plattformen dersom tjenesteyteren har utvist forsett eller grov uaktsomhet, og har unnlatt å treffe tiltak for å fjerne eller sperre tilgangen til informasjonen «uten ugrunnet opphold», jf. ehandelsloven § 18. Dette er nærmere omtalt i punkt 13.7.1. Tilbyderen har ansvar for å fjerne informasjonen og/eller å utrede hvorvidt informasjonen er ulovlig. Tilbyderen må derfor umiddelbart begynne med slike undersøkelser, og sørge for at informasjonen fjernes raskt når de nødvendige avklaringer er på plass jf. Ot.prp. nr. 4 (2003–2004) s. 40. En tilbyder er ikke omfattet av ansvarsfrihetsbestemmelsens vern dersom den som legger ut informasjonen gjør det på tilbydere-ns vegne eller under dennes kontroll, jf. ehandelsloven § 18 tredje ledd.

13.8.2 AMT-direktivet

I endringsdirektivet artikkel 28b (3) første ledd gis det overordnede føringer for hvilke hensiktsmessige tiltak tilbydere av videodelingsplattformer skal treffe for å beskytte mindreårige og allmennheten mot innhold og reklame mv. som nevnt i artikkel 28b (1) og (2). De hensiktsmessige tiltakene skal bestemmes ut fra det aktuelle innholdets art, hvilken skade det kan gjøre, egenkapene til den kategorien av personer som skal beskyttes, samt hvilke rettigheter og rettmessige interesser som står på spill, herunder hos tilbydere av videodelingsplattformer og brukere som har skapt eller lastet opp innholdet, samt allmennhetens interesse. Tiltakene skal være gjennomførbare og forholdsmessige og ta hensyn til videodelingsplattformens størrelse og art. Tiltakene skal ikke føre til forhåndskontroll eller opplastingsfiltrering av innhold.

Når det gjelder beskyttelse av mindreårige etter artikkel 28b (1) bokstav a, skal det mest skadelige innholdet være underlagt de strengeste tiltakene for tilgangskontroll.

I artikkel 28b (3) tredje ledd listes det opp hva tiltakene «alt etter hva som er hensiktsmessig» skal bestå i:

- a. å inkludere og anvende kravene i artikkel 28b (1) som en del av vilkårene for videodelingsplattformtjenester,
- b. å inkludere og anvende kravene i artikkel 9 (1), som en del av vilkårene for videodelingsplattformtjenester, for audiovisuell kommersiell kommunikasjon som ikke markedsføres, selges eller tilrettelegges av tilbydere av videodelingsplattformer,
- c. å ha en funksjon der brukere som laster opp brukergenererte videoer, kan angi om videoen etter det de kjenner til eller med rimelighet kan forventes å kjenne til, inneholder audiovisuell kommersiell kommunikasjon,
- d. å opprette og drifte åpne og brukervennlige ordninger som brukere av en videodelingsplattform kan benytte til å rapportere eller flagge innhold nevnt i artikkel 28b (1) som tilbys på plattformen, til den berørte tilbyderen av videodelingsplattformen,
- e. å opprette og drifte systemer som tilbydere av videodelingsplattformer kan benytte til å fortelle brukerne av plattformene om hvilken virkning rapportering og flagging nevnt i bokstav d har hatt,
- f. å opprette og drifte systemer for alderskontroll av brukere av videodelingsplattformer med hensyn til innhold som kan skade mindreåriges fysiske, mentale eller moralske utvikling,
- g. å opprette og drifte systemer som er enkle å bruke og gjør det mulig for brukere av videodelingsplattformer å klassifisere innhold som nevnt i artikkel 28b (1),
- h. å sørge for systemer for tilgangskontroll, styrt av sluttbrukeren, med hensyn til innhold som kan skade mindreåriges fysiske, mentale eller moralske utvikling,
- i. å opprette og drifte transparente, brukervennlige og effektive prosedyrer for å håndtere og avgjøre klager fra brukere til tilbydere av videoplattformer i forbindelse med gjennomføringen av tiltakene nevnt i bokstav d–h,
- j. å sørge for effektive tiltak og verktøyer som gir økt mediekompetanse, og øke bevisstheten hos brukerne om disse tiltakene og verktøyene.

Etter endringsdirektivet artikkel 28b (5) skal medlemslandene opprette «nødvendige ordninger» for å vurdere om tiltakene tjenestetilbyder har valgt å innføre etter artikkel 28b (3), er hensiktsmessige.

13.8.3 Forslaget i høringsnotatet

Departementet foreslo i høringsnotatet å innta en forskriftshjemmel i ny § 5 A-7 i kringkastingsloven, der det fremgår at Kongen kan gi nærmere regler om hvilke hensiktsmessige tiltak tilbydere av videodelingsplattformer skal treffe etter §§ 5 A-3 (beskyttelse av mindreårige mot skadelig innhold), 5 A-4 (beskyttelse av allmennheten mot visse former for ulovlig innhold) og 5 A-6 (reklame, produktplassing og sponing som ikke selges, markedsføres eller tilrettelegges av

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

tilbyderen). Det ble vist til at hvilke tiltak som er hensiktsmessige kan endres i takt med utviklingen av tekniske løsninger og med utviklingen i markedet for tilbydere av audiovisuelt innhold. Regelverket bør derfor enkelt kunne oppdateres i takt med dette.

De overordnede kravene til at tiltakene skal være gjennomførbare og forholdsmessige sett hen til videodelingsplattformens størrelse og art, ble foreslått regulert i forskrift. Videre foreslo departementet at det i forskrift presiseres at tiltakene ikke skal føre til forhåndskontroll eller opplastningsfiltrering av innhold, der dette ikke samsvarer med ehandelsloven § 19.

13.8.4 Høringen

Medietilsynet støtter departementets forslag om å implementere direktivets bestemmelser om hensiktsmessige tiltak og at dette gjøres gjennom en forskriftshjemmel. *Medietilsynet* viser til at det blir nødvendig å konkretisere hvilke tiltak som vil være relevante, forholdsmessige og effektive i nærmere angitte retningslinjer. Videre peker tilsynet på at det bør vurderes om det skal oppstilles enkelte minstekrav som skal gjelde for alle tjenester, for eksempel når det gjelder krav til brukervennlige løsninger for å rapportere om ulovlig innhold på tjenesten. Når det gjelder tiltak som skal gi økt kritisk medieforståelse, mener tilsynet at eksempler kan være å stille krav til at plattformene må være åpne om moderering og algoritmer og at plattformene skal etterleve transparens ved at brukerne skal få vite hvorfor de får se innhold samt hvem som står bak. Tilsynet viser til at «Pop-up» er et virkemiddel som kan brukes for å sjekke avsender av budskap. I enkelte tilfeller bør plattformene også veilede brukere til troverdige kilder. *Medietilsynet* peker på at dette er spesielt relevant for tematikk der desinformasjon er en utfordring, for eksempel i en pandemi, ved en krigssituasjon og ved politiske valg.

Norsk redaktørforening og *NRK* har problematisert hva som ligger i hensiktsmessige tiltak knyttet til beskyttelse av allmennheten mot visse former for ulovlig innhold, og påpekt at dette kan være problematisk opp mot ytringsfriheten, sensurforbudet og pressefriheten. Høringsuttalelsene er referert i punkt 13.6.4.

Ingen av de øvrige høringsinstansene uttalte seg til dette.

13.8.5 Departementets vurdering

Departementet opprettholder vurderingen fra høringsnotatet om å innta en hjemmel i kringkastingsloven for Kongen til å gi forskrift om hvilke hensiktsmessige tiltak tilbydere av videodelingsplattformer skal treffe etter §§ 5 A-3, 5 A-4 og 5 A-6. Endringsdirektivet artikkel 28b (3) stiller enkelte overordnede føringer som skal legges vekt på i avgjørelsen av hvilke hensiktsmessige tiltak som skal benyttes. Relevante momenter er

- innholdets art,
- hvilken skade det kan gjøre,
- egenskapene til den kategorien av personer som skal beskyttes,
- hvilke rettigheter og rettmessige interesser som står på spill, herunder hos tilbydere av videodelingsplattformer og brukere som har skapt eller lastet opp innholdet, og
- allmennhetens interesse.

Departementet foreslo i høringsnotatet å forskriftsfeste at tiltakene skal være gjennomførbare og forholdsmessige og at det skal tas hensyn til videodelingsplattformens størrelse og art. Hensiktsmessige tiltak skal heller ikke føre til forhåndskontroll eller opplastningsfiltrering av innhold i strid med ehandelsloven § 19. I lys av høringsinstansenes innspill om forholdet til ytrings- og informasjonsfriheten vil departementet understreke at det er viktig at hensiktsmessige tiltak er forholdsmessige både sett i forhold til tilbyderen, men også for brukeren som har lastet opp innholdet. Videre vil arten og omfanget av tjenesten ha betydning for valg og utforming av hensiktsmessige tiltak. Dette innebærer for eksempel at en videodelingsplattform som har mange brukere eller høy omsetning kan pålegges å innføre mer avanserte løsninger for de ulike tiltakene enn mindre tjenester. Videre er det viktig at hensiktsmessige tiltak ikke utformes på en slik måte at de fører til at plattformen forhåndskontrollerer innhold før det blir tilgjengeliggjort på plattformen eller filtreres på annen måte i strid med ehandelsloven. Departementet mener at krav til forholdsmessighet, gjennomførbarhet og forbudet mot forhåndskontroll/filtrering er helt grunnleggende føringer som bør være styrende for hvilke krav til hensiktsmessige tiltak som kan fastsettes i forskrift. Disse kravene bør derfor lovfestes. Se forslag til ny § 5 A-7 i kringkastingsloven.

Innspillene i høringen fra *NRK* og *Norsk redaktørforening* knyttet til hensiktsmessige tiltak for å beskytte allmennheten mot ulovlig innhold, er drøftet i punkt 13.6.5.

13.9 Behandling av personopplysninger om mindreårige

13.9.1 Gjeldende rett

Etter prinsippet om «formålsbegrensning» i personvernforordningen (GDPR) vil det normalt ikke være anledning til å bruke personopplysninger som samles inn eller genereres som ledd i beskyttelsestiltak for kommersielle formål. GDPR er gjennomført i norsk rett i personopplysningsloven § 1. GDPR artikkel 5 (1) bokstav b fastsetter at personopplysninger skal «samles inn for spesifikke, uttrykkelig angitte og berettigede formål og ikke viderebehandles på en måte som er uforenlig med disse formålene». Forordningen artikkel 6 (4) gir anvisning på en ikke-uttømmende liste av momenter som den behandlingsansvarlige skal ta i betraktning i vurderingen av forenlighet. GDPR har likevel ikke noe uttrykkelig forbud mot slik kommersiell bruk av barns personopplysninger.

13.9.2 AMT-direktivet

Etter artikkel 28b (3) fjerde ledd kan ikke personopplysninger om mindreårige som tilbyderen henter inn eller på annen måte får tilgang til gjennom systemer for alders- eller tilgangskontroll som beskrives i artikkel 28b (3) bokstav f og h, benyttes til kommersielle formål. Tilbyderen kan for eksempel ikke bruke slike opplysninger til direkte markedsføring, profilering eller atferdsbasert reklame. En tilvarende bestemmelse gjelder for tilbydere av audiovisuelle medietjenester, jf. artikkel 6a (2).

13.9.3 Forslaget i høringsnotatet

Departementet foreslo i høringsnotatet å innta en hjemmel for Kongen til å fastsette nærmere regler i forskrift om bruk av mindreåriges personopplysninger.

13.9.4 Høringen

Ingen av høringsinstansene uttalte seg til lovhjemmelen om å kunne gi nærmere regler om bruk av mindreåriges personopplysninger i forskrift.

13.9.5 Departementets vurdering

Departementet opprettholder forslaget fra høringsnotatet om å innta en forskriftshjemmel i kringkastingsloven for fastsetting av nærmere

regler om bruk av mindreåriges personopplysninger, se forslag til ny § 5 A-3 andre ledd.

13.10 Tvisteløsning og domstolsbehandling

13.10.1 Gjeldende rett

Det finnes ikke organ i Norge som etter gjeldende rett har kompetanse til å behandle tvister mellom brukere og norske tilbydere av videodelingsplattformer.

Vilkårene for å reise sivilt søksmål fremgår av lov om mekling og rettergang i sivile tvister (tvisteloven). Av § 1-3 fremgår at det kan reises sak for domstolene om rettskrav. Det er vilkår om at den som reiser saken må påvise et reelt behov for å få kravet avgjort. Dette avgjøres ut fra en samlet vurdering av kravets aktualitet og partenes tilknytning til det. Det følger videre av tvisteloven kapittel 5 at det foreligger visse plikter før en sak kan reises for domstolene. Blant annet skal det etter § 5-4 forsøkes å få i stand en minnelig løsning, eventuelt gjennom mekling for forliksrådet, ved utenrettslig mekling eller ved at tvisten bringes inn for en utenrettslig tvisteløsningsnemnd. Denne plikten er imidlertid ikke til hinder for at det reises sak dersom minnelig løsning ikke kan oppnås.

13.10.2 AMT-direktivet

Etter endringsdirektivet artikkel 28b (7) skal medlemslandene sørge for at det finnes utenrettslige klageordninger for løsning av tvister mellom brukere og tilbydere av videodelingsplattformer når det gjelder bestemmelsene om beskyttelse av mindreårige og allmennheten, samt anvendelsen av hensiktsmessige tiltak. Tvisteløsningen skal legge til rette for en uavhengig behandling av tvisten, med sikte på å oppnå en minnelig løsning. Brukeren må samtidig beholde muligheten til å bringe saken inn for en domstol, jf. endringsdirektivet artikkel 28b (8).

13.10.3 Forslaget i høringsnotatet

Departementet vurderte flere ulike løsninger for klageorgan i høringsnotatet, slik som Forliksrådet, Forbrukertilsynet eller å legge myndigheten direkte til enten Medietilsynet eller Medieklagenemnda. Forliksrådet ble forkastet fordi rådet som del av det norske domstolsapparatet trolig ikke oppfyller endringsdirektivets krav til å være «utenrettslig». Av hensyn til myndighetenes behov for å være upartisk i løsningen av sine opp-

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

gaver, ble det heller ikke ansett hensiktsmessig å legge oppgaven direkte inn under Medietilsynet eller Medieklagenemnda. Departementet foreslo derfor å gi Medietilsynet i oppgave å utvikle en utenrettslig klageordning for løsning av tvister, i samråd med tilbydere av videodelingsplattformer og eventuelle interessenter for brukere av plattformene. Etter forslaget gis Medietilsynet en hjemmel til å gi nærmere bestemmelser i forskrift. Mediemyndigheten i Sverige har fått tilsvarende mandat. Det ble foreslått at det i loven bør stå at klagenemnda skal opptre uavhengig ved behandlingen av klager og ikke kan instrueres verken i enkeltsaker eller generelt. Ettersom det er svært få, om noen, tilbydere av videodelingsplattformer i Norge i dag, la departementet til grunn at det ikke er behov for at Medietilsynet oppretter klagenemnda før det norske markedet eventuelt har utviklet seg.

Departementet vurderte at tvistelovens vilkår for søksmålsadgang er tilstrekkelig for at Norge må anses å ha gjennomført direktivet på dette punkt.

13.10.4 Høringen

Forbrukertilsynet støtter forslaget om å gi Medietilsynet kompetanse til å utvikle en utenrettslig klageordning, i samråd med evt. norske tilbydere av videodelingsplattformer og eventuelle interessenter for brukere av slike plattformer.

Medietilsynet støtter også forslaget, men peker samtidig på at det bør gis veiledning for når et marked for norske videodelingsplattformer skal anses å være utviklet slik at plikten til å opprette klageorgan inntreffer. *Medietilsynet* foreslår at kriteriene for vurderingen for eksempel knyttes opp mot at det må finnes et gitt antall aktører, og at disse må være av en viss størrelse/bruksomfang for at det kan sies å ha utviklet seg et marked.

NRK støtter departementets forslag om at det per i dag ikke er behov for å opprette en klageordning ettersom det neppe er noen tilbydere i det norske markedet. *NRK* peker på at dersom det i fremtiden blir aktuelt å opprette et klageorgan, bør representanter for de redaktørstyrte mediene bli involvert i prosessen. Videre ønsker *NRK* at en eventuell klageordning også bør omfatte tvister om fjerning av innhold fra redaktørstyrte medier på slike plattformer.

13.10.5 Departementets vurdering

Departementet opprettholder forslaget fra høringsnotatet om at Medietilsynet får hjemmel til ved forskrift å opprette en klagenemnd for løsning

av tvister mellom brukere og norske tilbydere av videodelingsplattformer, samt gi forskrift om klagenemnda, blant annet nemndas sammensetning, kompetanse og organisering.

Medietilsynet etterlyser i høringen veiledning knyttet til når et norsk marked for videodelingsplattformer er tilstrekkelig utviklet til at plikten til å opprette klageorgan inntreffer. Departementet viser til at Medietilsynet jevnlig bør kartlegge et mulig norsk marked for tilbydere av videodelingsplattformer, blant annet for å sikre at registreringsplikten blir overholdt. Det er i utgangspunktet opp til Medietilsynets skjønn å avgjøre når et klageorgan skal opprettes, jf. ordlyden i bestemmelsen som sier at Medietilsynet *kan* opprette slikt organ. Etter direktivet artikkel 28b (7) så plikter medlemsstatene å sikre brukere tilgang til et slikt klageorgan. Departementet legger derfor til grunn at terskelen for å opprette et organ ikke bør være for høy. Når det foreligger et tilstrekkelig antall norske tilbydere av en størrelse og med et innhold som gjør det aktuelt at det kan oppstå behov for tvisteløsning, bør organet dannes. Departementet vil komme nærmere tilbake til finansiering av tvisteløsningsorganet.

Departementet legger til grunn at Medietilsynet involverer norske tilbydere av videodelingsplattformer ved opprettelsen av tvisteløsningsorganet. Departementet er enig med *NRK* i at også representanter for redaktørstyrte medier bør konsulteres når et tvisteløsningsorgan skal opprettes, ettersom hensiktsmessige tiltak også kan gjelde redaksjonelle bildeprogrammer på plattformen. Departementet viser til at regler skal gis i forskrift, og må derfor sendes ut på offentlig høring før de vedtas. Medietilsynet må selv vurdere relevante aktører å konsultere i forkant av en slik høring.

Når det gjelder *NRKs* innspill til at klageorganet også bør kunne behandle tvister knyttet til fjerning av innhold fra redaktørstyrte medier, peker departementet på at tvisteløsningsorganet etter direktivet artikkel 28b (7) kun skal behandle tvister knyttet til hvorvidt tilbyderen av en videodelingsplattform har hensiktsmessige tiltak og om disse er forholdsmessige og praktikable sett opp mot tjenestens art og størrelse. Videre skal tiltakene vurderes etter arten av innholdet som saken gjelder, hvilken skade det kan påføre og personkretsen som reglene er satt til å beskytte, veiet opp mot rettighetene til plattformen og opplasteren. Direktivet legger imidlertid ikke opp til at organet skal behandle tvister knyttet til konkrete avgjørelser om å fjerne innhold. Departementet viser blant annet til at EU-forordningen om digi-

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

tale tjenester (DSA) innfører prosedyreregler for lagringsplattformer for beslutninger om å fjerne både ulovlig innhold og innhold som strider mot brukervilkårene. Det stilles både krav til å ha et system for å behandle klager internt hos tilbyderen (artikkel 20) og til å kunne få behandlet en klage hos et utenrettslig tvisteløsningsorgan (artikkel 21). Forordningen om digitale tjenester er til vurdering i EØS/EFTA-statene for eventuell innlemmelse i EØS-avtalen.

Det kom ingen bemerkninger til at direktivets krav til domstolsbehandling må anses å være oppfylt gjennom tvistelovens vilkår for søksmålsadgang, og departementet fastholder denne vurderingen.

13.11 Tilsyn, og sam- og selvregulering

13.11.1 Gjeldende rett

Hvilke myndigheter som fører tilsyn med de enkelte bestemmelser i kringkastingsloven er fastsatt i kringkastingsforskriften § 1-8. Det er ikke egne selv- eller samreguleringsordninger for videodelingsplattformer i Norge.

13.11.2 AMT-direktivet

Etter endringsdirektivet artikkel 28b (5) skal medlemslandene opprette «nødvendige ordninger» for å vurdere om tiltak etter artikkel 28b (3) er hensiktsmessige mv. Medlemslandene skal også i henhold til endringsdirektivet artikkel 28b (2) påse at tilbydere av videodelingsplattformer oppfyller grunnkravene i artikkel 9 (1) for reklame, produktplassing og sponing når denne markedsføres, selges eller tilrettelegges av tilbyderen. Det samme gjelder plikten til klart og tydelig å informere brukerne om audiovisuell kommersiell kommunikasjon i brukergenererte videoer eller bildeprogrammer i tjenesten, så fremt dette er opplyst av opplasteren eller tilbyderen har kjennskap til dette.

Etter direktivet artikkel 28b (4) skal medlemslandene oppfordre til bruk av samregulering ved gjennomføringen av hensiktsmessige tiltak etter artikkel 28b (1) og (3) i samsvar med artikkel 4a (1). I fortalen punkt 49 påpekes at tilbydere av videodelingsplattformer så langt som mulig bør involveres i gjennomføringen av hensiktsmessige tiltak. Etter direktivet artikkel 28b (2) fjerde ledd skal medlemsstatene også oppfordre til bruk av sam- eller selvregulering gjennom bransjenormer som fastsatt i direktivet artikkel 4a (1) med sikte på

å begrense barns eksponering for audiovisuell kommersiell kommunikasjon for usunn mat og drikke i videodelingsplattformtjenester. Videre skal EU-kommisjonen etter artikkel 28b (9) oppfordre tilbydere av videodelingsplattformer til å utveksle beste praksis når det gjelder bransjenormer som nevnt i artikkel 28b (4). Endelig kan medlemslandene og EU-kommisjonen/ESA fremme selvregulering gjennom bransjenormer, jf. artikkel 28b (10). På dette området kan nevnes bransjenormen «Code of Conduct on Countering Illegal Hate Speech Online», som er inngått blant annet mellom Facebook, Google, Twitter og Microsoft.

13.11.3 Forslaget i høringsnotatet

Departementet foreslo en hjemmel i kringkastingsloven til å fastsette nærmere bestemmelser om tilsyn med bestemmelsene om videodelingsplattformtjenester i forskrift, jf. § 5 A-9.

Departementet viste til at det per i dag er begrensede muligheter for samregulering i Norge ettersom det ikke er et marked for norske tilbydere av videodelingsplattformer. Departementet foreslo imidlertid at Medietilsynet får i oppgave å utvikle en utenrettslig tvisteløsningsmekanisme, og at en nemnd bør opprettes blant annet i samråd med tilbydere av videodelingsplattformer.

13.11.4 Høringen

Ingen av høringsinstansene uttalte seg til forslaget om at bestemmelser om tilsyn skal gis i forskrift, eller til departementets forslag til samregulering ved opprettelse av tvisteløsningsorgan.

I høringen hadde *Forbrukertilsynet*, *Datatilsynet* og *Medietilsynet* uttalelser knyttet til de konkrete forslagene om tilsynsmyndighet i kringkastingsforskriften.

13.11.5 Departementets vurdering

Departementet opprettholder forslaget om å innta en hjemmel i kringkastingsloven i ny § 5 A-9, om at Kongen kan gi forskrift om tilsyn med etterlevelsen av bestemmelsene i kringkastingsloven kapittel 5 A om videodelingsplattformtjenester. Medietilsynet vil få en viktig oppgave i tilsynet med de foreslåtte reglene, og departementet forutsetter at Medietilsynet konsulterer andre relevante tilsyn ved behov, og at tilsynene i fellesskap finner frem til en hensiktsmessig tilsynsmetodikk og rutiner for samarbeid.

14 Uavhengige tilsyn

14.1 Gjeldende rett

14.1.1 Innledning

Det er flere tilsynsmyndigheter som fører tilsyn med bestemmelsene som gjennomfører AMT-direktivet. AMT-direktivet er primært gjennomført i kringkastingsloven og kringkastingsforskriften. Medietilsynet er tilsynsmyndighet for de fleste av disse bestemmelsene, jf. kringkastingsforskriften § 1-8 andre ledd, jf. kringkastingsloven § 2-1 fjerde ledd. Forbrukertilsynet fører tilsyn med kringkastingsregelverkets forbud mot å sende reklame i barneprogram og reklameinnslag særlig rettet mot barn, jf. kringkastingsforskriften § 1-8 første ledd. Helsedirektoratet er tilsynsmyndighet for AMT-direktivets forbud mot reklame for tobakksvarer i fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester, jf. tobakkskadeforskriften § 35. Det samme gjelder AMT-direktivets bestemmelser om reklame for alkohol, jf. alkoholloven § 9-3. Direktoratet for medisinske produkter (tidligere Statens legemiddelverk) fører tilsyn med AMT-direktivets forbud mot reklame for reseptbelagte legemidler, jf. legemiddelforskriften §§ 13-14, jf. 13-4 bokstav a. Endelig foreslår departementet at Datatilsynet får ansvaret for å føre tilsyn med to nye bestemmelser i bildeprogramloven om behandling av personopplysninger om mindreårige, jf. punkt 9.5.3.

14.1.2 Medietilsynet

Medietilsynet er statens forvaltnings- og tilsynsorgan på mediefeltet. Tilsynet skal bidra til å fremme de mediepolitiske målene ved å tilrettelegge for mediemangfold og kritisk medieforståelse i befolkningen. I tillegg til å være tilsynsmyndighet for de fleste bestemmelsene i kringkastingsregelverket, er Medietilsynet pålagt en rekke andre oppgaver, inkl. forvaltning av tilskuddsordningene på mediefeltet og behandling av søknader om konsesjon etter kringkastingsloven. Medietilsynet er administrativt underlagt Kultur- og likestillingsdepartementet.

Medietilsynet har både formelt og i praksis en stor grad av uavhengighet i tilsynsarbeidet med kringkastingslovens og kringkastingsforskriftens bestemmelser som gjennomfører AMT-direktivet. I henhold til kringkastingsloven § 2-15 første ledd første punktum kan departementet ikke instruere Medietilsynet i enkeltsaker, eller omgjøre tilsynets vedtak i andre saker enn nevnt i § 2-14 fjerde ledd (dvs. saker vedrørende tilsyn med konsesjonsvilkår for riksdekkende kringkasting eller riksdekkende anlegg for kringkasting eller videresending av kringkasting).

Kringkastingsloven § 2-15 første ledd andre punktum åpner imidlertid for at departementet kan pålegge Medietilsynet å ta en sak opp til behandling. I saker av prinsipiell eller stor samfunnsmessig betydning følger det dessuten av § 2-15 andre ledd at Kongen i statsråd kan omgjøre Medietilsynets vedtak etter reglene i forvaltningsloven § 35 annet, tredje og femte ledd.

Medietilsynet er et forvaltningsorgan, og følgerlig kommer forvaltningsloven, offentleglova og arkivlova til anvendelse på deres virksomhet. I tillegg til de alminnelige reglene om habilitet, saksbehandling, innsyn og arkivføring som kommer til uttrykk i disse lovene, er det gitt særskilte regler om tilsynets saksbehandling i kringkastingsloven og kringkastingsforskriften.

Stortinget fastsetter de årlige budsjettene for Medietilsynet etter forslag fra departementet. Stortingets årlige bevilgning stilles til disposisjon for tilsynet gjennom det årlige tildelingsbrevet.

Medietilsynet ledes av en direktør som ansettes av departementet. Ansettelser og avskjedigelse av direktør i Medietilsynet skal etter gjeldende rett skje i henhold til bestemmelsene i statsansatteloven kapittel 2 (Ansettelse mv.) og kapittel 3 (Opphør av arbeidsforholdet, ordensstraff, plikt til å overta andre arbeidsoppgaver mv.). Nåværende direktør er fast ansatt i Medietilsynet.

Klager på Medietilsynets vedtak behandles av Klagenemnda for mediasaker (Medieklagenemnda), jf. kringkastingsloven § 2-14 første ledd, med unntak av saker om tilsyn med konsesjonsvilkår for riksdekkende kringkasting eller riksdekkende anlegg for kringkasting eller videresending

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

av kringkasting. Disse sakene behandles av departementet, jf. § 2-14 siste ledd. Medieklagenemnda har i likhet med Medietilsynet stor grad av uavhengighet i sitt arbeid. Ifølge kringkastingsloven § 2-15 andre ledd kan imidlertid også Medieklagenemndas vedtak omgjøres av Kongen i statsråd dersom saken er av prinsipiell eller stor samfunnsmessig betydning.

14.1.3 Forbrukertilsynet

Forbrukertilsynet fører tilsyn med markedsføring og avtalevilkår, håndhever forbrukervernlovgivning og mekler i konflikter mellom forbrukere og næringsdrivende. Forbrukertilsynet er administrativt underordnet Barne- og familiedepartementet.

Forbrukertilsynet er ifølge markedsføringsloven § 32 andre ledd første punktum et faglig uavhengig forvaltningsorgan. Kongen og departementets instruksjonsmyndighet er avskåret både i enkeltsaker og hva gjelder generell lovtolkning, jf. § 32 andre ledd andre punktum. Videre behandler ikke departementet avgjørelser fattet av Forbrukertilsynet, jf. § 32 andre ledd tredje punktum, bortsett fra klager på avslag på begjæring om innsyn etter offentleglova.

Forbrukertilsynet er et forvaltningsorgan, og følgelig kommer forvaltningsloven, offentleglova og arkivlova til anvendelse på deres virksomhet. I tillegg til de alminnelige reglene om habilitet, saksbehandling, innsyn og arkivføring som kommer til uttrykk i disse lovene, er det gitt særskilte regler om tilsynets saksbehandling i markedsføringsloven og forskrift om Forbrukertilsynets og Markedsrådets saksbehandling mv.

Stortinget fastsetter de årlige budsjettene for Forbrukertilsynet etter forslag fra departementet. Stortingets årlige bevilgning stilles til disposisjon for tilsynet gjennom det årlige tildelingsbrevet.

Videre følger det av markedsføringsloven § 33 at Forbrukertilsynet ledes av en direktør, som oppnevnes på åremål for en periode på seks år med mulighet for gjenoppnevning én gang.

Markedsrådet behandler klager på Forbrukertilsynets vedtak, jf. markedsføringsloven § 37 første ledd.

14.1.4 Helsedirektoratet

Helsedirektoratet skal styrke hele befolkningens helse gjennom helhetlig og målrettet arbeid på tvers av tjenester, sektorer og forvaltningsnivå, bl.a. gjennom å forvalte lov og regelverk innenfor helsesektoren. Helsedirektoratet er underlagt Helse- og omsorgsdepartementet.

Helsedirektoratet er tilsynsmyndighet for AMT-direktivets forbud mot reklame for tobakkssvarer i fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester, jf. tobakksskadeloven § 35. Det samme gjelder AMT-direktivets bestemmelser om reklame for alkohol, jf. alkoholloven § 9-3.

Helsedirektoratet er et ordinært forvaltningsorgan, og forvaltningsloven, offentleglova og arkivlova kommer til anvendelse på deres virksomhet. I tillegg er det gitt særskilte regler om Helsedirektoratets saksbehandling ved tilsyn med alkohollovens regler om reklameforbud i alkoholloven § 9-3, og med tobakksskadelovens regler om forbud mot reklame og sponsing i tobakksskadeloven § 35. Videre følger det av alkoholloven § 9-4 og tobakksskadeloven § 36 at Helsedirektoratet blant annet har adgang til å pålegge retting og ilegge tvangsmulkt.

Stortinget fastsetter de årlige budsjettene for Helsedirektoratet etter forslag fra departementet. Stortingets årlige bevilgning stilles til disposisjon for direktoratet gjennom det årlige tildelingsbrevet.

Direktøren er ansatt på åremål. Det følger av forskrift til lov om statens ansatte mv. § 6 (2) at åremålsperioden er på seks år.

Markedsrådet er klageinstans for Helsedirektoratets vedtak etter tobakksskadelovens regler om reklame- og sponsingsforbud, jf. tobakksskadeloven § 37 a første ledd. Markedsrådet er også klageinstans for Helsedirektoratets vedtak ved overtredelse av reklameforbudet i alkoholloven, jf. alkoholloven § 9-5.

14.1.5 Direktoratet for medisinske produkter

Direktoratet for medisinske produkter (DMP, tidligere Statens legemiddelverk) skal sikre god kvalitet ved behandling med legemidler og at legemidler har lavest mulig pris. DMP skal sørge for at befolkningen får likeverdig og rask tilgang til effektive legemidler og være fag- og tilsynsmyndighet for medisinsk utstyr. Direktoratet fører tilsyn med forbudet mot reklame for reseptbelagte legemidler i fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester. Når endringsdirektivet gjennomføres, vil tilsynet også omfatte reklame i videodelingsplattformtjenester. Direktoratet for medisinske produkter er underordnet Helse- og omsorgsdepartementet.

Direktoratet for medisinske produkter er et ordinært forvaltningsorgan, dvs. at det kan instrueres av Helse- og omsorgsdepartementet, både generelt og i enkeltsaker. Departementet kan også omgjøre direktoratets vedtak. Forvaltningsloven, offentleglova og arkivlova kommer til

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

anvendelse på deres virksomhet. I tillegg til disse alminnelige reglene om habilitet, saksbehandling, innsyn og arkivføring, er det gitt særskilte regler om DMPs vedtak og saksbehandling ved tilsyn med forbudet mot reklame for reseptbelagte legemidler i legemiddelforskriften § 13-14.

Stortinget fastsetter de årlige budsjettene for DMP etter forslag fra departementet. Stortingets årlige bevilgning stilles til disposisjon for direktoratet gjennom det årlige tildelingsbrevet.

Direktøren er ansatt på åremål og åremålsperioden er på seks år, jf. forskrift til lov om statens ansatte mv. § 6 (2).

Klager over DMPs vedtak behandles av Helse- og omsorgsdepartementet, jf. de alminnelige reglene i forvaltningsloven § 28.

14.1.6 Datatilsynet

Datatilsynet er et uavhengig forvaltningsorgan administrativt underordnet Kongen og departementet, med både tilsyns- og ombudsoppgaver. Datatilsynet fører tilsyn etter personopplysningsloven og personvernforordningen, pasientjournalloven, helseregisterloven, helseforskningsloven, politiregisterloven og lov om Schengen informasjonssystem.

Forvaltningsloven, offentleglova og arkivlova kommer til anvendelse på tilsynets virksomhet. Datatilsynet kan ikke instrueres om behandlingen av enkeltsaker eller om den faglige virksomheten for øvrig. Kongen og departementet kan ikke omgjøre Datatilsynets vedtak, jf. personopplysningsloven § 20.

Direktøren er ansatt på åremål og åremålsperioden er på seks år, jf. § 3 i forskrift 15. juni 2018 nr. 876 om behandling av personopplysninger.

Personvernemnda avgjør klager over Datatilsynets vedtak med mindre noe annet er særskilt fastsatt.

14.2 AMT-direktivet

Det følger av endringsdirektivet artikkel 30 (1) at hver medlemsstat skal utpeke en eller flere nasjonale tilsynsmyndigheter eller ett eller flere tilsynsorgan eller begge deler. Medlemsstatene skal sikre at disse er juridisk atskilt fra regjeringen og funksjonelt uavhengige av sine respektive regjeringer og ethvert annet offentlig eller privat organ. Dette skal ikke berøre medlemsstatenes mulighet til å opprette reguleringsmyndigheter som fører tilsyn med forskjellige sektorer.

Etter artikkel 30 (2) skal medlemsstatene sørge for at de nasjonale tilsynsmyndighetene utøver sin

myndighet på en upartisk og åpen måte og i samsvar med målene i AMT-direktivet – særlig med hensyn til mediemangfold, kulturelt og språklig mangfold, forbrukervern, tilgjengelighet, ikke-diskriminering, et velfungerende indre marked og like konkurransevilkår. Tilsynsmyndighetene skal ikke be om eller motta instruks fra noen annen instans under utførelsen av de oppgavene som er pålagt dem etter nasjonal rett som gjennomfører unionsretten. Dette skal ikke være til hinder for tilsyn i samsvar med nasjonal forfatningsrett.

Ifølge endringsdirektivet artikkel 30 (3), skal medlemsstatene sikre at tilsynsorganets kompetanse og myndighet, samt muligheter for å holde tilsynsorganet ansvarlig, er klart definert i lov. Videre skal medlemsstatene sikre at tilsynene med oppgaver på AMT-direktivets virkeområde har tilstrekkelige økonomiske og personelle ressurser, og tilstrekkelig myndighet til å kunne utøve sine funksjoner på en effektiv måte, og til å bidra til ERGAs arbeid, jf. artikkel 30 (4). ERGA (European Regulators Group for Audiovisual Media Services) er en gruppe av europeiske reguleringsmyndigheter for audiovisuelle medietjenester. Medlemsstatene skal sørge for at de nasjonale tilsynsmyndighetene har egne årsbudsjetter, som skal offentliggjøres.

Det følger av artikkel 30 (5) at medlemsstatene i sin nasjonale rett skal fastsette vilkårene og prosedyrene for utnevning og avskjedigelse av lederne av nasjonale tilsynsmyndigheter eller medlemmene av det kollegiale organet som fyller denne funksjonen, herunder mandatets varighet. Det fremgår videre at lederen av en nasjonal tilsynsmyndighet og medlemmene av det kollegiale organet kan avsettes dersom vedkommende ikke lenger oppfyller vilkårene som kreves for å kunne utføre de oppgavene som på forhånd er fastlagt nasjonalt. En beslutning om avsettelse skal være behørig begrunnet, meldes på forhånd og offentliggjøres.

Endelig følger av det av artikkel 30 (6) at medlemsstatene skal sørge for at det finnes effektive klageordninger på nasjonalt plan. Klageinstansen, som kan være en domstol, skal være uavhengig av de berørte partene i klagesaken. I påvente av utfallet av klagen skal beslutningen som er truffet av den nasjonale reguleringsmyndigheten eller det nasjonale reguleringsorganet fortsatt gjelde, med mindre det treffes midlertidige tiltak i samsvar med nasjonal rett. I fortalen punkt 55 er det klargjort at klagebehandlingen ikke bør berøre fordelingen av myndighet innenfor de nasjonale rettsordningene. I fortalen punkt 50 er det dessuten presisert at bestemmelsene i AMT-direktivet derfor

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

ikke bør forstås på en måte som kan hindre partene i å utøve sin rett til tilgang til rettssystemet.

14.3 Forslagene i høringsnotatet

14.3.1 Tilsynsorgan på AMT-direktivets område

I høringsnotatet viste departementet til at det etter gjeldende rett allerede er utpekt nasjonale tilsynsmyndigheter, og kom til at direktivet derfor ikke krever særskilt gjennomføring på dette punktet.

14.3.2 Tilsynsorganets uavhengighet

Selv om rekkevidden av artikkel 30 ikke er helt klar, vurderte departementet at Kongens og departementets kompetanse til å instruere tilsynsorganene i enkeltsaker på AMT-direktivets område må avskjæres. Det samme gjelder trolig også adgangen til å pålegge tilsynsorganet å ta en konkret sak opp til behandling. Derimot la departementet til grunn at bestemmelsen åpner for å gi generelle instruksjoner, så lenge disse ikke hindrer tilsynsmyndighetens kompetanse til å gjøre en individuell og upartisk vurdering av sakene.

I høringsnotatet foreslo departementet noe ulik regulering av tilsynsmyndighetenes uavhengighet ut ifra de individuelle forholdene i den enkelte sektor.

Når det gjelder *Medietilsynet* foreslo departementet å endre kringkastingsloven § 2-15 første ledd, første punktum slik at også Kongens instruksjonsmyndighet overfor Medietilsynet avskjæres. Videre ble det foreslått å avskjære Kongens adgang til å omgjøre Medietilsynets vedtak, gi generelle instruksjoner og til å pålegge at tilsynet tar en sak opp til behandling på AMT-direktivets område. Kongens myndighet til å treffe egne vedtak på kringkastingslovens og forskriftens virkeområde ble også foreslått avskjært. Utenfor AMT-direktivets virkeområde foreslo departementet derimot å opprettholde Kongens myndighet til å omgjøre Medietilsynets vedtak i saker av prinsipiell eller stor samfunnsmessig betydning. Det samme gjelder adgangen til å omgjøre tilsynets vedtak i saker som nevnt i kringkastingsloven § 2-14 fjerde ledd, dvs. saker vedrørende tilsyn med konsesjonsvilkår for riksdekkende kringkasting, riksdekkende anlegg for kringkasting eller videresending av kringkasting.

I høringsnotatet ble det foreslått å fastsette to nye bestemmelser i hhv. alkoholoven § 9-6 og

tobakksskadeloven § 40 b som regulerer *Helse- og helsedirektoratets* uavhengighet. Når det gjelder alkoholreklameforbudet, foreslo departementet å presisere i ny § 9-6 at Kongen ikke kan instruere Helsedirektoratet om behandlingen av enkeltsaker som gjelder alkoholreklame, jf. alkoholoven § 9-2 med tilhørende forskrifter, når de gjennomfører direktiv 2010/13/EU. Videre foreslo departementet å innta i bestemmelsen at Kongen i slike tilfeller heller ikke skal kunne omgjøre Helsedirektoratets vedtak. Når det gjelder forbudet mot reklame for tobakksvarer mv., foreslo departementet en ny bestemmelse i tobakksskadeloven § 40 b etter samme lest som beskrevet over, med henvisning til saker som gjelder audiovisuell kommunikasjon for tobakksvarer, e-sigaretter mv, jf. AMT-direktivets art. 9 nr. 1 bokstav d, jf. tobakksskadeloven §§ 22 og 23 og tilhørende forskrifter. Departementet vurderte at det fortsatt må kunne gis generelle instruksjoner i form av føringer om at Helsedirektoratet skal prioritere særskilte områder i sin tilsynsvirksomhet, f.eks. tilsyn med tobakksreklame i sosiale medier, og foreta bindende fortolkninger av lovverket. Det ble vist til at de norske alkohol- og tobakksreklameforbudene er langt mer vidtrekkende enn AMT-direktivets regulering av reklame og spon-sing på disse områdene, og gjelder uavhengig av plattform og avsender.

Når det gjelder *Direktoratet for medisinske produkter* (DMP) ble det foreslått en ny bestemmelse i legemiddeloven om direktoratets uavhengighet i saker som gjelder forskrift om legemidler § 13-4 bokstav a, jf. lov om legemidler § 19 andre ledd. Forslaget ble basert på tilsvarende bestemmelser om Helsedirektoratet. Forslaget avskjærer instruksjonsmyndigheten i den enkelte sak når Direktoratet for medisinske produkter utøver opp-gaver på AMT-direktivets område. Det samme gjelder adgangen til å omgjøre tilsynsorganets vedtak, og adgangen til å pålegge tilsynsorganet å ta en konkret sak opp til behandling.

14.3.3 Krav til upartiskhet og åpenhet

I høringsnotatet gikk departementet gjennom reglene som sikrer åpenhet og upartiskhet i de organene som fører tilsyn med AMT-direktiv. Departementet konkluderte med at gjeldende rett må anses å være i samsvar med endringsdirektivet og at det derfor ikke kreves særskilt gjennomføring på dette punktet.

14.3.4 Tilsynsorganets ressurser og myndighet

I høringsnotatet gikk departementet gjennom bestemmelsene som definerer tilsynsorganenes kompetanse, myndighet og ansvar. I tillegg gikk departementet gjennom systemet for finansiering av tilsynsvirksomheten. Departementet konkluderte med at gjeldende lover og forskrifter sikrer at de ulike tilsynene har tilstrekkelig myndighet til å kunne utøve sine funksjoner på en effektiv måte, slik AMT-direktivet artikkel 30 (3) og (4) krever, og at det derfor ikke kreves særskilt gjennomføring på dette punktet.

Av hensyn til klarhet, ble det likevel foreslått å presisere i kringkastingsforskriften at Medietilsynet representerer Norge i ERGA.

14.3.5 Utnevning og avskjedigelse av leder

Med henvisning til bl.a. reglene i statsansatteloven, anså departementet gjeldende rett for å være forenlig med endringsdirektivets krav til utnevning av ledere av tilsynsmyndighetene. Departementet la derfor til grunn at det ikke kreves særskilt gjennomføring på dette punktet.

14.3.6 Krav til effektive klagemuligheter

I høringsnotatet viste departementet til at tilsynene er ordinære forvaltningsorganer og at enkeltvedtak derfor kan påklages etter de alminnelige reglene i forvaltningsloven kapittel VI. Med unntak av Direktoratet for medisinske produkter (DMP), jf. nedenfor, behandles klager av uavhengige klagenemnder, hhv. Medieklagenemnda og Markedsrådet. Med henvisning til at Medieklagenemndas uavhengighet bare følger av forvaltningspraksis, foreslo departementet å uttrykkelig avskjære Kongens instruksjons- og omgjøringskompetanse overfor Medieklagenemnda.

Helse- og omsorgsdepartementet er klageinstans for Direktoratet for medisinske produkters vedtak etter legemiddelovens- og forskriftens regler om markedsføringsforbud. Departementet la til grunn at det er noe uklart om direktivet åpner for at Helse- og omsorgsdepartementet kan være klageinstans for vedtak som fattes av Direktoratet for medisinske produkter i saker som gjelder bestemmelser som gjennomfører AMT-direktivet. Departementet uttalte derfor at det ville komme tilbake i lovproposisjonen med en vurdering av om direktoratets vedtak i slike saker bør flyttes til en uavhengig klagenemnd, f.eks. Markedsrådet.

14.4 Høringen

Det er bare *Statens legemiddelverk* (fra 1. januar 2024 *Direktoratet for medisinske produkter*) som kommenterer forslagene i punkt 14 Uavhengige tilsyn.

Direktoratet for medisinske produkter viser til at «Kongens og departementets instruksjonsmyndighet må avskjæres i den enkelte sak når Legemiddelverket utøver oppgaver på AMT-direktivets område. Det samme gjelder adgangen til å omgjøre tilsynsorganets vedtak, og adgangen til å pålegge tilsynsorganet å ta en konkret sak opp til behandling». Direktoratet støtter denne endringen for saker som gjelder på AMT-direktivets område.

Direktoratet for medisinske produkter har ingen innvendinger til forslaget som regulerer virksomhetens uavhengighet eller til at klagenes behandles av en uavhengig klagenemnd. Direktoratet viser til at dette fremstår som en god løsning hvor man unngår å belaste rettssystemet, og samtidig ikke må få klagenes behandlet av et organ som kan være politisk påvirket.

Direktoratet for medisinske produkter stiller imidlertid spørsmål ved hvordan en slik løsning skal fungere i praksis, dvs. om det er hensiktsmessig og riktig å ha to forskjellige klageinstanser på samme fagfelt. Det stilles videre spørsmål om hvordan en klagesak skal saksbehandles dersom reklamen inneholder elementer av reklame som rammes av ATM direktivet, mens det også inneholder reklame i eksempelvis trykte medier.

Direktoratet stiller også spørsmål ved på hvilken måte den foreslåtte reguleringen er ment å komme til anvendelse på ulovlig reklame for reseptfrie legemidler på TV o.l. Direktoratet viser til at selv om det i utgangspunktet er tillatt å reklamere for reseptfrie legemidler på TV o.l., så kan det skje at slik reklame er ulovlig, eksempelvis fordi det i reklamen for reseptfritt legemiddel loves mer enn det som er dokumentert.

Videre stiller *Direktoratet for medisinske produkter* spørsmål ved om den foreslåtte ordlyden i legemiddeloven § 30 c bør vurderes endret. I den foreslåtte ordlyden benyttes ordlyden «enkeltsaker som gjelder forbud mot reklame». Direktoratet mener at dette kan forstås som 1) alle saker hvor direktoratet fører tilsyn med reklameforbudet som oppstilles i de aktuelle bestemmelsene i legemiddeloven og legemiddelforskriften, men at det også kan forstås som 2) de sakene hvor Direktoratet for medisinske produkter fastsetter et forbud. Direktoratet mener at det bør vurderes om det skal foretas en ytterligere presisering i ordlyden.

14.5 Departementets vurdering

14.5.1 Tilsynsorgan på AMT-direktivets område

Det følger av endringsdirektivet artikkel 30 (1) at hvert land skal utpeke en eller flere nasjonale tilsynsmyndigheter som er juridisk atskilt fra regjeringen og funksjonelt uavhengige av sine respektive regjeringer og ethvert annet offentlig eller privat organ.

Departementet opprettholder vurderingen i høringsnotatet. Som gjennomgått i punkt 14.1, er det i all hovedsak Medietilsynet som fører tilsyn med regelverket som gjennomfører AMT-direktivet. I tillegg fører Forbrukertilsynet, Helsedirektoratet og Statens legemiddelverk tilsyn på AMT-direktivets område når de fører tilsyn med hhv. reklame i barneprogrammer og rettet mot barn, reklame for alkohol og tobakk, og reklame for reseptbelagte legemidler i audiovisuelle bestillingstjenester, fjernsyn og, når gjennomføringen av endringsdirektivet trer i kraft, videodelingsplattformtjenester. Endelig vil Datatilsynet føre tilsyn med behandling av personopplysninger om mindreårige i henhold til bildeprogramloven §§ 9 og 10, jf. punkt 9.5.3. Det er derfor allerede utpekt nasjonale tilsynsmyndigheter i tråd med kravene i direktivet. Spørsmålet om uavhengighet vurderes under punkt 14.5.2.

14.5.2 Tilsynsorganets uavhengighet

14.5.2.1 Innledning

Som nevnt følger det av artikkel 30 (1) at de nasjonale tilsynsmyndighetene skal være juridisk adskilt fra regjeringen og funksjonelt og effektivt uavhengig av regjeringen og ethvert annet offentlig og privat organ. Dette anses som nødvendig for å sikre upartiskhet i beslutninger som treffes av nasjonale reguleringsmyndigheter eller -organer. I tillegg følger det av artikkel 30 (2) at nasjonale tilsynsmyndigheter verken skal be om eller motta instruksjoner fra noe annet organ med hensyn til utøvelsen av de oppgaver myndigheten har fått i henhold til nasjonal rett som gjennomfører unionsretten.

Departementet forstår artikkel 30 (1) og (2) slik at både departementets og Kongens instruksjonsmyndighet må avskjæres i den enkelte sak. Det samme gjelder adgangen til å omgjøre tilsynsorganets vedtak, og trolig adgangen til å pålegge tilsynsorganet å ta en konkret sak opp til behandling. Derimot anser departementet ikke at artikkel 30 er til hinder for generelle instruksjoner, f.eks. i

tildelingsbrev eller i publiserte retningslinjer, så lenge instruksene ikke hindrer tilsynsmyndighetens kompetanse til å gjøre en individuell og upartisk vurdering av sakene de behandler etter reglene i AMT-direktivet. Kravene til uavhengighet gjelder bare når tilsynsorganet fører tilsyn med nasjonale bestemmelser som gjennomfører AMT-direktivets krav. Departementet opprettholder forslaget i høringen om å regulere tilsynsmyndighetenes uavhengighet noe ulikt med bakgrunn i de individuelle forholdene i den enkelte sektor. Minstekravene etter direktivet vil uansett være oppfylt for alle tilsynene.

14.5.2.2 Medietilsynet

Departementet anser kravet om at tilsynsmyndigheten skal være juridisk adskilt fra regjeringen som oppfylt, ettersom Medietilsynet er et separat forvaltningsorgan med eget budsjett, egen ledelse og egne ansatte.

Når det gjelder Kongen og departementets instruksjonsmyndighet, følger det allerede av kringkastingsloven § 2-15 første ledd at departementet ikke kan instruere Medietilsynet i enkeltsaker. Bruken av «departementet» innebærer at Kongen i statsråd har instruksjonsmyndigheten i behold. Endringsdirektivet krever uavhengighet fra det enkelte lands regjering. Departementet mener derfor at loven må endres, slik at også Kongens instruksjonsmyndighet avskjæres.

Som nevnt er avskjæring av instruksjonsmyndighet kun nødvendig for tilsyn med bestemmelser som gjennomfører AMT-direktivet i norsk rett. Det er imidlertid gode grunner til å avskjære Kongens instruksjonsmyndighet overfor Medietilsynet i enkeltsaker etter kringkastingsloven og -forskriften generelt. Avskjæring av departementets instruksjonsmyndighet over Medietilsynet i enkeltsaker ble grundig drøftet i Prop. 7 L (2010–2011) *Endringer i kringkastingsloven og medieierskapsloven*, se særlig punkt 3 og 4. Her ble det bl.a. vist til at medienes demokratiske funksjon forutsetter redaksjonell uavhengighet fra politiske myndigheter, og at økt uavhengighet for Medietilsynet kan «avskjære eventuelle mistankar og påstandar om at dei politiske myndighetene misbrukar kringkastingsregelverket til å påverke media sine redaksjonelle prioriteringar». Disse hensynene gjør seg i like stor grad gjeldende for instruksjoner fra regjeringen. Departementet opprettholder derfor forslaget om å avskjære Kongens myndighet til å instruere Medietilsynet i enkeltsaker, også utenfor AMT-direktivets virkeområde.

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

Selv om direktivet åpner for generelle instruksjoner, foreslo departementet i høringsnotatet å avskjære muligheten for å gi slike instruksjoner til Medietilsynet. Det ble vist til et ønske om å markere og unngå tvil om tilsynets uavhengighet. Det er ingen som har kommentert spørsmålet i høringen. Etter en nærmere vurdering foreslår departementet likevel ikke noen lovendring på dette punktet. Med mindre det er særlige grunner til noe annet, bør de samme reglene gjelde for alle de virksomhetene som fører tilsyn på AMT-direktivets område. Departementet viser også til at adgangen til å gi generelle instruksjoner er i behold på andre av Medietilsynets ansvarsområder hvor uavhengighet er et like tungtveiende hensyn.

Videre krever direktivet at anledningen til å pålegge Medietilsynet å ta en sak opp til behandling avskjæres på AMT-direktivets område, og departementet foreslår at § 2-15 endres i tråd med dette.

Adgangen til å omgjøre tilsynets vedtak på AMT-direktivets virkeområde er avskåret for departementets del i § 2-15, første ledd. Det følger imidlertid av § 2-15 andre ledd at Kongen i statsråd kan omgjøre Medietilsynets vedtak i saker av prinsipiell eller stor samfunnsmessig betydning, dvs. også innenfor AMT- og endringsdirektivets virkeområde. Som gjennomgått ovenfor krever direktivet at medlemsstatens regjering ikke skal kunne omgjøre tilsynsmyndighetens vedtak, og det er ikke holdepunkter i endringsdirektivet for å gjøre unntak for særlig viktige saker. Departementet foreslår derfor at Kongens omgjøringskompetanse avskjæres i sin helhet for Medietilsynets vedtak på AMT-direktivets område. Utenfor direktivets virkeområde foreslår departementet derimot å opprettholde Kongens adgang til å omgjøre vedtak i saker av prinsipiell eller stor samfunnsmessig betydning. Departementet mener at det her fortsatt bør finnes en sikkerhetsventil som sikrer muligheten for politisk styring. Departementet forutsetter likevel at denne adgangen brukes med forsiktighet og med respekt for medienes samfunnsrolle og prinsippet om redaksjonell uavhengighet.

14.5.2.3 Forbrukertilsynet

Forbrukertilsynet fører tilsyn med kringkastingsregelverkets forbud mot å sende reklame i barneprogram og reklameinnslag særlig rettet mot barn, samt forbud mot å reklamere for våpen, modeller av våpen eller leketøysutgaver av våpen, jf. kringkastingsforskriften § 1-8 første ledd. Reklameforbudene fremgår av kringkastingsloven § 3-1 første ledd og kringkastingsforskriften §§ 3-4 andre ledd og 3-6. Bestemmelsene gjennomfører

(og går lenger enn) kravene til reklame rettet mot barn i endringsdirektivet artikkel 9 (1).

Forbrukertilsynet er ifølge markedsføringsloven § 32 andre ledd første punktum et faglig uavhengig forvaltningsorgan, som er administrativt underordnet Barne- og familiedepartementet. Det følger av § 32 andre ledd andre punktum at Kongen og departementets instruksjonsmyndighet er avskåret både i enkeltsaker og hva gjelder generell lovtolkning. I lovens forarbeider understrekes det at Forbrukertilsynet ikke kan instrueres i faglige spørsmål.

Departementet behandler dessuten ikke avgjørelser fattet av Forbrukertilsynet, jf. § 32 andre ledd tredje punktum, bortsett fra klager på avslag på begjæring om innsyn etter offentleglova. Sett bort fra innsynssaker, er det Markedsrådet som behandler klager på Forbrukertilsynets vedtak, jf. § 37 første ledd.

Ettersom det allerede følger av loven at Forbrukertilsynet er et faglig uavhengig forvaltningsorgan og at verken Kongen eller departementet kan instruere tilsynet, og heller ikke behandle vedtak fattet av tilsynet, er dagens regelverk etter departementets vurdering forenlig med kravene til tilsynsorganenes uavhengighet i endringsdirektivet artikkel 30. Det kreves derfor ikke særskilt gjennomføring på dette punktet.

14.5.2.4 Helsedirektoratet

Helsedirektoratet fører tilsyn med forbudet mot reklame og sponing for tobakkvarer i fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester, jf. tobakksskadeloven § 35 og med alkoholreklameforbudet, jf. alkoholloven § 9-3. Forbudene fremgår av tobakksskadeloven §§ 22 flg. og alkoholloven § 9-2. Bestemmelsene gjennomfører, og går lenger enn, kravene i endringsdirektivet artikkel 9 (1) og (2).

Helsedirektoratet er et ordinært forvaltningsorgan underlagt Helse- og omsorgsdepartementet. Verken Kongens eller departementets kompetanse er begrenset etter gjeldende rett. For å oppfylle direktivets krav om uavhengige tilsynsmyndigheter, må instruksjonsmyndigheten derfor avskjæres i den enkelte sak når Helsedirektoratet utøver oppgaver på AMT-direktivets område.

Direktivets krav til Helsedirektoratets uavhengighet gjelder i utgangspunktet kun for saker som gjennomfører endringsdirektivets minimumskrav til alkohol- og tobakksreklame. Disse reglene er nedfelt i endringsdirektivet artikkel 9 (1) bokstav d og e, samt artikkel 9 (2). Det følger av disse bestemmelsene at medlemsstatene skal sørge for at audiovisuell kommersiell kommunikasjon som

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

leveres av tilbydere av medietjenester under deres jurisdiksjon, oppfyller følgende krav: Alle former for audiovisuell kommersiell kommunikasjon om sigaretter og andre tobakkvarer, samt elektroniske sigaretter og gjenoppfyllingsbeholdere, skal være forbudt. Audiovisuell kommersiell kommunikasjon om alkoholholdige drikker skal ikke rettes særskilt mot mindreårige, og skal ikke oppfordre til overdrevent inntak av slike drikker. Audiovisuell kommersiell kommunikasjon om alkoholholdige drikker i fjernsyn eller audiovisuelle medietjenester på bestilling, med unntak av sponing og produktplassering, skal være i samsvar med følgende kriterier:

- den skal ikke være spesielt rettet mot mindreårige og særskilt ikke framvise mindreårige som nyter slike drikkevarer,
- den skal ikke forbinde alkoholinntak med økte fysiske prestasjoner eller bilkjøring,
- den skal ikke skape inntrykk av at inntak av alkohol bidrar til sosial og seksuell framgang,
- den skal ikke antyde at alkoholholdige drikker har helbredende virkning, eller at de virker stimulerende eller beroligende eller er et middel til å løse personlige problemer,
- den skal ikke oppfordre til overdrevent inntak av alkohol eller framstille avhold eller måtehold i et negativt lys,
- den skal ikke framheve høyt alkoholinnhold som en positiv egenskap ved drikkene.

Det er altså i utgangspunktet bare i saker hvor Helsedirektoratet fatter vedtak som omfattes av de ovennevnte reglene, at endringsdirektivets krav om uavhengighet gjelder. Dette kan gi opphav til krevende avgrensninger, fordi det norske reklameforbudet er strengere enn direktivets minimumskrav, både på alkohol- og tobakksområdet.

På alkoholområdet forbyr direktivet utelukkende nærmere bestemte former for alkoholreklame etter de ovennevnte reglene. Norsk rett, derimot, forbyr all reklame for alkohol. Det innebærer at i saker hvor Helsedirektoratet for eksempel fatter et vedtak med pålegg overfor en norsk medietjenestetilbyder om å fjerne alkoholreklame som retter seg mot mindreårige, så er Kongen avskåret fra å kunne instruere direktoratet i denne enkelte saken. I saker hvor Helsedirektoratet derimot fatter vedtak med pålegg om å fjerne reklame for alkohol uten at reklamen retter seg mot mindreårige eller er i strid med noen av de øvrige bestemmelsene om dette i AMT-direktivet, så gjelder direktivets krav til uavhengighet derimot ikke. Det betyr at Kongen i prinsippet kunne ha instruert direktoratet i en slik sak.

Departementet vurderer imidlertid at et uavhengighetskrav i tråd med avgrensningen nevnt over vil være lite hensiktsmessig, både fordi det er en lite brukervennlig løsning rent lovteknisk, og fordi det gir opphav til tungvinte vurderinger i den enkelte sak. Fordi den norske alkoholloven som hovedregel forbyr all alkoholreklame, vil det i utgangspunktet ikke være nødvendig at Helsedirektoratet i saker etter alkoholloven §§ 9-2 og 9-3 vurderer hvorvidt alkoholreklamen strider med de særskilte kravene i AMT-direktivet, som for eksempel om reklamen skaper inntrykk av at alkohol bidrar til sosial framgang. For Helsedirektoratet vil det simpelthen være tilstrekkelig å vise til at det reklameres for alkohol, noe som i seg selv er forbudt etter norsk lov. Dersom det i slike saker også skulle fastsettes hvorvidt vedtaket i den aktuelle saken gjennomfører AMT-direktivets minimumskrav eller ikke, og hvorvidt Kongen dermed er avskåret fra å instruere direktoratet i den enkelte saken, vil dette få som konsekvens at Helsedirektoratet må foreta en dobbel vurdering: Én etter norsk rett, og én etter AMT-direktivet. Departementet kan ikke se at det foreligger et behov for Kongen om å kunne instruere Helsedirektoratet i enkeltsaker etter alkoholloven § 9-2 som gjelder tilbydere av fjernsyn, audiovisuelle bestillingstjenester eller videodelingsplattformer som ligger under norsk jurisdiksjon, og som går lenger enn AMT-direktivets minimumskrav på området. Det vises til at dette gjelder et smalt saksområde hvor det hittil ikke har vært aktuelt for Kongen eller departementet å benytte instruksjonsmyndigheten. Departementet vurderer det videre ikke som sannsynlig at det vil oppstå et behov for å kunne instruere direktoratet i slike saker i fremtiden. Det foreslås på denne bakgrunn at endringsdirektivets krav til uavhengighet gjøres gjeldende for alle saker etter alkoholloven § 9-2 som gjelder tilbydere av fjernsyn, audiovisuelle bestillingstjenester eller videodelingsplattformer under norsk jurisdiksjon.

Når det gjelder tobakksområdet, fastsetter både AMT-endringsdirektivet og den norske tobakksskadeloven et forbud mot alle former for reklame for tobakkvarer og elektroniske sigaretter, uavhengig av om reklamen for eksempel retter seg mot mindreårige. Det er likevel en vesentlig forskjell mellom tobakksskadeloven og endringsdirektivet når det gjelder hvilke produkter som omfattes av de to ulike regelverkene. Mens AMT-endringsdirektivet utelukkende forbyr reklame for tobakkvarer, elektroniske sigaretter og gjenoppfyllingsbeholdere, har den norske tobakksskadeloven et videre anvendelsesområde fordi den i tillegg forbyr reklame for

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

tobakkssurrogater, tobakksimitasjoner og tobakksutstyr, jf. tobakkskadeloven § 22 femte ledd. Det oppstår dermed et spørsmål om instruksjonsmyndigheten som Kongen og departementet har overfor Helsedirektoratet i dag, også bør avskjæres i de sakene som gjelder reklame for denne typen produkter.

Departementet viser til at det de siste årene har kommet stadig nye former for tobakks- og nikotinprodukter på markedet og at det ikke er usannsynlig at det norske reklameforbudet i fremtiden særlig kan utfordres av nyere produkter som tobakksurrogater- og imitasjoner. Departementet kan derfor ikke utelukke at det i fremtiden vil bli aktuelt for Kongen eller departementet å instruere Helsedirektoratet i enkeltsaker som gjelder vedtak med pålegg overfor tilbydere av fjernsyn, audiovisuelle bestillingstjenester eller videodelingsplattformer om å fjerne reklame for tobakksurrogater, tobakksimitasjoner og tobakksutstyr. Departementet vurderer på denne bakgrunn at det på tobakksområdet ikke er ønskelig å gå lenger enn det som er nødvendig for å oppfylle endringsdirektivets krav. Departementet fastholder derfor forslaget om å avgrense uavhengighetskravet til utelukkende å gjelde for saker på tobakksområdet som gjennomfører bestemmelsene i AMT-direktivet. Det foreslås likevel å foreta enkelte språklige endringer i bestemmelsen som ble sendt på høring, jf. forslag til ny § 40 b. De språklige endringene er foreslått av rent pedagogiske og lovtekniske hensyn, og er ikke ment å innebære materielle endringer fra forslaget i høringsnotatet.

I samme grad som Kongens og departementets instruksjonsmyndighet avskjæres i den enkelte sak, så avskjæres også Kongens og departementets adgang til å omgjøre tilsynsorganets vedtak, og adgangen til å pålegge tilsynsorganet å ta en sak opp til behandling.

Departementet foreslår på denne bakgrunn å fastsette to nye bestemmelser i hhv. alkoholoven § 9-6 og tobakkskadeloven § 40 b som regulerer Helsedirektoratets uavhengighet i nærmere bestemte saker på alkohol- og tobakksområdet.

Det foreslås for det første å presisere i ny § 9-6 i alkoholoven at Kongen ikke kan instruere Helsedirektoratet om behandlingen av enkeltsaker som gjelder alkoholreklame, jf. alkoholoven § 9-2, når det gjelder tilbydere av fjernsyn, audiovisuelle bestillingstjenester eller videodelingsplattformer. Videre foreslås det å innta i bestemmelsen at Kongen i slike tilfeller heller ikke skal kunne omgjøre Helsedirektoratets vedtak. Bestemmelsen refererer til «Kongen». Når Kongens kompetanse avskjæres, avskjæres også departementets myndighet.

Når det gjelder tobakksreklameforbudet, foreslår departementet en ny bestemmelse i tobakkskadeloven § 40 b som fastsetter at Kongen ikke kan instruere Helsedirektoratet om behandlingen av enkeltsaker etter §§ 22 og 23 eller tilhørende forskrifter som gjelder tobakksvarer, elektroniske sigaretter og gjenoppfyllingsbeholdere, og som gjelder tilbydere av fjernsyn, audiovisuelle bestillingstjenester og videodelingsplattformer, jf. AMT-direktivet art. 9 nr. 1 bokstav d. På samme måte som i alkoholoven, henviser bestemmelsen til «Kongen». Når Kongens kompetanse avskjæres, avskjæres også departementets myndighet.

Felles for de foreslåtte bestemmelsene i alkoholoven og tobakkskadeloven, er at kravet til uavhengighet bare gjelder når Helsedirektoratet utøver oppgaver som gjelder tilsyn med tilbydere av fjernsyn, audiovisuelle bestillingstjenester eller videodelingsplattformer, jf. definisjonene i kringkastingsloven § 1-1. Dette innebærer at når direktoratet fatter vedtak knyttet til reklame som omfattes av bestemmelsene og som formidles i fjernsyn, audiovisuelle bestillingstjenester eller videodelingsplattformer, så er departementet eller Kongen avskåret fra å kunne instruere direktoratet i disse enkeltsakene. For eksempel vil departementet være avskåret fra å instruere Helsedirektoratet i en sak hvor direktoratet gir et pålegg om fjerning av reklame for alkohol eller sigaretter fra en norsketablert audiovisuell bestillingstjeneste. Gjelder vedtaket derimot fjerning av samme type reklame fra en fysisk reklameplakat, en nettavis eller et annet nettsted som for eksempel «www.tobakk.no», gjelder ikke det samme uavhengighetskravet. Endringsdirektivets bestemmelser er altså ikke til hinder for at Kongen eller departementet kan instruere Helsedirektoratet i slike enkeltsaker knyttet til andre plattformer enn de som er omfattet av AMT-direktivets virkeområde.

Når det gjelder generelle instruksjoner, fastholder departementet at det fortsatt må kunne gis føringer om at Helsedirektoratet skal prioritere særskilte områder i sin tilsynsvirksomhet, f.eks. tilsyn med tobakksreklame i sosiale medier, og foreta bindende fortolkninger av lovverket. Det vises til at de norske alkohol- og tobakksreklameforbudene er langt mer vidtrekkende enn AMT-direktivets regulering av reklame og sponing på disse områdene, og gjelder uavhengig av plattform og avsender.

14.5.2.5 Direktoratet for medisinske produkter

Direktoratet for medisinske produkter (DMP, tidligere Statens legemiddelverk) er et forvaltnings-

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

organ underordnet Helse- og omsorgsdepartementet. Departementet kan instruere Direktoratet for medisinske produkter, både generelt og i enkeltsaker, og kan også omgjøre Direktoratet for medisinske produkters vedtak. For å sikre direktoratets uavhengighet i saker om legemiddelreklame som omfattes av AMT-direktivet, foreslår departementet en lovbestemmelse om dette i legemiddeloven. Hvorvidt det er hensiktsmessig at det samme skal gjelde for alle saker som gjelder legemiddelreklame, slik DMP foreslår, ikke bare for de sakene som gjelder legemiddelreklame som omfattes av AMT-direktivet, må eventuelt utredes og tas i en egen prosess.

Departementet foreslår at reguleringen av Direktoratet for medisinske produkters uavhengighet i disse sakene gjøres i en ny § 21 b. i legemiddeloven – og ikke i en ny § 30 c. som tidligere foreslått i høringsnotatet. Årsaken til det er at legemiddeloven kapittel VII – som inneholder §§ 19 – 21 a. – omhandler reklame for legemidler. Det er naturlig at en ny bestemmelse om forvaltningsorganenes myndighet når det gjelder reklame for legemidler plasseres sammen med de andre lovbestemmelsene om reklame for legemidler.

Videre mener departementet at det i samme lovbestemmelse bør reguleres at klageinstansen skal være et uavhengig klageorgan, og at dette skal være Markedsrådet. På grunn av de særlige forholdene på AMT-direktivets område om avskjæring av Kongens kompetanse og departementets myndighet, mener departementet at det er viktig at det fremgår av lovteksten hvilket organ som er klageorgan. Markedsrådet er også klageorgan etter alkoholloven, jf. §§ 9-4, 9-5 og ny § 9-6.

Departementet gjør oppmerksom på at vi i forslaget til ordlyd har endret navnet på Legemiddelverket til Direktoratet for medisinske produkter, som er korrekt navn på myndigheten fra 1. januar 2024.

Direktoratet for medisinske produkter har etter høringen gjort departementet oppmerksom på at legemiddeloven §§ 20 og 21 inneholder ordlyd om «departement» og «Kongen» som de antar må endres som følge av gjennomføring av AMT-direktivet. Departementet foreslår ingen endringer til dette i § 20 da myndigheten ligger hos DMP etter delegasjon i dag. Det foreslås et nytt tredje ledd i § 21, se lovutkastet.

14.5.2.6 Datatilsynet

Datatilsynet vil føre tilsyn med bestemmelsene om behandling av personopplysninger om mindreårige etter bildeprogramloven §§ 9 og 10.

Datatilsynet er ifølge personopplysningsloven § 20 første ledd et uavhengig forvaltningsorgan, administrativt underordnet Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet (DFD). Det følger av bestemmelsen at tilsynet ikke kan instrueres om «behandlingen av enkeltsaker eller om den faglige virksomheten for øvrig». Videre framgår det at verken Kongen eller departementet kan omgjøre Datatilsynets vedtak.

Departementet legger derfor til grunn at dagens regelverk er forenlig med kravene til tilsynsorganenes uavhengighet i endringsdirektivet artikkel 30. Det kreves derfor ikke særskilt gjennomføring på dette punktet.

14.5.3 Krav til upartiskhet og åpenhet

Etter endringsdirektivet artikkel 30 (2) første ledd skal medlemsstatene sørge for at de nasjonale tilsynsmyndighetene utøver sin myndighet på en upartisk og åpen måte og i samsvar med målene i AMT-direktivet – særlig med hensyn til mediemangfold, kulturelt og språklig mangfold, forbrukervern, tilgjengelighet, ikke-diskriminering, et velfungerende indre marked og like konkurransevilkår.

Tilsynsorganene på AMT-direktivets område er forvaltningsorgan, og skal dermed utøve sin myndighet i henhold til legalitetsprinsippet i Grunnloven § 113. Kravet om at forvaltningen ikke kan gripe inn i borgernes rettssfære uten hjemmel i lov, legger grunnlaget for upartisk myndighetsutøvelse og sikrer mot vilkårlig saksbehandling. Videre kommer blant annet forvaltningsloven, offentleglova og arkivlova til anvendelse på deres virksomhet. Det innebærer blant annet at regler om habilitet, saksbehandling og adgang til innsyn i dokumenter setter rammer for myndighetsutøvelsen.

De generelle reglene for forvaltningen utfylles av regler i de ulike sektorlovene. For eksempel inneholder kringkastingsforskriften kapittel 10 detaljerte regler for Medietilsynets fastsetting av overtredelsesgebyr. For Forbrukertilsynet er det gitt særskilte regler om tilsynets saksbehandling i markedsføringsloven kapittel 7 og forskrift om Forbrukertilsynets og Markedsrådets saksbehandling kapittel 1. For Helsedirektoratets saksbehandling er det gitt særskilte regler i alkoholloven § 9-3 og tobakksskadeloven § 35. For Direktoratet for medisinske produkter er det gitt særskilte saksbehandlingsregler i legemiddelforskriften § 13-14.

Departementet anser på denne bakgrunn gjeldende rett for å være i samsvar med endringsdi-

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

rektivet. Det kreves derfor ikke særskilt gjennomføring på dette punktet.

14.5.4 Tilsynsorganets ressurser og myndighet

Ifølge endringsdirektivet artikkel 30 (3), skal medlemsstatene sikre at tilsynsorganets kompetanse og myndighet, samt muligheter for å holde tilsynsorganet ansvarlig, er klart definert i lov. Videre skal medlemsstatene sikre at tilsynene med oppgaver på AMT-direktivets virkeområde har tilstrekkelige økonomiske og personelle ressurser, og tilstrekkelig myndighet til å kunne utøve sine funksjoner på en effektiv måte, samt til å bidra til ERGAs arbeid, jf. artikkel 30 (4). I fortalen avsnitt 53 presiseres det at tilsynene må ha tilstrekkelig fagkunnskap, så vel som økonomiske og personelle ressurser. Tilsynene skal ha et eget årlig budsjett, og budsjettet skal være offentlig.

For alle de tilsynene som har oppgaver på AMT-direktivets område gjelder at budsjettet fastsettes årlig i Stortingets budsjettvedtak. Stortingets bevilgning stilles deretter til tilsynets disposisjon gjennom det årlige tildelingsbrevet fra overordnet departement, jf. reglement for økonomistyring i staten § 7 første ledd. Både Stortingets budsjettvedtak og tildelingsbrevet er offentlig. Tilsynene foretar selv den nærmere disponeringen av bevilgningen, på grunnlag av budsjettvedtak og tildelingsbrev. Departementet legger til grunn at systemet ivaretar direktivets krav til økonomiske og personelle ressurser.

Når det gjelder lovregler om tilsynsmyndighetenes kompetanse og myndighet, følger det av kringkastingsloven § 2-1 fjerde ledd at Medietilsynet er forvaltningsorgan for kringkasting og lokal kringkasting. Kringkastingsforskriften § 1-8 avgrenser Medietilsynets tilsynsmyndighet negativt. Første ledd viser til den myndigheten Forbrukertilsynet og «de forvaltningsorgan som fører tilsyn med reklameforbud i henhold til andre bestemmelser i norsk lov» har etter loven og forskriften, mens andre ledd slår fast at Medietilsynet fører tilsyn med regelverkets øvrige bestemmelser. Videre følger det av kringkastingsloven § 2-11 første ledd at enhver plikter å gi Medietilsynet de opplysninger som tilsynet krever for å kunne utføre sine gjøremål etter loven, mens lovens kapittel 10 inneholder en rekke virkemidler som Medietilsynet kan anvende for å sikre etterlevelse av lov og forskrift – inkludert advarsel, overtredelsesgebyr og tvangsmulkt. Som det er redegjort nærmere for i punkt 14.5.2, er dessu-

ten Medietilsynets uavhengighet fastsatt i lov, jf. kringkastingsloven §§ 2-14 og 2-15.

Forbrukertilsynets kompetanse og myndighet på AMT-direktivets område er bl.a. definert i kringkastingsforskriften. Det følger av forskriften § 1-8 første ledd at Forbrukertilsynet fører tilsyn med reklame i henhold til regler gitt i kringkastingsloven § 3-1 første ledd og forskriften § 3-4 andre ledd og § 3-6 (reklameinnslag i tilknytning til barneprogram og reklameinnslag særlig rettet mot barn). Forbrukertilsynets myndighet er nærmere definert i markedsføringsloven kapittel 7, som blant annet slår fast at enhver plikter å gi Forbrukertilsynet de opplysningene som kreves for å kunne utføre sine gjøremål etter loven, jf. § 34 første ledd. Forbrukertilsynet har dessuten, på nærmere vilkår, rett til å gjennomføre stedlig kontroll og ta beslag i dokumenter mv., jf. § 34 andre og tredje ledd. Tilsynet kan også, på nærmere vilkår, fatte enkeltvedtak om forbud eller påbud, tvangsmulkt eller overtredelsesgebyr, jf. markedsføringsloven § 40. Som det er redegjort nærmere for i punkt 14.5.2 er dessuten Forbrukertilsynets uavhengighet fastsatt i lov, jf. markedsføringsloven § 32.

Helsedirektoratets myndighet på AMT-direktivets område er regulert i alkoholloven kapittel 9 og tobakksskadeloven kapittel 8. Når Helsedirektoratet fører tilsyn med alkoholreklameforbudet, kan direktoratet blant annet foreta slik granskning og besiktigelse, herunder kreve utlevert og beslaglegge dokumenter mv., som det finner nødvendig for å føre tilsyn, jf. alkoholloven § 9-3 første ledd andre punktum. Videre følger det av alkoholloven § 9-3 andre ledd at enhver plikter å gi Helsedirektoratet de opplysninger som er nødvendige for gjennomføringen av direktoratets oppgaver etter loven kapittel 9. Helsedirektoratet kan dessuten, på nærmere vilkår, pålegge retting og fastsette tvangsmulkt dersom direktoratet finner at reklameforbudet er overtrådt, jf. § 9-4. Tilsvarende bestemmelser finnes i tobakksskadeloven §§ 35, 36 og 38.

Direktoratet for medisinske produkters myndighet på AMT-direktivets område reguleres nærmere i legemiddelforskriften § 13-14, hvor det fremgår at direktoratet er tilsynsmyndighet for reklame for legemidler, jf. første ledd. Det følger videre av bestemmelsen at direktoratet kan kreve reklame stoppet eller inndratt, og fatte vedtak med midlertidig virkning dersom det er rimelig grunn til å anta at det foreligger brudd på reklameforbudet. I tillegg følger det av legemiddelloven §§ 28 at departementet blant annet kan kreve å få utlevert informasjon som er nødvendig for å ivareta tilsynet og foreta de nødvendige

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

kontroller av markedsføringsaktiviteter m.v. så lenge og i det omfanget det er nødvendig, gi pålegg om retting og fastsette tvangsmulkt dersom pålegget ikke oppfylles innen en viss frist. Videre følger det av legemiddeloven § 28 a andre ledd, jf. § 19 andre ledd, at departementet kan ilegge overtredelsesgebyr ved overtredelse av reklameforbudet. Ettersom det er Direktoratet for medisinske produkter som fører tilsyn og kontroll med reklameforbudet, er kompetansen som følger av loven §§ 28 og 28 a delegert til dem i henhold til legemiddelforskriften §§ 13-14.

Datatilsynets myndighet på området følger av personopplysningsloven § 20, hvor det framgår at Datatilsynet er tilsynsmyndighet etter personvernforordningen artikkel 51. I tillegg foreslår departementet å presisere i bildeprogramloven at Medietilsynets tilsynsansvar ikke omfatter bestemmelsene om behandling av personopplysninger i §§ 9 og 10. Datatilsynets kompetanse er nærmere regulert i personopplysningsloven.

Departementet legger etter dette til grunn at tilsynenes økonomiske og personelle ressurser er tilstrekkelig sikret gjennom det ordinære budsjettssystemet. Videre er tilsynsorganenes kompetanse og myndighet lovfestet på en måte som sikrer at tilsynene kan utøve sine funksjoner på en effektiv måte, slik AMT-direktivet artikkel 30 (3) og (4) forutsetter. Det kreves derfor ikke særskilt gjennomføring på dette punktet.

14.5.5 Utnevnelse og avskjedigelse av leder

Endringsdirektivet stiller krav til lovregulering av vilkårene og prosedyren for utnevnelse og avskjedigelse av lederen av det nasjonale tilsynet, jf. artikkel 30 (5). Det følger av bestemmelsen at mandatets lengde skal fremkomme av loven, og at utnevnes- og avskjedigelsesprosesser skal være transparente, ikke-diskriminerende og sikre den nødvendige grad av uavhengighet. Videre skal kravene til lederen av et tilsyn være fastsatt på forhånd. Lederen eller medlemmene kan avskjediges dersom de ikke lenger oppfyller de forhåndsfastsatte kravene. En avgjørelse om avskjedigelse må være behørig begrunnet, være gjenstand for forutgående meddelelse og offentliggjøres.

Alle tilsynene ledes av direktører som er embedsmenn i henhold til statsansatteloven § 1 andre ledd. Arbeidsforholdet reguleres derfor i statsansatteloven. Det følger blant annet av statsansatteloven § 3 at kvalifikasjonsprinsippet gjelder for utnevnelser til embete, og av § 4 at ledig embete skal utlyses offentlig med mindre annet er

fastsatt i lov, forskrift eller tariffavtale. Videre reguleres fratreden av embetet i § 18, hvor det fremkommer at embetsmann som er utnevnt på åremål plikter å fratre når åremålet er utløpt, og at dersom åremålsstillingen har vart i mer enn ett år, skal vedkommende ha minst én måneds varsel. Det gis nærmere regler for oppsigelse av embetsmann i § 21, mens avskjed reguleres i §§ 27 og 28, og suspensjon reguleres i § 29. I tillegg inneholder loven i kapittel 4 regler om vedtaksmyndighet og saksbehandling, mens kapittel 5 inneholder regler om klage og søksmål.

Som nevnt over presiserer endringsdirektivet at lengden på lederens mandat skal fastsettes i lov. Direktørene av Forbrukertilsynet, Helsetilsynet og Direktoratet for medisinske produkter og Datatilsynet er tilsatt på åremål. Det følger av forskrift til lov om statens ansatte mv. § 6 andre ledd at åremålsperiode for embetsmann skal være seks år med mulighet for gjenoppnevning én gang. For Forbrukertilsynet følger det i tillegg uttrykkelig av markedsføringsloven § 33 første ledd andre punktum at direktøren åremålsbeskikkes for seks år, med mulighet for gjenoppnevning én gang. Tilsvarende gjelder Datatilsynet, jf. § 3 i forskrift 15. juni 2018 nr. 876 om behandling av personopplysninger.

I motsetning til de øvrige, er direktøren for Medietilsynet ansatt på ubestemt tid. Departementet forstår ikke direktivet slik at det stiller krav om utnevnelse på åremål. Formålet med reglene i artikkel 30 (5) er å sikre de nasjonale myndighetene uavhengighet på AMT-direktivets virkeområde. En tidsbegrenset ansettelse med det stillingsvernet som følger av bl.a. statsansatteloven, sikrer etter departementets syn en like stor grad av uavhengighet som utnevnelse på åremål.

Departementet anser at dagens regulering i statsansatteloven mv. ivaretar endringsdirektivets krav til vilkår og prosedyre for utnevnelse og avskjedigelse av lederen av nasjonale tilsynsmyndigheter. Det kreves derfor ikke særskilt gjennomføring på dette punktet.

14.5.6 Krav til effektive klagemuligheter

Det følger som nevnt av artikkel 30 (6) at medlemsstatene skal sørge for at det finnes effektive klageordninger på nasjonalt plan, og at klageinstansen skal være uavhengig av de berørte partene i klagesaken. Videre følger det av bestemmelsen at beslutninger truffet av den nasjonale reguleringsmyndigheten skal gjelde i påvente av utfallet av en klage, med mindre det treffes midlertidige tiltak i samsvar med nasjonal rett.

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

Tilsynene som har oppgaver på AMT-direktivets område er ordinære forvaltningsorgan og enkeltvedtak kan påklages etter de alminnelige reglene i forvaltningsloven kapittel VI. Vedtak vil gjelde i påvente av utfallet av en klage, med mindre noe annet er besluttet av underinstans, klageinstans eller annet overordnet organ, jf. forvaltningsloven § 42.

Med unntak av Direktoratet for medisinske produkter (DMP), jf. nedenfor, behandles klager av uavhengige klagenemnder.

Klager på Medietilsynets vedtak behandles av Medieklagenemnda, jf. kringkastingsloven § 2-14 første ledd, med unntak av tilsynets vedtak i saker om tilsyn med konsesjonsvilkår for riksdekkende kringkasting eller riksdekkende anlegg for kringkasting eller videresending av kringkasting, jf. § 2-14 fjerde ledd. Dette er imidlertid saker som faller utenfor AMT- og endringsdirektivets virkeområde. Medieklagenemnda er i henhold til fast praksis uavhengig av departementet og regjeringen ved avgjørelsen av enkeltsaker, men uavhengigheten er ikke direkte lovfestet. (Klagenemndas uavhengige stilling følger likevel implisitt av at Kongens omgjøringsadgang er avgrenset til «saker av prinsipiell eller stor samfunnsmessig betydning», jf. kringkastingsloven § 2-15 andre ledd.) Departementet mener at Medieklagenemndas uavhengighet bør komme tydeligere fram av loven, og foreslår at kringkastingsloven § 2-15 endres slik at instruksjons- og omgjøringskompetansen avskjæres uttrykkelig.

Klager på Forbrukertilsynets vedtak, øvrige avgjørelser som kan påklages etter forvaltningsloven, avgjørelser om at vilkår eller handelspraksis er lovlig og avgjørelser om at en sak ikke skal prioriteres, behandles av Markedsrådet, jf. § 37 første og andre ledd. Det samme gjelder klager på Helsedirektoratets vedtak etter tobakksskadelovens regler om reklame og sponing, jf. tobakksskadeloven § 37 a første ledd, og Helsedirektoratets vedtak etter § 9-4 ved overtredelse av reklameforbudet i alkoholloven, jf. alkoholloven § 9-5. Markedsrådet er et faglig uavhengig forvaltningsorgan administrativt underordnet Barne- og familiedepartementet, og kan ikke styres av Kongen eller departementet ved utøving av myndighet i enkeltsaker eller ved generell lovtolkning, jf. markedsføringsloven § 32 andre ledd. Det kreves derfor ikke særskilt gjennomføring på dette punktet.

Klager på Direktoratet for medisinske produkters vedtak etter legemiddelovens og -forskriftens regler om markedsføringsforbud behandles i dag av Helse- og omsorgsdepartementet. Departementet mener at klagen på AMT-direktivets område bør behandles av en uavhengig klagenemnd, eksempelvis Markedsrådet. En slik fremgangsmåte vil bidra til å sikre at klagesakene får en ny vurdering uavhengig av mulig politisk påvirkning fra departementet og regjeringen. Videre vil bruk av en uavhengig klagenemnd gjøre det både enklere å fremme en klage og sikre en raskere avgjørelse i saken, enn om klagesakene skal behandles av ordinær domstol, som også har vært diskutert i forbindelse med gjennomføringen av AMT-direktivet. Departementet vil også bemerke at aktuelle klagesaker er omfattet av klageordningen etter forvaltningsloven, som bl.a. innebærer at klagen skal avgjøres av et annet forvaltningsorgan enn det som traff det opprinnelige vedtaket. Det er ikke hensiktsmessig, og heller ikke i tråd med forvaltningsloven, å belaste ordinær domstol med aktuelle klagesaker før klageordningen etter forvaltningsloven er benyttet.

Departementet er videre av den oppfatning at det kan vurderes om det uavhengige klageorganet bør være klageinstans for alle saker som gjelder legemiddelreklame, og ikke bare for de sakene som gjelder legemiddelreklame som omfattes av AMT-direktivet. At samme organ er klageinstans i alle saker som gjelder legemiddelreklame, mener departementet vil bidra til å sikre en tydelig prosess, tilstrekkelig kompetanse og kompetanseutvikling hos underinstansen og klageinstansen, og likebehandling og effektivitet i disse sakene. Departementet foreslår at det inntas en lovhjemmel for å kunne forskriftsfeste dette, men at en eventuell forskriftsfesting tas i en egen ordinær prosess.

Klager over Datatilsynets vedtak avgjøres av Personvernemnda med mindre noe annet er særskilt fastsatt, jf. personopplysningsloven § 22 andre ledd. Personvernemnda er et uavhengig forvaltningsorgan som ikke kan instrueres om behandlingen av enkeltsaker eller om den faglige virksomheten for øvrig. Verken Kongen eller departementet kan omgjøre nemndas vedtak.

15 Fremheving av audiovisuelle medietjenester av allmenn interesse

Det følger av endringsdirektivet artikkel 7a at medlemsstatene kan treffe tiltak for å sikre at audiovisuelle medietjenester av allmenn interesse får en fremtredende plassering. Det enkelte land bestemmer selv om slike regler skal gjennomføres eller ikke.

Departementets vurdering i høringsnotatet var at artikkel 7a gir et visst rom for tilpasninger i det enkelte land ut i fra det nasjonale medielandskapet, og at den åpner etter sin ordlyd for at det kan stilles krav om at både audiovisuelle medietjenester samt programmer av allmenn interesse kan fremheves eller være lette å finne i tjenester som formidler fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester. Departementet understreket at man på et senere tidspunkt eventuelt vil vurdere om det er behov for å gjennomføre norske bestemmelser innenfor det handlingsrommet endringsdirektivet artikkel 7a gir, og ba høringsinstansene om å vurdere behovet for å gi audiovisuelle medietjenester av allmenn interesse fremtredende plassering og hvilke eventuelle regulatoriske løsninger som kan være aktuelle.

Allente mener at tiltakene endringsdirektivet artikkel 7a åpner for at medlemsstatene kan innføre for å sikre en fremtredende plassering, trolig vil løses av medieverdikjeden uten regulatoriske inngrep. *Allente* begrunner dette med at innholdsleverandørene og programselskapene har en egeninteresse i å fremheve audiovisuelle bestillingstjenester av allmenn interesse. *Allente* uttaler at de derfor støtter departementets vurdering om at det på et senere tidspunkt kan vurderes om det foreligger et behov for norske bestemmelser innenfor direktivets handlingsrom, og legger avslutningsvis til at de antar at det neppe blir nødvendig på mellomlang eller lengre sikt.

Medietilsynet mener at det bør gjøres en nærmere kartlegging av behovet for tiltak for å frem-

heve audiovisuelle bestillingstjenester av allmenn interesse i norsk kontekst, hvilke medietilbydere som eventuelt bør omfattes, og virkninger for mediemangfoldet og konkurranse i markedet før slike tiltak innføres. Videre anbefaler *Medietilsynet* at vurderingen av egnede regulatoriske løsninger når det gjelder fremheving av audiovisuelle bestillingstjenester av allmenn interesse sees i sammenhengen med den pågående drøftingen av hvordan reguleringen av algoritme- og anbefalingssystemer på et mer generelt nivå i kontekst av Europaparlamentets og Rådets forordning (EU) 2022/2065 av 19. oktober 2022 om et indre marked for digitale tjenester og om endring av direktiv 2000/31/EF (forordning om digitale tjenester) skal følges opp.

Norsk rikskringkasting AS peker på at NRK så langt har lyktes med å opprettholde en god posisjon i markedet der publikum synes å finne frem til NRKs innhold uten vesentlig problemer, og at behovet for tiltak derfor ikke synes å være akutt. *NRK* uttaler likevel at de ikke kan ta for gitt at dagens situasjon vil fortsette, og mener derfor at det er viktig å få på plass en hjemmel for regulatoriske tiltak som sikrer både allmennkringkasterne og annet innhold av allmenn interesse mulighet for å få bli fremhevet i medieportaler og på plattformen. Selskapet peker i denne forbindelse på utviklingen i våre naboland, bl.a. Sverige, der tilsvarende lovarbeid nå pågår.

Departementet registrerer at det er en viss interesse for regulatoriske tiltak som sikrer befolkningen tilgang til innhold av allmenn interesse, men at det ikke er et akutt behov for dette. Departementet vil på et senere tidspunkt eventuelt komme tilbake til om hjemmelen i endringsdirektivet artikkel 7a til å fremheve audiovisuelle bestillingstjenester av allmenn interesse bør gjennomføres i norsk rett.

16 Kritisk medieforståelse

16.1 Gjeldende rett

Kritisk medieforståelse er ikke regulert i gjeldende rett. Myndighetene har iverksatt en rekke tiltak for å fremme utvikling av kritisk medieforståelse i Norge. Det følger blant annet av Prop. 1 S (2023–2024) Kultur- og likestillingsdepartementet at bevilgningene til medieformål bl.a. skal legge til rette for «å styrke den kritiske medieforståelsen i befolkningen, særlig blant sårbare grupper». Medietilsynet spiller en viktig rolle i å koordinere og gjennomføre dette arbeidet.

16.2 AMT-direktivet

Artikkel 33a (1) i endringsdirektivet krever at medlemsstatene skal fremme og treffe tiltak for utvikling av kritisk medieforståelse. Hva som menes med kritisk medieforståelse er presisert i endringsdirektivets fortale punkt 59, hvor det blant annet fremgår at kritisk medieforståelse «viser til ferdigheter, kunnskaper og forståelse som gjør at borgerne kan bruke mediene på en effektiv og trygg måte.» Videre fremheves betydningen av kritisk medieforståelse i befolkningen. Det vises til at for å gjøre det mulig for borgerne å skaffe seg tilgang til informasjon, og på en ansvarlig og trygg måte bruke, vurdere og skape medieinnhold, må de ha god kritisk medieforståelse. Det presiseres at kritisk medieforståelse ikke bør begrenses til kunnskap om verktøy og teknologi, men også ta sikte på å utstyre borgerne med evnen til kritisk tenkning som er nødvendig for å kunne utvise dømmekraft, analysere en kompleks virkelighet og forstå forskjellen mellom meninger og fakta.

Medlemsstatene skal innen 19. desember 2022 og deretter hvert tredje år rapportere til EU-kommisjonen om gjennomføringen, jf. artikkel 33a (2). I tråd med artikkel 33a (3) har EU-kommisjonen utarbeidet retningslinjer for hva slike rapporter skal inneholde, se Communication from the Commission Guidelines pursuant to Article 33a(3) of the Audiovisual Media Services Directive on the scope of Member States' reports concerning

measures for the promotion and development of media literacy skills (2023/C 66/02).

16.3 Forslaget i høringsnotatet

Med bakgrunn i Medietilsynets arbeid med kritisk medieforståelse, læreplanverket i grunnskolen og videregående opplæring som skal sikre at det gjøres tiltak som øker barn og unges mediekompetanse, konkluderte departementet med at Norge oppfyller kravene i endringsdirektivet artikkel 33a (1) om at medlemsstatene skal fremme og treffe tiltak for utvikling av kritisk medieforståelse.

I høringsnotatet viser departementet til at det i Medietilsynets årsrapporter for bl.a. 2020 og 2021 fremgår at det er et prioritert arbeidsområde for Medietilsynet å bidra til kritisk medieforståelse og at tilsynet har iverksatt ulike tiltak for å fremme utviklingen av kritisk medieforståelse i hele befolkningen. Det ble vist til at tilsynet utfører jevnlig barn og medierundersøkelser, som gir viktig innsikt og danner grunnlag for tiltak, råd og verktøy rettet mot barn og unge, foreldre og de som jobber med barn og unge. Videre ble det vist til tilsynets undersøkelser om befolkningens evne til kritisk medieforståelse, at det er etablert et nasjonalt nettverk for kritisk medieforståelse, at det er utarbeidet læringsopplegg for seniorer, og at det er startet et arbeid for å planlegge og finansiere en felles nordisk indeks for kritisk medieforståelse.

Endringsdirektivet pålegger medlemslandene å rapportere til EU-kommisjonen/ESA om gjennomføringen av kravene, jf. artikkel 33a (2). Departementet foreslo i høringsnotatet at Medietilsynet får i oppgave å kartlegge og rapportere om tiltak som er iverksatt for å fremme medieforståelse, i tråd med direktivets krav.

16.4 Høringen

Norsk journalistlag uttrykker at ulike tiltak for å sikre kritisk medieforståelse er svært viktig, noe også *Norsk presseforbund* viser til. *Norsk redaktør-*

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

forening oppfordrer departementet og andre myndigheter til å aktivtøke den kritiske medieforståelsen i befolkningen. *Norsk filminstitutt (NFI)* deler departementets vurdering om at Norge langt på vei oppfyller kravene i endringsdirektivet når det gjelder å fremme og treffe tiltak for utvikling av kritisk medieforståelse i befolkningen. *NRK* er enig med departementet i at kravene i direktivet må anses som oppfylt i Norge, men understreker samtidig at utvikling og opplæring av kritisk medieforståelse er et svært viktig og kontinuerlig arbeid. Også *Norske kvinners sanitetsforening* bemerker at det er bra at Norge oppfyller minimumskravet i endringsdirektivet, men at det fremdeles er behov for ytterligere tiltak for utvikling av kritisk medieforståelse.

Norsk redaktørforening og *NRK* peker på at mediene selv også gjennomfører ulike tiltak for å bidra til økt kritisk medieforståelse. *Norsk journalistlag* uttrykker at det er behov for nytenking og nye tiltak, både fra mediene selv og innenfor mediepolitikken, for å nå yngre brukere og sikre at denne gruppen faktisk bruker mediene. *Norsk journalistlag* fremhever muligheten for finansiering av gratis tilgang til uavhengig, redaktørstyrt journalistikk for unge borgere som et slikt tiltak, og viser til at det kan være et viktig tiltak for å kunne sikre kritisk medieforståelse.

NFI mener at kritisk medieforståelse, og særlig audiovisuell mediekompetanse, i liten grad kommer til uttrykk i gjeldende fagplaner og kompetansemål for de ulike klassetrinnene i skolen, selv om læreplanverket gjennom fagfornyelsen og Kunnskapsløftet 2020 har fått et tydelig fokus på kritisk tekning og refleksjon som overordnet mål. *NFI* framhever derfor betydningen av økt satsning på kritisk medieforståelse og audiovisuell kompetanse i undervisningssammenheng, både gjennom å styrke lærernes kompetanse på området og gjennom å utvikle målrettede pedagogiske metoder og opplegg tilrettelagt for bruk i skolefagene og de tverrfaglige temaene. *NFI* viser også til egen innsats på området og trekker frem samarbeid med skole, bibliotek og andre institusjoner om bruk audiovisuelle medier i undervisning og formidling. I tillegg gir *NFI* tilskudd til medvirkningstiltak for barn og unge, utvikling av formidlingsopplegg i Den kulturelle skolesekken, kompetansehevede tiltak for formidlere av dataspill samt tilskudd til film-pedagogiske tiltak.

NFI støtter departementets forslag om å gi Medietilsynet oppgaven med å kartlegge og rapportere om tiltak som iverksettes for å fremme kritisk medieforståelse i tråd med direktivets krav

og kommende retningslinjene som Kommisjonen utarbeider.

16.5 Departementets vurdering

Departementet opprettholder vurderingen av at Norge oppfyller kravene i endringsdirektivet artikkel 33a (1). Det har ikke kommet motstridende synspunkter i høringen. Flere høringsinstanser har likevel fremholdt at det er behov for ytterligere tiltak.

Det følger av Prop. 1 S (2023–2024) Kultur- og likestillingsdepartementet at bevilgningene til medieformål bl.a. skal legge til rette for «å styrke den kritiske medieforståelsen i befolkningen, særlig blant sårbare grupper». Det følger av Medietilsynets tildelingsbrev for 2024 at tilsynet skal bidra til å utvikle aktive mediebrukere som tar informerte valg, bidra til en trygg mediehverdag for barn og unge og bidra til å styrke den kritiske medieforståelsen i befolkningen. Medietilsynet har iverksatt en rekke tiltak, blant annet digitale kampanjer for å øke bevisstheten rundt desinformasjon og betydningen av norske redaktørstyrte medier. Medietilsynet etablerte et nasjonalt nettverk for kritisk medieforståelse i oktober 2020 som skal bidra til kunnskapsutveksling, samarbeid mellom aktører på feltet og tiltak for å øke den kritiske medieforståelsen hos ulike grupper i befolkningen.

I læreplanverket for grunnskolen og videregående opplæring (Kunnskapsløftet 2006 og 2020) er det iverksatt tiltak som skal øke barn og unges mediekompetanse, inkludert evne til å skaffe seg tilgang til informasjon, skape medieinnhold og utvikle evne til kritisk medieforståelse.

Kultur- og likestillingsministeren har ansvaret i regjeringen for å styrke motstandskraften i befolkningen mot desinformasjon. 12. februar 2024 arrangerte kultur- og likestillingsministeren et innspillmøte med et bredt spekter av aktører fra privat og offentlig sektor. Hensikten med møtet var å skaffe oversikt over hvordan relevante aktører arbeider for å styrke den digitale motstandskraften, å legge til rette for økt samhandling mellom aktørene samt å avdekke eventuelle behov for ytterligere tiltak.

Ytringsfrihetskommisjonen (NOU 2022: 9) hadde som del av sitt mandat å «drøfte tiltak for å fremme motstandsdyktighet og kritisk medieforståelse hos publikum». Kommisjonen anbefalte en rekke relevante tiltak, bl.a. innenfor utdanning, forskning, mediepolitikk, åpenhet og innsyn. Utredningen har vært på en bred høring og følges

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

opp av Kultur- og likestillingsdepartementet i samarbeid med andre berørte departementer.

Departementets vurdering er at selv om Norge allerede oppfyller kravene i endringsdirektivet artikkel 33a (1), er det hensiktsmessig at plikten for Medietilsynet til å fremme og treffe tiltak for utvikle den kritiske medieforståelsen i be-

folkningen fremgår av kringkastingsloven ny § 2-21. Videre foreslår departementet at det fastsettes i samme bestemmelse at Medietilsynet skal rapportere til EFTAs overvåkningsorgan om tiltak som er iverksatt for å fremme kritisk medieforståelse, og at departementet gir forskrift om fristen for rapportering.

17 Informasjonsutveksling mellom europeiske tilsynsorgan

17.1 Gjeldende rett

Medietilsynet har i kringkastingsloven § 2-11 hjemmel til å innhente opplysninger for å kunne oppfylle Norges avtaleforpliktelser overfor en fremmed stat eller internasjonal organisasjon. Det er ingen bestemmelser i kringkastingsregelverket som pålegger norske tilsynsorgan å gi informasjon som er nødvendig for anvendelsen av AMT-direktivet til EFTAs overvåkningsorgan eller andre EØS-stater.

17.2 AMT-direktivet

Etter endringsdirektivet artikkel 30a (1) skal medlemslandene sikre at nasjonale tilsynsorgan iverksetter egnede tiltak for å gi hverandre og Europakommisjonen, for Norges del EFTAs overvåkningsorgan, den informasjon som er nødvendig for bruken av direktivet, særlig artikkel 2, 3 og 4. Videre skal et tilsynsorgan som mottar informasjon om at en tilbyder av medietjenester vil levere en tjeneste som helt eller hovedsakelig er rettet mot publikum i et annet land, underrette det nasjonale tilsynsorganet i medlemsstaten som tjenesten er rettet mot jf. artikkel 30a (2). Dersom tilsynsorganet i mottakerlandet tar kontakt med tilsynsorganet som har jurisdiksjon over tilbyderen, så skal tilsynsorganet i senderlandet gjøre sitt ytterste for å behandle henvendelsen innen to måneder jf. artikkel 30a (3). Tilsynsorganet i mottakerlandet skal gi alle opplysninger som kan være til hjelp i forbindelse med behandlingen av henvendelsen.

17.3 Forslaget i høringsnotatet og høringen

Departementet foreslo i høringen at kravene som følger av endringsdirektivet artikkel 30a (1) til (3)

ble inntatt i en ny bestemmelse i kringkastingsforskriften § 1-8a. Ingen av høringsinstansene uttalte seg til forslaget.

17.4 Departementets vurdering

Departementet opprettholder forslaget fra høringen med den endring at pliktene bør lovfestes i kringkastingsloven i stedet for i kringkastingsforskriften. Departementet viser til at hjemmelen i kringkastingsloven § 2-1 for Kongen til å gi forskrifter for å oppfylle Norges internasjonale forpliktelser er vid og etter sin ordlyd kan sies å omfatte informasjonspliktene som følger av endringsdirektivet artikkel 30a. Forskriftshjemmelen står imidlertid i lovbestemmelsen som gjelder konsesjon for kringkasting og jurisdiksjon. Det kan reises spørsmål ved om forskriftshjemmelen strekker seg så langt at den gir kompetanse til å gi regler i forskrift om opplysnings- og bistandsplikt for norske tilsynsmyndigheter overfor utenlandske tilsynsmyndigheter. Videre kan departementet fastsette nærmere regler om Medietilsynets oppgaver i forskrift, jf. loven § 2-1 fjerde ledd. Sistnevnte hjemmel gir imidlertid ikke departementet myndighet til å pålegge Forbrukertilsynet eller øvrige tilsynsmyndigheter opplysningsplikt. Departementet viser også til at den generelle opplysningsplikten i § 2-11 er hjemlet i lov.

Departementet mener på denne bakgrunn at informasjons- og bistandsplikten etter endringsdirektivet artikkel 30a bør fremgå direkte av kringkastingsloven. Se forslag til ny § 2-11 a i kringkastingsloven.

18 Tilgang til opplysninger og dokumenter

18.1 Gjeldende rett

Etter kringkastingsloven § 2-11 plikter enhver å gi Medietilsynet de opplysninger som tilsynet krever for å kunne utføre sine gjøremål etter loven eller for å kunne oppfylle Norges avtaleforpliktelser overfor en fremmed stat eller internasjonal organisasjon. Ordlyden favner vidt, jf. Ot.prp. nr. 102 (2005–2006). Opplysningsplikten gjelder opplysninger Medietilsynet trenger for å kunne utføre sine gjøremål etter alle bestemmelser i kringkastingsloven og regler gitt i medhold av denne loven. Opplysningsplikten er vid, og omfatter bl.a. etter praksis en plikt til å opprette/gi tilgang til en bruker der det er nødvendig med innlogging for å få tilgang til tjenesten for å gjennomføre Medietilsynets lovpålagte oppgaver.

I kringkastingsloven § 2-12 femte ledd presiseres at opplysningsplikten i § 2-11 går foran taushetsplikten som følger av lov, pålegg eller avtale, for de bestemmelsene som Medietilsynet er oppnevnt til å håndheve etter markedsføringsloven § 47. Fortrinnsretten gjelder likevel ikke opplysninger, dokumenter eller annet som er omfattet av taushetsplikten i straffeprosessloven §§ 117 til 120, med unntak av § 118 første ledd første punktum. Departementet varslet i Prop. 8 LS (2019–2020) at man skulle vurdere en utvidelse og presisering av opplysningsplikten i loven § 2-11.

18.2 AMT-direktivet

Etter endringsdirektivet artikkel 30 (4) skal medlemslandene sørge for at nasjonale reguleringsmyndigheter har håndhevingsmyndighet til å kunne utføre sine oppgaver på en effektiv måte.

18.3 Forslaget i høringsnotatet

Departementet viste i høringen til at kringkastingsloven § 2-11 ikke gir en generell hjemmel til å innhente opplysninger som er taushetsbelagte i medhold av lov. Av forvaltningsloven § 13 f andre ledd følger at bestemmelse i annen lov om rett

eller plikt til å gi opplysninger ikke begrenser lovbestemt taushetsplikt, med mindre det følger av opplysningsplikthjemmelen i særloven at taushetsplikten ikke skal gjelde. Departementet vurderte at det vil kunne være nødvendig for Medietilsynet å innhente informasjon som er underlagt lovbestemt taushetsplikt for å ta stilling til saker på kringkastingsfeltet.

Det ble vist til enkelte eksempler, slik som at Medietilsynet i tilsynet med de foreslåtte bestemmelsene om videodelingsplattformer skal vurdere om tilbyderne har iverksatt hensiktsmessige tiltak. I den forbindelse kan det for eksempel være nødvendig for Medietilsynet å få tilgang til opplysninger om algoritmer, databehandling og funksjonalitet i en videodelingsplattformtjeneste som kan anses som forretningshemmeligheter eller være underlagt avtalerettslig eller lovbestemt taushetsplikt. Videre ble det pekt på at samme gjelder for avtaleforhold mellom annonsør og tilbyder når det gjelder reklame, sponing og produktplassering. Videre viste departementet til at ved tilsyn med kringkastingslovens § 4-7 om pålegg om å hindre eller vanskeliggjøre tilgang til ulovlig markedsføring av pengespill kan det være nødvendig for Medietilsynet å få tilgang til for eksempel distribusjonsavtaler mellom tilbydere av fjernsyn og TV-distributører, opplysninger knyttet til pakkering av kanaler, opplysninger om abonnementsforhold eller andre økonomiske opplysninger. Det ble pekt på at selv om eksisterende opplysningsplikt-hjemmel i § 2-11 må tolkes slik at avtalebestemt taushetsplikt ikke avgrenser tilsynets rett til å innhente opplysninger, vil det etter departementets syn kunne lette informasjonsinnhenting til tilsynet dersom dette kommer klart frem av loven.

Departementet foreslo på denne bakgrunn at forholdet mellom opplysningsplikt og taushetsplikt ble klargjort i ordlyden i kringkastingsloven § 2-11, etter modell fra gjeldende § 2-12 femte ledd. Departementet foreslo følgende nytt andre ledd i § 2-11:

Opplysningsplikten etter første ledd går foran taushetsplikt som følger av lov, pålegg eller avtale. Dette gjelder likevel ikke opplysninger, dokumenter eller annet som er omfattet av taushetsplikt som

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

nevnt i straffeprosessloven §§ 117 til 120, med unntak av § 118 første ledd første punktum.

Straffeprosessloven §§ 117 til 120 gjelder lovbestemt taushetsplikt blant annet av hensyn til rikets sikkerhet, etter vergemålsloven, fra prester, advokater mv. Straffeprosessloven § 118 første ledd første punktum omhandler taushetsplikt som noen har som følge av tjeneste eller arbeid for stat eller kommune. Departementet vurderte at Medietilsynet vil kunne ha behov for å kreve relevante dokumenter og opplysninger fra offentlige myndigheter for å kunne utføre sine oppgaver etter kringkastingsloven, herunder avgjøre om det foreligger et brudd på loven eller forskrift gitt med hjemmel i nevnte lov. Det ble derfor foreslått at opplysningsplikten likevel skal gjelde for slik informasjon.

Departementet drøftet i høringen forholdet til medienes rett til kildevern etter EMK artikkel 10, og tilhørende praksis fra Den europeiske menneskerettsdomstolen (EMD). Det ble presisert at opplysningsplikten ikke innebærer noen innskrenkning av kildevernet. Videre vurderte departementet at den foreslåtte lovhjemmelen oppfyller vilkårene for viderebehandling av personopplysninger i personvernforordningen artikkel 6 nummer 4, ettersom behandlingen utgjør et nødvendig og forholdsmessig tiltak i et demokratisk samfunn for å sikre oppnåelse av målene nevnt i artikkel 23 nr. 1. Departementet pekte på at blant målene med opplysningsplikten er å sikre en tilsynsfunksjon knyttet til utøvelse av offentlig myndighet i forbindelse med blant annet viktige mål av generell allmenn interesse for en medlemsstat, jf. artikkel 23 nr. 1 bokstav e. Departementet vurderte at lovforslaget er forholdsmessig, ettersom opplysningsplikten er avgrenset til opplysninger som er nødvendige for å utføre tilsynets oppgaver etter loven. Det ble vist til at hensynet til effektivt tilsyn og mulighet for bedre kunnskapsgrunnlag må veie tungt sammenlignet med inngrepet som gjøres. Endelig ble det pekt på at forholdet til personvernforordningen, Grunnloven og menneskerettighetene må vurderes konkret av avgiverorganet i den enkelte sak.

18.4 Høringen

Allente stiller spørsmål ved det reelle behovet for å presisere eller utvide bestemmelsen om opplysningsplikt i kringkastingsloven § 2-11. Når det gjelder utlevering av forretningssensitiv informasjon til Medietilsynet er *Allentes* erfaring fra både pengespillreklame-sakene og tilsyn etter bildepro-

gramloven at dette har løst seg ved bruk av en dialogbasert tilnærming. Det vises til at det oftere oppstår tvil ved hvilke opplysninger som skal unntas offentlighet som forretningshemmeligheter.

Forbrukertilsynet peker på at etter kringkastingsloven § 2-11 er det kun Medietilsynet som har hjemmel for å kunne kreve opplysninger for utføring av oppgavene etter loven. Forbrukertilsynet har en tilsvarende opplysningsplikt hjemmel i markedsføringsloven § 34, som knytter seg til oppgaver etter denne loven. *Forbrukertilsynet* savner imidlertid en hjemmel for å kreve opplysninger for å utføre oppgavene som tilsynet har etter kringkastingsloven. For at Forbrukertilsynet skal kunne føre et effektivt tilsyn vises det til at myndigheten har behov for å kunne innhente opplysninger fra kringkastere, tjenestetilbydere og tilbydere av videodelingsplattformtjenester. Det vises blant annet til endringsdirektivet artikkel 30, der medlemslandene plikter å sørge for at nasjonale reguleringsmyndigheter har håndhevingsmyndighet til å kunne utføre sine oppgaver på en effektiv måte. Det foreslås på denne bakgrunn at kringkastingsloven § 2-11 første ledd første setning endres fra «Medietilsynet» til «tilsynsmyndighetene», slik at Forbrukertilsynet også er omfattet.

Medietilsynet støtter at opplysningsplikt hjemmelen i kringkastingsloven skal gå foran taushetsplikt som følger av lov, pålegg eller avtale, slik departementet foreslår. Dette gir Medietilsynet anledning til å innhente nødvendige opplysninger for å gjennomføre sine oppgaver etter loven. *Medietilsynet* understreker samtidig at opplysningsplikt hjemmelen også må kunne benyttes for å oppfylle Norges avtaleforpliktelser internasjonalt, slik som foreslås forskriftsfestet i ny kringkastingsforskrift § 1-8a jf. AMT-direktivet artikkel 30a. Her blir blant annet Medietilsynet pålagt å gi tilsynsorgan i andre EØS-stater og EFTAs overvåkingorgan opplysninger som er nødvendig for anvendelsen av AMT-direktivet. I saker der Medietilsynet er avhengig av å innhente informasjon fra norske tilbydere av audiovisuelle medietjenester eller videodelingsplattformer for å kunne oppfylle plikten etter § 1-8a, må opplysningsplikt hjemmelen i kringkastingsloven § 2-11 omfatte slike opplysninger. Som et eksempel vises det til tilfellet der en norsk tilbyder av audiovisuell bestillingstjeneste retter seg mot en annen EØS-stat som har innført plikt til medfinansiering. Her kan Medietilsynet måtte bistå mottakerlandet med opplysninger knyttet til tilbyderens omsetning, andel publikum (antall abonnenter/unike brukere/nedlastninger) mv.

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

Norsk presseforbund foreslår å ta inn en henvisning til kildevernbestemmelser i tvisteloven § 22-11 og straffeprosessloven § 125 i kringkastingsloven § 2-11 nytt andre ledd, for å tydeliggjøre at opplysninger som skal beskyttes gjennom kildevernet er unntatt opplysningsplikten. I tillegg mener forbundet at det i forarbeidene bør presiseres at terskelen for å gjøre inngrep er høy, og at det mest sannsynlig ikke vil være aktuelt ved denne type tilsynsarbeid, jf. HR2015-2308-A. *Norsk redaktørforening* viser på tilsvarende måte til at medienes kildevern må være omfattet av unntakene fra opplysningsplikten, og ber om at en henvisning til straffeprosesslovens § 125 tas inn i oppstillingen av unntakene i bestemmelsen. *NRK* viser til det samme, og ber i tillegg om at departementet i forarbeidene viser til EMK artikkel 10 og rettspraksis fra EMD og Høyesterett (Rt. 2013 s. 1290 og Rt. 2015 s. 1286) ettersom straffeprosessloven § 125 etter *NRKs* syn ikke i tilstrekkelig grad er rettleidende for hvor sterk rettslig beskyttelse kildevernet har etter gjeldende rett.

Norske kvinners sanitetsforening støtter forslaget om å presisere plikten i kringkastingsloven § 2-11.

18.5 Departementets vurdering

Departementet opprettholder vurderingen av behovet for å presisere og utvide opplysningsplikten i kringkastingsloven § 2-11. Selv om en av høringsinstansene har stilt spørsmål ved behovet for å presisere rekkevidden av plikten når det gjelder taushetsplikt som følger av avtale/forretningshemmeligheter, legger departementet avgjørende vekt på at en presisering kan forenkle tilsynets arbeid etter loven. Videre mener departementet at det er behov for å utvide plikten til å gjelde opplysninger underlagt lovbestemt taushetsplikt, med visse unntak.

Departementet deler høringsinstansenes syn om at opplysninger som er beskyttet gjennom kildevernet skal være unntatt opplysningsplikten i kringkastingsloven § 2-11. Dette fremkom av departementets vurdering i høringen. Departementet er likevel enig med høringsinstansene i at unntaket med fordel kan inntas direkte i ordlyden i § 2-11, se forslag til endringer i § 2-11 nytt andre ledd. Ettersom kildevernbestemmelsen i tvisteloven § 22-11 er utformet tilnærmet likt som i straffeprosessloven, vurderer departementet det som tilstrekkelig å innta en henvisning til straffeprosessloven § 125 i unntakene fra opplysningsplikten. Rekkevidden av unntaket i straffeprosesslo-

ven § 125 må tolkes i lys av EMK artikkel 10, praksis fra menneskerettsdomstolen (EMD) og norsk rettspraksis, herunder Høyesteretts uttalelser i dommene inntatt i Rt. 2013 s. 1290 og Rt. 2015 s. 1286. Departementet foreslår at det også gjøres unntak fra opplysningsplikten for opplysninger som er underlagt taushetsplikt etter politiregisterloven § 23 første ledd nummer 1 og andre ledd. Dette omfatter blant annet opplysninger som er nødvendig å hemmeligholde av hensyn til politiets kriminalitetsbekjempende virksomhet, og som derfor ikke bør kunne kreves utlevert for å ivareta tilsynsoppgaver etter kringkastingsloven.

Departementet er enig med *Medietilsynet* i at opplysningsplikthjemmelen også må kunne benyttes for å oppfylle Norges avtaleforpliktelser internasjonalt. *Medietilsynet* viser som eksempel til pliktene som følger av endringsdirektivet artikkel 30a. Medietilsynet pålegges her å gi tilsynsorgan i andre EØS-stater og EFTAs overvåkingsorgan opplysninger som er nødvendig for anvendelsen av AMT-direktivet. Departementet vurderer at hjemmel til å innhente opplysninger til dette formål allerede følger av gjeldende ordlyd i § 2-11.

Departementet viser til *Forbrukertilsynets* innspill om behov for en hjemmel for å innhente opplysninger eller dokumenter overfor kringkastere, tjenestetilbydere og tilbydere av videodelingsplattformer for å utføre sine oppgaver etter kringkastingsloven. Departementet foreslo i høringen endringer i kringkastingsforskriften § 1-8, der Forbrukertilsynet får som ny oppgave å føre tilsyn med deler av § 5 A-5 første ledd i kringkastingsloven. Sistnevnte pålegger norske tilbydere av videodelingsplattformer å overholde kringkastingsloven § 3-1 med forbud mot reklameinnslag i tilknytning til barneprogram mv. for reklame, sponning og produktplassering som markedsføres, selges eller tilrettelegges av tilbyderen. Videre ble det i høringen foreslått at Forbrukertilsynet skal føre tilsyn med kringkastingsforskriften ny § 5 A-7 første ledd bokstav a i saker som gjelder forskriften § 3-4 andre ledd. Dette innebærer at norske tilbydere av videodelingsplattformer skal overholde forbudet mot reklame for våpen, modeller av våpen og leketøysutgaver av våpen i reklame, sponning og produktplassering som markedsføres, selges eller tilrettelegges av tilbyderen. Forbrukertilsynet har hjemmel til å innhente opplysninger i markedsføringsloven § 34. Hjemmelen er imidlertid avgrenset til opplysninger som myndighetene krever for å utføre sine gjøremål etter markedsføringsloven. Forbrukertilsynet vil derfor ikke kunne benytte markedsføringsloven § 34 for å innhente opplysninger nødvendig for tilsyn etter

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

kringkastingsloven eller forskrift gitt med hjemmel i denne loven. Departementet mener at det er behov for å utvide opplysningsplikthjemmelen i kringkastingsloven § 2-11 til å omfatte opplysninger som er nødvendig for å gjennomføre Forbrukertilsynets oppgaver etter loven eller internasjonale forpliktelser. Tilsvarende gjelder også Data-tilsynet, som vil få i oppgave å føre tilsyn med en

bestemmelse i kringkastingsforskriften om at personopplysninger om mindreårige som samles mv. som ledd i en tilbyder av videodelingsplattforms beskyttelsestiltak ikke kan behandles for kommersielle formål. Departementet foreslår derfor en endring i § 2-11 første ledd for å reflektere dette.

19 Sanksjoner

19.1 Gjeldende rett

Kringkastingslovens sanksjonsbestemmelser følger av lovens kapittel 10. Straff for overtredelse av kringkastingsloven er regulert i lovens § 10-1. Her fremgår det at den som fortsettlig, uaktsomt grovt eller gjentatte ganger overtrer bestemmelsene i § 2-1 første eller tredje ledd, § 2-4, § 3-1 andre ledd, § 4-5 første ledd bokstav b og d og kapittel 9 eller forskrift eller enkeltvedtak gitt med hjemmel i disse bestemmelser kan straffes med bøter eller fengsel inntil seks måneder.

Medietilsynet har etter kringkastingsloven § 10-2 adgang til gi advarsel når loven, bestemmelser eller vilkår fastsatt i medhold av loven er overtrådt.

Etter kringkastingsloven § 10-3 kan Medietilsynet ilegge den som er ansvarlig for overtredelsen overtredelsesgebyr ved brudd på bestemmelsene gitt i §§ 2-1 til 2-11, §§ 2-13 til 2-19, kapittel 3, § 6-4, § 8-1 og § 8-2 eller forskrift eller enkeltvedtak fastsatt i medhold av disse bestemmelsene. Nærmere regler om utmåling av overtredelsesgebyr følger av kringkastingsforskriften kapittel 10.

Kringkastingsloven § 10-3 spesifiserer ikke hvilket skyldkrav som gjelder for ileggelse av overtredelsesgebyr. I slike tilfeller er det den generelle reguleringen i forvaltningsloven § 46 om administrativ foretakssanksjon som gjelder. I forbindelse med oppfølgingen av NOU 2019: 5 *Ny forvaltningslov* har det blitt vedtatt endringer i skyldkravet i forvaltningsloven § 46, jf. Prop. 81 L (2021–2022), Innst. 386 L (2021–2022) og Lovvedtak 85 (2021–2022). Endringene i forvaltningsloven § 46 innebærer at skyldkravet for administrativ foretakssanksjon er uaktsomhet med mindre noe annet er bestemt. Det legges til grunn i proposisjonen at et krav til uaktsomhet neppe vi få store konsekvenser i praksis. Der det er tale om å sanksjonere brudd på reguleringslovgivning som retter seg mot utøvelse av næringsvirksomhet, forutsettes det at aktsomhetsnormen er streng og at det skal lite til for å konstatere uaktsomhet.

Kringkastingsloven § 10-4 gir Medietilsynet hjemmel til å treffe vedtak om tvangsmulkt over-

for den ansvarlige for å sikre etterlevelsen av bestemmelsene i kapittel 2, 3 og 4 og § 6-4, § 8-1, § 8-2 og § 8-5 eller forskrift eller enkeltvedtak fastsatt i medhold av disse bestemmelsene. Vedtak om tvangsmulkt er et enkeltvedtak med trussel om plikt til å betale penger til det offentlige for å sikre at plikter som følger av lov, forskrift eller individuell avgjørelse blir etterlevd, jf. Prop. 62 L (2015–2015) punkt 31.1. Tvangsmulkten er av fremoverskuende karakter, der målsettingen er å fremtvinge oppfyllelse. Vedtaket om tvangsmulkt må være mulig å etterleve på en slik måte at betalingsplikt kan unngås. Det er vanligvis ikke krav om subjektiv skyld for at det skal kunne treffes vedtak om tvangsmulkt. Medietilsynet kan velge mellom å fastsette tvangsmulkten som en løpende mulkt eller som et engangsbeløp. I særlige tilfeller kan Medietilsynet sette ned eller frafalle påløpt tvangsmulkt. Det følger også av kringkastingsloven § 10-4 tredje ledd at tvangsmulkt er tvangsgrunnlag for utlegg.

Medietilsynet kan forby selskaper å sende reklame i en tidsavgrenset periode når bestemmelsene i kapittel 3 eller forskrift gitt i medhold av kapittel 3, er overtrådt av noen som har handlet på vegne av en kringkaster, jf. kringkastingsloven § 10-5 første ledd. Medietilsynet kan også inndra konsesjon ved gjentatte eller grove overtredelser av loven eller bestemmelse eller vilkår fastsatt i medhold av loven som er foretatt av noen som har handlet på vegne av person eller foretak som er gitt konsesjon i medhold av §§ 2-1 eller 2-2, jf. § 10-5 andre ledd.

19.2 AMT-direktivet

AMT-direktivet inneholder ingen regulering av hvordan brudd på direktivets bestemmelser skal sanksjoneres. Det forutsettes likevel i artikkel 2 (1) at EØS-statene sikrer at tjenestetilbyderne underlagt deres jurisdiksjon overholder gjeldende lovgivning. Videre følger det av endringsdirektivet artikkel 4 (6) at medlemslandene skal med hensiktsmessige midler og innenfor rammen av sin nasjonale rett, sørge for at tilbydere av medie-

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

tjenester under deres jurisdiksjon effektivt overholder bestemmelsene i direktivet.

19.3 Forslagene i høringsnotatet

19.3.1 Generelle justeringer

Kringkastingslovens gjeldende sanksjonsbestemmelser fastslår at det er *Medietilsynet* som kan ilegge sanksjoner, selv om det er flere tilsynsmyndigheter som fører tilsyn med lovens bestemmelser. I høringsnotatet mente departementet at det er mest hensiktsmessig at det er den tilsynsmyndigheten som fører tilsyn som ilegger eventuelle sanksjoner. Departementet foreslo derfor å erstatte «Medietilsynet» med «tilsynsmyndigheten» i kringkastingsloven §§ 10-2 til 10-4. Departementet understreket at endringen er ment å reflektere at det er den instansen som fører tilsyn i det enkelte tilfelle som kan ilegge sanksjon etter de nevnte bestemmelsene.

19.3.2 Kringkasting og audiovisuelle bestillingstjenester

I høringsnotatet foreslo departementet å innføre en ny plikt for tilbydere av audiovisuelle bestillingstjenester til å registrere seg hos Medietilsynet i kringkastingsloven § 2-1 tredje ledd andre punktum. Departementet foreslo at brudd på bestemmelsen skal kunne sanksjoneres med overtredelsesgebyr i medhold av kringkastingsloven § 10-3 og tvangsmulkt i medhold av kringkastingsloven § 10-4, slik som ved brudd på tilvarende plikt for kringkastere.

Etter kringkastingsloven § 10-3 og § 10-4 kan Medietilsynet ilegge overtredelsesgebyr eller tvangsmulkt ved brudd på gjeldende bestemmelse om tilrettelegging i kringkastingsloven § 2-19. I høringsnotatet foreslo departementet at dette opprettholdes ved overtredelse av den foreslåtte bestemmelsen om universell utforming av bildeprogrammer i kringkastingsloven § 2-19.

Videre mente departementet at advarsel er tilstrekkelig for å oppnå etterlevelse av det nye kravet om universell utforming av viktig informasjon til allmennheten i kringkastingsloven § 2-20, og anså det ikke som hensiktsmessig at hjemmel til å ilegge overtredelsesgebyr eller tvangsmulkt innføres på nåværende tidspunkt. I forlengelsen av dette foreslo departementet en mindre justering i kringkastingsloven § 10-4 om tvangsmulkt, slik at den nye bestemmelsen i kringkastingsloven § 2-20 ikke omfattes.

I høringsnotatet mente departementet at brudd på de nye bestemmelsene i bildeprogramloven §§ 9 tredje ledd og 10 tredje ledd, som forbyr tjenestetilbydere å behandle personopplysninger om mindreårige som innhentes eller genereres som ledd i beskyttelsestiltak for kommersielle formål, skal kunne sanksjoneres på samme måte som de øvrige bestemmelsene i bildeprogramloven.

I høringsnotatet mente departementet at Medietilsynet bør ha anledning til å ilegge tvangsmulkt dersom en TV-distributør mv. eller noen annen enn tjenestetilbyderen forsyner fjernsyns-sendinger eller audiovisuelle bestillingstjenester med overliggende innslag i strid med den nye bestemmelsen i kringkastingsloven § 4-8. Ettersom det allerede følger av kringkastingsloven § 10-4 at Medietilsynet kan ilegge vedtak om tvangsmulkt for å sikre oppfyllelse av plikter i lovens kapittel 4 eller forskrift fastsatt i medhold av bestemmelsene, var det etter departementets syn ikke behov for justeringer i kringkastingsloven § 10-4.

19.3.3 Videodelingsplattformtjenester

For at tilsynsorganene skal kunne føre effektivt tilsyn med at tilbydere av videodelingsplattformtjenester treffer hensiktsmessige tiltak og følger reklameregelverket, ble det i høringsnotatet foreslått muligheter for å sanksjonere brudd på plikter etter loven med administrative sanksjoner. Departementet viste i denne forbindelse til at det i endringsdirektivet artikkel 30 (4) pekes på at medlemslandene skal sørge for at nasjonale reguleringsmyndigheter har håndhevsmyndighet til å kunne utføre sine oppgaver på en effektiv måte.

I høringsnotatet mente departementet at det er behov for at tilsynsmyndighetene har et virkemiddel som kan fungere som et oppfyllellespress i de tilfeller der en tilbyder ikke treffer hensiktsmessige tiltak eller der denne bryter reglene for reklame, produktplassering eller sponing. Departementet foreslo på denne bakgrunn at det bør være anledning til å ilegge tvangsmulkt dersom en tilbyder av en videodelingsplattformtjeneste overtrer pliktene som foreslås gjennomført i kringkastingsloven kapittel 5 A, og at dette lovfestes ved å innta en henvisning til plikter for tilbydere av videodelingsplattformtjenester etter kapittel 5 A i kringkastingsloven § 10-4.

I høringsnotatet mente departementet videre at overtredelsesgebyr vil kunne være en effektiv sanksjon for det tilfelle at tilbyderen gjentatte ganger innretter seg etter pålegg, men samtidig gjenopptar den ulovlige aktiviteten etter kort tid. Depar-

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

tementet understreket også at sanksjonsformen vil kunne ha en preventiv effekt. Departementet foreslo derfor at brudd på plikten til å registrere seg i forslag til ny § 5 A-2 i kringkastingsloven sanksjoneres med overtredelsesgebyr, slik som ved brudd på tilvarende plikt for kringkastere og tjenestetilbydere. Videre tok departementet til orde for at brudd på kravene til reklame, sponing og produkt-plassering som *tilbyderne selv* markedsfører, selger eller tilrettelegger i kringkastingsloven § 5 A-5 sanksjoneres med overtredelsesgebyr. Tilbydere av fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester kan ilegges overtredelsesgebyr ved overtredelse av bestemmelsene som det vises til i utkastet til ny § 5 A-5 i loven, og departementet mente at det tilsvarende bør gjelde for tilbydere av videodelingsplattformtjenester.

Når det gjelder reklame, sponing og produkt-plassering i bildeprogrammer eller brukergenererte videoer som lastes opp på tjenesten, mente departementet at det var mindre rimelig å legge tilbyderne administrative sanksjoner med pønalt formål. Dette fordi tilbydere av videodelingsplattformer ikke har redaksjonell kontroll over innholdet. Videre mente departementet at det heller ikke bør åpnes for illeggelse av overtredelsesgebyr for å sikre at tilbyderne treffer hensiktsmessige tiltak etter loven §§ 5 A-3, 5 A-4 eller 5 A-7. Departementet anså hjemmel for illeggelse av tvangsmulkt som tilstrekkelig i disse tilfellene, og understreket at dette synes også å være i tråd med Justis- og beredskapsdepartementets uttalelser i Prop. 62 L (2015–2016) *Endringer i forvaltningsloven mv.*, om at et mer inngripende virkemiddel ikke bør brukes dersom det samme målet kan nås med mindre inngripende tilgjengelige virkemidler.

19.4 Høringen

Allente og Forbrukertilsynet er positive til departementets forslag om å erstatte «Medietilsynet» med «tilsynsmyndigheten» i kringkastingsloven §§ 10-2 til 10-4.

19.5 Departementets vurdering

Allente og Forbrukertilsynet er positive til departementets forslag om å erstatte «Medietilsynet» med «tilsynsmyndigheten» i kringkastingsloven §§ 10-2 til 10-4. Ingen høringsinstanser hadde kommentarer til forslaget utover dette.

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om å erstatte «Medietilsynet» med «tilsynsmyndigheten» i kringkastingsloven §§ 10-2 til 10-4.

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om sanksjoner overfor tilbydere av kringkasting og audiovisuelle bestillingstjenester.

Høringsinstansene hadde ingen synspunkter til departementets forslag i høringsnotatet om å sanksjonere brudd på pliktene i kringkastingsloven kapittel 5 A om videodelingsplattformtjenester med tvangsmulkt. Høringsinstansene hadde heller ingen synspunkter til departementets forslag i høringsnotatet om å sanksjonere brudd på pliktene i kringkastingsloven §§ 5 A-2 og 5 A-5 med overtredelsesgebyr.

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om å sanksjonere brudd på pliktene i kringkastingsloven kapittel 5 A med tvangsmulkt. Departementet opprettholder også forslaget i høringsnotatet om å sanksjonere brudd på pliktene i kringkastingsloven §§ 5 A-2 og 5 A-5 med overtredelsesgebyr.

20 Økonomiske og administrative konsekvenser

Gjennomføring av endringsdirektivet til AMT-direktivet i tråd med forslaget vil ha økonomiske og administrative konsekvenser for offentlig forvaltning. Registreringsplikt for tilbydere av audiovisuelle bestillingstjenester eksisterer ikke i dag, og innføring av en slik plikt vil derfor innebære noe økt administrativ byrde for Medietilsynet og økte kostnader til utvikling av digitalt registreringsskjema. Forslaget til justeringer av kringkastingsloven § 4-5 innebærer ikke større endringer sammenlignet med gjeldende rett, og vil derfor ikke innebære økt administrativ belastning for Medietilsynet. Forslaget om at personopplysninger om mindreårige som innhentes eller på annen måte genereres av tjenestetilbydere ikke behandles for kommersielle formål, vil innebære en ny tilsynsoppgave. Det vil trolig medføre noe økt arbeidsmengde for Datatilsynet. I dag stilles det kun krav om at NRK og fjernsynskanaler med en andel på mer enn fem prosent av de samlede seertallene for fjernsyn skal tilgjengeliggjøre programmer for personer med funksjonsnedsettelse. Forslaget om at samtlige tilbydere av fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester skal utforme sine programmer universelt og rapportere vil derfor innebære økt arbeid for Medietilsynet og økte kostnader, bl.a. knyttet til digitale rapporteringsløsninger. Forslaget om at informasjon som formidles fra myndighetene i fjernsyn eller audiovisuelle bestillingstjenester i medhold av kringkastingsloven § 2-4 og smittevernloven § 4-8 skal utformes universelt, vil innebære økte kostnader for det offentlige. De aktuelle hjemlene vil imidlertid kun anvendes unntaksvis i svært spesielle situasjoner og kostnadene vil derfor være begrenset. Forslaget om endringer i bestemmelsene om reklame, sponing og produktplassering vil ikke innebære administrative eller økonomiske konsekvenser for Medietilsynet.

Forslaget til gjennomføring av direktivets bestemmelser om videodelingsplattformtjenester vil trolig ikke ha nevneverdige økonomiske og administrative konsekvenser for Medietilsynet og Forbrukertilsynet mv. per i dag. Dette skyldes at det finnes svært få, om noen, slike tjenester under norsk jurisdiksjon. Medietilsynet må imidlertid få

på plass systemer for registrering av tilbydere av slike tjenester i Norge. På sikt kan det ikke utelukkes en økning i Medietilsynets tilsynsarbeid som en følge av gjennomføringen av direktivets regler om videodelingsplattformtjenester. Tilsyn med tilbydere av videodelingsplattformer vil på sikt også kunne kreve samarbeid mellom relevante tilsynsmyndigheter som kan kreve ressurser. Forslaget om at Medietilsynet skal opprette en uavhengig klagenemnd for løsning av tvister mellom brukere og tilbydere av videodelingsplattformer om hensiktsmessige tiltak vil ha økonomiske og administrative konsekvenser. Siden det er svært få tilbydere av videodelingsplattformer i Norge i dag, vil det ikke være aktuelt å etablere en klagenemnd før det norske markedet har utviklet seg. Departementet vil ta nærmere stilling til nemndas finansiering på et senere tidspunkt.

Forslaget om gjennomføring av direktivets krav til økt uavhengighet for tilsynsmyndigheter vil ikke ha vesentlige økonomiske eller administrative konsekvenser for det offentlige.

Medietilsynet har anslått at nye oppgaver som følger av gjennomføringen av endringsdirektivet til AMT-direktivet vil innebære økte årlige kostnader for Medietilsynet på om lag 3 mill. kroner. Dette er basert på at tilsynet mener det vil kreve tre nye årsverk tilsvarende 2,8 mill. kroner årlig og utviklings- og driftskostnader, samt kostnader til innkjøp av rådgivningstjenester, på totalt ca. 200 000 kroner årlig for å følge opp nye forpliktelser/tilsynsoppgaver. Videre anslår Medietilsynet en engangskostnad første år på 1 950 000, bl.a. knyttet til utvikling av registreringssystemer.

De økonomiske konsekvensene for tilsynene vil bli fulgt opp i den ordinære budsjettprosessen. Merutgifter for offentlig forvaltning dekkes innenfor berørte departementers til enhver tid gjeldende ramme.

Forslaget om å innføre registreringsplikt for tilbydere av audiovisuelle bestillingstjenester og videodelingsplattformer vil ikke ha nevneverdige konsekvenser for tilbyderne. Forslaget til justeringer av kringkastingsloven § 4-5 med tilhørende forskrifter innebærer ikke større endringer sammenlignet med gjeldende rett, og vil ikke øke de

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

økonomiske og administrative konsekvensene for distributører som må etterleve ev. pålegg. Forslaget om at personopplysninger om mindreårige som innhentes eller på annen måte genereres av tjenestetilbydere som ledd i beskyttelsestiltak ikke behandles for kommersielle formål, vil kunne redusere inntektene til tilbydere som i dag utnytter slike opplysninger. Departementet er imidlertid av den oppfatning at slik utnyttelse av personopplysninger ikke er utbredt i Norge. Forslaget om at samtlige tilbydere av fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester skal utforme sine programmer universelt vil medføre økte kostnader for alle tilbydere av fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester i varierende grad. Forslaget om å utvide definisjonen av sponning til også å omfatte finansiering av kringkastere og audiovisuelle bestillingstjenester antas å ikke ha økono-

miske konsekvenser for tilbyderne, siden slik sponning ikke er utbredt i Norge. Forslaget til justering av bestemmelsene om produktplassering er primært av teknisk karakter, og vil derfor ikke påvirke tilbyderens inntjeningsmuligheter.

Forslaget om gjennomføring av direktivets bestemmelser om videodelingsplattformer vil ha økonomiske og administrative konsekvenser for tilbydere av slike tjenester som er etablert i Norge. Det antas imidlertid at omfanget av slike tjenester under norsk jurisdiksjon er svært begrenset. Forslaget vil medføre et strengere reguleringsregime enn i dag for slike aktører. Dette omfatter i første rekke krav til sponning, produktplassering og reklame som aktørene selv selger mv. samt innføring av hensiktsmessige tiltak for å beskytte barn mot skadelig innhold og allmennheten mot visse former for ulovlig innhold.

21 Merknader til de enkelte bestemmelsene i lovforslaget

Til endringene i kringkastingsloven

Til § 1-1

Bokstav g inneholder definisjonen av reklame. Bestemmelsen er utvidet slik at definisjonen også omfatter innslag i videodelingsplattformtjenester som har til formål å fremme tjenestetilbyderens egen virksomhet. Dette for å gjennomføre den justerte definisjonen av audiovisuell kommersiell kommunikasjon i direktiv (EU) 2018/1808 artikkel 1 nr. 1 bokstav h. For øvrig er bestemmelsen en videreføring av gjeldende definisjon i bokstav g. Det vises for øvrig til de generelle merknadene punkt 4.4.5.

De foreslåtte bokstavene *h til k* er nye.

Bokstav h inneholder definisjonen av sponing. Den foreslåtte definisjonen er i hovedsak en videreføring av gjeldende § 3-4 andre ledd. Gjeldende definisjon omfatter kun bidrag til produksjon eller sending av program. Endringen innebærer at også bidrag til finansiering av brukergenererte videoer samt medietjenestene radio, fjernsyn, audiovisuelle bestillingstjenester og videodelingsplattformtjenester vil anses som sponing, forutsatt at definisjonens øvrige vilkår er oppfylt. Det vises for øvrig til de generelle merknadene punkt 4.4.5.

Bokstav i inneholder definisjonen av produkt-plassering. Den foreslåtte definisjonen er i hovedsak en videreføring av gjeldende § 3-6 andre ledd, med enkelte rent språklige endringer. Det presiseres at bestemmelsen, på samme måte som for programmer, også omfatter brukergenerert video. Det vises for øvrig til merknadene til definisjonen i Prop. 9 L (2012–2013) s. 91, hvor det bl.a. fremgår at «Produktplasseringen må enten skje mot betaling i form av en pengesum eller ved liknende vederlag. Liknende vederlag omfatter i utgangspunktet også gratis levering av varer eller tjenester» og at «formålet med plasseringen må enten være å fremme varer, tjenester eller omdømmet til en fysisk eller juridisk person». Se for øvrig de generelle merknadene punkt 4.5.5.

Bokstav j gjennomfører definisjonen av videodelingsplattformtjeneste i direktiv (EU) 2018/1808 artikkel 1 bokstav aa. For det første må det være tale om en tjeneste. Definisjonen omfatter imidlertid også tjenester som er en del av en tje-

neste, forutsatt at den klart kan skilles fra tjenesten for øvrig og den atskilte tjenesten har som hovedformål eller vesentlig funksjon å tilby programmer eller brukergenererte videoer. En adskilt tjeneste kan f.eks. være en egen fane eller seksjon på tilbyderens nettsted som er dedikert til deling av brukergenererte videoer.

Tjenesten må enten ha som hovedformål å tilby brukergenererte videoer eller bildeprogrammer, eller ha dette som en vesentlig funksjon. «Bildeprogram» er definert i kringkastingsloven § 1-1 bokstav e, og «brukergenerert video» er foreslått definert i kringkastingsloven § 1-1 første ledd ny bokstav l. Det vises for øvrig til punkt 13.2. For momenter i vurderingen av om det er en vesentlig funksjon i tjenesten å levere bildeprogrammer eller brukergenererte videoer, vises det til punkt 13.2.2.

Videre er det et vilkår at tilbyderen ikke har redaksjonell kontroll over hvilket innhold som lastes opp på plattformen (utvelgelsen), men bestemmer hvordan bildeprogrammene eller de brukergenererte videoene organiseres. Eksempler på måter å organisere innholdet på er ved automatiske metoder eller algoritmer, særlig gjennom visning, tagging og sekvensering. Tagging betyr at innholdet i tjenesten organiseres ut fra informasjon som brukeren har lagt ved det opplastede innholdet (metadata), for eksempel ved bruk av emneknagger. Med sekvensering menes at innholdet organiseres i en viss rekkefølge.

Vilkåret om at tjenesten skal tilbys til allmennheten må tolkes likt som allmenhetsvilkåret i definisjonen av hhv. kringkasting, fjernsyn og audiovisuell bestillingstjeneste i kringkastingsloven § 1-1 første ledd bokstav a, c og d. Se også Prop. 9 L (2012–2013) punkt 5.6.3.3.

Endelig må tjenesten tilbys over et «elektronisk kommunikasjonsnett». Vilkåret innebærer at reguleringen er plattformnøytral i den forstand at det ikke har noen betydning hvilken teknologi som benyttes for formidling av bildeprogrammene eller de brukergenererte videoene, så lenge overføringen av innholdet skjer via et elektronisk kommunikasjonsnett. Vilkåret skal tolkes likt som i definisjonen av hhv. kringkasting, fjernsyn og audiovisuell bestillingstjeneste i kringkastingslo-

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

ven § 1-1. Det vises for øvrig til de generelle merknadene i punkt 13.2.5.

Bokstav k gjennomfører definisjonen av tilbydere av videodelingsplattform i direktiv (EU) 2018/1808 artikkel 1 bokstav da. Det spiller ingen rolle hvilken selskapsform tilbyderen av tjenesten har. Med «erhvervsvirksomhet» menes økonomisk aktivitet. Dette avgrenser mot tjenester som ikke har en slik økonomisk aktivitet, jf. artikkel 36 og 37 i EØS-avtalen. Begrepet skal tolkes i tråd med den praksisen som gjelder til enhver tid. Alle former for økonomisk aktivitet omfattes, herunder tjenester som er gratis for seeren så lenge tjenesten må anses som økonomisk aktivitet i seg selv. Levering av audiovisuelt innhold på private nettsteder og for ikke-kommersielle interessegrupper er ikke å regne som økonomisk aktivitet, jf. direktiv (EU) 2018/1808 fortalepunkt 6. Se for øvrig de generelle merknadene i punkt 13.2.5.

Bokstav l gjennomfører definisjonen av brukergenerert video i direktiv (EU) 2018/1808 artikkel 1 bokstav ba. For å oppfylle definisjonen av brukergenerert video, må det for det første være tale om «levende bilder». Både videoer med og uten lyd omfattes av definisjonen. Brukergenererte lydmedier som podkast faller derimot utenfor. Det stilles ikke noe minstekrav til lengden på videoen, så lenge den utgjør ett enkelt innslag. Videre er det et vilkår at videoen skapes av en bruker og lastes opp på en videodelingsplattformtjeneste, enten av den som har laget den selv eller av en annen bruker. Brukergenerert video er ment å tolkes snevrere enn definisjonen av brukergenerert innhold i medieansvarsloven § 3, ettersom sistnevnte omfatter alle «ytringer» og en videre krets av publikasjonsplattformer. Det vises for øvrig til de generelle merknadene i punkt 13.2.5.

Til § 2-1 tredje ledd

I *første punktum* er ordet «offentlig myndighet» byttet ut med «Medietilsynet». Endringen innebærer i praksis ingen realitetsendring. Det er altså tale om en rent språklig endring.

Bestemmelsen i *andre punktum* er ny og slår fast at for drift av audiovisuelle bestillingstjenester kreves det at tjenestetilbyderen er registrert hos Medietilsynet. Bestemmelsen har sammenheng med at direktiv (EU) 2018/1808 artikkel 2 (5b) pålegger medlemsstatene å utarbeide og vedlikeholde en oppdatert liste over tilbydere av medietjenester under deres jurisdiksjon. For en nærmere begrunnelse vises det til punkt 6.1.3 i proposisjonen. Det foreslås også en mindre rent

språklig endring i forskriftshjemmelen i *siste punktum*.

Til § 2-11

Første ledd er endret slik at opplysningsplikten utvides til å omfatte alle tilsyn som har oppgaver etter loven. Det vil si Medietilsynet, Forbrukertilsynet og Datatilsynet. Hvilke oppgaver tilsynene har etter loven, følger av kringkastingsforskriften § 1-8. Plikten gjelder opplysninger tilsynene trenger for å kunne utføre sine gjøremål etter *alle* bestemmelser i kringkastingsloven og regler gitt i medhold av denne loven. Begrepet «opplysninger» favner vidt og omfatter alle typer opplysninger og dokumenter, herunder informasjon som er taushetsbelagt, jf. nytt andre ledd. Opplysningsplikten omfatter også plikt til å opprette/gi tilgang til en brukerprofil der det er nødvendig med innlogging for å få tilgang til tjenesten. Dette vil for eksempel gjelde i tilfeller der man er avhengig av en tv-boks/dekoder for å få tilgang til innhold, der man må binde seg til et abonnement over en lengre periode, eller der man må bli godkjent som bruker av en administrator. Hjemmelen gjelder overfor «enhver». Dette inkluderer, men er ikke avgrenset til, kringkastere, tilbydere av audiovisuelle bestillingstjenester, tilbydere av videodelingsplattformtjenester, produsenter av bildeprogrammer, tv-distributører, annonsører, sponsorer mv. Utover at opplysningene kan gis skriftlig eller muntlig, stilles det ikke krav til oppfyllelsmåte. Det må avgjøres konkret hva som er mest hensiktsmessig i den enkelte sak. Hjemmelen kan også benyttes for å innhente opplysninger som tilsynene trenger for å oppfylle Norges avtaleforpliktelser overfor en fremmed stat eller internasjonal organisasjon. Dette omfatter blant annet plikter etter direktiv 2010/13/EU og direktiv (EU) 2018/1808 og bestemmelser i norsk lov og forskrift som gjennomfører direktivene.

Andre ledd slår fast at tilsynene har rett til å innhente opplysninger uavhengig av hvorvidt opplysningene er underlagt taushetsplikt. Dette innebærer at tilsynene blant annet kan kreve å få tilgang til opplysninger og dokumenter som inneholder forretningshemmeligheter som partene har avtalt skal være underlagt taushetsplikt. Det samme gjelder opplysninger som er underlagt taushetsplikt etter lov eller pålegg. Opplysningsplikten gjelder likevel ikke for taushetsplikt som nevnt i politiregisterloven § 23 første ledd nummer 1 og andre ledd og straffeprosessloven §§ 117 til 120 og 125, med unntak av § 118 første ledd første punktum. Politiregisterloven § 23 første ledd

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

nummer 1 og andre ledd omfatter blant annet opplysninger som er nødvendig å hemmeligholde av hensyn til politiets kriminalbekjempende virksomhet. Straffeprosessloven §§ 117 til 120 henviser til lovbestemt taushetsplikt blant annet av hensyn til rikets sikkerhet, etter vergemålsloven, fra prester, advokater mv. Unntaket for straffeprosessloven § 118 første ledd første punktum gir tilsynene rett til å kreve relevante opplysninger og dokumenter fra offentlige myndigheter for å kunne fastslå om det foreligger en overtredelse av reglene i kringkastingsloven eller forskrift gitt i medhold av loven, ev. innhenting av nærmere opplysninger om en slik overtredelse. På samme måte kan tilsynene også hente inn andre opplysninger fra offentlige myndigheter som er nødvendige for å gjennomføre oppgaver pålagt etter kringkastingsloven eller forskrift gitt i medhold av loven. Opplysningsplikten innebærer ikke noen innskrenking av medienes rett til kildevern etter EMK artikkel 10. Straffeprosessloven § 125 innebærer formelt et unntak fra forklaringsplikten i straffeprosessloven § 108 for medarbeidere i redaktørstyrte medier. Rekkevidden av unntaket i andre ledd for straffeprosessloven § 125 må tolkes i lys av EMK artikkel 10, praksis fra EMD og norsk rettspraksis, herunder Høyesteretts uttalelser i dommene inntatt i Rt. 2013 s. 1290 og Rt. 2015 s. 1286.

Tredje ledd slår fast at departementet kan gi forskrift om opplysningsplikten, for eksempel om hvem som er omfattet av plikten, og hvilke opplysninger som kan kreves. Dette er en videreføring av gjeldende andre ledd med enkelte rent språklige endringer.

Se for øvrig de generelle merknadene i punkt 18.5.

Til ny § 2-11a

Paragrafen gjennomfører artikkel 30 a i direktiv (EU) 2018/1808.

Første ledd pålegger tilsynsorgan som fører tilsyn med bestemmelser som gjennomfører direktiv 2010/13/EU, å gi tilsynsmyndigheter i andre EØS-stater, samt EFTAs overvåkingsorgan, opplysninger som er nødvendige for håndhevelsen av AMT-direktivet (direktiv 2010/13/EU). Informasjonsplikten omfatter, men er ikke avgrenset til, opplysninger som er nødvendige for å bestemme jurisdiksjonen til en tjeneste etter artikkel 2, for å nedlegge videresendingsforbud etter artikkel 3 eller for å gjennomføre konsultasjons- og omgjølesprosedyren etter artikkel 4.

Etter *andre ledd* har Medietilsynet plikt til å informere tilsynsmyndigheten i mottakerlandet

dersom tilsynet mottar opplysninger fra en norsk tilbyder av fjernsyn eller audiovisuell bestillingstjeneste om at tjenesten helt eller i hovedsak er rettet mot publikum i en annen EØS-stat. I vurderingen av om en tjeneste «hovedsakelig er rettet mot publikum i en annen EØS-stat» vil det være relevant å legge vekt på tilbyderens egne opplysninger i registreringsskjemaet til Medietilsynet. I tillegg kan tilsynsmyndigheten gjøre en selvstendig vurdering, der relevante momenter blant annet er om tjenesten mottas kun av publikum i mottakerlandet eller i flere land, hvor hovedtyngden av tjenestens publikum befinner seg, om tjenestens programmer eller markedsføring er særlig rettet mot publikum i mottakerlandet, hvilket språk som benyttes, og om tjenesten på annen måte henvender seg særlig til publikum i mottakerlandet (jf. blant annet direktiv (EU) 2018/1808 fortalepunkt 38 og direktiv 2010/13/EU fortalepunkt 42).

Etter *tredje ledd* har tilsynsorganene plikt til å behandle en anmodning om informasjon om aktivitetene til en tjenestetilbyder fra tilsynsmyndigheten i et land en norsk tjenestetilbyder er rettet mot. Tilsynsorganene skal som utgangspunkt ta stilling til anmodningen innen to måneder.

Mediemyndighetene i EØS-statene har gjennom medlemskapet i ERGA (European Regulators Group for Audiovisual Media Services) inngått en intensjonsavtale (Memorandum of Understanding) som gir nærmere regler for samhandlingen mellom mediemyndighetene i saker etter AMT-direktivet (direktiv 2010/13/EU), herunder informasjons- og bistandsplikten etter direktiv (EU) 2018/1808 artikkel 30a.

Se for øvrig de generelle merknadene i punkt 17.4.

Til § 2-15

Paragrafen gjennomfører direktiv (EU) 2018/1808 artikkel 30 (1) og (2) når det gjelder Medietilsynet som tilsynsmyndighet for AMT-direktivet.

I *første ledd* utvides avskjæringen av instruksjonsmyndighet slik at den også omfatter instruksjoner fra Kongen (og ikke bare departementet) samt instruksjoner overfor Medieklagenemnda (og ikke bare Medietilsynet). I dag åpner loven for å pålegge tilsynet å ta en sak opp til behandling. Forslaget innebærer at denne retten avskjæres når det gjelder bestemmelser som gjennomfører AMT-direktivet.

Andre ledd presiserer at Kongen og departementet heller ikke kan treffe vedtak som hører under Medietilsynet eller Medieklagenemndas myndighet etter loven.

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

Tredje ledd viderefører bestemmelsen som i dag følger av § 2-15 første ledd. Ved at bestemmelsen gjelder omgjøring generelt, avskjærer den også Kongens omgjøringsadgang. Per i dag er dette bare underforstått ved at Kongen i statsråd etter § 2-15 andre ledd har adgang til å omgjøre i «saker av prinsipiell eller stor samfunnsmessig betydning».

I *fjerde ledd* opprettholdes adgangen som Kongen i statsråd har til å omgjøre tilsynets eller klagenemndas vedtak i saker av «prinsipiell eller stor samfunnsmessig betydning». Samtidig presiseres det at denne adgangen ikke gjelder vedtak fattet med hjemmel i regler som gjennomfører direktiv 2010/2013/EU.

Se for øvrig de generelle merknadene i punkt 14.5.2.4.

Til § 2-16 første ledd

Innledningsvis er ordlyden «til følgende opplysninger» endret til «til opplysninger om». Endringen er rent språklig og innebærer ingen realitetsendring.

Bokstav b er endret ved tilføyelse av ordlyden «at tjenestetilbyderen er underlagt norsk jurisdiksjon». Endringen gjennomfører direktiv (EU) 2018/1808 artikkel 5 (1) bokstav d. For øvrig videreføres gjeldende bestemmelser.

Se for øvrig de generelle merknadene i punkt 6.2.5.

Til § 2-19

Paragrafen gjennomfører direktiv (EU) 2018/1808 artikkel 7 (1) og (3). Begrepsbruken er gjennomgående endret: «Tilrettelegge» for personer med funksjonsnedsettelse er endret til «utforme universelt» og «universell utforming». Det er tale om en rent språklig justering, og den medfører ingen realitetsendring. Begrepet «universell utforming» skal altså ikke forstås som at hovedløsningen må oppfylle alle brukergruppers behov samtidig.

Første ledd er endret slik at plikten til universell utforming ikke bare gjelder for NRK og riksdekkende kommersielle fjernsynskanaler med en andel på mer enn fem prosent av de samlede seertallene for fjernsyn, men alle tilbydere av fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester. Tilbyderne har en plikt til å utforme «bildeprogrammer» universelt. Endringen fra «programmer» til «bildeprogrammer» har sammenheng med at «bildeprogrammer» allerede er definert i kringkastingsloven § 1-1 bokstav e. Endringen er kun en retts teknisk justering, og er ikke ment å innebære en realitets-

endring. Bestemmelsen inneholder en ikke-uttømmende liste over teknikker som kan brukes (teksting, tegnspråktolking, synstolking, lydtekst eller andre teknikker). Listen er uendret sammenlignet med gjeldende første ledd. Bildeprogrammene skal utformes universelt ved forholdsmessige tiltak. I vurderingen av hva som er forholdsmessige tiltak bør det legges vekt på hvilke teknologiske løsninger som finnes, herunder kostnadene sett opp mot den enkelte aktørs økonomiske forutsetninger. Videre bør det tas hensyn til at kravene ikke hindrer nyetableringer, utvikling eller evnen til å øke den programrelaterte produksjonen. Samtidig vil det være rimelig å stille strengere krav til tjenestetilbydere med gode finansielle forutsetninger eller høy seerandel. Hva som er «forholdsmessig» vil bli nærmere regulert i forskrift.

Andre ledd slår fast at tilbydere av fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester skal utarbeide en handlingsplan for økt universell utforming av bildeprogrammer i tjenestene. Handlingsplanenes detaljeringsgrad og omfang bør avhenge av tilbyderens størrelse og økonomiske ressurser. Planene skal fungere som bevisstgjøring og et insentiv til aktivt arbeid med universell utforming. Nærmere regler om handlingsplaner kan fastsettes i forskrift, jf. tredje ledd.

Tredje ledd gir hjemmel til å gi forskrift om universell utforming av bildeprogrammer i fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester, blant annet om hvordan og i hvilket omfang tjenestetilbyderne skal utforme bildeprogrammene universelt ved forholdsmessige tiltak. Bestemmelsen viderefører forskriftshjemmelen i gjeldende tredje ledd, men er endret slik at det innføres hjemmel til å gi forskrift om universell utforming av programmer i fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester, og ikke bare regler for NRKs programmer og programmer i riksdekkende kommersielle fjernsynskanaler. Tillegget «blant annet om hvordan og i hvilket omfang tjenestetilbyderne skal utforme bildeprogrammene universelt ved forholdsmessige tiltak» er ment å tydeliggjøre at krav til utforming av bildeprogrammer universelt, herunder hva som er «forholdsmessig», vil bli nærmere regulert i forskrift.

Se for øvrig de generelle merknadene i punkt 10.1.5.

Til ny § 2-20

Paragrafen gjennomfører direktiv (EU) 2018/1808 artikkel 7 (5). Den stiller krav til universell utforming av viktig informasjon til allmennheten. Kravene til universell utforming av slike meldinger retter seg mot offentlige myndigheter, ikke til

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

tilbydere av fjernsyn eller audiovisuelle bestillingstjenester.

Første ledd slår fast at den som pålegger tilbydere av fjernsyn å sende meldinger i medhold av kringkastingsloven § 2-4, skal utforme meldingene universelt. Dersom meldingene sendes i medhold av kringkastingsloven § 2-4, vil pliktsubjektet være «statsmyndigheter». Bestemmelsen inneholder en ikke-uttømmende liste over teknikker som kan brukes (teksting, tegnspråktolkning, synstolkning, lydtekst eller andre teknikker). Det er viktig at meldingene når store deler av befolkningen raskt, og den klare hovedregelen er derfor at meldingene skal utformes universelt «umiddelbart» når meldingene formidles til offentligheten. Bestemmelsen tar likevel høyde for at det ikke alltid er mulig. Ordlyden «så snart som mulig» er ment som en sikkerhetsventil i tilfeller hvor det ikke er mulig å universelt utforme meldingene samtidig som meldingene formidles til allmennheten.

Andre ledd slår fast at første ledd gjelder tilsvarende for den som pålegger tilbydere av fjernsyn eller audiovisuelle bestillingstjenester å sende meldinger i medhold av smittevernloven § 4-8. Dersom meldingene sendes i medhold av smittevernloven § 4-8, vil pliktsubjektet være Helse- og omsorgsdepartementet eller Helsedirektoratet.

Se for øvrig de generelle merknadene punkt 10.2.5.

Til ny § 2-21

Paragrafen gjennomfører direktiv (EU) 2018/1808 artikkel 33a.

Første ledd pålegger Medietilsynet å fremme og treffe tiltak for å utvikle den kritiske medieforståelsen i befolkningen. Eksempler på tiltak kan være å utarbeide undervisningsopplegg, tilby fakta- og kunnskapsbasert rådgivning og informasjonskampanjer, gjennomføre undersøkelser for å kartlegge status for den kritiske medieforståelsen i befolkningen, holde foredrag og seminarer med videre. Tiltakene kan også gjøres i samarbeid med andre, slik som frivillige organisasjoner eller myndighetsorganer.

Andre ledd første punktum pålegger Medietilsynet innen en bestemt frist og deretter hvert tredje år å rapportere til EFTAs overvåkingsorgan om tiltakene. Rapporteringen skal gjøres i tråd med retningslinjer utarbeidet av Europakommisjonen. Det fremgår av *andre ledd andre punktum* at departementet gir forskrift om fristen etter første punktum.

Se for øvrig de generelle merknadene i punkt 16.5.

Til § 3-4

Første ledd første punktum fastslår at dersom radio, fjernsyn, audiovisuelle bestillingstjenester eller et program er sponset, skal det opplyses om dette på en tydelig måte. Dette innebærer en utvidelse sammenlignet med gjeldende første ledd første punktum, som kun gjelder «programmer». Utvidelsen har sammenheng med forslaget til definisjon av sponning i kringkastingsloven § 1-1 første ledd ny bokstav h, som foreslås endret for å tilpasse definisjonen av sponning til AMT-direktivets definisjon. I tillegg har det blitt gjort endringer i *første ledd andre, tredje og fjerde punktum* som tydeliggjør hvilke krav som utelukkende gjelder for sponning av programmer. Endringene er kun av språklig karakter, og er ikke ment å endre rettsstilstanden for kravene til sponning av programmer.

For øvrig inneholder bestemmelsen mindre justeringer som er nødvendige som følge av at bestemmelsen utvides til å også omfatte sponning av radio, fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester. Det er også ellers foreslått enkelte mindre rent språklige endringer i *første til femte ledd*.

I *femte ledd* er forskriftshjemmelen foreslått endret fra at Kongen «gir» forskrift til at Kongen «kan gi» forskrift. Det er også foreslått enkelte mindre rent språklige justeringer i dette leddet.

De materielle reglene for sponning av radio, fjernsyn osv. gjelder tilsvarende for sponning av videodelingsplattformtjenester og brukergenerert video, se §§ 5 A-5 og 5 A-6.

Se for øvrig de generelle merknadene i punkt 11.2.2.5.

Til § 3-6

Paragrafen gjennomfører direktiv (EU) 2018/1808 artikkel 11. Endringen er i all hovedsak av retts teknisk karakter.

Første ledd fastslår et forbud mot produktplassering i nyhets- og aktualitetsprogrammer, forbrukerprogrammer, religiøse programmer og barneprogrammer. Enkelte program kan ha elementer fra ulike programkategorier, slik som aktualitetsprogram og dokumentar. I program som har betydelige elementer fra programkategorier der produktplassering ikke er tillatt, vil produktplassering normalt være forbudt. Hvilken programkategori programmet hører inn under avgjøres ut fra en konkret vurdering av innholdet. Hvordan tilbyder selv har kategorisert programmet er ikke avgjørende. Dette er i tråd med gjeldende forvaltningspraksis, se Medietilsynets veileder «Veileder for produktplassering i

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

kringkasting og audiovisuelle bestillingstjenester». Videre er ordlyden «programmer som er særlig rettet mot barn» endret til «barneprogram». «Barneprogram» er definert i kringkastingsforskriften § 3-6 femte ledd, der det fremgår at et program er å anse som et barneprogram når barn anses å være den primære målgruppen for programmet. Endringen er kun av retts teknisk karakter, og innebærer en bedre harmonisering med loven for øvrig der begrepet «barneprogram» er brukt. Forbudet mot produkt plassering i programkategoriene som listes i bestemmelsen gjelder generelt og omfatter programmer som verken er produsert eller bestilt av vedkommende tjenestetilbyder/kringkaster.

Andre ledd slår fast at produkt plassering er forbudt i programmer som er produsert eller bestilt av NRK eller tilknyttede foretak. Dette er en videreføring av gjeldende fjerde ledd, men med en retts teknisk justering i tråd med øvrige justeringer i bestemmelsen. I programmer NRK verken har produsert eller bestilt er produkt plassering tillatt, med de nærmere krav til produkt plassering som fremgår av § 3-7.

I tredje ledd er det foreslått enkelte mindre rent språklige justeringer.

Se for øvrig de generelle merknadene i punkt 11.2.3.6.

Til § 3-7 første ledd bokstav a

Endringen gjennomfører direktiv (EU) 2018/1808 artikkel 11 (3) bokstav a, ved at det fremkommer at programmets innhold og organisering i en programoversikt ved kringkasting eller i en katalog ved audiovisuelle bestillingstjenester ikke skal påvirkes på en slik måte at det innvirker på ansvaret og den redaksjonelle uavhengigheten til tilbyderen. Gjennomføringen innebærer at «fastsetting av sendetid» byttes ut med «organisering». Endringen fra «fastsetting av sendetid» til «organisering» innebærer ikke en realitetsendring når det gjelder bestemmelsens nåværende krav til fastsetting av sendetid, og er kun ment som en tilpasning av ordlyden i tråd med direktivets artikkel 11 (3) bokstav a. Ordlyden «tilbyderen av medietjenesten» erstattes med «kringkasteren eller tjenestetilbyderen» for å synliggjøre at bestemmelsen gjelder for både fjernsyn, radio og audiovisuelle bestillingstjenester.

Se for øvrig de generelle merknadene i punkt 11.2.3.6.

Til ny § 4-1a

Paragrafen slår fast at en tjenestetilbyder som er etablert i en annen EØS-stat har rett til å formidle fjernsyn eller audiovisuelle bestillingstjenester til Norge innenfor det samordnede regelområdet til direktiv 2010/13/EU, med mindre noe annet følger av kringkastingsloven eller annen lovgivning. Bestemmelsen er kun en klargjøring av prinsippet om fri viderefremidling, og er ikke ment å innebære noen realitetsendring. Bestemmelsen er bl.a. ikke til hinder for at det gjennomføres nasjonale regler om å hindre eller vanskeliggjøre tilgang til innhold eller markedsføring som ikke er samordnet av direktivet.

Se for øvrig de generelle merknadene i punkt 7.1.5.

Til § 4-5

Paragrafens innhold er endret og presisert, og den har derfor fått ny overskrift som harmonerer bedre med innholdet.

I første ledd [...] er gjeldende ordlyd om at Medietilsynet «i forskrift eller enkeltvedtak kan forby videresending av fjernsynskanaler» endret til at Medietilsynet kan gi «pålegg om å midlertidig hindre eller vanskeliggjøre tilgangen til utenlandske fjernsynskanaler». Et slikt pålegg vil være et enkeltvedtak i henhold til forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav b. Formålet med endringen er for det første å tydeliggjøre at bestemmelsen ikke etablerer et medvirkningsansvar eller noen generell overvåkningsplikt for distributørene, men at disse må iverksette tiltak for å hindre at fjernsynskanalerne eller nærmere bestemt innhold i kanalene når ut til seerne når bestemmelsens vilkår er oppfylt og Medietilsynet har pålagt dette. For det andre innebærer endringen en presisering av at det kun kan gis pålegg etter bestemmelsen med midlertidig virkning. Endelig innebærer endringen at pålegg etter bestemmelsen kun omfatter tilgangen til utenlandske fjernsynskanaler. Det vil si fjernsynskanaler som ikke er underlagt norsk jurisdiksjon etter kringkastingsforskriften § 1-1 og som er etablert i en annen EØS-stat eller et tredjeland.

Det foreslås å oppheve gjeldende bokstav b i *første ledd*. Gjeldende § 4-5 første ledd bokstav c flyttes til bokstav b. Ordlyden i gjeldende § 4-5 første ledd bokstav c omfatter «program» som kan være skadelig for mindreårige. Skadelig innhold kan også forekomme i markedsføring. Departementet foreslår at dette reflekteres i ordlyden, samtidig som den justeres i tråd med endringsdirektivets ordlyd. Som følge av at gjeldende § 4-5

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

første ledd bokstav b oppheves, videreføres gjeldende § 4-5 første ledd bokstav d og e som § 4-5 første ledd bokstav c og d.

Bestemmelsens *andre ledd* klargjør at § 4-5 første ledd bokstav a ikke gjelder for fjernsynskanaler som tilbys av tjenestetilbydere som er etablert i andre EØS-stater eller stater som har ratifisert Europarådets konvensjon om fjernsyn over landegrensene. Bestemmelsen gjelder likevel for fjernsynskanaler som tilbys av tjenestetilbydere som er etablert utenfor EØS-området og som har ratifisert Europarådets konvensjon om fjernsyn over landegrensene dersom kanalen sender reklame som er særskilt og jevnlig rettet mot norske seere. Endringen viderefører materielt sett gjeldende bestemmelse i kringkastingsforskriften § 4-4.

I *tredje ledd første punktum* presiseres det at pålegget kan gis overfor den som eier eller disponerer nett som formidler fjernsynskanaler som nevnt i første ledd. «Nett som formidler fjernsynskanaler» omfatter alle distribusjonsmåter, uavhengig av hvilken teknologi som benyttes. Det er Medietilsynets vedtak som eventuelt vil utløse en handleplikt for distributøren/netteieren, og forslaget oppstiller ingen plikt til å foreta seg noe uten et slikt vedtak.

Etter *tredje ledd andre punktum* skal det følge av vedtaket hvilke fjernsynskanaler pålegget gjelder og dersom aktuelt hvilket innhold som nærmere omfattes av pålegget. Når det gjelder ulovlig innhold i programmer vil det være tilstrekkelig at pålegget angir hvilke program innholdet forekommer i. Videre vil det være tilstrekkelig å oppgi annonsørselskap og/eller navn på produkter i et pålegg som gjelder ulovlig markedsføring. Dersom markedsføringen er integrert i et program i form av enten sponsoridentifikasjon eller produkt-plassering, og markedsføringen ikke enkelt kan skilles ut, kan det være nødvendig at pålegget gjelder forbud mot videreformidling av hele programmet. Forslaget til ny ordlyd i § 4-5 første ledd slår fast at Medietilsynet kan gi pålegg om å hindre eller vanskeliggjøre tilgangen til hele fjernsynskanaler. Dette innebærer at også mindre inngripende tiltak kan iverksettes. Medietilsynet kan for eksempel gi pålegg om å hindre eller vanskeliggjøre tilgang til nærmere bestemt ulovlig eller skadelig innhold etter § 4-5 bokstav b til d.

I *fjerde ledd* er det lagt inn enkelte rent språklige endringer og en justering som følge av at gjeldende første ledd bokstav d og e blir ny første ledd bokstav c og d.

Endringene i forskriftshjemmelen i § 4-5 *femte ledd* har sammenheng med de øvrige foreslåtte justeringene i paragrafen.

Se for øvrig de generelle merknadene i punkt 7.2.5.

Til ny § 4-8

Paragrafen gjennomfører artikkel 7b i direktiv (EU) 2018/1808.

Første ledd fastslår at fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester ikke kan forsynes med overliggende innslag for kommersielle formål eller endres uten samtykke fra tjenestetilbyderen. Overliggende innslag for kommersielle formål vil si at noen annen enn tjenestetilbyderen, f.eks. en TV-distributør, legger reklame eller annen markedsføring oppå en fjernsynssending eller en audiovisuell bestillingstjeneste. Innslaget kan for eksempel være et banner som dekker deler av skjermen mens programmet vises. Bestemmelsen er ikke ment å hindre pålegg fra Medietilsynet iht. kringkastingsloven § 4-5 og § 4-7.

Andre ledd åpner for at Kongen kan gi forskrift om overliggende innslag for kommersielle formål og endringer av fjernsynssendinger og audiovisuelle bestillingstjenester, for eksempel unntak fra kravet om samtykke etter første ledd.

For øvrig vises det til de generelle merknadene til forslaget i punkt 11.4.5.

Til ny § 5 A-1

Bestemmelsen gir Kongen myndighet til å gi regler om når en tilbyder av en videodelingsplattform er underlagt norsk jurisdiksjon i henhold til direktiv (EU) 2018/1808 artikkel 28a. Det vises for øvrig til fremstillingen i punkt 13.3.

Til ny § 5 A-2

Første punktum slår fast at tilbydere av videodelingsplattformer under norsk jurisdiksjon plikter å registrere seg hos Medietilsynet. Dette innebærer en aktivitetsplikt for slike norske tilbydere, som uopfordret skal registrere seg hos tilsynet. Regler for når en tilbyder er underlagt norsk jurisdiksjon vil bli fastsatt i forskrift, jf. forslaget til § 5 A-1. Det vises for øvrig til fremstillingen i punkt 13.4.

Andre punktum slår fast at Kongen kan gi forskrift om registreringsplikten.

Til ny § 5 A-3

Paragrafen gjennomfører artikkel 28b (1) bokstav a i direktiv (EU) 2018/1808. *Første ledd* slår fast at tilbydere av videodelingsplattformer skal treffe hensiktsmessige tiltak for å beskytte mindreårige

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

mot skadelig og alvorlig skadelig innhold i bildeprogrammer, brukergenererte videoer, reklame, sponsing og produktplassering i videodelingsplattformtjenesten, se punkt 13.5. Med «mindreårige» menes personer under 18 år. «Videodelingsplattformtjeneste» og «tilbyder av videodelingsplattform» defineres i kringkastingsloven § 1-1 første ledd ny bokstav j og k. «Brukergenerert video» defineres i kringkastingsloven § 1-1 første ledd ny bokstav l. Begrepene «skadelig innhold» og «alvorlig skadelig innhold» skal tolkes likt som i lov om beskyttelse av mindreårige mot skadelige bildeprogram (bildeprogramloven), jf. loven § 2 bokstav h og i. Det følger av Prop. 123 L (2013-2014) punkt 6.4 at «skadelig innhold» og «alvorlig skadelig innhold» er å regne som rettslige standarder som kan utvikles over tid. Begrepene skal tolkes i samsvar med endringsdirektivet artikkel 6a og praksis etter bildeprogramloven. Hvilke hensiktsmessige tiltak som skal iverksettes vil fastsettes i kringkastingsforskriften, se § 5 A-7 og merknadene til denne, samt proposisjonens punkt 13.8.

Andre ledd slår fast at Kongen kan gi forskrift om beskyttelse av mindreårige mot skadelig og alvorlig skadelig innhold i videodelingsplattformtjenester, for eksempel om bruk av personopplysninger om mindreårige. Det vises for øvrig til fremstillingen i punkt 13.9.

Til ny § 5 A-4

Paragrafen gjennomfører direktiv (EU) 2018/1808 artikkel 28b (1) bokstav b og c. Etter bestemmelsen skal tilbydere av videodelingsplattformer treffe hensiktsmessige tiltak for å beskytte allmennheten mot bildeprogrammer, brukergenererte videoer, reklame, produktplassering og sponsing i tjenesten som har et innhold som strider mot følgende bestemmelser i straffeloven: § 136 bokstav a (offentlig oppfordring til terrorhandlinger mv.), § 183 (offentlig oppfordring til straffbar handling), § 185 (hatefulle ytringer), § 263 (trusler) og § 311 (fremstilling av seksuelle overgrep mot barn mv.). «Tilbyder av videodelingsplattform» defineres i kringkastingsloven § 1-1 første ledd ny bokstav k. «Brukergenerert video» defineres i kringkastingsloven § 1-1 første ledd ny bokstav l. Se departementets vurderinger under punkt 13.6 for en nærmere beskrivelse av innholdet som dekkes av straffebestemmelsene, og merknadene til § 5 A-7 for en nærmere beskrivelse av hensiktsmessige tiltak. Plikten til å iverksette hensiktsmessige tiltak gjelder selv om det aktuelle innholdet

er lastet opp av en bruker, og tilbyderen ikke har kunnskap om innholdet.

Bestemmelsen må tolkes i lys av ytringsfriheten slik den er beskyttet i Den europeiske menneskerettighetskonvensjonen (EMK) artikkel 10 og Grunnloven § 100, samt rettspraksis knyttet til disse bestemmelsene. Plikten skal ikke forstås slik at tilbyderen plikter å treffe hensiktsmessige tiltak for å forhindre ytringer eller oppfordringer til hat mot religioner og livssyn, eller mot politiske eller andre synspunkter, *i seg selv*. Det samme må gjelde dersom et redaktørstyrt medium laster opp programmer med slikt innhold på en videodelingsplattform. Plikten til hensiktsmessige tiltak vil derimot omfatte ytringer/oppfordringer til hat mot *personer* eller *grupper av personer* på noen av disse grunnlagene jf. straffeloven § 185 som rammer «det å true eller forhåne *noen*, eller fremme hat, forfølgelse eller ringeakt *overfor noen*» (departementets kursivering). Slike ytringer nyter et beskjedent grunnlovvern ettersom de ikke faller innenfor den kjerneverdi som ytringsfriheten skal beskytte – det offentlige ordskiftet (jf. blant annet HR-2020-2133-A, avsnitt 32).

Til ny § 5 A-5

Paragrafen gjennomfører direktiv (EU) 2018/1808 artikkel 28b (2) første ledd samt harmoniserer forbrukerbeskyttelsesnivået på norske videodelingsplattformer tilsvarende som for i fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester. Den innebærer derfor noe strengere regler for reklame, sponsing og produktplassering for norske tilbydere av videodelingsplattformer enn den minimumsreguleringen som direktiv (EU) 2018/1808 legger opp til i artikkel 28b (2) første ledd.

Første ledd slår fast at kringkastingsloven § 3-1 første ledd og §§ 3-3, 3-4, 3-6 og 3-7, gjelder tilsvarende for reklame, sponsing og produktplassering som markedsføres, selges eller tilrettelegges av tilbydere av videodelingsplattformer og som inngår i eller følger med bildeprogrammer og brukergenererte videoer. Det vises for øvrig til de generelle merknadene i punkt 13.7.

Andre ledd slår fast at Kongen kan gi forskrift om reklame, sponsing og produktplassering som markedsføres, selges eller tilrettelegges av tilbydere av videodelingsplattformer.

Til ny § 5 A-6

Paragrafen gjennomfører direktiv (EU) 2018/1808 artikkel 28b (2) andre ledd. Den medfører i tillegg en plikt for tilbydere av videodelingsplatt-

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

former til å treffe hensiktsmessige tiltak for å oppfylle strengere norske forbrukervernregler for markedsføring.

Første ledd slår fast at tilbydere av videodelingsplattformer skal treffe hensiktsmessige tiltak for å sikre at reklame, sponning og produkt-plassering som markedsføres, selges eller tilrettelegges av andre enn tilbyderne, og som inngår i eller følger med bildeprogrammer og brukergenererte videoer, oppfyller visse krav. Bestemmelsen bokstav a til f angir hvilke regler som tilbyderen plikter å treffe hensiktsmessige tiltak for å overholde. Dette omfatter kringkastingsloven §§ 3-1 første ledd om forbud mot reklameinnslag i tilknytning til barneprogram mv., 3-3 om forbud mot skjult reklame og andre former for skjult markedsføring, 3-4 om sponning i kringkasting og audiovisuelle bestillingstjenester, 3-6 om produkt-plassering i kringkasting og audiovisuelle bestillingstjenester og 3-7 om krav til programmer som inneholder produkt-plassering, markedsføringsloven § 2 om god markedsføringsskikk mv., alkohol-loven § 9-1 om forbud mot reklame for tilvirkningsmidler for alkoholholdig drikk og § 9-2 om forbud mot reklame for alkoholholdig drikk og forskrifter fastsatt i medhold av disse paragrafene, tobakksskadeloven § 22 om forbud mot reklame for tobakkssvarer mv. og § 23 om forbud mot tobakkssponning og forskrifter fastsatt i medhold av disse paragrafene, pengespilloven § 6 og forskrifter fastsatt i medhold av legemiddeloven § 19 andre ledd. Det er foreslått en hjemmel for Kongen til å fastsette regler om hensiktsmessige tiltak i forskrift § 5 A-7. Se departementets vurderinger i punkt 13.8.5. Det vises for øvrig til fremstillingen i punkt 13.7. *Andre ledd* slår fast at Kongen kan gi forskrift om reklame, sponning og produkt-plassering som selges, markedsføres eller tilrettelegges av andre enn tilbydere av videodelingsplattformer.

Til ny § 5 A-7

Paragrafen gjennomfører (EU) 2018/1808 artikkel 28b (3) andre ledd om hvilke hensiktsmessige tiltak som kan pålegges tilbydere av videodelingsplattformer.

Første ledd første punktum slår fast at hensiktsmessige tiltak etter §§ 5 A-3, 5 A-4 og 5 A-6 skal være gjennomførbare og forholdsmessige og ta hensyn til videodelingsplattformtjenestens størrelse og art. Hensiktsmessige tiltak må baseres på arten av det aktuelle innholdet, skaden det kan forårsake, egenskapene til kategorien personer som skal beskyttes, så vel som de rettigheter og

legitime interesser som er berørt, inkludert rettighetene og de legitime interessene til tilbyderen av videodelingsplattformen og til brukerne som har laget eller lastet opp innholdet og allmennhetens interesse. Tiltakene skal også være praktisk gjennomførbare og forholdsmessige, sett hen til plattformens størrelse og tjenestens art. Dette innebærer for eksempel at en videodelingsplattform som er stor i form av mange brukere eller har høy omsetning kan forventes å innføre mer avanserte løsninger for de ulike tiltakene, enn mindre tjenester. Videre slår *første ledd andre punktum* fast at hensiktsmessige tiltak ikke skal føre til forhåndskontroll eller opplastingsfiltrering av innhold i strid med ehandelsloven § 19. Det vises for øvrig til fremstillingen i punkt 13.8.

Andre ledd slår fast at Kongen kan gi forskrift om hvilke hensiktsmessige tiltak tilbydere av videodelingsplattformer skal treffe i henhold til §§ 5 A-3, 5 A-4, og 5 A-6. Det vises for øvrig til fremstillingen i proposisjonens punkt 13.8.

Til ny § 5 A-8

Paragrafen gjennomfører artikkel 28b (7) som fastslår at medlemslandene skal sørge for at det finnes utenrettslige klageordninger for løsning av tvister mellom brukere og tilbydere av videodelingsplattformer når det gjelder bestemmelsene om beskyttelse av mindreårige og allmennheten, samt anvendelsen av hensiktsmessige tiltak.

Første ledd slår fast at Medietilsynet kan gi forskrift om opprettelse av en klagenemnd for løsning av tvister mellom brukere og tilbydere av videodelingsplattformtjenester om hensiktsmessige tiltak som tilbyderne er forpliktet til å treffe i eller i medhold av kringkastingsloven. Hva som utgjør en «bruker» skal tolkes vidt, og omfatter både de som konsumerer bildeprogrammer eller brukergenererte videoer på videodelingsplattformene, og de som selv laster opp innhold. En «bruker» kan være både privatperson og næringsdrivende. Se for øvrig punkt 13.10.

Andre ledd slår fast at klagenemnda skal opprette uavhengig ved behandling av klager og at klagenemnda ikke kan instrueres. Det innebærer at nemnda ikke kan instrueres i de enkelte klagesakene eller generelt. Bestemmelsen må ses i lys av direktiv (EU) 2018/1808 artikkel 28b (7), som fastslår at tvisteløsningen legges til rette for en uavhengig behandling av tvisten.

Tredje ledd gir Medietilsynet hjemmel til å gi forskrift om klagenemnda, blant annet om nemndas sammensetning, kompetanse og organisering.

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

Til ny § 5 A-9

Bestemmelsen slår fast at Kongen kan gi forskrift om tilsyn med etterlevelsen av bestemmelsene om videodelingsplattformtjenester i kapittel 5 A. For en nærmere redegjørelse, vises det til punkt 13.11.

Til § 10-2

Gjeldende bestemmelse fastsetter at det er Medie-tilsynet som kan gi advarsel, selv om det er flere tilsynsorgan som fører tilsyn med lovens bestemmelser. Det er mest hensiktsmessig at det er den tilsynsmyndigheten som fører tilsyn som gir advarsel, og «Medie-tilsynet» foreslås derfor erstattet med «tilsynsmyndigheten». Endringen er ment å reflektere at den instansen som fører tilsyn i det enkelte tilfellet kan gi advarsel. Ellers videreføres gjeldende rett med enkelte rent språklige endringer. Det vises for øvrig til de generelle merknadene i punkt 19.5.3.

Til § 10-3 første og andre ledd

Gjeldende bestemmelse fastsetter at det er Medie-tilsynet som kan ilegge overtredelsesgebyr, selv om det er flere tilsynsorgan som fører tilsyn med lovens bestemmelser. Det er mest hensiktsmessig at det er den tilsynsmyndigheten som fører tilsyn som ilegger overtredelsesgebyr, og «Medie-tilsynet» foreslås derfor gjennomgående erstattet med «tilsynsmyndigheten». Endringen er ment å reflektere at den instansen som fører tilsyn i det enkelte tilfellet kan ilegge overtredelsesgebyr.

Bestemmelsen i *første ledd* er i tillegg endret slik at det kan ilegges overtredelsesgebyr ved overtredelse av bestemmelsene i §§ 5 A-2 og 5 A-5 i det nye kapittelet om videodelingsplattformtjenester. Bestemmelsene gjelder henholdsvis registreringsplikt og reklame, sponing og produkt-plassering som markedsføres, selges eller tilrettelegges av tilbydere av videodelingsplattformer. For begrunnelse vises det til punkt 19.3.3.

I *andre ledd første punktum* foreslås det at «regler» erstattes med «forskrift». Endringen er rent språklig og innebærer ingen realitetsendring.

Det vises for øvrig til de generelle merknadene i punkt 19.5.3.

Til § 10-4

Gjeldende bestemmelse fastsetter at det er Medie-tilsynet som kan ilegge tvangsmulkt, selv om det er flere tilsynsorgan som fører tilsyn med lovens bestemmelser. Det er mest hensiktsmessig at det

er den tilsynsmyndigheten som fører tilsyn som ilegger tvangsmulkt, og «Medie-tilsynet» foreslås derfor gjennomgående erstattet med «tilsynsmyndigheten». Endringen er ment å reflektere at det er den instansen som fører tilsyn i det enkelte tilfelle som kan ilegge tvangsmulkt.

Bestemmelsen i *første ledd* er i tillegg endret slik at den nye bestemmelsen i § 2-20 om universell utforming av viktig informasjon til allmennheten faller utenfor virkeområdet til § 10-4, mens nytt kapittel 5 A om videoplattformtjenester omfattes. For begrunnelsen vises det til punkt 19.3.2.2 og 19.3.3.

For en nærmere redegjørelse se de generelle merknadene i punkt 19.5.

Til endringene i tobakksskadeloven

Til ny § 40 b

Første punktum fastsetter at Kongen ikke kan instruere Helsedirektoratet om behandlingen etter tobakksskadeloven §§ 22 og 23 i enkeltsaker som gjelder tobakkssvarer, elektroniske sigaretter og gjenoppfyllingsbeholdere, og som gjelder tilbydere av fjernsyn, audiovisuelle bestillingstjenester eller videodelingsplattformer. Bestemmelsen refererer til «Kongen». Når Kongens kompetanse avskjæres, avskjæres også departementets myndighet. Bestemmelsen vil kun omfatte saker som gjelder tilsyn med tilbydere av fjernsyn, audiovisuelle bestillingstjenester eller videodelingsplattformer. Disse begrepene skal forstås slik de er definert i kringkastingsloven § 1-1. Bestemmelsen avskjærer instruksjonsmyndigheten i enkeltsaker, men er ikke til hinder for at Kongen eller departementet kan gi Helsedirektoratet generelle instruksjoner eller foreta bindende fortolkninger av lovverket.

Det følger av *andre punktum* at Kongen heller ikke kan omgjøre Helsedirektoratets vedtak i slike tilfeller som nevnt i første punktum.

Til endringene i alkoholloven

Til ny § 9-6

Bestemmelsen fastsetter at Kongen ikke kan instruere Helsedirektoratet om behandlingen av enkeltsaker som gjelder alkoholloven § 9-2, når de gjelder tilbydere av fjernsyn, audiovisuelle bestillingstjenester eller videodelingsplattformer. Bestemmelsen refererer til «Kongen», men avskjærer også departementets myndighet. Bestemmelsen vil kun omfatte saker som gjelder tilsyn med tilbydere av fjernsyn, audiovisuelle bestillingstjenester eller videodelingsplattformer. Disse begrepene skal for-

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

stås slik de er definert i kringkastingsloven § 1-1. Bestemmelsen avskjærer instruksjonsmyndigheten i enkeltsaker, men er ikke til hinder for at Kongen eller departementet kan gi Helsedirektoratet generelle instruksjoner eller foreta bindende fortolkninger av lovverket.

Det følger av forslaget at Kongen heller ikke kan omgjøre Helsedirektoratets vedtak i slike saker.

Til endringene i legemiddeloven

Til § 20

I *andre ledd* er det gjort en språklig oppdatering.

Til § 21

I bestemmelsens *andre ledd* er i dag to skrivefeil som nå rettes opp.

Det følger av nytt *tredje ledd* at Direktoratet for medisinske produkter når særlige grunner taler for det, kan gi forskrift om forbud mot medisinsk reklame for bestemte varer eller varegrupper. Bestemmelsen ivaretar enkeltsaker som gjelder legemiddelreklame som omfattes av AMT-direktivet.

Til ny § 21 b

Paragrafen er ny. *Første ledd* regulerer Direktoratet for medisinske produkters uavhengighet i saker som gjelder legemiddelreklame som omfattes av AMT-direktivet.

Bestemmelsen fastsetter for det første at Kongen ikke kan instruere Direktoratet for medisinske produkter om behandlingen i enkeltsaker som gjelder reklame for legemidler, og som gjelder tilbydere av fjernsyn, audiovisuelle bestillingstjenester og videodelingsplattformer.

Når Kongens kompetanse avskjæres, avskjæres også departementets myndighet. Bestemmelsen skal kun omfatte saker som gjelder tilsyn med tilbydere av fjernsyn, audiovisuelle bestillingstjenester eller videodelingsplattformer. Disse begrepene skal forstås slik de er definert i kringkastingsloven § 1-1. Bestemmelsen avskjærer instruksjonsmyndigheten i enkeltsaker, men er ikke til hinder for at Kongen eller departementet kan gi Direktoratet for medisinske produkter (DMP) generelle instruksjoner eller foreta bindende fortolkninger av lovverket.

Det følger videre av første ledd at Kongen heller ikke kan omgjøre DMPs vedtak i slike saker.

§ 21 b *andre ledd* fastslår at Direktoratet for medisinske produkters vedtak i slike saker kan påklages til Markedsrådet, som er et uavhengig klageorgan. Klagene på AMT-direktivets område vil således behandles av et uavhengig klageorgan. Ved behandlingen i Markedsrådet gjelder de saksbehandlingsreglene som er gitt i eller i medhold av markedsføringsloven, så langt de passer.

Klage på andre vedtak som gjelder reklame for legemidler, og er truffet av Direktoratet for medisinske produkter, skal påklages på vanlig måte til overordnet organ (per i dag Helse- og omsorgsdepartementet).

Bestemmelsen i *tredje ledd* gir hjemmel for å forskriftsfeste at også øvrige saker som gjelder reklame for legemidler, jf. legemiddeloven §§ 19 til 21 a, kan påklages til et uavhengig klageorgan. I så fall vil alle reklamesaker kunne påklages til ett og samme organ, og det uavhengige klageorganet vil være klageinstans for andre saker som gjelder legemiddelreklame, ikke bare for de sakene som gjelder legemiddelreklame som omfattes av AMT-direktivet.

Til endringene i bildeprogramloven

Til § 8 andre ledd

Forslaget utvider forskriftshjemmelen til også å omfatte bestemmelser om bruk av personopplysninger om mindreårige, jf. forslaget til nytt tredje ledd i §§ 9 og 10.

Til § 9 nytt tredje ledd og § 10 nytt tredje ledd

Forslaget gjennomfører artikkel 6a (2) i direktiv (EU) 2018/1808. Begrepet «personopplysninger» i forslaget skal forstås på samme måte som i lov 15. juni 2018 nr. 38 (personopplysningsloven) og EUs personvernforordning (GDPR). «Mindreårige» er i bildeprogramloven § 2 første ledd bokstav a definert som «*personer som ikke har fylt 18 år*». Bestemmelsen nevner direkte markedsføring, profilering og atferdsbasert reklame som eksempler på kommersielle formål. «Profilering» defineres i personvernforordningen (GDPR) artikkel 4 nr. 4.

Til § 13 første ledd

Endringen presiserer at det er Datatilsynet som fører tilsyn med behandling av personopplysninger etter §§ 9 og 10. For øvrig ligger tilsynet med loven, som i dag, hos Medietilsynet.

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

Kultur- og likestillingsdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808.

Vi **HARALD**, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og vedtak om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808 i samsvar med et vedlagt forslag.

A Forslag

til lov om endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.)

I

I lov 4. desember 1992 nr. 127 om kringkasting og audiovisuelle bestillingstjenester gjøres følgende endringer:

Lovens tittel skal lyde:

Lov om kringkasting og audiovisuelle bestillingstjenester *mv.* (kringkastingsloven)

§ 1-1 første ledd bokstav g og ny bokstav h til l skal lyde:

- g. *Reklame*: enhver form for markedsføring av en vare, tjeneste, sak eller idé mot betaling eller annen form for godtgjøring. Med reklame menes også innslag i fjernsyn, audiovisuelle bestillingstjenester *eller videodelingsplattformtjenester* som har til formål å fremme tjenestetilbyderens egen virksomhet.
- h. *Sponsing*: ethvert bidrag som gis til finansiering av radio, fjernsyn, audiovisuelle bestillingstjenester, videodelingsplattformtjenester, programmer eller brukergenererte videoer fra en fysisk eller juridisk person som ikke selv tilbyr eller produserer disse tjenestene, programmene eller brukergenererte videoene, med sikte på å fremme sponsors navn, varemerke, omdømme, virksomhet, produkt eller tjeneste.
- i. *Produktplassering*: å direkte eller indirekte fremme varer, tjenester eller omdømmet til en fysisk eller juridisk person ved å la en vare, en tjeneste eller et varemerke inngå i et program eller en brukergenerert video mot betaling eller liknende vederlag, eller mot slikt vederlag vise til en vare, en tjeneste eller et varemerke i et program eller en brukergenerert video. Gratis levering av varer eller tjenester som ikke har en betydelig verdi, regnes ikke som produktplassering.
- j. *Videodelingsplattformtjeneste*: tjeneste eller atskilt del av en tjeneste, der hovedformålet eller en vesentlig funksjon er å tilby bildepro-

grammer eller brukergenererte videoer som tilbyderen organiserer, men ikke har redaksjonell kontroll over, og som distribueres til allmennheten via elektroniske kommunikasjonsnett.

- k. *Tilbyder av videodelingsplattform*: fysisk eller juridisk person som i ervervsvirksomhet tilbyr en videodelingsplattformtjeneste.
- l. *Brukergenerert video*: levende bilder med eller uten lyd som utgjør ett enkelt innslag, uansett lengde, og som skapes av en bruker, og lastes opp på en videodelingsplattformtjeneste av denne brukeren eller en annen bruker.

§ 2-1 tredje ledd skal lyde

For drift av kringkastings- eller lokalkringkastingsvirksomhet som ikke er konsesjonspliktig etter første ledd, kreves det at kringkasteren er registrert hos *Medietilsynet*. For drift av *audiovisuelle bestillingstjenester* kreves det at *tjenestetilbyderen er registrert hos Medietilsynet*. Kongen kan *gi forskrift om registreringsplikten*.

§ 2-11 skal lyde:

§ 2-11 *Opplysningsplikt*

Enhver plikter å *gi de opplysningene* som et *tilsyn* krever for å kunne utføre sine gjøremål etter loven, eller for å kunne oppfylle Norges avtaleforpliktelse overfor en fremmed stat eller internasjonal organisasjon. Opplysningene kan kreves gitt skriftlig eller muntlig innen en fastsatt frist.

Opplysningsplikten etter første ledd gjelder uavhengig av taushetsplikt. Dette gjelder likevel ikke taushetsplikt som nevnt i politiregisterloven § 23 første ledd nummer 1 og andre ledd og straffeprosessloven §§ 117 til 120 og § 125, med unntak av § 118 første ledd første punktum.

Departementet kan *gi forskrift om opplysningsplikten, for eksempel om hvem som er omfattet av plikten*, og hvilke opplysninger som kan kreves.

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

Ny § 2-11 a skal lyde:

§ 2-11 a *Informasjonsutveksling mellom tilsynsorganer*

Et tilsynsorgan som fører tilsyn med bestemmelser som gjennomfører direktiv 2010/13/EU, skal gi tilsynsorganer i andre EØS-stater og EFTAs overvåkingsorgan opplysninger som er nødvendige for anvendelsen av direktiv 2010/13/EU.

Dersom Medietilsynet mottar opplysninger fra en tilbyder av fjernsyn eller audiovisuell bestillingstjeneste, som hører under norsk jurisdiksjon, om at tilbyderen vil levere en tjeneste som helt eller hovedsakelig er rettet mot publikum i en annen EØS-stat, skal Medietilsynet underrette tilsynsorganet i den andre EØS-staten om dette.

Dersom et tilsynsorgan i en annen EØS-stat sender en anmodning til et tilsynsorgan om aktivitetene til en tjenestetilbyder under norsk jurisdiksjon som retter tjenester mot vedkommende stat, skal tilsynsorganet som utgangspunkt ta stilling til anmodningen innen to måneder.

§ 2-15 skal lyde:

§ 2-15 Begrensninger i omgjørings- og instruksjonsmyndighet

Medietilsynet og Medieklagenemnda kan ikke instrueres i enkeltsaker etter loven her. Medietilsynet kan heller ikke pålegges å ta opp til behandling en sak som gjelder bestemmelser fastsatt ved lov eller forskrift som gjennomfører direktiv 2010/13/EU.

Kongen og departementet kan ikke treffe vedtak i saker som hører under Medietilsynet eller Medieklagenemndas myndighet etter loven her.

Medietilsynets og Medieklagenemndas vedtak etter loven her kan ikke omgjøres. Medietilsynets vedtak i saker som nevnt i § 2-14 fjerde ledd kan likevel omgjøres.

I saker av prinsipiell eller stor samfunnsmessig betydning kan Kongen i statsråd omgjøre Medietilsynets eller Medieklagenemndas vedtak etter reglene i forvaltningsloven § 35 andre, tredje og femte ledd. Dette gjelder likevel ikke vedtak fattet med hjemmel i en lovbestemmelse eller forskrift som gjennomfører direktiv 2010/2013/EU.

§ 2-16 første ledd skal lyde:

Tilbydere av fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester skal til enhver tid sørge for at seerne på en enkel og direkte måte har tilgang til opplysninger om:

a. navn, gateadresse, postadresse, elektronisk postadresse og øvrige opplysninger som gjør

det mulig å komme i direkte forbindelse med tjenesteyteren

b. at tjenestetilbyderen er underlagt norsk jurisdiksjon og relevante reguleringsmyndigheter eller tilsynsorganer på det audiovisuelle området.

§ 2-19 skal lyde:

§ 2-19 *Universell utforming av bildeprogrammer*

Tilbydere av fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester skal ved forholdsmessige tiltak utforme bildeprogrammer i sine tjenester universelt gjennom teksting, tegnspråktolking, synstolking, lydtekst eller andre teknikker.

Tilbydere av fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester skal utarbeide en handlingsplan for økt universell utforming av bildeprogrammer i tjenestene.

Kongen kan gi forskrift om *universell utforming av bildeprogrammer i fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester, blant annet om hvordan og i hvilket omfang tjenestetilbyderne skal utforme bildeprogrammene universelt ved forholdsmessige tiltak.*

Ny § 2-20 skal lyde:

§ 2-20 *Universell utforming av viktig informasjon til allmennheten*

Den som pålegger tilbydere av fjernsyn å sende meldinger som nevnt i § 2-4, skal umiddelbart utforme meldingene universelt gjennom teksting, tegnspråktolking, synstolking, lydtekst eller andre teknikker. I tilfeller hvor det ikke er mulig å utforme meldingene universelt samtidig som de formidles til allmennheten, skal dette gjøres så snart som mulig.

Første ledd gjelder tilsvarende for den som pålegger tilbydere av fjernsyn eller audiovisuelle bestillingstjenester å sende meldinger i medhold av smittevernloven § 4-8.

Ny § 2-21 skal lyde:

§ 2-21 *Kritisk medieforståelse*

Medietilsynet skal fremme og treffe tiltak for å utvikle den kritiske medieforståelsen i befolkningen.

Medietilsynet skal senest innen en bestemt frist og deretter hvert tredje år rapportere til EFTAs overvåkingsorgan om tiltak som er iverksatt for å fremme kritisk medieforståelse. Departementet gir forskrift om fristen etter første punktum.

§ 3-4 skal lyde:

§ 3-4 *Sponsing i kringkasting og audiovisuelle bestillingstjenester mv.*

Dersom radio, fjernsyn, audiovisuelle bestillingstjenester eller et program er sponset, skal det

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

opplyses om dette på en tydelig måte. Opplysninger om *sponsorer av et program* skal gis ved inn- eller utannonseringen av programmet. I tillegg kan opplysninger om *sponsorer av et program* gis i løpet av *programmet*, herunder i sponsede enkeltinnslag. Opplysninger om *sponsorer av et program* kan gis i form av *sponsorenes* navn, varemerke, logo, *produkt* eller *tjeneste*.

Innhold og presentasjonsform i *radio*, *fjernsyn*, *audiovisuelle bestillingstjenester* eller program som er *sponset*, skal være slik at tjenestetilbyderens redaksjonelle integritet opprettholdes fullt ut.

Radio, *fjernsyn*, *audiovisuelle bestillingstjenester* eller program som er *sponset* skal ikke oppmuntre til kjøp eller leie av *en* sponsors eller tredjeparts *produkter* eller *tjenester*, for eksempel ved å inneholde spesielle salgsfremmende henvisninger til slike *produkter* eller *tjenester*.

Det er ikke adgang til å sponse nyhets- og aktualitetsprogrammer.

Radio, *fjernsyn*, *audiovisuelle bestillingstjenester* eller programmer kan ikke sponses av fysiske eller juridiske personer hvis hovedaktivitet er å produsere, selge eller leie ut *produkter* eller *tjenester* det er forbudt å reklamere for etter norsk lov eller regler gitt i medhold av norsk lov. Politiske partiorganisasjoner kan ikke sponse programmer.

Kongen kan gi forskrift om sponing av *radio*, *fjernsyn*, *audiovisuelle bestillingstjenester* og programmer, også om sponing i Norsk rikskringkasting AS.

§ 3-6 skal lyde:

§ 3-6 *Produktplassering i kringkasting og audiovisuelle bestillingstjenester*

Produktplassering i kringkasting og audiovisuelle bestillingstjenester er forbudt i *nyhets- og aktualitetsprogrammer*, *forbrukerprogrammer*, *religiøse programmer* og *barneprogrammer*.

Produktplassering er forbudt i programmer som er produsert eller bestilt av NRK eller tilknyttede foretak.

Kongen kan gi forskrift om produktplassering.

§ 3-7 første ledd bokstav a skal lyde:

- a. Programmets innhold og *organisering i en programoversikt ved kringkasting* eller *i en katalog ved audiovisuelle bestillingstjenester*, skal ikke under noen omstendigheter påvirkes på en slik måte at det innvirker på ansvaret og den redaksjonelle uavhengigheten til *kringkasteren* eller *tjenestetilbyderen*.

Ny § 4-1 a skal lyde:

§ 4-1 a *Formidling av fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester fra andre EØS-stater*

En tjenestetilbyder som er etablert i en annen EØS-stat har rett til å formidle fjernsyn eller audiovisuelle bestillingstjenester til Norge innenfor det samordnede regelområdet til direktiv 2010/13/EU, med mindre noe annet følger av loven her eller annen lov.

§ 4-5 skal lyde:

§ 4-5 *Pålegg om å midlertidig hindre eller vanskeliggjøre tilgang til skadelig eller ulovlig innhold mv.*

Medietilsynet kan gi *pålegg om å midlertidig hindre eller vanskeliggjøre tilgangen til utenlandske fjernsynskanaler* som:

- a. sender reklame i strid med norsk lov
- b. sender innhold som kan være skadelig eller alvorlig skadelig for mindreårige, med mindre det ved valg av sendetid eller ved egnede tekniske tiltak har blitt sørget for at mindreårige beskyttes mot slikt innhold
- c. sender program som norsk rett har funnet stridende mot straffeloven § 185
- d. er etablert i *en annen EØS-stat* for å omgå bestemmelser som ellers ville fått anvendelse dersom fjernsynsselskapet hadde vært etablert i Norge.

Første ledd bokstav a gjelder ikke for fjernsynskanaler som tilbys av tjenestetilbydere som er etablert i andre EØS-stater eller stater som har ratifisert Europarådets konvensjon om fjernsyn over landegrensene. Bestemmelsen gjelder likevel for fjernsynskanaler som tilbys av tjenestetilbydere som er etablert utenfor EØS-området og som har ratifisert Europarådets konvensjon om fjernsyn over landegrensene dersom kanalen sender reklame som er særskilt og jevnlig rettet mot norske seere.

Pålegg etter første ledd kan gis overfor den som eier eller disponerer nett som formidler fjernsynskanaler som nevnt i første ledd. Det skal følge av vedtaket hvilke fjernsynskanaler pålegget gjelder og ved behov hvilket innhold som nærmere omfattes av pålegget.

Medietilsynet kan gi forskrift eller treffe enkeltvedtak om *forbud mot salg*, *utleie* eller *markedsføring* av innretninger eller tjenester som i det vesentlige har som formål å gi tilgang til fjernsynskanaler eller innhold som nevnt i første ledd bokstav c eller d.

Kongen gir forskrift om prosedyrer mv. i forbindelse med *pålegg etter første ledd* og *forbud etter fjerde ledd*.

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

Ny § 4-8 skal lyde:

§ 4-8 *Krav til samtykke ved overliggende innslag for kommersielle formål mv.*

Fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester kan ikke forsynes med overliggende innslag for kommersielle formål eller endres uten samtykke fra tjenestetilbyderen.

Kongen kan gi forskrift om overliggende innslag for kommersielle formål og endringer av fjernsynssendinger og audiovisuelle bestillingstjenester, for eksempel unntak fra kravet om samtykke etter første ledd.

Nytt kapittel 5 A skal lyde:

Kapittel 5 A – Videodelingsplattformtjenester

§ 5 A-1 *Jurisdiksjon*

Kongen kan gi forskrift om når en tilbyder av en videodelingsplattform er underlagt norsk jurisdiksjon.

§ 5 A-2 *Registreringsplikt*

Tilbydere av videodelingsplattformer under norsk jurisdiksjon plikter å registrere seg hos Medietilsynet. Kongen kan gi forskrift om registreringsplikten.

§ 5 A-3 *Beskyttelse av mindreårige mot skadelig og alvorlig skadelig innhold*

Tilbydere av videodelingsplattformer skal treffe hensiktsmessige tiltak for å beskytte mindreårige mot skadelig og alvorlig skadelig innhold i bildeprogrammer, brukergenererte videoer, reklame, sponing og produktplassering i videodelingsplattformtjenesten.

Kongen kan gi forskrift om beskyttelse av mindreårige mot skadelig og alvorlig skadelig innhold i videodelingsplattformtjenester, for eksempel om bruk av personopplysninger om mindreårige.

§ 5 A-4 *Beskyttelse av allmennheten mot ulovlig innhold*

Tilbydere av videodelingsplattformer skal treffe hensiktsmessige tiltak for å beskytte allmennheten mot bildeprogrammer, brukergenererte videoer og reklame, produktplassering og sponing i tjenesten, som har et innhold som strider mot straffeloven §§ 136 bokstav a), 183, 185, 263 og 311.

§ 5 A-5 *Reklame, sponing og produktplassering som markedsføres, selges eller tilrettelegges av tilbydere av videodelingsplattformer*

§ 3-1 første ledd og §§ 3-3, 3-4, 3-6 og 3-7 gjelder tilsvarende for reklame, sponing og produktplassering som markedsføres, selges eller tilrettelegges av tilbydere av videodelingsplattformer og som inngår i eller følger med bildeprogrammer eller brukergenererte videoer.

Kongen kan gi forskrift om reklame, sponing og produktplassering som markedsføres, selges eller tilrettelegges av tilbydere av videodelingsplattformer.

§ 5 A-6 *Reklame, sponing og produktplassering som markedsføres, selges eller tilrettelegges av andre enn tilbydere av videodelingsplattformer*

Tilbydere av videodelingsplattformer skal treffe hensiktsmessige tiltak for å sikre at reklame, sponing og produktplassering som markedsføres, selges eller tilrettelegges av andre enn tilbyderne, og som inngår i eller følger med bildeprogrammer eller brukergenererte videoer, oppfyller kravene i:

- a. § 3-1 første ledd og §§ 3-3, 3-4, 3-6 og 3-7 i loven her
- b. markedsføringsloven § 2
- c. alkoholloven §§ 9-1 og 9-2 og forskrifter fastsatt i medhold av disse paragrafene
- d. tobakksskadeloven §§ 22 og 23 og forskrifter fastsatt i medhold av disse paragrafene
- e. pengespiloven § 6
- f. forskrifter fastsatt i medhold av legemiddelloven § 19 andre ledd.

Kongen kan gi forskrift om reklame, sponing og produktplassering som markedsføres, selges eller tilrettelegges av andre enn tilbydere av videodelingsplattformer.

§ 5 A-7 *Hensiktsmessige tiltak*

Hensiktsmessige tiltak etter §§ 5 A-3, 5 A-4 og 5 A-6 skal være gjennomførbare og forholdsmessige og ta hensyn til videodelingsplattformtjenestens størrelse og art. Tiltakene skal ikke føre til forhåndskontroll eller opplastingsfiltrering av innhold i strid med ehandelsloven § 19.

Kongen kan gi forskrift om hvilke hensiktsmessige tiltak tilbydere av videodelingsplattformer skal treffe etter §§ 5 A-3, 5 A-4, og 5 A-6.

§ 5 A-8 *Utenrettslig klagenemnd*

Medietilsynet kan gi forskrift om opprettelse av en klagenemnd for løsning av tvister mellom brukere og tilbydere av videodelingsplattformer om hensiktsmessige tiltak som tilbyderne er forpliktet til å treffe i eller i medhold av denne loven.

Klagenemnda skal opptre uavhengig ved behandling av klager og kan ikke instrueres.

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

Medietilsynet kan gi forskrift om klagenemnda, blant annet om nemndas sammensetning, kompetanse og organisering.

§ 5 A-9 Tilsyn

Kongen kan gi forskrift om tilsyn med etterlevelsen av bestemmelsene i kapittelet her.

§ 10-2 skal lyde:

§ 10-2 Advarsel

Når *bestemmelser* eller vilkår fastsatt i *eller i* medhold av loven *her* er overtrådt, kan *tilsynsmyndigheten* gi den *ansvarlige* for overtredelsen advarsel.

§ 10-3 første og andre ledd skal lyde:

Tilsynsmyndigheten kan ved overtredelse av bestemmelsene i §§ 2-1 til 2-11, §§ 2-13 til 2-19, kapittel 3, §§ 5 A-2, 5 A-5, 6-4, 8-1 og 8-2 eller forskrift eller enkeltvedtak fastsatt i medhold av disse bestemmelsene, *ilegge den ansvarlige* for overtredelsen *overtredelsesgebyr* beregnet etter regler fastsatt av Kongen.

Kongen kan gi *forskrift* om forhøyet gebyr ved gjentatt overtredelse. *Tilsynsmyndigheten* kan i særlige tilfeller frafalle ilagt overtredelsesgebyr.

§ 10-4 skal lyde:

§ 10-4 Tvangsmulkt

For å sikre at plikter etter bestemmelsene i kapittel 2, *med unntak for § 2-20, kapittel 3, 4 og 5 A* og §§ 6-4, 8-1, 8-2 og 8-5 eller forskrift eller enkeltvedtak fastsatt i medhold av disse bestemmelsene blir oppfylt, kan *tilsynsmyndigheten* ilegge den ansvarlige for oppfyllelsen tvangsmulkt.

Tvangsmulkten kan fastsettes som en løpende mulkt eller som et engangsbeløp. Ved løpende mulkt kan *tilsynsmyndigheten* bestemme at mulkten enten skal begynne å løpe en uke etter vedtaket om tvangsmulkt, eller fra en særskilt fastsatt frist for oppfyllelse av plikten dersom denne fristen er utløpt uten at plikten er oppfylt. Ved tvangsmulkt i form av et engangsbeløp kan *tilsynsmyndigheten* bestemme at mulkten skal betales ved en særskilt fastsatt frist for oppfyllelse av plikten dersom denne fristen er utløpt uten at plikten er oppfylt.

Tvangsmulkt tilfaller statskassen og er tvangsgrunnlag for utlegg.

Tilsynsmyndigheten kan i særlige tilfeller redusere eller frafalle påløpt tvangsmulkt.

Kongen kan gi *forskrift* om ileggelse av tvangsmulkt, herunder om vilkår for tvangsmulkt og om tvangsmulktens størrelse og renter ved forsinket betaling.

II

I lov 9. mars 1973 nr. 14 om vern mot tobakksskader skal ny § 40 b lyde:

§ 40 b. Begrensninger i omgjørings- og instruksjonsmyndighet

Kongen kan ikke instruere Helsedirektoratet om behandlingen av enkeltsaker etter §§ 22 eller 23 som gjelder tobakksvarer, elektroniske sigaretter eller gjenoppfyllingsbeholdere, og som retter seg mot tilbydere av fjernsyn, audiovisuelle bestillingstjenester eller videodelingsplattformer. Kongen kan heller ikke omgjøre Helsedirektoratets vedtak i slike saker.

III

I lov 2. juni 1989 nr. 27 om omsetning av alkoholholdig drikk m.v. skal ny § 9-6 lyde:

§ 9-6 Begrensninger i omgjørings- og instruksjonsmyndighet

Kongen kan ikke instruere Helsedirektoratet om behandlingen av enkeltsaker etter § 9-2 som retter seg mot tilbydere av fjernsyn, audiovisuelle bestillingstjenester eller videodelingsplattformer, eller omgjøre Helsedirektoratets vedtak i slike saker.

IV

I lov 4. desember 1992 nr. 132 om lov om legemidler gjøres følgende endringer:

§ 20 andre ledd skal lyde:

Ved overtredelse av *første ledd* kan departementet pålegge tilvirkeren eller annonsøren å sørge for at en godkjent beriktigelse blir sendt ut eller offentliggjort på tilsvarende måte som den ulovlige reklamen.

§ 21 andre og nytt tredje ledd skal lyde:

Når særlige grunner taler for det, kan Kongen ved *forskrifter forby* all medisinsk reklame overfor allmennheten for bestemte varer eller varegrupper.

Når særlige grunner taler for det, kan *Direktoratet for medisinske produkter gi forskrift om forbud mot all medisinsk reklame overfor allmennheten for bestemte varer eller varegrupper i fjernsyn, audiovisuelle bestillingstjenester eller videodelingsplattformer.*

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

Ny § 21 b i kapittel VII skal lyde:

§ 21 b Begrensninger i Kongens myndighet. Klageadgang

Kongen kan ikke instruere Direktoratet for medisinske produkter i saker som gjelder reklame for legemidler, og avgjørelser i saken er rettet mot tilbydere av fjernsyn, audiovisuelle bestillingstjenester eller videodelingsplattformer, eller omgjøre vedtak i slike saker.

Enkeltvedtak i saker etter første ledd kan påklages til Markedsrådet.

Kongen kan gi forskrift om at også andre enkeltvedtak som gjelder reklame for legemidler, og er truffet av Direktoratet for medisinske produkter, kan påklages til Markedsrådet.

V

I lov 6. februar 2015 nr. 7 om beskyttelse av mindreårige mot skadelige bildeprogram mv. gjøres følgende endringer:

§ 8 andre ledd skal lyde:

Departementet kan gi forskrift om *alderskontroll, andre beskyttelsestiltak og om bruk av personopplysninger som gjelder mindreårige.*

§ 9 nytt tredje ledd skal lyde:

Personopplysninger som gjelder mindreårige, og som innhentes eller på annen måte genereres

av tjenestetilbyderen som ledd i beskyttelsestiltak etter denne paragrafen, skal ikke behandles for kommersielle formål, for eksempel direkte markedsføring, profilering eller atferdsbasert reklame.

§ 10 nytt tredje ledd skal lyde:

Personopplysninger som gjelder mindreårige, og som innhentes eller på annen måte genereres av tjenestetilbyderen som ledd i beskyttelsestiltak etter denne paragrafen, skal ikke behandles for kommersielle formål, for eksempel direkte markedsføring, profilering eller atferdsbasert reklame.

§ 13 første ledd skal lyde:

Datatilsynet fører tilsyn med behandlingen av personopplysninger etter § 9 tredje ledd og § 10 tredje ledd. Medietilsynet fører tilsyn med at øvrige bestemmelser gitt i og i medhold av denne lov blir overholdt.

VI

1. Loven gjelder fra den tiden Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til forskjellig tid.
2. Loven får bare virkning for tilsyn og kontroll som gjennomføres etter ikrafttreddelsen. Kongen kan gi overgangsbestemmelser.

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

B **Forslag**

til vedtak om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

I

Stortinget samtykker til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 av 9. desember 2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808 om endring av direktiv 2010/

13/EU om samordning av visse bestemmelser om tilbud av audiovisuelle medietjenester, fastsatt ved lov eller forskrift i medlemsstatene (direktivet om audiovisuelle medietjenester), i lys av endrede markedsforhold.

Vedlegg 1

Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2018/1808 av 14. november 2018 om endring av direktiv 2010/13/EU om samordning av visse bestemmelser om tilbud av audiovisuelle medietjenester, fastsatt ved lov eller forskrift i medlemsstatene (direktivet om audiovisuelle medietjenester), i lys av endrede markedsforhold

EUROPAPARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPEISKE UNION HAR

under henvisning til traktaten om Den europeiske unions virkemåte, særlig artikkel 53 nr. 1 og artikkel 62,

under henvisning til forslag fra Europakommisjonen,

etter oversending av utkast til regelverksakt til de nasjonale parlamentene,

under henvisning til uttalelse fra Den europeiske økonomiske og sosiale komité¹,

under henvisning til uttalelse fra Regionkomiteen²,

etter den ordinære regelverksprosedyren³ og ut fra følgende betraktninger:

1) Den siste vesentlige endringen av rådsdirektiv 89/552/EØF⁴, senere kodifisert ved europaparlaments- og rådsdirektiv 2010/13/EU⁵, ble gjort i 2007 med vedtakelsen av europaparlaments- og rådsdirektiv 2007/65/EF⁶. Siden den gang har markedet for audiovisuelle medietjenester utviklet seg vesentlig og raskt som følge

av den økende graden av konvergens mellom fjernsyns- og internettjenester. Den tekniske utviklingen har åpnet for nye typer tjenester og brukeropplevelser. Seervanene har endret seg vesentlig, særlig blant de yngre. Selv om den vanlige TV-skjermen fortsatt er viktig for å kunne dele audiovisuelle opplevelser, har mange seere gått over til å se audiovisuelt innhold på andre bærbar enheter. Tradisjonelt TV-innhold står fortsatt for en stor andel av den gjennomsnittlige daglige seertiden.

Nye innholdstyper, for eksempel videoklipp eller brukergenerert innhold, er imidlertid blitt stadig viktigere, og nye aktører er nå godt etablert, herunder tilbydere av videotjenester på bestilling og av videodelingsplattformer. Denne mediekonvergens krever en oppdatert rettslig ramme for å kunne speile utviklingen i markedet og finne en balanse mellom tilgang til nettbaserte innholdstjenester, forbrukervern og konkurransevne.

2) Den 6. mai 2015 vedtok Kommisjonen en melding kalt «A Digital Single Market Strategy for Europe» der den varslet en gjennomgåelse av direktiv 2010/13/EU.

3) Direktiv 2010/13/EU bør fortsatt gjelde bare for tjenester der hovedformålet er å levere programmer som skal informere, underholde eller opplyse. Kravet til hovedformål bør også anses å være oppfylt dersom tjenesten har et audiovisuelt innhold og en audiovisuell form som kan skilles fra tjenestetilbyderens hovedvirksomhet, for eksempel selvstendige deler av nettviser som inneholder audiovisuelle programmer eller brukergenererte videoer, når disse delene kan anses å kunne skilles fra hovedvirksomheten. En tjeneste bør vurderes som et rent tillegg som ikke kan skilles fra hovedvirksomheten,

¹ EUT C 34 av 2.2.2017, s. 157.

² EUT C 185 av 9.6.2017, s. 41.

³ Europaparlamentets holdning av 2. oktober 2018 (ennå ikke offentliggjort i EUT) og rådsbeslutning av 6. november 2018.

⁴ Rådsdirektiv 89/552/EØF av 3. oktober 1989 om samordning av visse bestemmelser om utøvelse av fjernsynsvirksomhet, fastsatt ved lov eller forskrift i medlemsstatene (EFT L 298 av 17.10.1989, s. 23).

⁵ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2010/13/EU av 10. mars 2010 om samordning av visse bestemmelser om tilbud av audiovisuelle medietjenester, fastsatt ved lov eller forskrift i medlemsstatene (direktivet om audiovisuelle medietjenester) (EUT L 95 av 15.4.2010, s. 1).

⁶ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2007/65/EF av 11. desember 2007 om endring av rådsdirektiv 89/552/EØF om samordning av visse bestemmelser om utøvelse av fjernsynsvirksomhet, fastsatt ved lov eller forskrift i medlemsstatene (EUT L 332 av 18.12.2007, s. 27).

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

dersom forbindelsene mellom det audiovisuelle tilbudet og hovedvirksomheten, for eksempel levering av nyheter i skriftlig form, tilsier det. Kanaler eller andre audiovisuelle tjenester under en tilbyders redaksjonelle ansvar kan i seg selv utgjøre audiovisuelle medietjenester, selv om de tilbys på en videodelingsplattform som kjennetegnes ved fraværet av redaksjonelt ansvar. I slike tilfeller skal de tilbyderne som har det redaksjonelle ansvaret, overholde direktiv 2010/13/EU.

- 4) Videodelingsplattformstjenester gir tilgang til et audiovisuelt innhold som allmennheten, og særlig de unge, stadig oftere benytter seg av. Dette gjelder også for sosiale medier, som er blitt et viktig medium for å dele informasjon, underholde og opplyse, blant annet ved å gi tilgang til programmer og brukergenererte videoer. De sosiale medietjenestene må inngå i virkeområdet for direktiv 2010/13/EU ettersom de konkurrerer om de samme målgruppene og inntektene som audiovisuelle medietjenester. De har dessuten en betydelig påvirkningskraft ved at de gir brukerne mulighet til å forme og påvirke andre brukeres holdninger. For å beskytte mindreårige mot skadelig innhold, og alle borgere mot oppfordring til hat, vold og terrorisme, bør disse tjenestene derfor omfattes av direktiv 2010/13/EU i den utstrekning de oppfyller definisjonen av en videodelingsplattformstjeneste.
- 5) Selv om direktiv 2010/13/EU ikke har som mål å regulere sosiale medietjenester som sådan, bør en sosial medietjeneste omfattes av direktivet dersom levering av programmer og brukergenererte videoer utgjør en vesentlig funksjon i tjenesten. Levering av programmer og brukergenererte videoer kan anses å ha en vesentlig funksjon i en sosial medietjeneste dersom det audiovisuelle innholdet ikke bare kommer i tillegg til eller utgjør en mindre del av den sosiale medietjenestens aktivitet. For å sikre klarhet, effektivitet og sammenheng i gjennomføringen bør Kommisjonen om nødvendig, etter å ha rådspurt kontaktutvalget, utstede retningslinjer for den praktiske anvendelsen av kriteriet om vesentlig funksjon i definisjonen av en «videodelingsplattformstjeneste». Retningslinjene bør utarbeides med behørig hensyn til de målene av allmenn interesse som skal nås gjennom tiltakene tilbydere av videodelingsplattformer skal treffe, og til retten til ytringsfrihet.
- 6) Dersom en del av en tjeneste som kan skilles fra den, utgjør en videodelingsplattformstje-

neste i henhold til direktiv 2010/13/EU, bør bare denne delen omfattes av nevnte direktiv, og bare med hensyn til programmer og brukergenererte videoer. Videoklipp som er innsett i det redaksjonelle innholdet i elektroniske versjoner av aviser og tidsskrifter, og animerte bilder som for eksempel GIF-bilder, bør ikke omfattes av direktiv 2010/13/EU. Definisjonen av en videodelingsplattformstjeneste bør ikke omfatte ikke-økonomisk virksomhet, for eksempel levering av audiovisuelt innhold på private nettsteder og for ikke-kommersielle interessegrupper.

- 7) For å sikre en effektiv gjennomføring av direktiv 2010/13/EU er det avgjørende at medlemsstatene utarbeider og vedlikeholder oppdaterte oversikter over tilbydere av medietjenester og tilbydere av videodelingsplattformer under sin jurisdiksjon, og at de jevnlig deler disse oversiktene med sine vedkommende, uavhengige reguleringsmyndigheter eller -organer, og med Kommisjonen. Oversiktene bør inneholde informasjon om hvilke kriterier jurisdiksjonen er basert på.
- 8) Fastsettelse av jurisdiksjon krever en vurdering av de faktiske forhold ut fra kriteriene i direktiv 2010/13/EU. Vurderingen av disse faktiske forholdene kan gi motstridende resultater. Når samarbeidsprosedyrene i nevnte direktiv benyttes, er det viktig at Kommisjonen kan basere sine konklusjoner på pålitelige fakta. Gruppen av europeiske reguleringsmyndigheter for audiovisuelle medietjenester (ERGA) bør derfor gis myndighet til å avgi uttalelser om jurisdiksjon når Kommisjonen ber om det. Når Kommisjonen i forbindelse med bruken av disse samarbeidsprosedyrene beslutter å rådspørre ERGA, bør den underrette kontaktutvalget, blant annet om meldinger den har mottatt fra medlemsstatene innenfor rammen av disse samarbeidsprosedyrene, og om ERGAs uttalelse.
- 9) Prosedyrene og vilkårene for å begrense adgangen til å tilby og motta audiovisuelle medietjenester bør være de samme for både lineære og ikke-lineære tjenester.
- 10) I samsvar med rettspraksis ved Den europeiske unions domstol (heretter kalt «Domstolen») er det mulig å begrense adgangen til å tilby tjenester som er sikret i henhold til traktaten, ut fra tvingende allmenne hensyn, for eksempel for å oppnå et høyt forbrukernivå, forutsatt at slike begrensninger er begrunnede, forholdsmessige og nødvendige. Derfor bør en medlemsstat kunne treffe visse

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

tiltak for å sikre overholdelse av nasjonale forbrukervernregler som ikke hører under de områdene som samordnes ved direktiv 2010/13/EU. Tiltak som en medlemsstat treffer for å håndheve sin nasjonale ordning for forbrukervern, blant annet i forbindelse med pengepillreklame, må være begrunnede, forholdsmessige og nødvendige, slik det kreves i henhold til Domstolens rettspraksis. Under alle omstendigheter skal en mottakermedlemsstat ikke treffe noen tiltak som kan hindre videre-sending på dens territorium av fjernsynssendinger fra en annen medlemsstat.

- 11) Når en medlemsstat melder fra til Kommisjonen om at en tilbyder av medietjenester har etablert seg i den medlemsstaten som har jurisdiksjon, for å omgå strengere regler på de områdene som samordnes ved direktiv 2010/13/EU, og som ville vært gjeldende for denne tilbyderen om den var etablert i meldermedlemsstaten, bør den legge fram troverdig og behørig underbygd dokumentasjon på dette. Dokumentasjonen bør inneholde en rekke detaljerte, understøttende opplysninger som gjør det mulig å fastslå en slik omgåelse med rimelig sikkerhet.
- 12) I sin melding til Europaparlamentet og Rådet kalt «Better Regulation for Better Results – an EU Agenda» understreket Kommisjonen at den, når den vurderer politiske løsninger, vil vurdere både regelverksbaserte og ikke-regelverksbaserte midler, basert på praksisfelleskap og prinsippene for bedre selv- og samregulering. En rekke atferdsnormer fastsatt på de områdene som samordnes ved direktiv 2010/13/EU, har vist seg å være godt utformet og i tråd med prinsippene for bedre selv- og samregulering. En lovgivningsmessig sikkerhetsmekanisme ble ansett som en viktig suksessfaktor for å fremme overholdelse av et regelverk basert på selv- eller samregulering. Det er også viktig at slike normer setter opp konkrete mål som muliggjør jevnlig, åpen og uavhengig overvåking og evaluering av måloppnåelsen. Atferdsnormene bør også omfatte bestemmelser om effektiv håndheving. Disse prinsippene bør følges i normene for selv- og samregulering som vedtas på de områdene som samordnes ved direktiv 2010/13/EU.
- 13) Erfaringsmessig kan både selv- og samreguleringsordninger som gjennomføres i samsvar med de ulike rettstradisjonene i medlemsstatene, få en viktig rolle med hensyn til å oppnå et høyt forbrukervernnivå. Tiltak med sikte på å nå mål av allmenn interesse i den framvok-

sende sektoren for audiovisuelle medietjenester er mer effektive dersom de treffes med aktiv støtte fra tjenestetilbyderne selv.

- 14) Selvregulering utgjør en type frivillig initiativ som gjør at markedsdeltakere, partene i arbeidslivet og ikke-statlige organisasjoner og sammenslutninger kan vedta felles retningslinjer seg imellom og for seg selv. De har ansvar for å utarbeide, overvåke og håndheve disse retningslinjene. Medlemsstatene bør, i samsvar med sine ulike rettstradisjoner, erkjenne den rollen effektiv selvregulering kan få ved at den utfyller de lovgivningsmessige, rettslige og administrative ordningene som allerede finnes, samt dens nyttige bidrag til å nå målene i direktiv 2010/13/EU. Selv om selvregulering kan være en utfyllende metode for å gjennomføre visse bestemmelser i direktiv 2010/13/EU, bør den imidlertid ikke erstatte den nasjonale lovgiverens forpliktelser. Samregulering gir i sin enkleste form en rettslig forbindelse mellom selvregulering og den nasjonale lovgiveren i samsvar med medlemsstatenes rettstradisjoner. Ved samregulering er den regulerende rollen delt mellom de berørte partene og regjeringen eller nasjonale reguleringsmyndigheter eller -organer. De relevante offentlige myndighetenes rolle er blant annet anerkjennelse av ordningen med samregulering, revisjon av prosessene innenfor ordningen og finansiering av ordningen. Samregulering bør gi mulighet for at staten kan gripe inn i tilfeller der målene ikke nås. Uten at det berører medlemsstatenes formelle forpliktelser med hensyn til innarbeiding i nasjonal lovgivning, blir det i direktiv 2010/13/EU oppfordret til bruk av selv- og samregulering. Dette bør verken forplikte medlemsstatene til å opprette ordninger med selvregulering og/eller samregulering, eller avbryte eller gå på bekostning av gjeldende initiativer til samregulering som allerede er innført i medlemsstatene, og som fungerer effektivt.
- 15) Åpenhet omkring medieeierskap er direkte knyttet til ytringsfriheten, som er en hjørnestein i demokratiske systemer. Informasjon om eierstrukturen hos tilbydere av medietjenester, når et slikt eierskap fører til kontroll over eller betydelig innflytelse på tjenestenes innhold, gir brukerne mulighet til å gjøre seg opp en informert mening om dette innholdet. Medlemsstatene bør kunne bestemme hvorvidt og i hvilken utstrekning informasjon om eierstrukturen hos en tilbyder av medietjenester bør være tilgjengelig for brukerne, for-

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

utsatt at essensen i de grunnleggende rettighetene og frihetene blir respektert, og at slike tiltak er nødvendige og forholdsmessige.

- 16) På grunn av de audiovisuelle medietjenestenes særlige art, og særlig disse tjenestenes innvirkning på opinionsdannelsen, har brukerne en rettmessig interesse av å vite hvem som er ansvarlig for innholdet i disse tjenestene. For å styrke ytringsfriheten, og i forlengelsen av det fremme mediemangfoldet og unngå interessekonflikter, er det viktig at medlemsstatene sørger for at brukerne til enhver tid har enkel og direkte tilgang til informasjon om tilbydere av medietjenester. Beslutningen ligger hos hver enkelt medlemsstat, særlig om hvilken informasjon som kan gis om eierstruktur og reelle eiere.
- 17) For å sikre sammenheng og rettssikkerhet for foretakene og medlemsstatenes myndigheter bør begrepet «oppfordring til vold eller hat» så langt det er hensiktsmessig forstås som definert i Rådets rammebeslutning 2008/913/JIS⁷.
- 18) Med tanke på utviklingen av mulighetene for å spre innhold via elektroniske kommunikasjonsnett er det viktig å beskytte allmennheten mot oppfordring til terrorisme. Direktiv 2010/13/EU bør derfor sikre at audiovisuelle medietjenester ikke inneholder offentlig oppfordring til å begå en terrorhandling. For å sikre sammenheng og rettssikkerhet for foretakene og medlemsstatenes myndigheter bør begrepet «offentlig oppfordring til å begå en terrorhandling» forstås som definert i europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2017/541⁸.
- 19) For å sette seerne, herunder foreldre og mindreårige, i stand til å treffe informerte beslutninger om innholdet som skal vises, må tilbydere av medietjenester gi tilstrekkelige opplysninger om innhold som kan skade mindreåriges fysiske, mentale eller moralske utvikling. Dette kan for eksempel skje ved hjelp av et system med innholdsbeskrivelse, et lydsignal, et visuelt symbol eller andre midler som beskriver innholdets art.
- 20) De hensiktsmessige tiltakene for beskyttelse av mindreårige som gjelder for fjernsynssendinger, bør også gjelde for audiovisuelle

medietjenester på bestilling. Det bør gi økt beskyttelse. Prinsippet om minsteharmonisering gir medlemsstatene mulighet til å utvikle høyere grad av beskyttelse mot innhold som kan skade mindreåriges fysiske, mentale eller moralske utvikling. Det mest skadelige innholdet, som kan skade mindreåriges fysiske, mentale eller moralske utvikling, men som ikke nødvendigvis er en straffbar handling, bør være underlagt de strengeste tiltakene, for eksempel kryptering og effektiv tilgangskontroll, uten at dette berører medlemsstatenes mulighet til å vedta strengere tiltak.

- 21) Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2016/679⁹ anerkjenner at barn trenger et særlig vern i forbindelse med behandling av sine personopplysninger. Når tilbydere av medietjenester oppretter beskyttelsesordninger for barn, innebærer det nødvendigvis behandling av personopplysninger om mindreårige. Ettersom slike ordninger har til formål å beskytte barn, bør mindreåriges personopplysninger behandlet innenfor rammen av tekniske tiltak som skal verne barn, ikke benyttes til kommersielle formål.
- 22) Å sikre tilgjengelighet til audiovisuelt innhold er et grunnleggende krav innenfor rammene av forpliktelsene som er inngått i henhold til De forente nasjoners konvensjon om rettighetene til personer med nedsatt funksjonsevne. Innenfor rammen av direktiv 2010/13/EU bør uttrykket «funksjonshemmede» tolkes ut fra den type tjenester som omfattes av nevnte direktiv, som er audiovisuelle medietjenester. Retten for personer med nedsatt funksjonsevne og eldre til å delta og bli integrert i det sosiale liv og i kulturlivet i Unionen henger sammen med leveringen av tilgjengelige audiovisuelle medietjenester. Derfor bør medlemsstatene uten unødig opphold sørge for at tilbydere av medietjenester under deres jurisdiksjon går aktivt inn for å gjøre innholdet tilgjengelig for personer som har nedsatt funksjonsevne, og særlig nedsatt syns- eller hørselsevne. Tilgjengelighetskravene bør oppfylles gjennom en progressiv og kontinuerlig prosess, samtidig som det tas høyde for praktiske og uunngåelige begrensninger som kan hindre full tilgjengelighet, for eksempel direkte-

⁷ Rådets rammebeslutning 2008/913/JIS av 28. november 2008 om bekjempelse av visse former og uttrykk for rasisme og fremmedhat ved hjelp av straffebestemmelser (EUT L 328 av 6.12.2008, s. 55).

⁸ Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2017/541 av 15. mars 2017 om bekjempelse av terrorisme, erstatning av Rådets rammebeslutning 2002/475/JIS og endring av rådsbeslutning 2005/671/JIS (EUT L 88 av 31.3.2017, s. 6).

⁹ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2016/679 av 27. april 2016 om vern av fysiske personer i forbindelse med behandling av personopplysninger og om fri utveksling av slike opplysninger samt om oppheving av direktiv 95/46/EF (generell personvernforordning) (EUT L 119 av 4.5.2016, s. 1).

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

sendte programmer eller arrangementer. For å kunne måle framskrittene som tilbydere av medietjenester har gjort med å gjøre sine tjenester gradvis mer tilgjengelige for personer med nedsatt syns- eller hørselsevne, bør medlemsstatene kreve at tilbydere av medietjenester som er etablert på deres territorium, rapporterer jevnlig til dem.

- 23) Midlene til å oppnå tilgjengelige audiovisuelle medietjenester i henhold til direktiv 2010/13/EU bør omfatte, men behøver ikke være begrenset til, tegnspråk, teksting for personer som er døve eller har nedsatt hørselsevne, oppleste undertekster og synstolking. Nevnte direktiv omfatter imidlertid ikke funksjoner eller tjenester som gir tilgang til audiovisuelle medietjenester, og heller ikke tilgjengelighetsfunksjoner i elektroniske programoversikter (EPG-er). Nevnte direktiv berører derfor ikke bestemmelser i unionsretten som tar sikte på å harmonisere tilgjengeligheten av tjenester som gir tilgang til audiovisuelle medietjenester, for eksempel nettsider, nettbaserte applikasjoner og elektroniske programoversikter, eller levering av opplysninger om tilgjengelighet og i tilgjengelige formater.
- 24) I enkelte tilfeller lar det seg kanskje ikke gjøre å gi informasjon i en krisesituasjon på en slik måte at den er tilgjengelig for personer med nedsatt funksjonsevne. Slike ekstraordinære tilfeller bør imidlertid ikke være til hinder for å gi informasjon i en krisesituasjon via audiovisuelle medietjenester.
- 25) Direktiv 2010/13/EF berører ikke medlemsstatenes mulighet til å innføre forpliktelser til å sikre at innhold som er av allmenn interesse i henhold til fastlagte mål av allmenn interesse, for eksempel mediemangfold, ytringsfrihet og kulturelt mangfold, framheves på passende vis. Slike forpliktelser bør pålegges bare når de er nødvendige for å nå mål av allmenn interesse som er klart definert av medlemsstatene i samsvar med unionsretten. Når medlemsstatene beslutter å innføre regler om passende framheving, bør foretak bare pålegges forholdsmessige forpliktelser som tilgodeser berettigede allmenne hensyn.
- 26) For å verne om det redaksjonelle ansvaret til tilbydere av medietjenester og den audiovisuelle verdikjeden, er det avgjørende å kunne garantere integriteten til programmer og audiovisuelle medietjenester som leveres av tilbydere av medietjenester. Programmer og audiovisuelle medietjenester bør ikke sendes i forkortet form, endret eller med avbrudd, eller

forsynes med et overlegg for kommersielle formål, uten uttrykkelig samtykke fra tilbyderen av medietjenester. Medlemsstatene bør sørge for at overlegg som mottakeren av tjenesten utelukkende har tatt initiativ til eller tillatt til privat bruk, for eksempel overlegg knyttet til tjenester for personlige meldinger, ikke krever samtykke fra tilbyderen av medietjenester. Betjeningsselementer for brukergrensesnittet som er nødvendige for å kunne bruke utstyret eller navigere mellom programmene, for eksempel volumregulering, søkefunksjoner, navigeringsmenyer eller kanallister, bør ikke omfattes. Berettigede overlegg, for eksempel advarselsmeldinger, generelle opplysninger av allmenn interesse, undertekster eller kommersiell kommunikasjon som leveres av tilbyderen av medietjenester, bør heller ikke omfattes. Med forbehold for artikkel 3 nr. 3 i europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2015/2120¹⁰ bør datakomprimeringsteknikker som reduserer størrelsen på en datafil, og andre teknikker som tilpasser en tjeneste til distribusjonsmåten, for eksempel oppløsning og koding, uten å endre noe av innholdet, heller ikke omfattes.

Tiltak for å verne om integriteten til programmer og audiovisuelle medietjenester bør innføres når de er nødvendige for å nå mål av allmenn interesse som er klart definert av medlemsstatene i samsvar med unionsretten. Slike tiltak bør pålegge foretak rimelige forpliktelser som tilgodeser berettigede allmenne hensyn.

- 27) Med unntak av sponing og produktplassering bør audiovisuell kommersiell kommunikasjon om alkoholholdige drikker gjennom audiovisuelle medietjenester på bestilling oppfylle kriteriene for fjernsynsreklame og telekjøp vedrørende alkoholholdige drikker som er fastsatt i direktiv 2010/13/EU. De mer detaljerte kriteriene for fjernsynsreklame og telekjøp vedrørende alkoholholdige drikker er begrenset til reklameinnslag, som av natur er atskilt fra programmet og derfor utelukker annen kommersiell kommunikasjon som er knyttet til eller er en integrert del av programmet, for eksempel gjennom sponing og produktplassering.

¹⁰ (Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2015/2120 av 25. november 2015 om fastsettelse av tiltak for tilgang til et åpent internett og om endring av direktiv 2002/22/EF om leveringspliktige tjenester og brukerrettigheter i forbindelse med elektroniske kommunikasjonsnett og -tjenester og forordning (EU) nr. 531/2012 om giesting i offentlige mobilkommunikasjonsnett i Unionen (EUT L 310 av 26.11.2015, s. 1).

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

- Disse kriteriene bør derfor ikke gjelde for sponing og produktplassering i audiovisuelle medietjenester på bestilling.
- 28) Det finnes visse allment anerkjente ernæringsmessige retningslinjer på nasjonalt og internasjonalt plan, for eksempel ernæringsprofilmodellen fra Verdens helseorganisasjons regionale kontor for Europa, som kan benyttes til å sonde mellom næringsmidler ut fra deres ernæringsmessige sammensetning i forbindelse med fjernsynsreklame for næringsmidler som vises til barn. Medlemsstatene bør oppfordres til å sørge for at det benyttes selv- og samregulering, herunder gjennom atferdsnormer, til effektivt å begrense barns eksponering for audiovisuell kommersiell kommunikasjon om næringsmidler og drikker med et høyt innhold av salt, sukker, fett, mettet fett eller transfettsyrer, eller som på annen måte ikke er i tråd med de nasjonale eller internasjonale ernæringsmessige retningslinjene.
- 29) På samme måte bør medlemsstatene oppfordres til å sørge for at det benyttes atferdsnormer for selv- og samregulering til effektivt å begrense barns og mindreåriges eksponering for audiovisuell kommersiell kommunikasjon om alkoholholdige drikker. Det finnes visse selv- eller samreguleringsordninger på unionsplan og nasjonalt plan for ansvarsfull markedsføring av alkoholholdige drikker, blant annet i audiovisuell kommersiell kommunikasjon. Disse ordningene bør fremmes ytterligere, særlig ordninger som skal sikre at audiovisuell kommersiell kommunikasjon om alkoholholdige drikker følges av et budskap om ansvarlige drikkevaner.
- 30) Det er viktig at mindreårige er effektivt beskyttet mot å bli eksponert for audiovisuell kommersiell kommunikasjon som fremmer pengespill. I denne sammenheng finnes det flere selv- eller samreguleringsordninger på unionsplan og på nasjonalt plan for å fremme ansvarlig pengespill, herunder i audiovisuell kommersiell kommunikasjon.
- 31) For å fjerne hindringer for fri bevegelse for tjenester over landegrensene innenfor Unionen er det nødvendig å sikre effektive selv- og samreguleringsstiltak som særlig tar sikte på å verne forbrukerne eller folkehelsen.
- 32) Markedet for fjernsynssendinger har utviklet seg, og det er derfor behov for større fleksibilitet i forbindelse med audiovisuell kommersiell kommunikasjon, særlig med hensyn til kvantitative regler for lineære audiovisuelle medietjenester og produktplassering. Framveksten av nye tjenester, også dem uten reklame, har gitt større valgmuligheter for seerne, som lett kan bytte til alternative tilbud.
- 33) Liberaliseringen av produktplassering har ikke ført til den forventede veksten i denne formen for audiovisuell kommersiell kommunikasjon. Særlig har det generelle forbudet mot produktplassering, om enn med enkelte unntak, ikke gitt rettslig sikkerhet for tilbydere av medietjenester. Produktplassering bør derfor tillates i alle audiovisuelle medietjenester og videodelingsplattformstjenester, med visse unntak.
- 34) Produktplassering bør ikke tillates i nyhetsendinger og aktualitetsprogrammer, forbrukerprogrammer, religiøse programmer og barneprogrammer. Særlig har det vist seg at produktplassering og reklame som er innlemmet i programmet, kan påvirke barns atferd, etter som barn ofte ikke er i stand til å kjenne igjen det kommersielle innholdet. Det er derfor behov for et fortsatt forbud mot produktplassering i barneprogrammer. Forbrukerprogrammer er programmer som gir råd til seerne, eller som inneholder omtale av varer og tjenester. Å tillate produktplassering i slike programmer ville viske ut skillet mellom reklame og redaksjonelt innhold for seere som kan forvente en reell og ærlig vurdering av produkter eller tjenester i slike programmer.
- 35) Tilbydere av audiovisuelle medietjenester på bestilling bør fremme produksjon og distribusjon av europeiske verker ved å sikre at deres programkataloger inneholder en minsteandel av europeiske verker, og at disse framheves i tilstrekkelig grad. Det bør oppmuntres til merking i metadataene av audiovisuelt innhold som fyller kravene til å anses som et europeisk verk, slik at disse metadataene er tilgjengelige for tilbydere av medietjenester. Framheving innebærer å fremme europeiske verker ved å lette tilgangen til dem. Framheving kan sikres på ulike måter, for eksempel ved en egen avdeling for europeiske verker som er tilgjengelig fra tjenestens hjemmeside, mulighet for å søke etter europeiske verker med søkeverktøyet som er en del av tjenesten, bruk av europeiske verker i tjenestens kampanjer eller en minste prosentdel av europeiske verker som fremmes gjennom tjenestens programkatalog, for eksempel ved hjelp av bannere eller lignende verktøy.
- 36) For å sikre tilstrekkelige investeringer i europeiske verker bør medlemsstatene kunne legge finansielle forpliktelser på tilbydere av medietjenester etablert på deres territorium.

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

Disse forpliktelsene kan ha form av direkte bidrag til produksjon av og erverv av rettigheter til europeiske verker. Medlemsstatene kan også ilegge avgifter som betales til et fond og beregnes på grunnlag av inntekter fra audiovisuelle medietjenester som leveres i og er rettet mot deres territorium. I dette direktiv er det, i lys av den direkte sammenhengen mellom finansielle forpliktelser og medlemsstatenes ulike kulturpolitiske mål, presisert at en medlemsstat også kan legge slike finansielle forpliktelser på tilbydere av medietjenester etablert i en annen medlemsstat som retter sine tjenester mot dens territorium. I så fall bør det bare pålegges finansielle forpliktelser ut fra inntektene som genereres gjennom publikum i medlemsstaten som tjenestene er rettet mot. Tilbydere av medietjenester som er pålagt å bidra til filmfinansieringsordninger i en medlemsstat som tjenestene er rettet mot, bør på en ikke-diskriminerende måte, og selv om de ikke er etablert i vedkommende medlemsstat, kunne få støtte som er tilgjengelig for tilbydere av medietjenester under de respektive ordningene for filmfinansiering.

- 37) Fjernsynsselskaper investerer i dag mer i europeiske audiovisuelle verker enn tilbydere av audiovisuelle medietjenester på bestilling. Der som en medlemsstat som tjenestene er rettet mot, velger å legge en finansiell forpliktelse på et fjernsynsselskap under en annen medlemsstats jurisdiksjon, bør det derfor tas hensyn til dette fjernsynsselskapets direkte bidrag til produksjon av og erverv av rettigheter til europeiske verker, og særlig samproduksjoner, med behørig hensyn til forholdsmessighetsprinsippet. Dette berører ikke medlemsstatenes myndighet til, i samsvar med sin kulturpolitikk og forutsatt at det er forenlig med reglene for statsstøtte, å fastsette nivået på de finansielle bidragene som skal betales av tilbydere av medietjenester under deres jurisdiksjon.
- 38) Når en medlemsstat i enkelttilfeller skal vurdere om en audiovisuell medietjeneste på bestilling etablert i en annen medlemsstat er rettet mot publikum på sitt territorium, bør den vise til indikatorer som reklame eller andre salgsfremmende tiltak som er spesielt rettet mot kunder på sitt territorium, tjenestens hovedspråk eller at det foreligger innhold eller kommersiell kommunikasjon som spesielt er rettet mot publikum i mottakermedlemsstaten.
- 39) Når en medlemsstat pålegger tilbydere av medietjenester å bidra finansielt, bør formålet med bidragene være å fremme europeiske ver-

ker på hensiktsmessig måte, og samtidig unngå faren for dobbel innkreving av bidrag fra tilbydere av medietjenester. Dersom medlemsstaten der tilbyderen av medietjenester er etablert, krever et slikt finansielt bidrag, bør den derfor ta hensyn til eventuelle finansielle bidrag pålagt av medlemsstatene som tjenestene er rettet mot.

- 40) For å sikre at forpliktelser til å fremme europeiske verker ikke undergraver markedsutviklingen, og for å åpne for nye aktører i markedet, bør tilbydere uten vesentlig tilstedeværelse i markedet ikke være underlagt slike krav. Dette er særlig tilfellet for tilbydere med lav omsetning eller et lite publikum. Hvorvidt publikummet er lite, kan for eksempel fastslås ut fra seertid eller salg, avhengig av tjenestens art, mens det ved fastsettingen av lav omsetning bør tas hensyn til at audiovisuelle markeder har ulik størrelse i medlemsstatene. Det kan også være lite hensiktsmessig å innføre slike krav i tilfeller der disse på grunn av den audiovisuelle tjenestens art eller tema er praktisk ugjennomførbare eller uberettigede.
- 41) Det er viktig at fjernsynsselskaper har større fleksibilitet og kan bestemme når reklamen skal vises, for å kunne maksimere annonsørens etterspørsel og flyten for seerne. Det er imidlertid også nødvendig å opprettholde et tilfredsstillende forbrukervern i så henseende fordi en slik fleksibilitet kan eksponere seerne for en for stor mengde reklame i beste sendetid. Særlige grenser bør derfor gjelde i tidsrommet mellom klokken 6.00 og 18.00, og mellom klokken 18.00 og 24.00.
- 42) Nøytrale rammer skiller redaksjonelt innhold fra fjernsynsreklame eller telekjøp, og skiller enkeltinnslag. De gjør at seeren klart og tydelig kan se når én type audiovisuelt innhold slutter og en annen begynner. Det må presiseres at nøytrale rammer ikke omfattes av den kvantitative begrensningen som er fastsatt for fjernsynsreklame. Dette er for å sikre at tiden som settes av til nøytrale rammer, ikke får innvirkning på tiden som settes av til reklame, og at reklameinntektene ikke påvirkes negativt.
- 43) Sendetid som et fjernsynsselskap setter av til annonsering av egne programmer og tilleggsprodukter direkte avledet av disse programmene, eller til annonsering om offentlige tjenester og innslag om veldedige formål som sendes gratis, med unntak av kostnadene som påløper i forbindelse med sendingen, bør ikke inngå i den maksimale sendetiden som kan settes av til reklame og telekjøp. I tillegg er

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

mange fjernsynsselskaper en del av en større kringkastingsgruppe og annonserer, i tillegg til egne programmer og tilleggsprodukter direkte avledet av disse programmene, også programmer og audiovisuelle medietjenester fra andre aktører som tilhører samme kringkastingsgruppe. Sendetid som er satt av til slik annonsering bør heller ikke inngå i den maksimale sendetiden som kan settes av til reklame og telekjøp.

- 44) Tilbydere av videodelingsplattformer som omfattes av direktiv 2010/13/EU, yter informasjonssamfunnstjenester som definert i europaparlaments- og rådsdirektiv 2000/31/EF¹¹. Disse tilbyderne er følgelig, dersom de er etablert i en medlemsstat, underlagt bestemmelsene om det indre marked som er fastsatt i nevnte direktiv. Det er hensiktsmessig å sikre at de samme reglene også skal gjelde for tilbydere av videodelingsplattformer som ikke er etablert i en medlemsstat, med sikte på å sikre at tiltakene for å beskytte mindreårige og allmennheten oppført i direktiv 2010/13/EU er effektive, og så langt det er mulig sikre like vilkår, i den utstrekning disse tilbyderne har enten et morforetak eller et datterforetak som er etablert i en medlemsstat, eller disse tilbyderne er en del av en foretaksgruppe og et annet foretak i denne gruppen er etablert i en medlemsstat. Definisjonene i direktiv 2010/13/EU bør derfor være prinsippbaserte og sikre at det ikke er mulig for et foretak å holde seg utenfor virkeområdet for nevnte direktiv ved å opprette en gruppestruktur som inneholder flere lag av foretak etablert i eller utenfor Unionen. Kommisjonen bør underrettes om tilbydere under hver medlemsstats jurisdiksjon i henhold til etableringsbestemmelsene i direktiv 2000/31/EF og 2010/13/EU.
- 45) Det finnes nye utfordringer, særlig i forbindelse med videodelingsplattformer, som brukere, og særlig mindreårige, i økende grad bruker for tilgang til audiovisuelt innhold. I denne sammenheng har skadelig innhold og hatefulle ytringer som formidles via videodelingsplattformstjenester, gitt stadig større grunn til bekymring. For å beskytte mindreårige og allmennheten mot slikt innhold må det fastsettes forholdsmessige bestemmelser om disse spørsmålene.
- 46) Kommersiell kommunikasjon på videodelingsplattformer er allerede regulert ved europaparlaments- og rådsdirektiv 2005/29/EF¹², som forbyr urimelig handelspraksis overfor forbrukerne, herunder villedende og aggressiv praksis i informasjonssamfunnstjenester. Med hensyn til kommersiell kommunikasjon om tobakksvarer og tilhørende produkter på videodelingsplattformer sikrer de eksisterende forbudene i europaparlaments- og rådsdirektiv 2003/33/EF¹³, samt forbudene som gjelder for kommersiell kommunikasjon om elektroniske sigaretter og påfyllingsbeholdere i henhold til europaparlaments- og rådsdirektiv 2014/40/EU¹⁴, at forbrukerne har et tilfredsstillende vern mot tobakksvarer og tilhørende produkter. Ettersom brukerne i økende grad benytter seg av videodelingsplattformstjenester for å skaffe seg tilgang til audiovisuelt innhold, er det nødvendig å sikre et tilfredsstillende forbrukervernnivå ved å tilpasse reglene om audiovisuell kommersiell kommunikasjon, så langt det er hensiktsmessig, for alle tilbydere. Det er derfor viktig at audiovisuell kommersiell kommunikasjon på videodelingsplattformer er klart identifisert og overholder et sett med kvalitative minstekrav.
- 47) En betydelig andel av innholdet som leveres via videodelingsplattformstjenester, er ikke underlagt noe redaksjonelt ansvar hos tilbyderen av videodelingsplattformen. Det er imidlertid vanligvis disse tilbyderne som bestemmer organiseringen av innholdet, nærmere bestemt programmer, brukergenererte videoer og audiovisuell kommersiell kommunikasjon, blant annet med automatiske metoder eller algoritmer. Derfor bør disse tilbyderne pålegges å treffe hensiktsmessige tiltak for å beskytte mindreårige mot innhold som kan skade deres fysiske, mentale eller moralske utvikling. De bør også pålegges å treffe hen-

¹² Europaparlaments- og rådsdirektiv 2005/29/EF av 11. mai 2005 om foretaks urimelige handelspraksis overfor brukere på det indre marked og om endring av rådsdirektiv 84/450/EØF, europaparlaments- og rådsdirektiv 97/7/EF, 98/27/EF og 2002/65/EF og europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 2006/2004 (direktivet om urimelig handelspraksis) (EUT L 149 av 11.6.2005, s. 22).

¹³ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2003/33/EF av 26. mai 2003 om tilnærming av lovene og forskriftene i medlemsstatene om reklame for og sponning av tobakksvarer (EUT L 152 av 20.6.2003, s. 16).

¹⁴ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2014/40/EU av 3. april 2014 om tilnærming av medlemsstatenes lover og forskrifter om framstilling, presentasjon og salg av tobakksvarer og tilhørende produkter og om oppheving av direktiv 2001/37/EF (EUT L 127 av 29.4.2014, s. 1).

¹¹ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2000/31/EF av 8. juni 2000 om visse rettslige aspekter ved informasjonssamfunnstjenester, særlig elektronisk handel, i det indre marked (EFT L 178 av 17.7.2000, s. 1).

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

- siktsmessige tiltak for å beskytte allmennheten mot innhold som inneholder oppfordring til vold eller hat rettet mot en gruppe, eller et medlem av en gruppe, av en av årsakene nevnt i artikkel 21 i Den europeiske unions pakt om grunnleggende rettigheter (heretter kalt «pakten»), eller hvis spredning utgjør en straffbar handling etter unionsretten.
- 48) I lys av tilbydernes rolle med hensyn til innholdet i videodelingsplattformstjenester, bør de hensiktsmessige tiltakene for å beskytte mindreårige og allmennheten handle om organiseringen av innholdet, og ikke om selve innholdet. Kravene i denne forbindelse, som fastsatt i direktiv 2010/13/EU, bør derfor gjelde med forbehold for artikkel 12–14 i direktiv 2000/31/EF, som fastsetter et unntak fra ansvar for ulovlig informasjon som overføres, eller lagres automatisk, mellomliggende og midlertidig, eller lagres av visse tilbydere av informasjonssamfunnstjenester. Ved levering av tjenester som omfattes av artikkel 12–14 i direktiv 2000/31/EF, bør disse kravene også gjelde med forbehold for artikkel 15 i nevnte direktiv, som utelukker at tilbyderne pålegges generelle forpliktelser til å overvåke slik informasjon, og til aktivt å undersøke fakta og forhold som kan tyde på ulovlig virksomhet, men uten at dette gjelder plikt til overvåking i konkrete tilfeller, og framfor alt berører det ikke påbud fra nasjonale myndigheter i samsvar med nasjonal rett.
- 49) Tilbydere av videodelingsplattformer bør, så langt som mulig, involveres i gjennomføringen av hensiktsmessige tiltak som skal treffes i henhold til direktiv 2010/13/EU. Det bør derfor oppfordres til samregulering. Det bør også være mulig for tilbydere av videodelingsplattformer å treffe strengere tiltak på frivillig grunnlag, i samsvar med unionsretten og slik at ytringsfriheten og informasjons- og mediemangfoldet blir respektert.
- 50) Retten til effektiv klageadgang og til rettferdig rettergang er grunnleggende rettigheter fastsatt i artikkel 47 i pakten. Bestemmelsene i direktiv 2010/13/EU bør derfor ikke forstås på en måte som kan hindre partene i å utøve sin rett til tilgang til rettssystemet.
- 51) Når det treffes hensiktsmessige tiltak for å beskytte mindreårige mot skadelig innhold, og for å beskytte allmennheten mot innhold som inneholder oppfordring til vold, hat og terrorisme i samsvar med direktiv 2010/13/EU, bør det gjøres en nøye avveining med hensyn til de gjeldende grunnleggende rettighetene som er fastsatt i pakten. Dette gjelder særlig, og alt etter omstendighetene, retten til respekt for privatliv og familieliv, retten til vern av personopplysninger, ytringsfriheten og informasjonsfriheten, friheten til å drive næringsvirksomhet, forbudet mot diskriminering og barns rettigheter.
- 52) Kontaktutvalget har som formål å fremme en effektiv gjennomføring av direktiv 2010/13/EU, og bør jevnlig rådspørres om alle praktiske problemer i forbindelse med direktivets anvendelse. Kontaktutvalgets arbeid bør ikke begrenses til eksisterende spørsmål knyttet til audiovisuell politikk, men bør også omfatte relevant utvikling i denne sektoren. Det består av representanter for relevante nasjonale myndigheter i medlemsstatene. Medlemsstatene oppfordres til å fremme likestilling mellom kjønnene i kontaktutvalgets sammensetning når de oppnevner sine representanter.
- 53) Medlemsstatene bør sørge for at deres nasjonale reguleringsmyndigheter eller -organer er juridisk atskilt fra regjeringen. Dette bør imidlertid ikke være til hinder for at medlemsstatene fører tilsyn i samsvar med sin nasjonale forfatningsrett. Nasjonale reguleringsmyndigheter eller -organer bør anses å ha oppnådd nødvendig grad av uavhengighet dersom disse myndighetene eller organene, herunder dem som er opprettet som offentlige myndigheter eller organer, er funksjonelt og effektivt uavhengige av sine respektive regjeringer og av ethvert annet offentlig eller privat organ. Dette anses som nødvendig for å sikre upartiskhet i beslutninger som treffes av nasjonale reguleringsmyndigheter eller -organer. Kravet om uavhengighet bør ikke berøre medlemsstatenes mulighet til å opprette reguleringsmyndigheter som fører tilsyn med ulike sektorer, for eksempel den audiovisuelle sektoren og telekommunikasjonssektoren. Nasjonale reguleringsmyndigheter eller -organer bør ha håndhevsmyndigheten og ressursene som er nødvendige for å kunne utføre sine oppgaver, med hensyn til bemanning, ekspertise og finansielle midler. Virksomheten som utøves av nasjonale reguleringsmyndigheter eller -organer opprettet i henhold til direktiv 2010/13/EU bør sikre respekt for målene om mediemangfold, kulturelt mangfold, forbrukervern, et velfungerende indre marked og like konkurransevilkår.
- 54) Ettersom ett av formålene med audiovisuelle medietjenester er å ivareta enkeltpersoners interesser og forme den offentlige opinionen,

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

er det avgjørende at slike tjenester kan gi den enkelte og samfunnet så fullstendig informasjon som mulig, og med størst mulig mangfold. Dette kan bare oppnås dersom redaksjonelle beslutninger treffes uten statlig innblanding eller påvirkning fra nasjonale reguleringsmyndigheter eller -organer som går ut over ren gjennomføring av lovverket, og som ikke tjener til å trygge en juridisk beskyttet rettighet som skal beskyttes uavhengig av bestemte synspunkter.

- 55) Det bør finnes effektive klageordninger på nasjonalt plan. Den relevante klageinstansen bør være uavhengig av de berørte partene. Dette organet kan være en domstol. Klagebehandlingen bør ikke berøre fordelingen av myndighet innenfor de nasjonale rettsordningene.
- 56) Med sikte på å sikre en enhetlig anvendelse av Unionens audiovisuelle regelverk i alle medlemsstater har Kommisjonen opprettet ERGA ved kommisjonsbeslutning av 3. februar 2014¹⁵. ERGAs rolle er å bistå Kommisjonen med teknisk ekspertise i dens arbeid med å sikre en enhetlig gjennomføring av direktiv 2010/13/EU i alle medlemsstater, og å lette samarbeidet mellom nasjonale reguleringsmyndigheter eller -organer, og mellom nasjonale reguleringsmyndigheter eller -organer og Kommisjonen.
- 57) ERGA har bidratt positivt til en ensartet reguleringspraksis, og har gitt Kommisjonen råd på høyt nivå om gjennomføringsspørsmål. Det er på sin plass at ERGAs rolle anerkjennes formelt og styrkes i direktiv 2010/13/EU. ERGA bør derfor opprettes i henhold til nevnte direktiv.
- 58) Det bør stå Kommisjonen fritt å rådspørre ERGA om ethvert spørsmål knyttet til audiovisuelle medietjenester og videodelingsplattformer. ERGA bør bistå Kommisjonen med teknisk ekspertise og råd, og ved å fremme utveksling av beste praksis, blant annet i forbindelse med atferdsnormer for selv- og samregulering. Kommisjonen bør ikke minst rådspørre ERGA i forbindelse med anvendelsen av direktiv 2010/13/EU med sikte på å lette en ensartet gjennomføring. Når Kommisjonen ber om det, bør ERGA legge fram ikke-bindende uttalelser om jurisdiksjon, om tiltak som avviker fra prinsippet om fri mottaking, og om tiltak rettet mot omgåelse av jurisdik-

sjon. ERGA bør også kunne bistå med teknisk rådgivning om eventuelle regulerings spørsmål knyttet til regelverket for audiovisuelle medietjenester, blant annet med hensyn til hatefulle ytringer og beskyttelse av mindreårige, samt om innholdet i audiovisuell kommersiell kommunikasjon om næringsmidler med et høyt innhold av fett, salt eller natrium og sukker.

- 59) «Mediekompetanse» viser til ferdigheter, kunnskaper og forståelse som gjør at borgerne kan bruke mediene på en effektiv og trygg måte. For å gjøre det mulig for borgerne å skaffe seg tilgang til informasjon, og på en ansvarlig og trygg måte bruke, kritisk vurdere og skape medieinnhold, må de ha god mediekompetanse. Mediekompetanse bør ikke begrenses til kunnskap om verktøy og teknologi, men også ta sikte på å utstyre borgerne med evnen til kritisk tenkning som er nødvendig for å kunne utvise dømmekraft, analysere en kompleks virkelighet og forstå forskjellen mellom meninger og fakta.

Det er derfor nødvendig at både tilbydere av medietjenester og tilbydere av videodelingsplattformer, i samarbeid med alle berørte parter, fremmer utviklingen av mediekompetanse i alle deler av samfunnet, for borgere i alle aldre og for alle medier, og at utviklingen på dette området følges nøye.

- 60) Direktiv 2010/13/EU berører ikke medlemsstatenes forpliktelse til å respektere og verne om menneskets verdighet. Det er forenlig med de grunnleggende rettighetene og de prinsippene som er anerkjent særlig i pakten. Direktiv 2010/13/EU tar særlig sikte på å sikre full respekt for ytringsfriheten, friheten til å drive næringsvirksomhet og retten til rettslig prøving, og å fremme anvendelsen av barns rettigheter slik de er nedfelt i pakten.
- 61) Ethvert tiltak medlemsstatene treffer i henhold til direktiv 2010/13/EU, skal respektere ytrings- og informasjonsfriheten og mediemangfoldet, samt det kulturelle og språklige mangfoldet, i samsvar med UNESCO-konvensjonen om å verne og fremme et mangfold av kulturuttrykk.
- 62) Retten til tilgang til politiske nyhetsprogrammer er avgjørende for å kunne trygge den grunnleggende friheten til å motta informasjon, og for å sikre at seernes interesser i Unionen er helt og fullt ivaretatt. Ettersom audiovisuelle medietjenester blir stadig viktigere for samfunnet og demokratiet, bør kringkasting av politiske nyheter, så langt det er mulig og

¹⁵ Kommisjonsbeslutning C(2014) 462 endelig av 3. februar 2014 om opprettelse av gruppen av europeiske reguleringsmyndigheter for audiovisuelle medietjenester.

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

uten at det berører opphavsrettslige bestemmelser, bli tilgjengelig på tvers av landegrensene i Unionen.

- 63) Direktiv 2010/13/EU berører ikke bestemmelsene i internasjonal privatrett, særlig bestemmelser om domstolenes domsmyndighet og lovverk som gjelder for forpliktelser i og utenfor kontraktsforhold.
- 64) I samsvar med den felles politiske erklæringen fra medlemsstatene og Kommisjonen av 28. september 2011 om forklarende dokumenter¹⁶ har medlemsstatene forpliktet seg til at underretningen om innarbeidingsiltakene i berettigede tilfeller skal følges av ett eller flere dokumenter som forklarer sammenhengen mellom et direktivs bestanddeler og de tilsvarende delene av de nasjonale innarbeidingsdokumentene. Med hensyn til dette direktiv anser regelgiveren at oversendingen av slike dokumenter er berettiget.
- 65) Direktiv 2010/13/EU bør derfor endres.

VEDTATT DETTE DIREKTIV:

Artikkel 1

I direktiv 2010/13/EU gjøres følgende endringer:

- 1) I artikkel 1 nr. 1 gjøres følgende endringer:
- a) Bokstav a) skal lyde:
- «a) «audiovisuell medietjeneste»
- i) en tjeneste som definert i artikkel 56 og 57 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte, der tjenesten eller en del som kan skilles fra den, har som hovedformål å levere programmer til allmennheten som skal informere, underholde eller opplyse, under det redaksjonelle ansvaret til en tilbyder av medietjenester, via elektroniske kommunikasjonsnett som definert i artikkel 2 bokstav a) i direktiv 2002/21/EF; en slik audiovisuell medietjeneste er enten en fjernsynssending som definert i bokstav e) i dette nummer eller en audiovisuell medietjeneste på bestilling som definert i bokstav g) i dette nummer,
- ii) audiovisuell kommersiell kommunikasjon,».
- b) Ny bokstav skal lyde:
- «aa) «videodelingsplattformstjeneste» en tjeneste som definert i artikkel 56 og 57

i traktaten om Den europeiske unions virkemåte, der tjenesten eller en del som kan skilles fra den, har som hovedformål, eller det er en vesentlig funksjon i tjenesten, å levere programmer og/eller brukergenererte videoer til allmennheten som skal informere, underholde eller opplyse, og som tilbyderen av videodelingsplattformen ikke har redaksjonelt ansvar for, via elektroniske kommunikasjonsnett som definert i artikkel 2 bokstav a) i direktiv 2002/21/EF, og der tilbyderen av videodelingsplattformen bestemmer organiseringen, blant annet med automatiske metoder eller algoritmer, særlig gjennom visning, tagging og sekvensering.».

- c) Bokstav b) skal lyde:
- «b) «program» et sett av levende bilder med eller uten lyd som utgjør ett enkelt innslag, uansett lengde, innenfor en programoversikt eller en katalog utarbeidet av en tilbyder av medietjenester, herunder spillefilmer, videoklipp, idrettsarrangementer, situasjonskomedier, dokumentarprogrammer, barneprogrammer og dramaproduksjoner,».
- d) Nye bokstaver skal lyde:
- «ba) «brukergenerert video» levende bilder med eller uten lyd som utgjør ett enkelt innslag, uansett lengde, og som skapes av en bruker og lastes opp på en videodelingsplattform av denne brukeren eller av en annen bruker,
- bb) «redaksjonell beslutning» en beslutning som treffes regelmessig med sikte på å utøve redaksjonelt ansvar, og som er knyttet til den daglige driften av den audiovisuelle medietjenesten,».
- e) Ny bokstav skal lyde:
- «da) «tilbyder av en videodelingsplattform» en fysisk eller juridisk person som tilbyr en videodelingsplattformstjeneste,».
- f) Bokstav h) skal lyde:
- «h) «audiovisuell kommersiell kommunikasjon» bilder med eller uten lyd som er utformet for å fremme, direkte eller indirekte, varene, tjenestene eller omdømmet til en fysisk eller juridisk person som driver økonomisk virksomhet; slike bilder følger med eller inngår i et program eller en brukergenerert video mot betaling eller lignende vederlag, eller for selvfremmende formål. Audiovisuell kommersiell kommunikasjon er blant annet

¹⁶ EUT C 369 av 17.12.2011, s. 14.

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

fjernsreklame, sponing, telekjøp og produktplassering.».

g) Bokstav k) skal lyde:

«k) «sponing» ethvert bidrag fra et offentlig eller privat foretak eller en fysisk person som ikke tilbyr audiovisuelle medietjenester eller videodelingsplattformstjenester eller produserer audiovisuelle verker, til finansiering av audiovisuelle medietjenester, videodelingsplattformstjenester, brukergenererte videoer eller programmer, med sikte på å fremme foretakets eller personens navn, varemerke, omdømme, virksomhet eller produkter.».

h) Bokstav m) skal lyde:

«m) «produktplassering» enhver form for audiovisuell kommersiell kommunikasjon som innebærer at en vare eller tjeneste, eller varemerket for varen eller tjenesten, inngår i eller vises til i et program eller en brukergenerert video, mot betaling eller lignende vederlag.».

2) Overskriften til kapittel II skal lyde:

«ALMINNELIGE BESTEMMELSER OM AUDIOVISUELLE MEDIETJENESTER.».

3) I artikkel 2 gjøres følgende endringer:

a) I nr. 3 skal bokstav b) lyde:

«b) Dersom tilbyderen av medietjenester har sitt hovedkontor i én medlemsstat, men redaksjonelle avgjørelser om de audiovisuelle medietjenestene tas i en annen medlemsstat, skal tilbyderen av medietjenester anses som etablert i medlemsstaten der en betydelig del av arbeidsstyrken som er involvert i den programrelaterte audiovisuelle medietjenestevirksomheten, arbeider. Dersom en betydelig del av arbeidsstyrken som er involvert i den programrelaterte audiovisuelle medietjenestevirksomheten, arbeider i hver av de berørte medlemsstatene, skal tilbyderen av medietjenester anses som etablert i medlemsstaten der den har sitt hovedkontor. Dersom en betydelig del av arbeidsstyrken som er involvert i den programrelaterte audiovisuelle medietjenestevirksomheten, ikke arbeider i noen av disse medlemsstatene, skal tilbyderen av medietjenester anses som etablert i medlemssta-

ten der den først begynte sin virksomhet i samsvar med vedkommende medlemsstats lovgivning, forutsatt at den fortsatt har en stabil og reell tilknytning til økonomien i den medlemsstaten.».

b) Nye numre skal lyde:

«5a. Medlemsstatene skal sørge for at tilbydere av medietjenester underretter vedkommende nasjonale reguleringsmyndigheter eller -organer om alle endringer som kan påvirke fastsettelsen av jurisdiksjon i samsvar med nr. 2, 3 og 4.

5b. Medlemsstatene skal utarbeide og vedlikeholde en oppdatert liste over tilbydere av medietjenester under deres jurisdiksjon og angi hvilke av kriteriene i nr. 2–5 deres jurisdiksjon er basert på. Medlemsstatene skal oversende denne listen, med eventuelle oppdateringer, til Kommisjonen.

Kommisjonen skal sikre at disse listene blir tilgjengelige i en sentral database. Dersom det er manglende samsvar mellom listene, skal Kommisjonen ta kontakt med de berørte medlemsstatene for å finne en løsning. Kommisjonen skal sikre at nasjonale reguleringsmyndigheter eller -organer har tilgang til denne databasen. Kommisjonen skal gjøre informasjon i databasen allment tilgjengelig.

5c. Dersom de berørte medlemsstatene ved anvendelse av artikkel 3 eller 4 ikke blir enige om hvilken medlemsstat som har jurisdiksjon, skal de uten unødig opphold gjøre Kommisjonen oppmerksom på dette. Kommisjonen kan be gruppen av europeiske reguleringsmyndigheter for audiovisuelle medietjenester (ERGA) avgi en uttalelse om saken i samsvar med artikkel 30b nr. 3 bokstav d). ERGA skal avgi sin uttalelse innen 15 virkedager etter at Kommisjonen har framsatt sin anmodning. Kommisjonen skal holde kontaktutvalget nedsatt ved artikkel 29 behørig informert om dette.

Når Kommisjonen treffer en beslutning i henhold til artikkel 3 nr. 2 eller 3, eller artikkel 4 nr. 5, skal den også bestemme hvilken medlemsstat som har jurisdiksjon.».

4) Artikkel 3 skal lyde:

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

«Artikkel 3

1. Medlemsstatene skal sikre fri mottaking og skal ikke hindre videresending på sitt territorium av audiovisuelle medietjenester fra andre medlemsstater av årsaker som faller inn under de områdene som samordnes ved dette direktiv.
2. En medlemsstat kan gjøre midlertidig unntak fra nr. 1 når en audiovisuell medietjeneste som leveres av en tilbyder av medietjenester under en annen medlemsstats jurisdiksjon, utgjør et åpenbart, vesentlig og alvorlig brudd på artikkel 6 nr. 1 bokstav a) eller artikkel 6a nr. 1, eller er til skade for eller utgjør en alvorlig risiko for folkehelsen.

For unntaket nevnt i første ledd gjelder følgende vilkår:

- a) I løpet av de tolv foregående månedene har tilbyderen av medietjenester ved minst to anledninger allerede utført én eller flere av handlingene beskrevet i første ledd.
- b) Den berørte medlemsstaten har gitt tilbyderen av medietjenester, medlemsstaten som har jurisdiksjon over tilbyderen, og Kommisjonen skriftlig melding om de angivelige overtredelsene og om hvilke forholdsmessige tiltak den har til hensikt å treffe om en slik overtredelse skjer igjen.
- c) Den berørte medlemsstaten har respektert den rett til forsvar som tilkommer tilbyderen av medietjenester, og har ikke minst gitt tilbyderen anledning til å gi uttrykk for sitt syn på de angivelige overtredelsene.
- d) Samråd med Kommisjonen og medlemsstaten som har jurisdiksjon over tilbyderen av medietjenester, har ikke ført fram til en minnelig løsning innen én måned etter at Kommisjonen mottok meldingen nevnt i bokstav b).

Innen tre måneder etter å ha mottatt meldingen om tiltakene den berørte medlemsstaten har truffet, og etter å ha bedt ERGA avgi en uttalelse i samsvar med artikkel 30b nr. 3 bokstav d), skal Kommisjonen treffe beslutning om hvorvidt disse tiltakene er forenlige med unionsretten. Kommisjonen skal holde kontaktutvalget behørig underrettet. Dersom Kommisjonen beslutter at disse tiltakene ikke er forenlige med unionsretten, skal den kreve at den berørte medlemsstaten straks bringer de aktuelle tiltakene til opphør.

3. En medlemsstat kan gjøre midlertidig unntak fra nr. 1 dersom en audiovisuell medietjeneste

som leveres av en tilbyder av medietjenester under en annen medlemsstats jurisdiksjon, utgjør et åpenbart, vesentlig og alvorlig brudd på artikkel 6 nr. 1 bokstav b), eller er til skade for eller utgjør en alvorlig risiko for offentlig sikkerhet, herunder vern av nasjonal sikkerhet og nasjonalt forsvar.

For unntaket nevnt i første ledd gjelder følgende vilkår:

- a) Handlingen som er nevnt i første ledd, har i løpet av de tolv foregående månedene funnet sted ved minst én anledning.
- b) Den berørte medlemsstaten har gitt tilbyderen av medietjenester, medlemsstaten som har jurisdiksjon over tilbyderen, og Kommisjonen skriftlig melding om den angivelige overtredelsen, og om hvilke forholdsmessige tiltak den har til hensikt å treffe dersom en slik overtredelse skjer igjen.

Den berørte medlemsstaten skal respektere retten til forsvar som tilkommer tilbyderen av medietjenester, og skal ikke minst gi tilbyderen anledning til å gi uttrykk for sitt syn på de angivelige overtredelsene.

Innen tre måneder etter å ha mottatt meldingen om tiltakene den berørte medlemsstaten har truffet, og etter å ha bedt ERGA avgi en uttalelse i samsvar med artikkel 30b nr. 3 bokstav d), skal Kommisjonen treffe beslutning om hvorvidt disse tiltakene er forenlige med unionsretten. Kommisjonen skal holde kontaktutvalget behørig underrettet. Dersom Kommisjonen beslutter at disse tiltakene ikke er forenlige med unionsretten, skal den kreve at den berørte medlemsstaten straks bringer de aktuelle tiltakene til opphør.

4. Nr. 2 og 3 er ikke til hinder for at det innledes saksbehandling, treffes forholdsregler eller innføres sanksjoner i forbindelse med de aktuelle overtredelsene i medlemsstaten som har jurisdiksjon over den aktuelle tilbyderen av medietjenester.
5. Når det haster, kan medlemsstatene innen én måned etter den angivelige overtredelsen gjøre unntak fra vilkårene i nr. 3 bokstav a) og b). I slike tilfeller skal tiltakene som er truffet, snarest mulig meldes til Kommisjonen og medlemsstaten som har jurisdiksjon over tilbyderen av medietjenester, med angivelse av årsakene til at medlemsstaten mener det haster. Kommisjonen skal snarest mulig undersøke om de meldte tiltakene er forenlige med

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

unionsretten. Dersom Kommisjonen kommer til at tiltakene er uforenlige med unionsretten, skal den kreve at den berørte medlemsstaten straks bringer disse tiltakene til opphør.

6. Dersom Kommisjonen mangler nødvendige opplysninger til å kunne treffe en beslutning i henhold til nr. 2 eller 3, skal den innen én måned etter å ha mottatt meldingen be den berørte medlemsstaten om alle opplysninger som er nødvendige for å kunne treffe beslutningen. Kommisjonens frist for å treffe beslutning skal suspenderes til denne medlemsstaten har lagt fram de nødvendige opplysningene. I alle tilfeller skal fristen ikke suspenderes mer enn én måned.
 7. Medlemsstatene og Kommisjonen skal jevnlig utveksle erfaringer og beste praksis med hensyn til framgangsmåten som er fastsatt i denne artikkel, innenfor rammen av kontaktutvalget og ERGA.».
- 5) Artikkel 4 skal lyde:

«Artikkel 4

1. Det skal stå medlemsstatene fritt å kreve at tilbydere av medietjenester under deres jurisdiksjon overholder mer detaljerte eller strengere regler på de områdene som samordnes ved dette direktiv, forutsatt at slike regler er i samsvar med unionsretten.
2. Dersom en medlemsstat
 - a) har utøvd sin rett i henhold til nr. 1 til å vedta mer detaljerte eller strengere regler i allmennhetens interesse, og
 - b) vurderer det slik at en tilbyder av medietjenester under en annen medlemsstats jurisdiksjon tilbyr en audiovisuell medietjeneste som helt eller hovedsakelig er rettet mot sitt territorium,

kan den be medlemsstaten som har jurisdiksjon, om å løse eventuelle problemer som er påvist i tilknytning til dette nummer. Begge medlemsstater skal samarbeide raskt og oppriktig for å oppnå en gjensidig tilfredsstillende løsning.

Etter å ha mottatt en begrunnet anmodning i henhold til første ledd skal medlemsstaten som har jurisdiksjon, be tilbyderen av medietjenester om å overholde de berørte reglene som er fastsatt i allmennhetens interesse. Medlemsstaten som har jurisdiksjon, skal jevnlig underrette den anmodende medlemsstaten om hvilke skritt som er tatt for å løse de påviste problemene.

Innen to måneder etter å ha mottatt anmodningen skal medlemsstaten som har jurisdiksjon, underrette den anmodende medlemsstaten og Kommisjonen om resultatene som er oppnådd, og forklare årsakene dersom det ikke har vært mulig å finne en løsning.

Hver av medlemsstatene kan på ethvert tidspunkt be kontaktutvalget se nærmere på saken.

3. Den berørte medlemsstaten kan treffe hensiktsmessige tiltak overfor tilbyderen av medietjenester dersom
 - a) den vurderer det slik at resultatene som er oppnådd ved anvendelse av nr. 2, ikke er tilfredsstillende, og
 - b) den har lagt fram dokumentasjon som viser at den aktuelle tilbyderen av medietjenester har etablert seg i medlemsstaten som har jurisdiksjon, for å omgå strengere regler på de områdene som samordnes ved dette direktiv, og som hadde vært gjeldende for tilbyderen om den var etablert i den berørte medlemsstaten; slik dokumentasjon skal gjøre det mulig å fastslå en slik omgåelse med rimelig sikkerhet, uten at det er nødvendig å bevise at tilbyderen av medietjenester har hatt til hensikt å omgå disse strengere reglene.

Slike tiltak skal være objektivt sett nødvendige, anvendes på en ikke-diskriminerende måte og stå i forhold til målene som skal nås.
4. En medlemsstat kan treffe tiltak i henhold til nr. 3 bare dersom følgende vilkår er oppfylt:
 - a) Den har underrettet Kommisjonen og medlemsstaten der tilbyderen av medietjenester er etablert om at den har til hensikt å treffe slike tiltak, og begrunnet sin vurdering.
 - b) Den har respektert retten til forsvar som tilkommer tilbyderen av medietjenester, og har ikke minst gitt tilbyderen anledning til å gi uttrykk for sitt syn på den angivelige omgåelsen og tiltakene meldermedlemsstaten har til hensikt å treffe.
 - c) Kommisjonen har besluttet, etter å ha bedt ERGA avgi en uttalelse i samsvar med artikkel 30b nr. 3 bokstav d), at tiltakene er forenlige med unionsretten, og særlig at vurderingene som er foretatt av medlemsstaten som treffer tiltak i henhold til nr. 2 og 3 i denne artikkel, er velbegrunnede; Kommisjonen skal holde kontaktutvalget behørig underrettet.

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

5. Innen tre måneder etter å ha mottatt meldingen omhandlet i nr. 4 bokstav a) skal Kommisjonen treffe beslutning om hvorvidt disse tiltakene er forenlige med unionsretten. Dersom Kommisjonen beslutter at tiltakene ikke er forenlige med unionsretten, skal den kreve at den berørte medlemsstaten unnlater å treffe de planlagte tiltakene.

Dersom Kommisjonen mangler nødvendige opplysninger til å kunne treffe en beslutning i henhold til første ledd, skal den innen én måned etter å ha mottatt meldingen be den berørte medlemsstaten om alle opplysninger som er nødvendige for å kunne treffe beslutningen. Kommisjonens frist for å treffe beslutning skal suspenderes til denne medlemsstaten har lagt fram de nødvendige opplysningene. I alle tilfeller skal fristen ikke suspenderes mer enn én måned.

6. Medlemsstatene skal med hensiktsmessige midler og innenfor rammen av sin nasjonale rett sørge for at tilbydere av medietjenester under deres jurisdiksjon faktisk overholder bestemmelsene i dette direktiv.

7. Direktiv 2000/31/EF får anvendelse med mindre annet er fastsatt i dette direktiv. Ved motstrid mellom direktiv 2000/31/EF og dette direktiv skal dette direktiv gå foran, med mindre annet er fastsatt i dette direktiv.».

6) Ny artikkel skal lyde:

«Artikkel 4a

1. Medlemsstatene skal oppmuntre til bruk av samregulering og fremming av selvregulering gjennom atferdsnormer som vedtas på nasjonalt plan på de områdene som samordnes ved dette direktiv, i den utstrekning det er mulig innenfor medlemsstatenes rettsorden. Disse normene skal

a) være slik at de blir allment akseptert av de viktigste aktørene i de berørte medlemsstatene,

b) klart og utvetydig angi hva målene er,
c) sikre jevnlig, åpen og uavhengig overvåking og evaluering av måloppnåelsen, og
d) sikre effektiv håndheving, herunder effektive og forholdsmessige sanksjoner.

2. Medlemsstatene og Kommisjonen kan fremme selvregulering gjennom Unionens atferdsnormer, utarbeidet av tilbydere av medietjenester, tilbydere av videodelingsplattformstjenester eller organisasjoner som representerer dem, om nødvendig i samarbeid med andre sektorer som industri, handel, yrkes sammenslutninger og forbrukerorganisasjoner. Disse normene skal være utformet slik at de blir allment akseptert av de viktigste aktørene på unionsplan og oppfyller kravene i nr. 1 bokstav b)–d). Unionens atferdsnormer skal ikke berøre de nasjonale atferdsnormene.

I samarbeid med medlemsstatene skal Kommisjonen, når det er hensiktsmessig, legge til rette for utarbeiding av Unionens atferdsnormer i samsvar med nærhetsprinsippet og forholdsmessighetsprinsippet.

De som har undertegnet Unionen atferdsnormer, skal legge utkastene til disse normene og endringer av dem fram for Kommisjonen. Kommisjonen skal rådspørre kontaktutvalget om utkastene til normer eller endringer av dem.

Kommisjonen skal gjøre Unionens atferdsnormer allment tilgjengelig og synliggjøre dem på passende vis.

3. Det skal stå medlemsstatene fritt å kreve at tilbydere av medietjenester under deres jurisdiksjon overholder mer detaljerte eller strengere regler i samsvar med dette direktiv og unionsretten, også når deres nasjonale uavhengige reguleringsmyndigheter eller -organer kommer til at en atferdsnorm eller deler av den har vist seg ikke å være tilstrekkelig effektiv. Medlemsstatene skal uten unødig opphold rapportere slike regler til Kommisjonen.».

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

7) Overskriften til kapittel III skal lyde:

«BESTEMMELSER SOM GJELDER FOR AUDIOVISUELLE MEDIETJENESTER».

8) Artikkel 5 skal lyde:

«Artikkel 5

1. Hver medlemsstat skal sikre at en tilbyder av medietjenester under dens jurisdiksjon sørger for at mottakerne av en tjeneste til enhver tid har lett og direkte tilgang til minst følgende opplysninger:
 - a) Tilbyderens navn.
 - b) Den geografiske adressen der tilbyderen er etablert.
 - c) Opplysninger, herunder e-postadresse eller nettsted, som gjør det mulig å kontakte tilbyderen direkte på en rask og effektiv måte.
 - d) Medlemsstaten som har jurisdiksjon over tilbyderen, og vedkommende reguleringsmyndigheter eller -organer eller tilsynsorganer.
2. Medlemsstatene kan vedta lovgivningsmessige tiltak som, i tillegg til informasjonen i nr. 1, fastsetter at tilbydere av medietjenester under deres jurisdiksjon skal gjøre informasjon om sin eierstruktur tilgjengelig, også om de reelle eierne. Slike tiltak skal respektere de aktuelle grunnleggende rettighetene, for eksempel de reelle eierens privatliv og familieliv. Slike tiltak skal være nødvendige og forholdsmessige og ta sikte på å nå et mål av allmenn interesse.».

9) Artikkel 6 skal lyde:

«Artikkel 6

1. Med forbehold for medlemsstatenes forpliktelse til å respektere og verne om menneskets verdighet skal medlemsstatene på hensiktsmessig måte sørge for at audiovisuelle medietjenester som leveres av tilbydere av medietjenester under deres jurisdiksjon, ikke inneholder noen
 - a) oppfordring til vold eller hat rettet mot en gruppe mennesker, eller et medlem av en gruppe, av en av årsakene nevnt i artikkel 21 i pakten,

b) offentlig oppfordring til å begå en terrorhandling som fastsatt i artikkel 5 i direktiv (EU) 2017/541.

2. Tiltak som treffes i henhold til denne artikkel, skal være nødvendige og forholdsmessige, og skal være forenlige med de rettighetene og de prinsippene som er nedfelt i pakten.».

10) Ny artikkel skal lyde:

«Artikkel 6a

1. Medlemsstatene skal treffe hensiktsmessige tiltak for å sikre at audiovisuelle medietjenester som leveres av tilbydere av medietjenester under deres jurisdiksjon, og som kan skade mindreåriges fysiske, mentale eller moralske utvikling, blir tilgjengelige bare på en måte som sikrer at mindreårige til vanlig ikke vil se eller høre dem. Slike tiltak kan være valg av sendetidspunkt, verktøy for alderskontroll eller andre tekniske tiltak. De skal stå i forhold til de potensielle skadevirkningene av programmet.

Det mest skadelige innholdet, for eksempel umotivert vold og pornografi, skal være underlagt de strengeste tiltakene.

2. Personopplysninger om mindreårige som innhentes eller på annen måte genereres av tilbydere av medietjenester i henhold til nr. 1, skal ikke behandles for kommersielle formål, for eksempel direkte markedsføring, profilering og atferdsbasert reklame.
3. Medlemsstatene skal sørge for at tilbydere av medietjenester gir seerne tilstrekkelig informasjon om innhold som kan skade mindreåriges fysiske, mentale eller moralske utvikling. For dette formål skal tilbydere av medietjenester benytte et system som beskriver potensielt skadelig innhold i en audiovisuell medietjeneste.

Ved gjennomføring av dette nummer skal medlemsstatene oppmuntre til bruk av samregulering som fastsatt i artikkel 4a nr. 1.

4. Kommisjonen skal oppfordre tilbydere av medietjenester til å utveksle eksempler på beste praksis når det gjelder atferdsnormer for samregulering. Medlemsstatene og Kommisjonen kan ved anvendelse av denne artikkel fremme selvregulering gjennom Unionens atferdsnormer som nevnt i artikkel 4a nr. 2.».

11) Artikkel 7 skal lyde:

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

«Artikkel 7

1. Medlemsstatene skal uten unødige opphold sørge for at tjenester som leveres av tilbydere av medietjenester under deres jurisdiksjon, blir kontinuerlig og gradvis mer tilgjengelige for personer med nedsatt funksjonsevne gjennom forholdsmessige tiltak.
2. Medlemsstatene skal sørge for at tilbydere av medietjenester gir nasjonale reguleringsmyndigheter eller -organer jevnlig rapporter om gjennomføringen av tiltakene nevnt i nr. 1. Medlemsstatene skal innen 19. desember 2022 og deretter hvert tredje år rapportere til Kommisjonen om gjennomføringen av nr. 1.
3. Medlemsstatene skal oppfordre tilbydere av medietjenester til å utarbeide handlingsplaner for tilgjengelighet, slik at de kontinuerlig og gradvis gjør sine tjenester mer tilgjengelige for personer med nedsatt funksjonsevne. Slike handlingsplaner skal oversendes til nasjonale reguleringsmyndigheter eller -organer.
4. Hver medlemsstat skal utpeke ett enkelt, allment tilgjengelig nettbasert kontaktpunkt som er lett tilgjengelig, også for personer med nedsatt funksjonsevne, som gir informasjon og mottar klager knyttet til alle spørsmål om tilgjengelighet nevnt i denne artikkel.
5. Medlemsstatene skal sørge for at informasjon som gis i en krisesituasjon, herunder offentlige meldinger og annonseringer i forbindelse med naturkatastrofer, og som blir tilgjengelige for allmennheten via audiovisuelle medietjenester, gis på en slik måte at de er tilgjengelige for personer med nedsatt funksjonsevne.».

12) Nye artikler skal lyde:

«Artikkel 7a

Medlemsstatene kan treffe tiltak for å sikre at audiovisuelle medietjenester av allmenn interesse får en framtrædende plassering.

Artikkel 7b

Medlemsstatene skal treffe hensiktsmessige og forholdsmessige tiltak for å sikre at audiovisuelle medietjenester som leveres av tilbydere av medietjenester, ikke forsynes med overlegg for kommersielle formål eller endres uten uttrykkelig samtykke fra disse tilbyderne.

Ved anvendelse av denne artikkel skal medlemsstatene angi nærmere bestemmelser, blant annet unntak, særlig med hensyn til å sikre bru-

kernes rettmessige interesser, samtidig som det tas hensyn til de rettmessige interessene til de tilbyderne av medietjenester som opprinnelig leverte de audiovisuelle medietjenestene.».

13) Artikkel 9 skal lyde:

«Artikkel 9

1. Medlemsstatene skal sørge for at audiovisuell kommersiell kommunikasjon som leveres av tilbydere av medietjenester under deres jurisdiksjon, oppfyller følgende krav:
 - a) Audiovisuell kommersiell kommunikasjon skal være lett gjenkjennelig; skjult audiovisuell kommersiell kommunikasjon skal være forbudt.
 - b) Audiovisuell kommersiell kommunikasjon skal ikke formidles med metoder som påvirker underbevisstheten.
 - c) Audiovisuell kommersiell kommunikasjon skal ikke
 - i) krenke menneskeverdet,
 - ii) inneholde eller fremme diskriminering på grunnlag av kjønn, rase eller etnisk opprinnelse, nasjonalitet, religion eller tro, nedsatt funksjonsevne, alder eller seksuell legning,
 - iii) oppfordre til atferd som er skadelig for helse eller sikkerhet,
 - iv) oppfordre til atferd som er svært skadelig for miljøet.
 - d) Alle former for audiovisuell kommersiell kommunikasjon om sigaretter og andre tobakksvarer, samt elektroniske sigaretter og påfyllingsbeholdere, skal være forbudt.
 - e) Audiovisuell kommersiell kommunikasjon om alkoholholdige drikker skal ikke rettes særskilt mot mindreårige, og skal ikke oppfordre til overdrevent inntak av slike drikker.
 - f) Audiovisuell kommersiell kommunikasjon om legemidler og medisinsk behandling som er reseptpliktig i medlemsstaten hvis jurisdiksjon tilbyderen av medietjenester er underlagt, skal være forbudt.
 - g) Audiovisuell kommersiell kommunikasjon skal ikke skade mindreårige fysisk, mentalt eller moralsk, og skal derfor ikke direkte påvirke mindreårige til å kjøpe eller leie et produkt eller en tjeneste ved å utnytte deres uerfarenhet eller godtroenhet, direkte oppfordre dem til å overtale foreldre eller andre til å kjøpe de varene eller tjenestene som det blir reklamert for, utnytte mindreå-

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

riges særlige tillit til foreldre, lærere eller andre personer, eller uten grunn vise mindreårige i farlige situasjoner.

2. Audiovisuell kommersiell kommunikasjon om alkoholholdige drikker i audiovisuelle medietjenester på bestilling, med unntak av sponing og produktplassering, skal oppfylle kriteriene i artikkel 22.
3. Medlemsstatene skal oppmuntre til bruk av samregulering og fremming av selvregulering gjennom atferdsnormer som fastsatt i artikkel 4a nr. 1 med hensyn til upassende audiovisuell kommersiell kommunikasjon om alkoholholdige drikker. Disse normene skal effektivt begrense mindreåriges eksponering for audiovisuell kommersiell kommunikasjon om alkoholholdige drikker.
4. Medlemsstatene skal oppmuntre til bruk av samregulering og fremming av selvregulering gjennom atferdsnormer som fastsatt i artikkel 4a nr. 1 med hensyn til upassende audiovisuell kommersiell kommunikasjon som følger med eller inngår i barneprogrammer, om næringsmidler og drikker som inneholder næringsstoffer og andre stoffer med en ernæringsmessig eller fysiologisk virkning, særlig fett, transfettsyrer, salt eller natrium og sukker, som ifølge anbefalingene ikke bør utgjøre en for stor del av det samlede kostholdet.
Disse normene skal effektivt begrense barns eksponering for audiovisuell kommersiell kommunikasjon om slike næringsmidler og drikker. De skal sikre at denne audiovisuelle kommersielle kommunikasjonen ikke vektlegger de positive ernæringsmessige sidene ved slike næringsmidler og drikker.
5. Medlemsstatene og Kommisjonen kan ved anvendelse av denne artikkel fremme selvregulering gjennom Unionens atferdsnormer som nevnt i artikkel 4a nr. 2.».

14) I artikkel 10 gjøres følgende endringer:

- a) Nr. 2 skal lyde:
«2. Audiovisuelle medietjenester eller programmer skal ikke sponses av foretak som har som hovedvirksomhet å framstille eller selge sigaretter og andre tobakksvarer, samt elektroniske sigaretter og påfyllingsbeholdere.».
- b) Nr. 4 skal lyde:
«4. Nyhets- og aktualitetsprogrammer skal ikke sponses. Medlemsstatene kan forby sponing av barneprogrammer. Medlemsstatene kan velge å forby at sponorens logo vises i løpet av barneprogram-

mer, dokumentarprogrammer og religiøse programmer.».

15) Artikkel 11 skal lyde:

«Artikkel 11

1. Denne artikkel får anvendelse bare på programmer som er produsert etter 19. desember 2009.
2. Produktplassering skal være tillatt i alle audiovisuelle medietjenester, unntatt i nyhetssendinger og aktualitetsprogrammer, forbrukerprogrammer, religiøse programmer og barneprogrammer.
3. Programmer som inneholder produktplassering, skal oppfylle følgende krav:
 - a) Deres innhold og organisering, i en programoversikt når det er snakk om en fjernsynssending eller i en katalog når det er snakk om audiovisuelle medietjenester på bestilling, skal ikke under noen omstendigheter påvirkes på en slik måte at det innvirker på ansvaret og den redaksjonelle uavhengigheten hos tilbyderer av medietjenester.
 - b) De skal ikke oppfordre direkte til kjøp eller leie av varer eller tjenester, og skal særlig ikke inneholde spesielle salgsfremmende henvisninger til slike varer eller tjenester.
 - c) De skal ikke framheve det aktuelle produktet på utilbørlig måte.
 - d) Seerne skal informeres klart og tydelig om at produktplassering forekommer, ved at dette identifiseres på egnet måte ved begynnelsen og slutten av programmet, samt når et program fortsetter etter et reklameavbrudd, for å unngå at seerne villedes.
Medlemsstatene kan fravike kravene i bokstav d), unntatt for programmer som er produsert eller bestilt av en tilbyder av medietjenester eller et foretak tilknyttet tilbyderer av medietjenester.
4. Programmer skal uansett ikke inneholde produktplassering av
 - a) sigaretter og andre tobakksvarer, samt elektroniske sigaretter og påfyllingsbeholdere, eller produktplassering for foretak som har som hovedvirksomhet å framstille eller selge slike produkter,
 - b) Konkrete legemidler eller medisinske behandlinger som er reseptpliktige i medlemsstaten hvis jurisdiksjon tilbyderer av medietjenester er underlagt.».

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

16) Overskriften til kapittel IV utgår.

17) Artikkel 12 utgår.

18) Artikkel 13 skal lyde:

«Artikkel 13

1. Medlemsstatene skal sikre at tilbydere av medietjenester under deres jurisdiksjon som tilbyr audiovisuelle medietjenester på bestilling, sørger for at europeiske verker utgjør minst 30 % av deres kataloger og framheves.
2. Når medlemsstatene krever at tilbydere av medietjenester under deres jurisdiksjon skal bidra finansielt til produksjon av europeiske verker, blant annet gjennom direkte investeringer i innhold og bidrag til nasjonale fond, kan de også kreve at tilbydere av medietjenester som retter seg mot publikum på deres territorium, men er etablert i andre medlemsstater, skal yte slike finansielle bidrag, som skal være forholdsmessige og ikke-diskriminerende.
3. I tilfellet nevnt i nr. 2 skal det finansielle bidraget baseres bare på inntektene i de medlemsstatene som tjenestene er rettet mot. Dersom medlemsstaten der tilbyderen er etablert, krever et slikt finansielt bidrag, skal den ta hensyn til eventuelle finansielle bidrag pålagt av de medlemsstatene som tjenestene er rettet mot. Eventuelle finansielle bidrag skal være i samsvar med unionsretten, og særlig med reglene om statsstøtte.
4. Medlemsstatene skal innen 19. desember 2021 og deretter hvert annet år rapportere til Kommisjonen om gjennomføringen av nr. 1 og 2.
5. Kommisjonen skal, på grunnlag av opplysninger fra medlemsstatene og en uavhengig undersøkelse, rapportere til Europaparlamentet og Rådet om anvendelsen av nr. 1 og 2 i lys av utviklingen i markedet og den teknologiske utviklingen, samt målet om kulturelt mangfold.
6. Forpliktelsen pålagt i henhold til nr. 1, og kravet i nr. 2 til tilbydere av medietjenester som retter seg mot publikum i andre medlemsstater, skal ikke gjelde for tilbydere av medietjenester med lav omsetning eller et lite publikum. Medlemsstatene kan også fravike slike plikter eller krav når disse på grunn av de audiovisuelle medietjenestenes art eller tema er praktisk ugjennomførbare eller uberettigede.

7. Kommisjonen skal, etter å ha rådspurt kontaktvalget, utstede retningslinjer for beregningen av andelen europeiske verker nevnt i nr. 1, og for definisjonen av et lite publikum og lav omsetning nevnt i nr. 6.».

19) I artikkel 19 skal nr. 2 lyde:

«2. Isolerte reklame- og telekjøpinnslag skal være tillatt i sendinger fra idrettsarrangementer. Isolerte reklame- og telekjøpinnslag skal, unntatt i sendinger fra idrettsarrangementer, bare forekomme unntaksvis.».

20) I artikkel 20 skal nr. 2 lyde:

«2. Sending av filmer laget for fjernsyn (med unntak av serier, føljetonger og dokumentarprogrammer), filmverker og nyhetsprogrammer kan avbrytes av fjernsynsreklame og/eller telekjøp én gang for hver planlagte sendeperiode på minst 30 minutter. Sending av barneprogrammer kan avbrytes av fjernsynsreklame én gang for hver planlagte sendeperiode på minst 30 minutter, forutsatt at programets oppsatte varighet er mer enn 30 minutter. Sending av telekjøp skal være forbudt i barneprogrammer. Det skal ikke settes inn fjernsynsreklame eller telekjøp i sendinger fra religiøse seremonier.».

21) Artikkel 23 skal lyde:

«Artikkel 23

1. Andelen reklameinnslag og telekjøp mellom klokken 6.00 og 18.00 skal ikke overstige 20 % av dette tidsrommet. Andelen reklameinnslag og telekjøp mellom klokken 18.00 og 24.00 skal ikke overstige 20 % av dette tidsrommet.
2. Nr. 1 får ikke anvendelse på
 - a) Fjernsynsselskapets annonsering i forbindelse med egne programmer, og tilleggsprodukter direkte avledet av disse programmene, eller i forbindelse med programmer og audiovisuelle medietjenester fra andre aktører som tilhører samme kringkastingsgruppe,
 - b) identifikasjon av sponsorer,
 - c) produktplassering,
 - d) nøytrale rammer mellom redaksjonelt innhold og fjernsynsreklame eller telekjøp, og mellom enkeltinnslag.».

22) Kapittel III utgår.

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

23) Nytt kapittel skal lyde:

«KAPITTEL IXA

BESTEMMELSER SOM GJELDER FOR VIDEDELINGSPLATTFORMSTJENESTER

Artikkel 28a

1. Ved anvendelse av dette direktiv skal en tilbyder av en videodelingsplattform som er etablert på en medlemsstats territorium som definert i artikkel 3 nr. 1 i direktiv 2000/31/EF, være under den medlemsstatens jurisdiksjon.
2. Ved anvendelse av dette direktiv skal en tilbyder av en videodelingsplattform som ikke er etablert på en medlemsstats territorium i henhold til nr. 1, anses som etablert på en medlemsstats territorium dersom denne tilbyderen
 - a) har et morforetak eller et datterforetak som er etablert på den medlemsstatens territorium, eller
 - b) er en del av en foretaksgruppe, og et annet foretak i samme foretaksgruppe er etablert på den medlemsstatens territorium.
I denne artikkel menes med
 - a) «morforetak» et foretak som kontrollerer ett eller flere datterforetak,
 - b) «datterforetak» et foretak som kontrolleres av et morforetak, herunder ethvert datterforetak av et overordnet morforetak,
 - c) «foretaksgruppe» et morforetak, alle dets datterforetak og alle andre foretak som har økonomiske og juridiske organisatoriske bånd til dem.
3. Ved anvendelse av nr. 2 skal tilbyderen av videodelingsplattformen, når morforetaket, datterforetaket eller andre foretak i foretaksgruppen alle er etablert i forskjellige medlemsstater, anses som etablert i medlemsstaten der morforetaket er etablert eller, dersom dette ikke er etablert i en medlemsstat, i medlemsstaten der datterforetaket er etablert eller, dersom dette ikke er etablert i en medlemsstat, i medlemsstaten der det andre foretaket i foretaksgruppen er etablert.
4. Ved anvendelse av nr. 3 skal tilbyderen av videodelingsplattformen, når det finnes flere datterforetak som alle er etablert i forskjellige medlemsstater, anses som etablert i medlemsstaten der ett av datterforetakene først begynte sin virksomhet, forutsatt at det opprettholder en stabil og reell tilknytning til økonomien i den medlemsstaten.

Når det finnes flere andre foretak i foretaksgruppen som alle er etablert i forskjellige medlemsstater, skal tilbyderen av videodelingsplattformen anses som etablert i medlemsstaten der ett av disse foretakene først begynte sin virksomhet, forutsatt at det opprettholder en stabil og reell tilknytning til økonomien i den medlemsstaten.

5. Ved anvendelse av dette direktiv skal artikkel 3 og artikkel 12–15 i direktiv 2000/31/EF gjelde for tilbydere av en videodelingsplattform som anses å være etablert i en medlemsstat i samsvar med nr. 2 i denne artikkel.
6. Medlemsstatene skal utarbeide og vedlikeholde en oppdatert liste over tilbydere av videodelingsplattformer som er etablert eller anses som etablert på deres territorium, og angi hvilke av kriteriene i nr. 1–4 deres jurisdiksjon er basert på. Medlemsstatene skal oversende denne listen, med eventuelle oppdateringer, til Kommisjonen.
Kommisjonen skal sikre at disse listene blir tilgjengelige i en sentral database. Dersom det er manglende samsvar mellom listene, skal Kommisjonen ta kontakt med de berørte medlemsstatene for å finne en løsning. Kommisjonen skal sikre at nasjonale reguleringsmyndigheter eller -organer har tilgang til denne databasen. Kommisjonen skal gjøre informasjon i databasen allment tilgjengelig.
7. Dersom de berørte medlemsstatene ved anvendelse av denne artikkel ikke blir enige om hvilken medlemsstat som har jurisdiksjon, skal de uten unødig opphold gjøre Kommisjonen oppmerksom på dette. Kommisjonen kan be ERGA avgi en uttalelse om saken i samsvar med artikkel 30b nr. 3 bokstav d). ERGA skal avgi sin uttalelse innen 15 virkedager etter at Kommisjonen har framsatt sin anmodning. Kommisjonen skal holde kontaktutvalget behørig underrettet.

Artikkel 28b

1. Med forbehold for artikkel 12–15 i direktiv 2000/31/EF skal medlemsstatene sørge for at tilbydere av videodelingsplattformer under deres jurisdiksjon treffer hensiktsmessige tiltak for å beskytte
 - a) mindreårige mot programmer, brukergenererte videoer og audiovisuell kommersiell kommunikasjon som kan skade deres fysiske, mentale eller moralske utvikling i samsvar med artikkel 6a nr. 1,

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

- b) allmennheten mot programmer, brukergenererte videoer og audiovisuell kommersiell kommunikasjon som inneholder oppfordring til vold eller hat rettet mot en gruppe mennesker, eller et medlem av en gruppe, av en av årsakene nevnt i artikkel 21 i pakten,
 - c) allmennheten mot programmer, brukergenererte videoer og audiovisuell kommersiell kommunikasjon som inneholder innhold hvis spredning utgjør en straffbar handling etter unionsretten, nærmere bestemt offentlig oppfordring til å begå en terrorhandling som fastsatt i artikkel 5 i direktiv (EU) 2017/541, straffbare handlinger knyttet til barnepornografi som fastsatt i artikkel 5 nr. 4 i europaparlaments- og rådsdirektiv 2011/93/EU¹⁷*, og straffbare handlinger knyttet til rasisme og fremmedhat som fastsatt i artikkel 1 i rammebeslutning 2008/913/JIS.
2. Medlemsstatene skal sørge for at tilbydere av videodelingsplattformer under deres jurisdiksjon oppfyller kravene i artikkel 9 nr. 1 med hensyn til audiovisuell kommersiell kommunikasjon som markedsføres, selges eller organiseres av disse tilbyderne av videodelingsplattformer.

Medlemsstatene skal sørge for at tilbydere av videodelingsplattformer under deres jurisdiksjon treffer hensiktsmessige tiltak for å oppfylle kravene i artikkel 9 nr. 1 med hensyn til audiovisuell kommersiell kommunikasjon som ikke markedsføres, selges eller organiseres av disse tilbyderne av videodelingsplattformer, samtidig som det tas hensyn til at videodelingsplattformene har begrenset kontroll over slik audiovisuell kommersiell kommunikasjon.

Medlemsstatene skal sørge for at tilbydere av videodelingsplattformer klart og tydelig informerer brukerne når programmer og brukergenererte videoer inneholder audiovisuell kommersiell kommunikasjon, forutsatt at slik kommunikasjon er angitt i henhold til nr. 3 tredje ledd bokstav c), eller at tilbyderen har kjennskap til dette.

Medlemsstatene skal oppfordre til bruk av samregulering og fremming av selvregulering gjennom atferdsnormer som fastsatt i artikkel

4a nr. 1 med sikte på effektiv begrensning av barns eksponering for audiovisuell kommersiell kommunikasjon om næringsmidler og drikker som inneholder næringsstoffer og andre stoffer med ernæringsmessig eller fysiologisk virkning, særlig fett, transfettsyrer, salt eller natrium og sukker, som ifølge anbefalingene ikke bør utgjøre en for stor del av det samlede kostholdet. Disse normene skal sikre at slik audiovisuell kommersiell kommunikasjon ikke vektlegger de positive ernæringsmessige sidene ved slike næringsmidler og drikker.

- 3. Ved anvendelse av nr. 1 og 2 skal hensiktsmessige tiltak bestemmes ut fra det aktuelle innholdets art, hvilken skade det kan gjøre, egenskapene til den kategorien av personer som skal beskyttes, samt hvilke rettigheter og rettmessige interesser som står på spill, herunder hos tilbydere av videodelingsplattformer og brukere som har skapt eller lastet opp innholdet, samt allmennhetens interesse.

Medlemsstatene skal sørge for at alle tilbydere av videodelingsplattformer under deres jurisdiksjon treffer slike tiltak. Disse tiltakene skal være gjennomførbare og forholdsmessige og ta hensyn til videodelingsplattformstjenestens størrelse og hvilken type tjeneste som leveres. Disse tiltakene skal ikke føre til forhåndskontroll eller opplastingsfiltrering av innhold, der dette ikke er i samsvar med artikkel 15 i direktiv 2000/31/EF. For å kunne beskytte mindreårige som omhandlet i nr. 1 bokstav a) skal det mest skadelige innholdet være underlagt de strengeste tiltakene for tilgangskontroll.

Disse tiltakene skal, alt etter hva som er hensiktsmessig, gå ut på

- a) å inkludere og anvende kravene i nr. 1 som en del av vilkårene for videodelingsplattformstjenester,
- b) å inkludere og anvende kravene i artikkel 9 nr. 1, som en del av vilkårene for videodelingsplattformstjenester, for audiovisuell kommersiell kommunikasjon som ikke markedsføres, selges eller organiseres av tilbydere av videodelingsplattformer,
- c) å ha en funksjon der brukere som laster opp brukergenererte videoer, kan angi om videoen etter det de kjenner til eller med rimelighet kan forventes å kjenne til, inneholder audiovisuell kommersiell kommunikasjon,
- d) å opprette og drifte åpne og brukervennlige ordninger som brukere av en videodelingsplattform kan benytte til å rapportere eller

¹⁷ *Europaparlaments- og rådsdirektiv 2011/93/EU av 13. desember 2011 om bekjempelse av seksuelt misbruk og seksuell utnyttning av barn og barnepornografi, og om erstatning av Rådets rammebeslutning 2004/68/JIS (EUT L 335 av 17.12.2011, s. 1).».

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

flagge innhold nevnt i nr. 1 som tilbys på plattformen, til den berørte tilbyderen av videodelingsplattformen,

- e) å opprette og drifte systemer som tilbydere av videodelingsplattformer kan benytte til å fortelle brukerne av plattformene om hvilken virkning rapportering og flagging nevnt i bokstav d) har hatt,
- f) å opprette og drifte systemer for alderskontroll av brukere av videodelingsplattformer med hensyn til innhold som kan skade mindreåriges fysiske, mentale eller moralske utvikling,
- g) å opprette og drifte systemer som er enkle å bruke og gjør det mulig for brukere av videodelingsplattformer å klassifisere innhold som nevnt i nr. 1,
- h) å sørge for systemer for tilgangskontroll, styrt av sluttbrukeren, med hensyn til innhold som kan skade mindreåriges fysiske, mentale eller moralske utvikling,
- i) å opprette og drifte transparente, bruker-vennlige og effektive prosedyrer for å håndtere og avgjøre klager fra brukere til tilbydere av videoplattformer i forbindelse med gjennomføringen av tiltakene nevnt i bokstav d)–h),
- j) å sørge for effektive tiltak og verktøyer som gir økt mediekompetanse, og øke bevisstheten hos brukerne om disse tiltakene og verktøyene.

Mindreåriges personopplysninger som innhentes eller på annen måte genereres av tilbydere av videodelingsplattformer i henhold til tredje ledd bokstav f) og h), skal ikke behandles for kommersielle formål, for eksempel direkte markedsføring, profilering og atferdsbasert reklame.

- 4. Medlemsstatene skal, i forbindelse med gjennomføringen av tiltakene nevnt i nr. 1 og 3 i denne artikkel, oppfordre til bruk av samregulering som omhandlet i artikkel 4a nr. 1.
- 5. Medlemsstatene skal opprette nødvendige ordninger for å kunne vurdere om tiltakene nevnt i nr. 3 som tilbydere av videodelingsplattformer har truffet, er hensiktsmessige. Medlemsstatene skal overlate vurderingen av disse tiltakene til nasjonale reguleringsmyndigheter eller -organer.
- 6. Medlemsstatene kan pålegge tilbydere av videodelingsplattformer tiltak som er mer detaljerte eller strengere enn tiltakene nevnt i nr. 3. Når medlemsstatene treffer slike tiltak, skal de oppfylle kravene som er fastsatt i henhold til gjeldende unionsrett, for eksempel kra-

vene i artikkel 12–15 i direktiv 2000/31/EF eller artikkel 25 i direktiv 2011/93/EU.

- 7. Medlemsstatene skal sørge for at det finnes utenrettslige klageordninger for løsning av tvister mellom brukere og tilbydere av videodelingsplattformer om anvendelsen av nr. 1 og 3. Slike ordninger skal muliggjøre en upartisk løsning av tvister, og skal ikke frata brukeren det rettsvern som gis etter nasjonal rett.
- 8. Medlemsstatene skal sørge for at brukerne kan gjøre sine rettigheter gjeldende ved en domstol med hensyn til tilbydere av videodelingsplattformer i henhold til nr. 1 og 3.
- 9. Kommisjonen skal oppfordre tilbydere av videodelingsplattformer til å utveksle beste praksis når det gjelder atferdsnormer for samregulering som nevnt i nr. 4.
- 10. Medlemsstatene og Kommisjonen kan fremme selvregulering gjennom Unionens atferdsnormer som nevnt i artikkel 4a nr. 2.

24) Overskriften til kapittel XI skal lyde:

«MEDLEMSSTATENES REGULERINGSMYNDIGHETER OG -ORGANER».

25) Artikkel 30 skal lyde:

«Artikkel 30

- 1. Hver medlemsstat skal utpeke én eller flere nasjonale reguleringsmyndigheter eller ett eller flere nasjonale reguleringsorganer, eller begge deler. Medlemsstatene skal sørge for at de er juridisk atskilt fra regjeringen og funksjonelt uavhengige av sine respektive regjeringer og ethvert annet offentlig eller privat organ. Dette skal ikke berøre medlemsstatenes mulighet til å opprette reguleringsmyndigheter som fører tilsyn med forskjellige sektorer.
- 2. Medlemsstatene skal sørge for at nasjonale reguleringsmyndigheter eller -organer utøver sin myndighet på en upartisk og åpen måte og i samsvar med målene i dette direktiv, og særlig med hensyn til mediemangfold, kulturelt og språklig mangfold, forbrukervern, tilgjengelighet, ikke-diskriminering, et velfungerende indre marked og like konkurransevilkår.

Nasjonale reguleringsmyndigheter eller -organer skal ikke be om eller motta instruks fra noen annen instans under utførelsen av de oppgavene som er pålagt dem etter nasjonal

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

rett som gjennomfører unionsretten. Dette skal ikke være til hinder for tilsyn i samsvar med nasjonal forfatningsrett.

3. Medlemsstatene skal sørge for at den kompetanse og myndighet som tilkommer nasjonale reguleringsmyndigheter eller -organer, samt metodene for å holde dem ansvarlig, er klart fastsatt ved lov.
4. Medlemsstatene skal sørge for at nasjonale reguleringsmyndigheter eller -organer har tilstrekkelige finansielle og menneskelige ressurser og håndhevsmyndighet til å kunne utføre sine oppgaver på en effektiv måte og bidra til ERGAs arbeid. Medlemsstatene skal sørge for at nasjonale reguleringsmyndigheter eller -organer har egne årsbudsjetter, som skal offentliggjøres.
5. Medlemsstatene skal i sin nasjonale rett fastsette vilkårene og prosedyrene for oppnevning og avsettelse av lederne av nasjonale reguleringsmyndigheter og -organer eller medlemmene av et kollegium som ivaretar denne funksjonen, herunder mandatets varighet. Prosedyrene skal være transparente, ikke-diskriminerende og garantere nødvendig grad av uavhengighet. Lederen av en nasjonal reguleringsmyndighet eller et nasjonalt reguleringsorgan eller medlemmene av et kollegium som ivaretar denne funksjonen hos en nasjonal reguleringsmyndighet eller et nasjonalt reguleringsorgan, kan avsettes dersom de ikke lenger oppfyller vilkårene som kreves for å kunne utføre de oppgavene som på forhånd er fastlagt på nasjonalt plan. En beslutning om avsettelse skal være behørig begrunnet, meldes på forhånd og offentliggjøres.
6. Medlemsstatene skal sørge for at det finnes effektive klageordninger på nasjonalt plan. Klageinstansen, som kan være en domstol, skal være uavhengig av de berørte partene i klagesaken.

I påvente av utfallet av klagen skal beslutningen som er truffet av den nasjonale reguleringsmyndigheten eller det nasjonale reguleringsorganet fortsatt gjelde, med mindre det treffes midlertidige tiltak i samsvar med nasjonal rett.».

26) Nye artikler skal lyde:

«Artikkel 30a

1. Medlemsstatene skal sørge for at nasjonale reguleringsmyndigheter eller -organer treffer hensiktsmessige tiltak for å gi hverandre og

Kommisjonen de opplysningene som er nødvendige for å kunne anvende dette direktiv, særlig artikkel 2, 3 og 4.

2. Når nasjonale reguleringsmyndigheter eller -organer i forbindelse med utveksling av opplysninger i henhold til nr. 1 mottar opplysninger fra en tilbyder av medietjenester under deres jurisdiksjon om at den vil levere en tjeneste som helt eller hovedsakelig er rettet mot publikum i en annen medlemsstat, skal den nasjonale reguleringsmyndigheten eller det nasjonale reguleringsorganet i medlemsstaten som har jurisdiksjon, underrette den nasjonale reguleringsmyndigheten eller det nasjonale reguleringsorganet i medlemsstaten som tjenestene er rettet mot.
3. Dersom reguleringsmyndigheten eller reguleringsorganet i en medlemsstat hvis territorium tjenestene til en tilbyder av medietjenester under en annen medlemsstats jurisdiksjon er rettet mot, sender en anmodning vedrørende denne tilbyderens virksomhet til reguleringsmyndigheten eller reguleringsorganet i medlemsstaten som har jurisdiksjon, skal sistnevnte reguleringsmyndighet eller reguleringsorgan gjøre sitt ytterste for å behandle anmodningen innen to måneder, uten at dette skal berøre strammere frister som gjelder i henhold til dette direktiv. Reguleringsmyndigheten eller reguleringsorganet i medlemsstaten som tjenestene er rettet mot, skal på anmodning gi reguleringsmyndigheten eller reguleringsorganet i medlemsstaten som har jurisdiksjon, alle opplysninger som kan være til hjelp i forbindelse med behandlingen av anmodningen.

Artikkel 30b

1. Med dette opprettes gruppen av europeiske reguleringsmyndigheter for audiovisuelle medietjenester (ERGA).
2. Den skal være sammensatt av representanter for nasjonale reguleringsmyndigheter eller -organer på området audiovisuelle medietjenester, med hovedansvar for tilsynet med audiovisuelle medietjenester eller, når det ikke finnes noen nasjonal reguleringsmyndighet eller noe nasjonalt reguleringsorgan, av andre representanter som de har valgt etter sine egne prosedyrer. En representant for Kommisjonen skal delta på ERGAs møter.
3. ERGA skal ha følgende oppgaver:
 - a) Å bistå Kommisjonen med teknisk ekspertise i forbindelse med

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

- dens oppgave med å sikre en enhetlig gjennomføring av dette direktiv i alle medlemsstater,
 - spørsmål knyttet til audiovisuelle medietjenester innenfor dens ansvarsområde.
- b) Å utveksle erfaringer og beste praksis i forbindelse med anvendelsen av regelverket for audiovisuelle medietjenester, herunder om tilgjengelighet og mediekompetanse.
- c) Å samarbeide og gi medlemmene de opplysningene som er nødvendige for anvendelsen av dette direktiv, særlig artikkel 3, 4 og 7.
- d) Å avgi uttalelser når Kommisjonen ber om det, om tekniske og faktabaserte sider ved de spørsmålene som er omhandlet i artikkel 2 nr. 5c, artikkel 3 nr. 2 og 3, artikkel 4 nr. 4 bokstav c) og artikkel 28a nr. 7.
4. ERGA skal fastsette sin forretningsorden.».

27) Artikkel 33 skal lyde:

«Artikkel 33

Kommisjonen skal overvåke medlemsstatenes anvendelse av dette direktiv.

Kommisjonen skal innen 19. desember 2022 og deretter hvert tredje år legge fram en rapport om anvendelsen av dette direktiv for Europaparlamentet, Rådet og Den europeiske økonomiske og sosiale komité.

Kommisjonen skal innen 19. desember 2026 legge fram en etterfølgende evaluering for Europaparlamentet og Rådet, eventuelt fulgt av forslag til gjennomgang av direktivet, av dets virkning og merverdi.

Kommisjonen skal holde kontaktutvalget og ERGA behørig informert om hverandres arbeid og virksomhet.

Kommisjonen skal sikre at opplysninger fra medlemsstatene om ethvert tiltak de har truffet på de områdene som samordnes ved dette direktiv, oversendes til kontaktutvalget og ERGA.».

28) Ny artikkel skal lyde:

«Artikkel 33a

1. Medlemsstatene skal fremme og treffe tiltak for utvikling av mediekompetanse.
2. Medlemsstatene skal innen 19. desember 2022 og deretter hvert tredje år rapportere til Kommisjonen om gjennomføringen av nr. 1.
3. Kommisjonen skal, etter å ha rådspurt kontaktutvalget, utstede retningslinjer for hva slike rapporter skal inneholde.».

Artikkel 2

1. Medlemsstatene skal innen 19. september 2020 sette i kraft de lovene og forskriftene som er nødvendige for å etterkomme dette direktiv. De skal umiddelbart oversende Kommisjonen teksten til disse bestemmelsene.

Når disse bestemmelsene vedtas av medlemsstatene, skal de inneholde en henvisning til dette direktiv, eller det skal vises til direktivet når de kunngjøres. Nærmere regler for henvisningen fastsettes av medlemsstatene.

2. Medlemsstatene skal oversende Kommisjonen teksten til de viktigste internrettslige bestemmelsene som de vedtar på det området dette direktiv omhandler.

Artikkel 3

Dette direktiv trer i kraft den 20. dagen etter at det er kunngjort i *Den europeiske unions tidende*.

Artikkel 4

Dette direktiv er rettet til medlemsstatene.

Utferdiget i Strasbourg 14. november 2018.

For Europaparlamentet	For Rådet
A. Tajani	K. Edtstadler
<i>President</i>	<i>Formann</i>

Vedlegg 2

EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 av 9. desember 2022 om endring av EØS-avtalens vedlegg XI (Elektronisk kommunikasjon, audiovisuelle tjenester og informasjonssamfunnstjenester) og protokoll 37 om listen omhandlet i artikkel 101

EØS-KOMITEEN HAR –

under henvisning til avtalen om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde, heretter kalt EØS-avtalen, særlig artikkel 98, og ut fra følgende betraktninger:

- 1) Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2018/1808 av 14. november 2018 om endring av direktiv 2010/13/EU om samordning av visse bestemmelser om tilbud av audiovisuelle medietjenester, fastsatt ved lov eller forskrift i medlemsstatene (direktivet om audiovisuelle medietjenester), i lys av endrede markedsforhold¹ skal innlemmes i EØS-avtalen.
- 2) EØS-avtalens vedlegg XI og protokoll 37 bør derfor endres –

TRUFFET DENNE BESLUTNING:

Artikkel 1

I EØS-avtalens vedlegg XI nr. 5p (europaparlaments- og rådsdirektiv 2010/13/EU) gjøres følgende endringer:

1. Følgende tilføyes:
 - «, endret ved:
 - **32018 L 1808:** Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2018/1808 av 14. november 2018 (EUT L 303 av 28.11.2018, s. 69).»
2. Tilpasning a), b) og c) omnummereres til tilpasning b), c) og d).
3. Før tilpasning b) skal ny tilpasning lyde:
 - «a) I artikkel 1 nr. 1 bokstav a) i) og bokstav aa) skal ordene ‘artikkel 56 og 57 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte’ erstattes med ordene ‘artikkel 36 og 37 i avtalen om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde’.»
4. Etter tilpasning d) skal nye tilpasninger lyde:

«e) I artikkel 2 nr. 5c og artikkel 28a nr. 7 skal nytt ledd lyde:

‘I saker som berører både en EFTA-stat og en EU-medlemsstat, skal EFTAs overvåkingsorgan og Kommisjonen samarbeide med sikte på å treffe likelydende beslutninger med hensyn til hvilken medlemsstat som har jurisdiksjon.’

f) I artikkel 6, når det gjelder EFTA-statene:

i) i nr. 1 bokstav a) skal ordene ‘av en av årsakene nevnt i artikkel 21 i pakten’ forstås som ‘på ethvert grunnlag, slik som kjønn, rase, hudfarge, etnisk eller sosial opprinnelse, genetiske egenskaper, språk, religion eller tro, politiske eller andre meninger, tilknytning til en nasjonal minoritet, eiendom, fødsel, funksjonshemming, alder eller seksuell orientering, eller på grunnlag av nasjonalitet’,

ii) i nr. 1 bokstav b) skal henvisningen til artikkel 5 i direktiv (EU) 2017/541 forstås som en henvisning til de tilsvarende bestemmelsene i EFTA-statenes nasjonale lovgivning,

iii) i nr. 2 skal ordene ‘forenlige med de rettighetene og de prinsippene som er nedfelt i pakten’ forstås som ‘forenlige med grunnleggende rettigheter’.

g) I artikkel 28b, når det gjelder EFTA-statene:

i) i nr. 1 bokstav b) skal ordene ‘av en av årsakene nevnt i artikkel 21 i pakten’ forstås som ‘på ethvert grunnlag, slik som kjønn, rase, hudfarge, etnisk eller sosial opprinnelse, genetiske egenskaper, språk, religion eller tro, politiske eller andre meninger, tilknytning til en nasjonal minoritet, eiendom, fødsel, funksjonshemming, alder eller seksuell

¹ EUT L 303 av 28.11.2018, s. 69.

Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/1808

orientering, eller på grunnlag av nasjonalitet’,

- ii) i nr. 1 bokstav c) skal henvisningene til artikkel 5 i direktiv (EU) 2017/541, artikkel 5 nr. 4 i direktiv 2011/93/EU og artikkel 1 i rammebeslutning 2008/913/JIS forstås som henvisninger til de tilsvarende bestemmelsene i EFTA-statenes nasjonale lovgivning.
- h) I artikkel 30b:
 - i) i nr. 2 skal ordene ‘og en representant for EFTAs overvåkingsorgan’ tilføyes etter ordene ‘representant for Kommissjonen’,
 - ii) i nr. 2 skal nytt punktum lyde:
 - ‘EFTA-statene skal delta fullt ut i ERGA, men uten å ha stemmerett.’

Artikkel 2

I EØS-avtalens protokoll 37 skal teksten i nr. 39 lyde:

«Gruppen av europeiske reguleringsmyndigheter for audiovisuelle medietjenester (ERGA) (kommisjonsbeslutning C(2014) 462 av 3.2.2014 om opprettelse av gruppen av europeiske reguleringsmyndigheter for audiovisuelle medietjenester og europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2018/1808).»

Artikkel 3

Teksten til direktiv (EU) 2018/1808 på islandsk og norsk, som vil bli kunngjort i EØS-tillegget til *Den europeiske unions tidende*, skal gis gyldighet.

Artikkel 4

Denne beslutning trer i kraft 10. desember 2022, forutsatt at alle meddelelser etter EØS-avtalens artikkel 103 nr. 1 er inngitt².

Artikkel 5

Denne beslutning skal kunngjøres i EØS-avdelingen av og EØS-tillegget til *Den europeiske unions tidende*.

Utferdiget i Brussel 9. desember 2022.

For EØS-komiteen

Kristján Andri Stefánsson

Formann

Felleserklæring fra avtalepartene i forbindelse med EØS-komiteens beslutning nr. 337/2022 som innlemmer direktiv (EU) 2018/1808 i EØS-avtalen

Direktiv (EU) 2018/1808 inneholder bestemmelser med henvisninger til europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2017/541, europaparlaments- og rådsdirektiv 2011/93/EU og rammebeslutning 2008/913/JIS, som er vedtatt i henhold til avdeling V i TEUV. Det minnes om at innlemming i EØS-avtalen av rettsakter med slike bestemmelser ikke berører det faktum at EU-regelverk vedtatt i henhold til avdeling V i TEUV faller utenfor EØS-avtalens virkeområde.

Med hensyn til henvisningene til artikkel 5 i direktiv (EU) 2017/541, artikkel 5 nr. 4 i direktiv 2011/93/EU og artikkel 1 i rammebeslutning 2008/913/JIS anerkjenner avtalepartene, på bakgrunn av felles verdier og en felles europeisk identitet som går langt tilbake i tid, at de tilsvarende bestemmelsene i EFTA-statenes nasjonale lovgivning anvendes på en funksjonelt tilsvarende måte.

² Forfatningsrettslige krav angitt.

Bestilling av publikasjoner

Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon

publikasjoner.dep.no

Telefon: 22 24 00 00

Publikasjonene er også tilgjengelige på

www.regjeringen.no

Trykk: Aksell AS – 03/2024

